

Møte torsdag den 9. juni 2011 kl. 9

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 101):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om elsertifikater
(Innst. 379 L (2010–2011), jf. Prop. 101 L (2010–2011))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Siri A. Meling, Bjørn Lødemel, Line Henriette Hjemdal, Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å inkludere småkraftverk i en overgangsordning for grønne sertifikater
(Innst. 378 S (2010–2011), jf. Dokument 8:115 S (2010–2011))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II
(Innst. 398 S (2010–2011), jf. Prop. 113 S (2010–2011))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Valemon
(Innst. 376 S (2010–2011), jf. Prop. 85 S (2010–2011))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Knarr
(Innst. 377 S (2010–2011), jf. Prop. 99 S (2010–2011))
6. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om fullføring av utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge
(Innst. 371 S (2010–2011), jf. Prop. 100 S (2010–2011))
7. Innstilling fra næringskomiteen om aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi
(Innst. 392 S (2010–2011), jf. Meld. St. 13 (2010–2011))
8. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal og Knut Arild Hareide om retningslinjer for aktivt statlig eierskap
(Innst. 375 S (2010–2011), jf. Dokument 8:89 S (2010–2011))
9. Innstilling fra næringskomiteen om rammer for forvaltningen av eierskapet i enkelte selskaper
(Innst. 374 S (2010–2011), jf. Prop. 83 S (2010–2011))
10. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Bård Hoksrud om utarbeidelse av en stortingsmelding om en samordnet og framtidsrettet strategi for norsk reiselivsnæring
(Innst. 347 S (2010–2011), jf. Dokument 8:118 S (2010–2011))
11. Referat

Presidenten: Representanten Tore Hagebakken, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Torfinn Opheim i da-

gene 9. og 10. juni for å delta i møte i Nordisk Råd i Polen.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Laila Thorsen, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Laila Thorsen er til stede og vil ta sete.

Representanten Åse Michaelsen vil framsette et representantforslag.

Åse Michaelsen (FrP) [09:00:43]: Jeg har gleden av å fremme et representantforslag på vegne av Per Sandberg, Hans Frode Kielland Asmyhr, Åse Michaelsen og Morten Ørsal Johansen om endringer i voldsoffererstatningsloven og opprettelse av en offeromsorg.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglements-messig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten informere om at møtet fortsetter utover kl. 16 til dagens kart er ferdigbehandlet.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 2 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

Sak nr. 1 [09:01:30]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om elsertifikater (Innst. 379 L (2010–2011), jf. Prop. 101 L (2010–2011))

Sak nr. 2 [09:01:40]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Siri A. Meling, Bjørn Lødemel, Line Henriette Hjemdal, Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å inkludere småkraftverk i en overgangsordning for grønne sertifikater (Innst. 378 S (2010–2011), jf. Dokument 8:115 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Siri A. Meling (H) [09:02:48] (ordfører for sak nr. 1): Tanken om etablering av et felles elsertifikatmarked med Sverige ble lansert allerede under Bondevik II-regjeringen. Det har tatt tid å få på plass dette verktøyet for å stimulere frem ny fornybar energiproduksjon.

Den 1. januar 2012 etableres et felles elsertifikatmarked med Sverige, hvor målet er 26,4 TWh ny elproduksjon basert på fornybare kilder i Norge og Sverige innen 2020, under forutsetning av at avtalen om Norges forpliktelser under EUs fornybardirektiv er på plass.

Jeg er glad for at det er en samlet komité som støtter opp om denne etableringen. Systemet er teknologinøytralt, og vi må derfor gå ut fra at de rimeligste prosjektene, dvs. disse som gir mest energi tilbake for hver investeringskrone, vil bli bygd ut først.

Det er en sammenheng mellom energi og klimautfordringen: Vi vil neppe kunne løse de store klimautfordringene uten å se disse i sammenheng med energiproduksjon. Gjennom å øke vår produksjon av fornybar energi bidrar vi til å kunne redusere elektrisitetsforbruket basert på fossile kilder, spesielt gjennom økt kraftutveksling med naboland. Etter Høyres mening er det viktig å få etablere større kapasitet i linjer og kabler mot utlandet. I et normalår har Norge allerede i dag et netto overskudd av elektrisitet. Når vi nå etablerer et felles elsertifikatmarked med Sverige, er det viktig at vi tilrettelegger for at halvparten av investeringene og den økte fornybarproduksjonen faktisk kommer i Norge.

Avtalen om elsertifikater sier at norske konsumenter skal finansiere halvparten av elsertifikatene tilsvarende 13,2 TWh, mens det ikke reguleres hvor selve utbyggingen av 26,4 TWh skal finne sted. Det er med andre ord opp til hvert enkelt land hvor stor andel av investeringene som faktisk skjer i hvert av landene. Et mål for Norge bør være at vi i alle fall får etablert halvparten av produksjonen i Norge. Da er det viktig at forholdene legges til rette fra myndighetenes side både gjennom effektive konsesjonsprosesser, gjennom bedre infrastruktur som gjør at de enkelte produsentene kan koble seg opp til et linjenett, og gjennom økt kapasitet på kraftutvekslingen med andre land. Første betingelse for ny produksjon er at det faktisk finnes et marked for nye volumer. Høyre er opptatt av at en slik aktiv tilrettelegging skjer fra norske myndigheters side.

Investeringer innenfor energisektoren er ofte store både i kronebeløp og i kompleksitet. Dette innebærer at forutsigbare rammebetingelser og langsiktighet er viktige elementer i en beslutningsprosess. Elsertifikatsystemet er en markedsbasert løsning finansiert av forbrukerne. Dessverre må vi vel kunne si at dette gir en større trygghet til investorer enn om tilskuddene skulle bevilges over de årlige statsbudsjetter.

Som nevnt innledningsvis i mitt innlegg ble initiativet til et felles elsertifikatmarked med Sverige tatt allerede under Bondevik II-regjeringen. Den gang fryktet myndighetene at nye fornybarprosjekter ville bli lagt på is i påvente av at dette markedet skulle etableres. For å unngå en investeringstørke sa et samlet storting den gang at alle som investerte i fornybarprosjekter etter 1. januar 2004, og

som ellers ville bli tilkjent det Stortinget den gang betegnet som grønne sertifikater, skulle få dette. De som bygde ut kraftproduksjon, skulle ikke tape på det ved innføring av et marked for grønne sertifikater senere.

Disse prinsippene og politiske løftene ble ikke fulgt opp i denne lovproposisjonen fra regjeringens side. Ifølge regjeringens forslag er det kraftverk med byggestart etter 7. september 2009 som får delta, med fratrekk for den tiden de har vært i drift, mens det bare er mini- og mikrokraftverk, dvs. de under 1 MW, som får ta del i en overgangsordning, med fradrag for den tiden de har vært i drift.

Høyre har stor forståelse for at mange investorer og småkraftutbyggere føler seg lurt og opplever at de har investert på et feilaktig grunnlag i tillit til at politikerne sto ved sitt klare løfte fra 2004. Dette er ikke måten vi skaper forutsigbarhet og langsiktighet for investeringer i ny energiproduksjon på. Høyre ønsker dette annerledes og fremmer også endringsforslag om dette sammen med andre partier.

I et felles elsertifikatmarked med Sverige er det viktig at spillereglene er de samme på begge sider av grensen. Dessverre er ikke dette tilfellet hva angår fristen for igangsetting av kraftproduksjon for å delta i dette markedet. Fristen for igangsetting er satt til utløpet av 31. desember 2020 på norsk side, mens den svenske loven vil tildele sertifikater til prosjekter som settes i drift også etter 31. desember 2020, men med avkorting av den tiden som har gått etter utløpet av 2020.

Etablering av nye fornybarprosjekter er ofte komplekse og tidkrevende bl.a. gjennom lange konsesjonsprosesser. Det kan også være andre forhold som gjør at et prosjekt kan bli tidsmessig forsinket. Høyre har derfor, sammen med andre partier, fremmet forslag om at norske myndigheter også skal tilrettelegge for at en etter søknad kan få godkjent prosjekter som faktisk kommer i drift etter utløpet av 2020.

På vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti tar jeg opp forslagene som er nevnt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Torstein Rudihagen (A) [09:08:16]: Lova om og systemet med grønne sertifikat vil vere eit svært viktig verktøy for å stimulere ny fornybar kraftproduksjon. Det er derfor ei stor og viktig sak vi behandlar – for auka fornybar energiproduksjon, for klima og for samarbeidet med Sverige.

Frå 1. januar 2012 blir det etablert ein felles elsertifikatmarknad med Sverige der målet er å etablere 26,5 TWh ny elproduksjon basert på fornybare kjelder i Noreg og Sverige innan 2020. Dette vil òg vere eit viktig verktøy for at Noreg kan innfri sine forpliktingar i samband med EUs fornybardirektiv. Etableringa av elsertifikatmarknaden er òg avhengig av at Noreg sluttar seg til fornybardirektivet. Det blir da òg forhandla med EU om Noregs forpliktingar i forhold til dette direktivet.

Elsertifikat er eit teknologinøytralt og marknadsbasert

system. Det at vi får til ein felles marknad med Sverige, vil vere svært bra fordi det gir fleire aktørar i marknaden, større omsetjingsvolum og meir konkurranse enn ein rein nasjonal marknad.

Det er viktig å understreke betydninga av at ny produksjon som kjem ved oppgradering og utviding av anlegg, òg vil bli omfatta av elsertifikatordninga.

Lova og avtala med Sverige vil gi mykje ny elektrisitet frå fornybare kjelder i Noreg. Dette vil utvilsamt stille store krav til linjenettet, både i Noreg og mellom Noreg og utlandet. Ei styrking av overføringane til utlandet er nødvendig for å handtere den auka mengda med kraft. Vi er ein del av ein nordisk og europeisk kraftmarknad, og ein auke i overføringskapasiteten mellom Noreg og utlandet vil styrkje norsk forsyningssikkerheit samtidig som vi får avsett det kraftoverskotet som vil kome i enkelte periodar som følgje av ny kraftproduksjon.

Vi har òg eit potensial for meir elektrifisering her til lands. Eksempel på det er elbilar, som no verkeleg kjem for fullt, og det er heile tida ein diskusjon om det er mogleg med elektrifisering av sokkelen. Dette er tema som vi sikkert kjem attende til i samband med at regjeringa har varsla to stortingsmeldingar som nettopp grensar opp til dette temaet: ei energimelding og ei stortingsmelding om nettpolitikk.

Finansieringa av elsertifikat skal delast likt mellom Noreg og Sverige, men sjølve utbygginga av fornybar energi kan skje i båe land og vil avhenge av dei initiativ den enkelte næringsaktør tek når det gjeld igangsetting av prosjekt. Men vi må ha eit mål om at vi kan realisere vår halvdel av produksjonsmålsettinga ved å leggje godt til rette når det gjeld konsesjonspolitikk, saksbehandlingstid, tilgang på overføringsnett, utbyggingskostnader og kostnader ved nettilknytning.

Eg har registrert eit engasjement når det gjeld den foreslegne overgangsordninga. Det er òg eit eige representantforslag som omhandlar dette, som blir behandla saman med lovforslaget om grønne sertifikat. Overgangsordninga omfattar alle kraftverk med byggjeartetter 7. september 2009. Vidare er omfatta vasskraftverk med byggjeartetter 1. januar 2004 og installert effekt inntil 1 MW. Vidare kan vindkraftprosjekt som har motteke offentlege tilskot gjennom Enova, betale dette tilskotet tilbake innan 30. april 2012 og bli ein del av elsertifikatordninga.

Det blir påstått at dette er eit brot på løftet som dåverande olje- og energiminister Einar Steensnæs gav då grønne sertifikat var tema i 2004. Men den gongen blei det ikkje noko av den grønne sertifikatordninga. No har altså regjeringa lagt opp til ei overgangsordning slik eg nettopp refererte, ei ordning som òg statsråd Borten Moe har understreka står fast.

NVE vil få ei sentral rolle i forvaltninga av ordninga med elsertifikat, med både godkjenning og kontroll av elsertifikatmarknaden. Eg viser til at under denne regjeringa er kapasiteten når det gjeld saksbehandlinga firedobla. Med dei auka oppgåvene blir det svært viktig å sørge for at saksbehandlinga blir så effektiv som mogleg. Det er viktig at ordninga er føreseieleg, og at det blir mest mogleg objektive kriterium. For at ordninga skal vere klar og fø-

reseieleg, er det òg presisert i lovforslaget at anlegga må setjast i drift før utgangen av 2020 for å kvalifisere til elsertifikat. Målet må vere å nå volumet innan 2020, men då må ein òg sørge for at ein har god kapasitet til å behandle konsesjonssøknader raskt nok, slik at det ikkje er mangel på det som fører til at anlegg kjem for seint i gang, og dermed ikkje kjem innunder ordninga.

Ein del verksemd vil bli unnateke frå ordninga om å kjøpe elsertifikat. Det gjeld bl.a. kraftkrevjande industri og anna verksemd som er fritaken for elavgift. Ein eigen forskriftsheimel vil bli utarbeidd for å ta vare på dette.

Det har i dei siste dagane kome opp spørsmål om sementindustrien kjem inn innunder desse unntaka. Så langt eg har klart å finne ut, er svaret ja. Sementindustrien kan bli unnateken. Det må ein då kunne sikre i samband med utarbeidinga av forskriftene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:13:40]: Dette er alt i alt en gledens dag for å kunne diskutere energipolitikk, for nå får vi endelig gjort vedtak som mange av oss har lengtet etter i lang tid.

Sikker energiforsyning er et av de viktigste grunnelementene i et moderne velferdssamfunn. De naturressursene som Norge har mye av, må komme folk flest til gode. De må oppleve at de prises på en fornuftig måte for norsk næringsliv og norske husholdninger. Likevel har vi sett at til tross for vår naturrikdom, har kraftbalansen blitt stadig mer anstrengt, og folk har betalt svært høye priser. Dette skyldes bl.a. at veldig mange prosjekt som har vært av stort kraftvolum, har blitt avslått av politiske hensyn, mens mange av de mindre prosjektene som kunne vært lønnsomme, eller er lønnsomme, har blitt satt på vent på grunn av uklare framtidige rammebetingelser. Det gjelder f.eks. innenfor vindkraftbransjen, som til tross for at de har hatt en ordning med investeringsstøtte eller feed-in, har hatt ulike rammebetingelser nærmest hvert år med hensyn til støttenivå og støttesystem. Sånn kan det ikke være.

I dag får vi vedtatt den forutsigbarheten som må til for at mange investorer skal våge å risikere sine egne penger på å bygge landet og bygge lokalsamfunn. Nå kan en ta viktige skritt og øke takten på investeringer og utbygginger av fornybar energi. Det er bra. Jeg håper også at Arbeiderpartiet merker seg Fremskrittspartiets positive holdning, sånn at vi slipper en valgkamp der propagandamateriellet til Arbeiderpartiet sier at vi kun tenker på gass. Der bør de bli mer nyansert!

Det er også gledelig at det systemet vi nå inntar, er markedsbasert og ikke byråkratistyrkt. Det har et samlet storting stått bak, og det blir nå gjennomført. For Fremskrittspartiet var det også helt fra starten et veldig tydelig mål at systemet måtte være teknologinøytralt. Det var også Stortinget enig i i 2003–2004, men Soria Moria I-erklæringen gjorde systemet ikke-teknologinøytralt. Der vant heldigvis Fremskrittspartiet og opposisjonen fram, ved at småkraftverk nå er inkludert i systemet som blir vedtatt. Vi forutsetter også at NVE opererer systemet som teknologinøytralt og ikke forfordeler enkelte teknologier framfor andre.

Overgangsordningen – som saksordføreren også var inne på – er riktignok en skammelig del av et ellers gle-

delig vedtak. Det var et klart prinsipielt løfte som ble gitt av Einar Steensnæs i 2003 da han var energiminister, og av et samlet storting i en innstilling året etterpå – et prinsipielt løfte: De som endte opp i den endelige ordningen, skulle få være med i overgangsordningen. Det løftet bryter regjeringen. Det er ikke tilstrekkelig å si at det er en helhetsvurdering, for en helhetsvurdering handler vel så mye om interne maktforhold som det handler om en vurdering i forhold til hva som er godt for bransjen.

Så det at vi nå straffer pionerene – som har stått på politiske løfter og gjort det som var ønsket politisk – ved at det nå er de som skal ta regningen for det, er uholdbart. Problemet er jo òg at dette er ikke første gang. Pionerene innenfor vindkraft opplevde det samme, og pionerene innenfor biodrivstoff opplevde det samme. Jeg håper regjeringspartiene tar til vettet og står for det de har lovet og snur i siste øyeblikk når vi skal votere.

Det er viktig at konsesjonsbehandlingen er teknologinøytral internt i landet, men en må òg ta inn over seg at en må være rask, sånn at en ikke risikerer å miste norske prosjekt til Sverige. Hvis vi er trege med å behandle konsesjoner, mens svenskene er raske, kan prosjekt som det er naturlig å få på plass i Norge, likevel ende opp i Sverige, rett og slett fordi det handler om å komme raskt i gang for å få være med i hele sertifikatperioden.

Når vi i tillegg vet, som saksordføreren tok opp, at det vil være forskjell med hensyn til når anlegg settes i drift – i Norge setter vi grensen til 2020, mens i Sverige vil en kunne holde på lenger – er det en enda større grunn til å frykte at prosjekt ender opp i Sverige. Et slikt system har ikke troverdighet og tillit blant norske strømkunder og norske skattebetalere.

Vi må òg sikre at nettilknytningen blir så lik som mulig mellom Norge og Sverige. Det skal heller ikke være sånn at store nettkostnader for fornybar energi i Norge gjør at man heller går til Sverige, der kostnadene kan være mindre.

Det er viktig i denne sammenhengen – selv om det ikke direkte er behandlet i denne saken – at bunnfradraget for kraftverk blir innført, at det ikke er sånn at vi bygger mindre kraftverk enn det som er naturlig fordi en er redd for å komme over en skattegrense som gir skatt fra første kilowatttime.

Innsideregulverket må sikre tillit, sånn at en ikke trenger å frykte at de store aktørene kan operere og tjene penger på bekostning av de små. Det må komme inn, selv om det ikke ligger inne akkurat nå.

Snorre Serigstad Valen (SV) [09:19:07]: Jeg er enig med representanten Solvik-Olsen i at dette er en gledens dag.

Nå skulle en jo tro at Fremskrittspartiet var mer bekymret for SVs propagandamateriell når det gjelder debatten om gass. Men denne saken bør også minne Fremskrittspartiet om at innenlands bruk av gass kanskje ikke er en så sentral del av framtidens verdiskaping og industriutvikling i Norge som Fremskrittspartiet innimellom skal ha det til.

Som et par allerede har vært inne på, så strekker denne saken seg flere år tilbake. Den har vært gjenstand for vel-

dig mye debatt, både i offentligheten og her i salen, både i forrige og i inneværende periode. Det har vært veldig bra, for ikke bare har det fått opp kunnskapsnivået og bevisstheten rundt grønne sertifikater i seg selv, men det har ført til en langvarig og ganske konsistent debatt om ulike støtteordninger for energiproduksjon, og også energisparing, de siste årene. Dette skal jeg komme tilbake til.

Det er helt avgjørende med ny fornybar energi for å nå de klimamålene som både vi, og andre land, har satt. Norge er jo et særtilfelle. Allerede nå består nesten all vår kraftforsyning av ren fornybar energi. Det betyr ikke at vi av den grunn skal lene oss tilbake. Vi har mange områder som trenger økt tilgang på kraft i framtiden, og jeg tror ikke vi skal føle oss for beroliget av at Norge etter alt å dømme blir et overskuddsområde for kraft, for vi skal også gjennom store endringer.

Som sagt har Norge en lang og stolt historie som fornybarnasjon på elsiden, og med et felles grønt sertifikatmarked med Sverige legges det til rette for et nytt kapittel i denne fortellingen. Det er viktig. Nesten ingen land i Europa er i rute når det gjelder å nå de målene de har satt seg for å hindre en ukontrollert global oppvarming. Riktignok er det sånn at overgang fra kull til gass i elforsyningen i mange land gir kraftig redusert utslipp, men det er ikke på langt nær nok for å komme i mål med det vi må få til. Med markedet for grønne sertifikater plasserer Norge seg i front, både på politisk plan – i forhold til hvordan vi innretter ordninger for å få gjennomført økt fornybar utbygging – og også ved å kunne bidra og hjelpe andre land til en bedre elmiks. Her er overføringskapasitet viktig, som representanten Meling var inne på.

Det ligger an til at vi blir et stort overskuddsområde for kraft. Jeg frykter ikke at vi skal mangle ting å bruke vår nye fornybare energi på. Det er fordi samfunnet vårt om få år sannsynligvis vil se ganske annerledes ut. Vi ønsker en fortsatt industriutvikling på fastlandet i Norge. Jeg har i hvert fall et mål om at mesteparten av vår bilpark etter hvert skal bli elektrisk. Det er utrolig viktig, og det er ikke så urealistisk som enkelte skal ha det til. Tvert imot er det klokt å gjøre det. Og med smarte nett og biler med god batterikapasitet får vi også etter hvert et nett med en langt større dynamikk internt.

Ikke minst trenger vi kraft til å gjennomføre store klimaprojekter også, bl.a. elektrifisering av sokkelen, som er et veldig sentralt virkemiddel i Klimakur, som vi skal komme tilbake til i høst, og som jeg regner med at det også blir litt debatt om senere i dag i forbindelse med andre saker. Personlig gleder jeg meg jo også til å holde av en del av Norges framtidige kraftproduksjon til gjennomføring av bygging av lyntog mellom de store byene i landet. Dette forutsetter, som flere har vært inne på, gode rammebetingelser. Da er det jo verdt å minne om at den rød-grønne regjeringen siden den tok over i 2005, sammenhengende har lagt til rette for dette ved å styrke saksbehandlingsskapasiteten i NVE, og en stortingsmelding om nettpolitikken er varslet av olje- og energiministeren, og er på vei. Det er veldig gledelig.

Så til slutt må jeg bare innom det jeg alltid snakker om når jeg har muligheten til det, og det er også andre

sertifikatsystemer. Det er all grunn til å tro at grønne sertifikater blir en suksess. Det bør også reise debatten om teknologinøytrale støtteordninger for energisparing, som jeg vet at det er oppslutning om, helt fra Fremskrittspartiet og til SV. Det er fordi vi også må sikre når vi bygger ut mye ny fornybar kraft, at den kraften brukes så smart og så intelligent som mulig, slik at den kommer best mulig til nytte, og at tapet er så lite som mulig. Så jeg gleder meg i debatten framover om Enovas framtidige rolle også til at teknologinøytrale og teknologidrevne støtteordninger for energisparing også blir en del av den debatten, slik Stortinget har varslet tidligere.

Erling Sande (Sp) [09:24:09] (leiar i komiteen): For Senterpartiet er arbeidet med å leggje til rette for fornybar energi heilt sentralt. Verda står overfor store klima- og energiutfordringar i åra som kjem, og Noreg har kjempestore ressursar innanfor fornybare energikjelder – vatn, vind og bio, for å nemne nokre. Vi treng å gå frå det fossile energisamfunnet til det fornybare, og Noreg har gode føresetnader for å bidra til denne overgangen.

Å utnytte meir av dei fornybare ressursane til å skape fornybar energi er ikkje berre rett miljøpolitikk, men det vil òg skape verdiar, det vil skape aktivitet, arbeidsplassar og kunnskap i heile landet.

Av og til er det rett å gå lenger enn det marknaden sjølv legg til rette for, for å stimulere til ny teknologi eller miljøvenleg produksjon. Ordningar som kan stimulere til å fremje fornybarsektoren, er derfor viktige for Senterpartiet og regjeringa. Dette er ei sånn viktig ordning. Derfor er dette ein gladdag. Dette er ei viktig lov, og det er ei lov som vil setje spor etter seg i form av produksjon av fornybar energi og miljømessig rett tenking i åra framover.

Det var svært viktig for Senterpartiet å få på plass ein grøn sertifikatmarknad – det er noko vi har jobba for i mange år – og det er svært gledeleg at vi behandlar lov om elsertifikat her i Stortinget i dag. Det er fyrste gongen at to land har blitt samde om ein sånn felles sertifikatmarknad.

26,4 TWh er mykje fornybar kraft – kraft som vil vere med og sikre kraftforsyninga innanlands, og som vil bidra til å hindre framtidige kraftkriser. Det er kraft som kan vidareforedlast eller brukast i nye marknader. Det er vonleg òg overskotskraft som kan bidra til å erstatte meir ureinande kraftproduksjon andre stader.

Det ligg eit stort verdiskapingspotensial i produksjonen av denne fornybare krafta. Produksjonen vil skje over heile landet og leggje til rette for sysselsetjing og kompetanseutvikling. Satsinga vil kunne bidra til auka fokus på forskning og utvikling innanfor denne sektoren, og auka tilgang på kraft vil òg kunne ha positiv betydning for eksisterande og ny industri.

Den lova vi behandlar her i dag, vil derfor bety store moglegheiter for landet vårt, men òg ha med seg nokre utfordringar. Eit av dei er nett. Det vil krevje oppdatering og nettutbygging på alle nettnivå. Det vil krevje at vi i framtida drøftar utfordringane knytte til kven som skal finansiere dette nettet. Det er klart at sentralnettet har ei jamn fordeling av kostnadene, mens behovet for utbygging på andre nettnivå i stor grad vil vere avhengig av den

busetnadsstrukturen vi har, og den allereie eksisterande kraftproduksjonen.

Dei fornybare ressursane finn vi ofte i område med dårleg nettkapasitet, og det blir derfor ei stor utfordring både å sikre utbygging av nødvendig nett og ei rettferdig fordeling av kostnadene ved bygging av dette nettet. Dersom ein lempar for mykje av desse kostnadene over på produsentane, kan ein risikere at produksjonen ikkje blir realisert, trass i at han er ynskt av samfunnet. Samtidig vil dei fleste av oss vere einige om at det er urimeleg dersom dei som bur i område med fornybarpotensial, skal betale ein urimeleg stor del, eller ein større del, av den kostnaden den infrastrukturen som er nødvendig, utgjør. Så eg er glad for at regjeringa varslar ei melding om nettpolitikken framover. Det vil vere viktig.

Så treng ein auka fokus på konsesjonshandsaming både i departement og direktorat for å ta unna den køen av konsesjonssøknader som er, og som no kjem på fornybar kraft. Det vil vere eit viktig bidrag frå oss som styresmakter for å realisere den satsinga som det her er snakk om.

Overgangsordninga som følgjer den felles sertifikatmarknaden, legg opp til at alle nye kraftverk med byggjeart etter den datoen avtala med Sverige blei inngått, vil inngå i sertifikatmarknaden frå 2012, med dei resterande av dei totalt 15 åra som er rekna inn i ordninga med sertifikatene. I tillegg blir det gjort klart at ordninga får tilbakeverka kraft for alle kraftverk som har effekt på inntil 1 MW.

For Senterpartiet har dette vore ei utfordrande sak. Vi har både i denne sal og utanfor heile tida gjort det klart at vi ynskte at overgangsordninga femna breiare enn slik ho er utforma. Vi er nøgde med den utforminga overgangsordninga har når det gjeld fornybarkrafta som blei bygd frå hausten 2009 og fram til sertifikatmarknaden trer i kraft. Men vi hadde ynskt at fleire av dei små kraftverka kom inn i overgangsordninga som gjeld for småkraftverk med byggjeart etter 2004. Dette standpunktet har vi tidlegare i denne sal gjort greie for at vi ikkje har vunne fram med.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [09:29:31]: På sett og vis er det et visst historisk sus over denne saken om elsertifikater. Regjeringen innfrir i dag sitt løfte om å etablere et marked for grønne elsertifikater, seks år etter at det opprinnelig skulle være på plass. Ja, bedre sent enn aldri, kan man si. Går det som det ser ut til i dag, vil vel også månelandingen på Mongstad komme om lag tilsvarende forsinket.

Regjeringen er altså ikke spesielt rask på avtrekkeren i energipolitikken. Regjeringen har det ikke spesielt travelt med å innfri sine løfter. Men har du tid til å vente i seks år, ja, da er den rød-grønne regjeringen en god regjering for deg.

Fra 1. januar 2012 etableres det altså et felles elsertifikatmarked med Sverige. Målet er å etablere 26,4 TWh ny elproduksjon basert på fornybare kilder i Norge og Sverige innen 2020. Innføringen av elsertifikater vil også være et viktig verktøy for at Norge kan innfri forpliktelsene i henhold til EUs fornybardirektiv.

Norge er energinasjonen. Vi er fornybarnasjonen, og

det er viktig for Kristelig Folkeparti også i denne sammenheng å utfordre regjeringen på at vi ikke pruter på de forpliktelser EU oppfordrer oss til å ta når det gjelder EUs fornybardirektiv, men at vi leverer.

Skal vi levere i forbindelse med EUs fornybardirektiv og på elsertifikatmarkedet, er det viktig med en styrking av overføringene til utlandet. Vi må håndtere mer kraft. Norge og Norden går sannsynligvis mot et netto kraftoverskudd på om lag 40 TWh innen 2020, både som følge av elsertifikatmarkedet og som følge av energieffektivisering. Dermed blir det viktig å tilrettelegge for muligheter for økt kraftutveksling med det øvrige Europa.

Finansieringen av elsertifikatene skal deles likt mellom Norge og Sverige, mens selve utbyggingen av fornybar energi kan skje i begge land. Hvor utbyggingen skjer, vil altså avhenge av de initiativ den enkelte næringsaktør har for igangsettelse av prosjekter. Det er viktig at det legges godt til rette for at vi i Norge kan realisere vår halvdel av produksjonsmålsettingen.

Dagen i dag er ikke bare en dag for innfrielse av løfter, det er også en dag for løftebrudd. Aktørene i småkraftbransjen, som har gitt uttrykk for at de føler seg lurte, er til stede på galleriet og følger denne debatten også i dag – en debatt de har fulgt mange ganger i denne salen.

Da Stortinget diskuterte ordningen om grønne sertifikater i 2004, uttalte en enstemmig energi- og miljøkomité følgende:

«Komiteen mener det er avgjørende viktig at investeringer i ny fornybar energi ikke stopper opp i påvente av et slikt marked, og komiteen legger til grunn at alle som investerer i prosjekter fra og med 1. januar 2004, og som ellers vil bli tilkjent grønt sertifikat, får det. Komiteen viser i denne sammenheng til pressemelding fra olje- og energiminister Einar Steensnæs der han uttaler:

«Jeg vil understreke at de som bygger ut kraftproduksjon nå ikke skal tape på det ved en innføring av et marked for grønne sertifikater. Sertifikatberettigede anlegg for elektrisitetsproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004 vil ha mulighet til å delta i et system for grønne sertifikater, selv om et slikt system måtte bli etablert etter dette tidspunktet.»

Komiteen støtter dette.»

Det er et langt sitat, men et viktig sitat. Jeg kan bare konstatere at disse prinsipper og det politiske løftet som ble gitt den dagen, ikke følges opp i den lovproposisjonen vi i dag behandler. Kraftverk med byggestart etter 7. september 2009 blir med i et elsertifikatmarked, med fradrag for tiden de har vært i drift. Men for kraftverk som er bygd mellom 1. januar 2004 og 7. september 2009, er det nå bare mini- og mikrokraftverk som får ta del i overgangsordningen, med fradrag for den tiden de har vært i drift.

Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at det er viktig at vi er pålitelige og forutsigbare. Denne tilliten har ligget til grunn for at enkeltpersoner og bedrifter har investert i småkraftverk etter 2004. Man må kunne stole på at det en enstemmig komité på Stortinget sier, blir fulgt opp. En rekke enkeltpersoner og bedrifter har gjort store in-

vesteringer og tatt betydelig økonomisk risiko for å bygge ut fornybar energi. De har gjort det et samlet storting har bedt om, men i dag har de altså ikke fått en premiering de hadde fortjent.

Borghild Tenden (V) [09:34:50]: Som flere har sagt før meg, kan vi endelig debattere lov om elsertifikater. Etter så mange år med så mange ulike, men mangelfulle støtteordninger er vi endelig et stort skritt nærmere målet om grønne sertifikater, et mål som alle partiene har vært enige om, men som på tross av dette har vært vanskelig å realisere.

Energiutbygging krever mange år med planlegging og pengebruk fram til ferdig utbyggingsplan. Det haster derfor å få på plass rammebetingelser for fornybar energi som utløser utbygging, slik at Norge ikke havner på etterskudd med å få en overgang fra fossil til fornybar energi og med å oppfylle de målene fornybardirektivet kommer til å pålegge oss. Jeg har brukt tid på dette før her i Stortinget, men jeg vil si det igjen: Venstre skjønner fortsatt ikke hvordan det er mulig at regjeringen bruker tid og krefter på å forhandle ned Norges fornybarforpliktelser i forhandlingene med EU, tid og krefter som burde vært brukt på å få klimagassutslippene i Norge ned i samsvar med et klimaforlik de har vært med på å underskrive.

Men det til side. Venstre er fornøyd med at det nå er et samlet storting som innser at markedet er den beste motoren for å få på plass en fornybarsatsing i Norge. Markedet avgjør prisene på elsertifikatene. Dersom det produseres mye fornybar kraft, vil prisen bli lav, men dersom det bygges ut for lite kapasitet i forhold til de politiske målsettingene, vil etterspørselen etter grønne sertifikater bli større enn tilbudet. Det vil medføre økt pris og dermed gjøre det mer lønnsomt å investere i fornybar elektrisitetsproduksjon. Dette er etter Venstres syn bra.

Men et stort flertall her i Stortinget mener at enkelte aktører ikke skal være med på dette spleiselaget. Flertallet mener at store deler av industrien skal slippe å betale den reelle prisen for energi, og ønsker derfor at hele regningen skal dyttes over på normale forbrukskunder. Resultatet vil være at norske forbrukere skal betale mer for at industrien skal slippe unna. Det er store mengder energi det er snakk om her. For Venstre er det et viktig prinsipp at forurenser skal betale, og det hadde vi også trodd var viktig for en del andre partier her i Stortinget. Vi stiller oss derfor uforstående til at dette prinsippet ikke skal gjelde i denne sammenhengen. Jeg vil hermed ta opp forslaget som vil bli omdelt i salen i løpet av dagen.

Venstre støtter selvsagt mindretallsforslaget i innstillingen, om å inkludere småkraftverk i en overgangsordning for grønne sertifikater. Jeg foreslår også, etter å ha hørt representanten Sandes innlegg, at også Senterpartiet støtter dette.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Ola Borten Moe [09:37:47]: La meg aller først si at jeg er glad for å kunne stå her i dag på det som

etter mitt skjønn er en energipolitisk festdag for Stortinget – nå først knyttet til det som blir et banebrytende vedtak for å skape et godt og trygt rammeverk rundt store og større investeringer i fornybar energi, og senere i dag knyttet til store og framtidsrettede investeringer på norsk sokkel.

Vi har nå lagt fram lov om elsertifikater. Fra regjeringens synspunkt er vi veldig glad for at vi har lyktes med å oppnå et felles marked med Sverige, og det er godt å legge merke til at det i denne salen er bred tilslutning til regjeringens politikk på dette punktet.

Lovproposisjonen som ligger på bordet, inkluderer også en omtale av elsertifikatmarkedet og en omtale av Enova, der en på ny nedfeller prinsippene for styringen av virksomheten og begrunnelsen for omleggingspolitikken. Teksten gir grunnlag for høstens forhandlinger om en ny fireårig avtale.

Arbeidet med elsertifikatordningen har vært en lang prosess. I 2005 fastslo regjeringen i regjeringserklæringen at den ville innføre et pliktig grønt sertifikatmarked. Forhandlingene med svenske myndigheter førte imidlertid ikke fram. Etterpå ble det tatt et nytt initiativ til å etablere et felles marked, og det er også i lys av dette man er nødt til å se – og forstå – de overgangsordningene som er på plass. I 2008 la Sveriges næringsminister Maud Olofsson og Norges olje- og energiminister Terje Riis-Johansen fram en forståelse om utviklingen av et felles marked for elsertifikater. I september 2009 presenterte de to ministrene en overenskomst om prinsippene for det videre samarbeidet. Og endelig – i desember 2010 – kunne de legge fram en protokoll om arbeidet med det felles elsertifikatmarkedet og prinsippene for det videre samarbeidet. Det er derfor svært gledelig at vi i dag kan behandle dette lovforslaget.

Formålet med lov om elsertifikater er å bidra til økt elproduksjon fra fornybare energikilder. Sammen med Sverige skal vi etablere 26,4 TWh i løpet av 2020, og Norge har forpliktet seg til å betale for 13,2 av disse. Dette vil bety en betydelig økt utbyggingstakt i årene som kommer, og som flere har vært inne på, vil det stille oss overfor mange nye utfordringer. Vi er nødt til å ha et konsesjonssystem som er tilpasset utfordringene. Der har regjeringen vist både evne og vilje gjennom de siste årene. Vi er nødt til å ha et nettsystem som er dimensjonert til å ta unna dette. Der har Statnett presentert svært offensive planer for utbygging av det norske sentralnettet.

Vi er også nødt til å slå fast, mener jeg, at disse investeringene skal komme hele folket og næringslivet til gode i form av et mer robust energiforsyningsystem, en bedre kraftbalanse og en fornuftig prising på el.

Det har vært tilløp til debatt om hvorvidt dette vil føre til et stort overskudd av kraft. Jeg ville ha vært forsiktig med å fastslå fra denne talerstolen at etableringen av et felles elsertifikatmarked vil bety store kraftoverskudd. Et aluminiumsverk, som Alcoa i Finnmark, elektrifisering av sokkelen, fortsatt forbruksvekst – alt dette er elementer som man er nødt til å ta med i det regnestykket. Det er altså ingen grunn til å si at vi kommer til å ha problemer med å bruke denne kraften litt inn i framtiden.

Loven har bestemmelser som regulerer tilbud, etter-spørsel og omsetning av elsertifikater. Investorene vil ha forventninger om elpriser og elsertifikatpriser, og dette vil danne grunnlaget for beslutningene. De rammene som legges i loven, vil være viktige i vurderingene. Jeg legger også vekt på at rammene skal være langsiktige, stabile og forutsigbare. Derfor har vi valgt å være stramme når det gjelder unntaksbestemmelsene, og derfor har vi også valgt å være stramme når det gjelder den perioden man kan melde seg på. Det er et svært forutsigbart system som nå ligger på Stortingets bord.

Vi jobber videre med å få på plass den bindende avtalen mellom Norge og Sverige, og selvsagt også med implementeringen av fornybardirektivet, som er forutsetningen for at vi skal lykkes med dette.

Dette er – oppsummert – en god dag for klima, en god dag for forsyningssikkerheten, en god dag for balanse og pris i det norske elsystemet.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Presidenten har oppfattet at Ketil Solvik-Olsen har bedt om én replikk.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:43:07]: Jeg kan godt ta to!

Presidenten: Han kan godt ta to; da får han det.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:43:16]: Takk, president. Det er mye vi er enige om i denne saken, spesielt etter at regjeringen frafalt Soria Moria I-erklæringens diskriminering av småkraftverk. Men det er likevel noen områder hvor det er utfordringer, og det gjelder ikke minst dette med å sikre at systemene i Norge og Sverige behandler prosjektene så likt at ikke noen velger å investere i Sverige framfor i Norge på grunn av politikken i dette. Det må være ressursene, økonomien og miljøinngrepene som definerer hvor det er fornuftig å investere – ikke politisk sendretighet eller ulikhet.

En av de tingene vi har tatt opp fra opposisjonen, er dette med tildeling av elsertifikat når det er begrenset til 2020. Hvis du blir litt forsinket på grunn av at nettilknytningen er for sen, fordi presset i anleggsmarkedet gjør at du ikke får installert turbinene så raskt som du ville, så kan det bety at usikkerheten gjør at folk velger å investere i Sverige fordi der får du varme også etter 2020, mens du ikke får det i Norge. Vil statsråden sikre at det blir likebehandling av det norske og det svenske systemet?

Statsråd Ola Borten Moe [09:44:23]: Det er selvsagt et relevant spørsmål. Jeg tror vi er nødt til å se dette i lys av at vi nå knytter oss til det som allerede er en etablert svensk ordning som har virket over tid. Vi er jo heller ikke sikre på om Sverige har bestemt seg for å avvikle denne ordningen etter den perioden som vi har forpliktet oss til. Jeg mener at vi – som sagt i innlegget mitt – er nødt til å ha fokus på forutsigbarhet og faste rammer rundt de beslutningene som tas. Og et signal nå om at man kan få tildelt sertifikat etter at tildelingsperioden er over i 2020, vil

også kunne skape uheldige tilpasninger i systemet og få effekter som jeg er helt sikker på at både jeg og representanten Solvik-Olsen er enige om vil være uheldige. Det er et valg som regjeringen har tatt. Det ligger ingen åpning i dagens lovtekst for at man skal få tildelt elsertifikat etter utgangen av 2020.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [09:45:30]: Jeg forstår argumentasjonen til statsråden, men poenget mitt var å sikre likebehandling. Fremskrittspartiet ønsker primært at vi skal åpne for at de som kom akkurat etter, skal få lov til å være med i systemet likevel. Det gjør man ved å si at målene skal være slik de er nå, men en må kunne tillate at man etter søknad får lov til å være med likevel. Det at statsråden avviser det, er for så vidt forventet, men det prinsipielle her er likevel det viktige. Hvis en ser at den norske og svenske praksisen blir ulik, vil det også skape en usikkerhet i forhold til investeringene i Norge. Man blir ikke kvitt usikkerheten ved bare å fastholde det standpunktet regjeringen har nå.

Vil statsråden sikre at Norge og Sverige har blitt samstemte før dette trer i kraft i 2012, slik at samme praksis vil gjelde på begge sider? Da vil jeg si at jeg kan akseptere at det som er Fremskrittspartiets primærstandpunkt ikke er gjeldende, men det skal i hvert fall være likt i Norge og Sverige.

Statsråd Ola Borten Moe [09:46:36]: Det vi er helt enige om, er at det bør være så like system som overhodet mulig. Det er to forskjellige land, så jeg tror det alltid vil være mulig å sette fingeren på små forskjeller i systemene. Men vårt mål er selvsagt at vi ikke skal suboptimalisere ressurser, eller få investeringer på et sted man egentlig ikke burde fått dem på grunn av at systemene ikke virker slik som de skal. Jeg tror det viktigste vi kan gjøre nå i Norge, i tillegg til å etablere denne forutsigbarheten, er å sørge for at konsesjonssystemet vårt er dimensjonert for å ta unna søknadsmengden fortløpende, slik at det å skulle få tillatelse til å sette i gang ikke står på konsesjonssystemet. Jeg tror det er viktig å sørge for at vi bygger ut nødvendig nett så fort som mulig, slik at heller ikke tilgangen på nett blir proppen i systemet. Da er det min oppfatning at klarer vi dette, bør vi være vel i stand til å ta vår halvpart at disse forpliktelsene innen utgangen av 2020.

Bjørn Lødemel (H) [09:47:56]: Det er stor skuffelse i småkraftnæringa over løftebrota når det gjeld overgangsordningar for grøne sertifikat. Cirka 150 småkraftverk tapar 1,2 mrd. kr på at dei ikkje blei med på overgangsordninga. Statsråden har tidlegare sagt at han etter ei samla vurdering ikkje kan innfri desse klare løfta. Kva legg statsråden i «samla vurdering», som gjer at han ikkje kan innfri klare løfte om å vere med i overgangsordningane for grøne sertifikat?

Statsråd Ola Borten Moe [09:48:34]: I mitt innlegg dro jeg litt av historien knyttet til etableringen av et felles sertifikatmarked med Sverige. De lovnadene som et samlet storting sto sammen om, og som representanten Løde-

mel refererer til her nå, var gitt i forbindelse med et initiativ som ble tatt i 2005. Det initiativet førte ikke fram. Det ble ikke oppnådd enighet, og prosjektet ble skrinlagt. Likevel klarte regjeringen å bli enig om et opplegg som sikret alle kraftverk med effekt under 1 MW tilgang til overgangsordninger fra 2004, og alle mulighet til å delta i overgangsordninger fra 2009. Det er totalvurderingen som ligger bak dette.

Så har jeg stor respekt for dem som ikke har blitt med. Det er mitt håp at økonomien i de prosjektene som er gjennomført, ikke er av en slik karakter at man taper penger på dem, men at man skal fortsette å tjene penger på dem. Det håper og tror jeg at kommer til å bli fasit.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [09:49:53]: Senterpartiets partifarge er grønn. Grønne arbeidsplasser, grønn energi var vel noen av spydspissakene i valget i 2009. I dag er det ikke foregangsmennene våre, de som er opptatt av entreprenørskap og de som er opptatt av utvikling i forhold til småkraft, som blir premiert, men det er de som har valgt å sitte på gjerdet. Representanten Sande har gitt uttrykk for denne smerten som det nok er også innad i Senterpartiet, med tanke på de løftebruddene denne saken inneholder.

Jeg ønsker å utfordre statsråden på framtiden, jeg ser på statsråden som en framoverlent statsråd. Statsråden sier at det er noen utfordringer framover. Enova er et viktig redskap for regjeringen, men jeg lurer på hvordan statsråden vil bruke Enova.

Statsråd Ola Borten Moe [09:50:56]: Aller først: Det er et svært framoverlent departement, og regjering, som nå får gjennomslag for etablering av et sertifikatsystem som kommer til å bety et taktskifte i utbyggingen av våre fornybare energiresurser. Det kommer til å vises i form av vannkraftverk, vindkraftverk, overføringsnett over hele landet og en investeringstakt som dette landet sannsynligvis ikke har sett siden 1950- og 1960-tallet. For dem av oss som det bor en ørliten kraftsosialist i, er dette en svært god dag, og spesielt når man kan kombinere det med å være grønn og klimavennlig.

Enova er omtalt i proposisjonen, Enova vil få en annen oppgave fordi vi nå etablerer et annet system for det som handler om elektrisitet. For øvrig vil Enova ha store og viktige oppgaver framover, som i dag. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i statsbudsjettet for neste år med en ny gjennomgang av Enovas oppgaver og roller.

Borghild Tenden (V) [09:52:09]: Forurensere skal betale, var et viktig prinsipp da klimaforliket ble inngått i sin tid. Som jeg sa i mitt innlegg, er Venstre kritisk til at industrien slipper unna, slik at det er den jevne forbruker som må betale for dette. Deler statsråden, som nå fremstår som en grønn statsråd, denne bekymringen med Venstre?

Statsråd Ola Borten Moe [09:52:36]: Definitivt ikke, for å være veldig tydelig.

Jeg synes det er et svært merkelig resonnement Venstre legger til grunn for konklusjonen. Det å drive med indust-

riproduksjon i Norge er ikke forurensende. Tvert imot representerer vår industri de mest framoverlente, gode og framtidsrettede løsningene som verden trenger mer av hvis man skal møte de utfordringene som står foran oss. Så vi er selvsagt ikke interessert i å pålegge industrien rammevilkår som gjør at man enten legger ned eller flytter til utlandet. Vi må utvikle den industrien vi har.

Så er jeg også litt spørrende til at man velger å ha inngangen at det er forurenser som betaler. Det å kjøpe elektrisitet for å produsere aluminium er i mitt hode ikke forurenning. Det å kjøpe elektrisitet er et uttrykk for at man trenger det. Det er jo først i det øyeblikket man har en eller annen form for utslipp, man skal betale. Jeg synes det er helt rimelig at industrien ikke skal være med og betale for sertifikatmarkedet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tor-Arne Strøm (A) [09:53:55]: Jeg slutter meg til dem som har sagt at det er en gledens dag.

Jeg vil også peke på at innføringen av elsertifikatet vil være et viktig verktøy for at Norge kan innfri forpliktelsene overfor fornybar industriproduksjon i henhold til EUs fornybardirektiv. Norge er jo en stor energinasjon.

Jeg har også merket meg at i forbindelse med de første drøftingene om et felles elsertifikatmarked med Sverige i 2003 lovet, som det har vært sagt også tidligere her, daværende olje- og energiminister en overgangsordning der elsertifikatberettigede anlegg som hadde byggestart etter 1. januar 2004, skulle få delta i elsertifikatmarkedet når det kom på plass. Men det ble ikke lagt fram for Stortinget en presisering av hvilke anlegg som skulle være med i sertifikatmarkedet. Det er viktig å ha med seg.

Overenskomsten mellom Norge og Sverige av 7. september 2009 avklarte de avgjørende rammene for det felles elsertifikatmarkedet. I tillegg har man merket seg at statsråd Ola Borten Moe har gjort det klart for bransjen at de ikke kan forvente at overgangsordningen fra november 2009 kommer til å endres. Inkluderingen av noen vannkraftverk, som det også er sagt her, tilbake til 2004 og valg av byggestart som kriterium er bestemt etter en samlet vurdering med avveining mellom ulike hensyn og interesser.

Vi konstaterer også at lov om elsertifikater og avtalen med Sverige vil gi en stor mengde ny elektrisitet fra fornybare energikilder i Norge. Men det stiller også krav til linjenettet både i Norge og mellom Norge og utlandet. En styrking av overføringene til utlandet er nødvendig for å håndtere den økte mengden kraft.

Vi vil også påpeke at Norge i dag er en del av et europeisk og nordisk kraftmarked, og at Norge særlig i tørrår er avhengig av import av kraft for å ha en tilfredsstillende forsyningssikkerhet.

Jeg vil også understreke at utbygging av ny kapasitet mellom Norge og utlandet må komme norske forbrukere og norsk næringsliv til gode.

Det som også er bra, er at regjeringen har varslet to

stortingsmeldinger – den ene en energimelding, den andre om nettpolitikk. Da får vi rikelig anledning til å diskutere energi og nettpolitikk.

Det som jeg synes er utrolig viktig, og som vi også har fått belyst her i dag, er det som er gjort i forhold til industrien, og at man har en konkurransedyktig industri som kan konkurrere med andre land. Da er det viktig å ha gode rammebetingelser for konkurranseutsatt industri.

Oskar J. Grimstad (FrP) [09:57:18]: Elsertifikat er eit marknadsbasert, teknologinøytralt og viktig verktøy for å stimulere til ny fornybar energiproduksjon. Han er svært ønskt, og behovet for ei slik stimulering har dessverre stått i stampe i altfor mange år.

Som andre også har vore inne på, har småkraftbransjen gitt klart uttrykk for at dei føler seg lurte av regjeringa ved at ein ikkje inkluderer kraftverk som er bygde mellom 1. januar 2004 og 7. september 2009.

Beklageleg er det også at det i § 8 i lovforslaget står at «produksjonsanlegg som settes i drift etter 31. desember 2020, ikke kvalifiserer for rett til elsertifikater».

Ein kan vere einig i og forstå at det blir sett ein tidsplan for utfasing av ordninga, og at det bør vere føreseieleg kor stort volum fornybar kraft som vil gi rett til sertifikat. Problemet er at lovforslaget med denne føreseigna gjer at ein får forskjell i rammevilkåra i Sverige og Noreg på dette området. Den svenske lova vil tildele sertifikat til prosjekt som blir sette i drift også etter 31. desember 2020, men da får ein avkorting i talet på år ein får sertifikat, tilsvarende kor lenge etter 31. desember 2020 ein har oppstart. Med bakgrunn i bl.a. lang behandlingstid for konsesjonssøknader kan dette vere årsak til at planlagde kraftverk ikkje rekk å bli sette i drift før 31. desember 2020 og dermed ikkje kvalifiserer for tildeling av elsertifikat.

Statsråden var inne på denne problemstillinga med lang behandlingstid, så det er klare forventningar om reduksjon i nettopp denne behandlingstida, spesielt etter at han no har erklært seg som kraftsosialist. Det vil vere svært uheldig dersom ein kjem i den situasjonen at det på grunn av forseinkingar i prosessane ikkje blir gitt sertifikat til prosjekt som kjem i drift etter 31. desember 2020. Ein slik forskjell mellom Noreg og Sverige vil gi ein vesentleg forskjell i risiko for prosjekt i desse to landa. For ein investor i Noreg vil ei forseinking av eit prosjekt slik at det ikkje kjem i drift før etter 31. desember 2020, kunne bety ein betydeleg inntektsreduksjon og kunne føre til at gode prosjekt ikkje blir sette i gang. At det òg fører til ei vridning i investeringar frå Noreg til Sverige, er ein annan uheldig konsekvens. Forslaget frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti tek fatt i denne meiningslause konsekvensen, og forslaget burde fått Stortingets samrøystes tilslutning, spesielt på bakgrunn av den svært uheldige starten dette verktøyet fekk i åra mellom 2004 og 2009.

Representantforslaget inneber også at alle anlegg med byggestart frå 1. januar 2004 og som kvalifiserer for grønne sertifikat frå 2012, blir inkluderte i overgangsordninga.

Så nokre ord om SVs haldning om at gass ikkje er ein så viktig del av næringsssatsinga, og det er rett. Grunnen til det er jo at fornybar og fornuftig bruk av gass innan-

lands, som ville gitt reduserte globale CO₂-utslipp, ikkje er mogleg enno, grunna symbolpolitikk som SV tydeleg er ein tilhengar av.

Presidenten: Neste taler er Bendiks H. Arnesen. Presidenten vil tillate seg å bruke muligheten til å gratulere Arnesen med 60-årsdagen, som jeg synes han bruker på en fornuftig måte.

Bendiks H. Arnesen (A) [10:00:53]: Takk, president.

Saken om elsertifikater har ofte blitt omtalt i denne salen, og jeg har registrert en utålmodighet i denne sammenhengen, og det synes jeg er bra. Men jeg synes også det er viktig at vi tar oss tid til å skape et godt grunnlag for slike omfattende og viktige vedtak. Nå kommer denne viktige saken på plass, og det tror jeg alle er glad for. I proposisjonen gjøres detaljene klare, og den nye ordningen vil være klar for iverksetting i 2012. I Soria Moria-erklæringen sier regjeringen at visjonen er at Norge skal være en miljøvennlig og verdensledende energinasjon.

Vi er så heldige her i Norge å være i besittelse av både fornybare ressurser og ressurser som ikke er fornybare. Jeg mener at begge alternativene må kunne utnyttes best mulig og på en forsvarlig måte.

Regjeringen har som en klar målsetting å øke den fornybare energiproduksjonen betydelig i årene som kommer. Heller ikke dette bør det være uenighet om. Vi har masse vind og bølger, vi har vannkraftressurser, vi har tilgang på skog, og vi har tidevann. Ja, vi har til og med litt sol av og til. Jeg tror vi alle har grunn til å glede oss over at også den delen av Soria Moria-erklæringens målsettinger som dreier seg om fornybar energi og utnyttelse av denne, følges opp på en handlekraftig måte. Også her gjøres det et godt stykke politisk arbeid fra regjeringens side. Jeg tror det er bred enighet om at slike spørsmål er av den største viktighet for oss alle. Denne form for energisamarbeid over landegrensene og i samarbeid med våre naboer er også av den største viktighet.

Når det gjelder Enova, er det utvilsomt riktig å beholde dette redskapet som vårt viktigste verktøy rettet mot energieffektivisering og utprøving av umodne teknologier. Ved bedre utnyttelse av energien kan store ressurser frigjøres. Her er det fortsatt mye som kan gjøres, men heller ikke dette kommer av seg selv. Derfor trenger vi fortsatt Enova som et viktig redskap. Dette synes jeg også statsråden redegjorde godt for her i dag.

Bjørn Lødemel (H) [10:03:47]: Bondevik II-regjeringa starta arbeidet med å etablere ein felles sertifikatmarknad med Sverige i 2002–2003. Allereie i 2005 var ein komen godt i gang med dette arbeidet. Det låg til rette for å få i hamn desse forhandlingane i løpet av relativt kort tid då Stoltenberg-regjeringa overtok i 2005.

Dessverre ønskte ikkje denne regjeringa å vidareføre desse forhandlingane, og det er hovudgrunnen til at vi må vente heilt til 1. januar 2012 før den ordninga blir gjennomført. Det er synd. For ordninga med elsertifikat er svært viktig for småkraftnæringa. Det som er endå verre, er dei løftebrota som raud-grøne politikarar har kome med til dei

som starta bygging av småkraft etter 1. januar 2004. Småkraftforeininga har lagt fram dokumentasjon på at det totale tapet er om lag 1,2 mrd. kr i sertifikatperioden.

Småkraftutbyggjarane er på mange måtar dagens pionerar. Dei vågar å satse, og dei ønskjer å skape verdiar og sysselsetjing i samfunnet. Likevel blir dei systematisk motarbeidde av raud-grøne politikarar med løftebrot og øydeleggjande skatte- og avgiftspolitik. Det fortener ikkje denne viktige distriktsnæringa.

Arne Hjeltnes, sentralstyremedlem i Høgre, skriv så slåande om dette i eit innlegg i Dagsavisen:

«Og når bøndene i Gloppen i Sogn & Fjordane går saman om å bygga seg eit kraftverk, er det nettopp urkrafta på bygdene dei representerer; Ynskje om å klara seg sjølve og skapa verdiar for seg og sine. Småkraftverk er kortreist og flott fornybar energi. Skal bygdene overleva treng me driftige folk som skapar. Men kva er takken frå storsamfunnet? 141 prosent skatt.

Det vesle kraftselskapet leverte straum tilsvarende 1.500–1.600 husstandar og gjekk med tre millionar i overskot. Skatterekninga frå staten var på fire og ein halv million. Dei driftige bøndene hadde vore fornuftige og sikra seg langvarige kontraktar på straumen sin, i staden for å selja den på spot. Staten meiner at dei må betala skatt på det dei kunne ha tent, viss dei hadde seld den på spot. Eit fantastisk kreativt prinsipp, som ein må ha jobba heile livet på kontor langt frå Byrkjelo for å finna på. I tillegg må dei sjølvsgt betala både eigedomsskatt og andre avgifter. Skatten vart med andre ord 165 prosent av resultatet.»

Høgre ønskjer å gjere noko med dette når vi kjem i regjering. Heving av innslagspunktet for grunnrenteskatt til 10 MW, som Høgre føreslår allereie i revidert nasjonalbudsjett i år, vil hjelpe for mange.

I dag kan regjeringsspartia rette på tidlegare løftebrot og støtte opposisjonsspartia sitt framlegg om å ta med all kraftproduksjon som er kvalifisert for deltaking i elsertifikatmarknaden med byggjeart etter 1. januar 2004, om dei meiner lovnader er til for å haldast.

Geir Pollestad (Sp) [10:07:07]: På Høg-Jæren i Rogaland er det de siste ukene reist 26 vindmøller, og det skal reises ytterligere seks møller før prosjektet er fullført. Dette er et prosjekt som er blitt delfinansiert gjennom en statlig støtte på i overkant av en 1/2 mrd. kr.

Jeg må si at til og med en vindmøllertilhenger som meg er overrasket over hvor positivt prosjektet er mottatt. I media ønsker en ofte å skape et inntrykk av at folk ønsker vindkraft, men møllene bør plasseres andre plasser i landet. Men jeg tror vi kan slå fast at begrepet «not in my backyard» når det gjelder vindkraft, er en innbilt mediasannhet, og at det også gjør seg gjeldende når det handler om småkraft.

Jeg tror det er stor støtte i befolkningen for at vi skal utnytte mer av de fornybare energiressursene vi har i Norge. En innføring av elsertifikat fra 1. januar 2012 vil være et svært viktig bidrag til utbygging av mer fornybar energi.

Elsertifikat er miljøpolitikk, energipolitikk og næringspolitikk. Det har vært viktig for Senterpartiet at ordningen

skulle være teknologinøytral. Det er derfor svært gledelig at ordningen vi behandler i dag, er betydelig mer offensiv når det gjelder småkraft, enn det som lå inne i den første Soria Moria-erklæringen.

Så har det også vært en debatt rundt overgangsordningen, og jeg har forståelse for den frustrasjonen enkelte opplever rundt den saken. Jeg holder fast ved at løsningen vi behandler i dag, er betydelig bedre enn om avtalen hadde bygd på føringene som lå i Soria Moria I-erklæringen. For i valget mellom en elsertifikatorordning, der kun vannkraft under 1 MW er inkludert og alle støtteberettigede fikk en overgangsordning, som Soria Moria I varslet, og en løsning der all småkraft er inkludert, foretrekker jeg den sistnevnte ordningen. Det er den vi får i dag.

Så registrerer jeg at enkelte partier og representanter i dag er svært høye og mørke. Representanten Lødemel fra Høyre snakker veldig fint. Han tar fram bøndene i Gloppen, men det en må huske på, er at representanten Lødemel og Høyre er de ivrigste kraftlinjemotstanderne i denne salen og omtrent på hele Vestlandet. Det er lite verdt med partier som ønsker å gi støtte – om en ikke får konsesjon, eller om en må se på en kabel som ligger i sjøen forbi gården der en bor. En må ha partier som våger å stå opp for å si at vi kan ikke bygge ut vindkraft uten å ha vindmøller, vi kan ikke bygge ut småkraft uten å ha rørgater, vi kan ikke bygge ut bølgekraft uten å ha inngrep, og vi kan ikke bygge ut fornybar energi uten å ha kraftlinjer. Senterpartiet er et parti som står opp for fornybarbransjen i disse spørsmålene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:10:28]: Det må føles godt når representanten Pollestad får ventilere sin frustrasjon over den politikk regjeringen han er en del av, fører, og som han egentlig er uenig i.

Det er det som gjør at jeg tar ordet. Jeg blir provosert når representanten Strøm forsøker å bortforklare det løftebruddet som er gjort overfor pionerene i småkraftbransjen. Strøm har rett i at det ikke ble presisert i løftene i 2003 hvilke teknologier det skulle gjelde, men det var det heller ikke et behov for. Det var ikke behov for i et prinsipielt løfte om hvordan overgangsordningene skal være, å definere inn teknologiene, fordi løftet sa at de som blir med i den endelige ordningen, skal få være med i overgangsordningen. Småkraft over 1 MW er med i den endelige ordningen og skal dermed per det prinsipielle løftet være med i overgangsordningen, men det er de ikke. Det er dermed et løftebrudd.

Det er viktig også å ta med seg historikken her. Grunnen til at det prinsipielle løftet ble gitt fra tidligere olje- og energiminister Steensnæs og bekreftet fra et samlet storting, inkludert Arbeiderpartiet og representanten Strøm, var frykten for investeringstørke i nettopp småkraftbransjen. Det var på småkraftåpninger Steensnæs nevnte dette. Det er bare å lese Stavanger Aftenblad for 2003–2004: Det er på småkraftbransjens møter, det er på åpning av småkraftverk at det nevnes – småkraftbransjen må ikke legge prosjektene på is, for de skal få være med hvis den endelige ordningen kommer på plass. Det er de med på, men de er ikke med i ordningen, så det er et løftebrudd.

Representanten Strøm må komme med noen bedre bortforklaringer som virker litt mer troverdig, hvis han i hvert fall skal kunne gjøre det med hevet hode, for dette synes jeg er pinlig.

Det er en god innrømmelse fra representanten Pollestad at det er Soria Moria I-erklæringen som skapte dette problemet. Det er altså dagens regjering som har skapt problemet, for fra en samlet Bondevik-regjering og et samlet storting før Soria Moria-erklæringen ble skrevet, var småkraftverkene en viktig del av satsingen på grønne sertifikater.

Så vil jeg bruke det siste minuttet på energisparing. Jeg blir veldig glad når representanten Serigstad Valen drar opp hvite sertifikater, for det har opposisjonen flere ganger forsøkt å dra inn som et pålegg til regjeringen å utrede, men uten å få gehør. Det er åpenbart et flertall for det i Stortinget, men vi får ikke realisert det fordi enkelte blir kneblet av den regjeringen de er med i. Det er trist.

Opposisjonen har forslag om at det bør være et mål for energieffektivisering innen i 2020, og at et forslag om mål bør fremmes i 2012. Det ser heller ikke ut til å få flertall. Da blir det litt tomme ord og falske løfter når en snakker varmt om det, men ikke er villig til å følge det opp.

Enova vil nå få veldig endrede oppgaver som følge av grønne sertifikater. De vil få enda mer endrede oppgaver hvis vi faktisk får flertall for hvite sertifikater. Derfor håper jeg at statsråden kommer til Stortinget og drøfter Enovas rammer framover før han begynner å gi nye styringssignaler til Enova. Det er viktig for at Enova skal ha en legitimitet for det de gjør også etter denne regjeringens avgang.

Siri A. Meling (H) [10:13:46]: Jeg har stor forståelse for at denne saken om overgangsordninger er en vanskelig og krevende sak for Senterpartiet, som ønsker å framstå som om de er på lag med distriktene og på lag med landbruket. Her snakker vi om det som representerer en viktig tilleggsinntekt, inntektskilde for mange gårdbrukere og andre ute i Distrikts-Norge. Jeg har stor forståelse for at representanten Pollestad og andre synes dette er utrolig krevende å stå og forklare. Det forsvaret allikevel ikke at representanten Pollestad angriper Høyre i dette spørsmålet og i energipolitikken generelt.

Under Bondevik II-regjeringens periode ble det tatt en rekke grep for å få fram flere småkraftprosjekter. Tidligere var det like strenge krav til en søknad om småkraft som det var til en stor utbygging på linje med Alta. Det gjorde regjeringen Bondevik II en del endringer i. De effektiviserte konsesjonsprosessen, og resultatet var at vi fikk opp mange søknader om småkraftverk. En fryktet da – når diskusjonen om grønne sertifikater kom – at vi skulle få en investeringstørke i en prosess som nettopp hadde skutt fart. Det var et samlet storting som var opptatt av dette, og som derfor la på bordet løfter om at disse småkraftverkene skulle få være med i en overgangsordning.

Jeg håper selvfølgelig at regjeringspartiene vil stemme med opposisjonspartiene i denne saken om overgangsordning. Men dersom de ikke gjør det, og dersom den politikken som regjeringen nå legger opp til, blir ført, tillater

vi oss allikevel å håpe at regjeringspartiene er observante på de ulempene dette har medført for dem som stolte på politiske løfter, for dem som var pionerer, og for dem som har investert, og sørger for å tilrettelegge på andre måter for å kompensere for den ulempen disse nå «lider», som følge av at regjeringspartiene ikke er i stand til å stå opp for de løftene som ble gitt i 2004.

Statsråd Ola Borten Moe [10:16:15]: Vi har hatt en debatt som i stort viser, tenker jeg, at det er stor tilslutning til den politikken som regjeringen fører, og det lovforslaget som man nå har lagt fram for Stortinget. Det er selvsagt regjeringen glad for, men det er også et viktig signal til alle dem som nå går rundt med planer og har gode prosjekt på fornybarområdet. Det er bred politisk enighet om det som skal bli trygge og gode rammer rundt investeringer i fornybar elektrisitetsproduksjon framover. Sånn sett markerer denne dagen og dette vedtaket en svært viktig hendelse i norsk energipolitikk.

Det er en to-tre ting jeg kunne tenke meg å kommentere. Det ene er overgangsordningen, og bare for å slå fast det: Det er ingen tvil om at Senterpartiet stiller seg bak regjeringens politikk i dette spørsmålet. Vi har fått på plass overgangsordninger som sikrer alle småkraft under 1 MW deltakelse i sertifikatmarkedet fra 2004, og alle er med fra 7. september 2009.

Jeg synes det poenget som representanten Pollestad hadde avslutningsvis knyttet til behovet for nett, er relevant. Det er i alle fall sånn at uten en effektiv infrastruktur og en tilstrekkelig infrastruktur som er i stand til å transportere energien fra der den produseres, til markedet, til noen som kjøper den, kommer ikke disse energiuressene til å bli utnyttet. Jeg håper derfor at Stortinget på et senere tidspunkt, når vi presenterer nettmeldingen, vil kunne slutte seg til overordnede og effektive rammer rundt fortsatt utbygging av det norske sentralnettet.

Når det så gjelder hvite sertifikat og Enovas rolle, tror jeg det er viktig å slå fast at det er stor enighet om målet. Målet er jo at vi skal ha et effektivt system for energiøkonomisering og energisparing, og så blir det en hensiktsmessighetsvurdering om man bruker støtteordninger eller hvite sertifikat. Det som iallfall er helt sikkert, er at Enova rolle, Enovas rammer og Enovas oppgaver vil bli grundig behandlet i statsbudsjettet for 2012.

Erling Sande (Sp) [10:19:10]: Når eg tek ordet, er det for å støtte representanten Pollestad i hans resonnement. Vi må tole både kritikk og skryt for det regjeringa gjer innand for energipolitikken. Men vi må òg ha lov å stille opposisjonspartia til ansvar for deira politiske standpunkt, og det må vere samanheng i politikken òg til opposisjonspartia.

Høgre har i dette tilfellet kjempa mot linja Ørskog–Fardal. Representanten Lødemel bygde jo heile valkampen sin på den saka. Det ville betydd, dersom ho ikkje blei realisert i 2015, som vi no har håp om å få til, at ingen nye fornybarprosjekt ville ha sjanse på grøn sertifikatordning i dette området, rett og slett fordi krafta må ha linje for å kome fram til marknaden. Det synest eg Høgre skal leggje tungt inn over seg. No er det framdrift på linja Ørskog–Fardal,

som er eit viktig fornybarprosjekt. Vi har fått på plass grønne sertifikat. Det er det ikkje den førre regjeringa som har fått på plass, men denne regjeringa. Då synest eg fokuset no framover skal vere korleis vi kan skape gode rammevilkår for ei viktig næring, fornybarnæringa: viktig for verdiskaping, viktig for sysselsetjing i heile landet og viktig for miljøet.

Nikolai Astrup (H) [10:20:55]: Jeg hadde i grunnen ikke tenkt å ta ordet under denne debatten, men det siste innlegget fra representanten Sande fristet meg til å si noe likevel, for representantene Sande og Pollestad har frekktetens nådegave – de er velsignet med frekktetens nådegave, for å si det sånn.

Jeg husker forsiden av Bergens Tidende dagen før valget i 2009. Da sto daværende statsråd Terje Riis-Johansen frem og sa: Jeg vil ha kabel i Hardanger. Det var et behov for en reell debatt om alternativer i Hardanger. Det betyr ikke at Høyre har vært eller er motstander av nye kraftledninger verken i Hardanger eller på Ørskog–Fardal-strekningen. Men det betyr at vi var kritiske til den prosessen regjeringen førte, til en prosess som førte til rekordstore protester i lokalsamfunn, som førte til at kommunestyre og enkeltmennesker følte seg overkjørt av regjeringen. Det var vi kritiske til. Vi var kritiske til mangelen på utredninger av alternativ til det luftspenn som var omsøkt. Vi var ikke kritiske til at det skulle føres strøm. Vi var ikke kritiske til verken Hardangerlinjen eller Ørskog–Fardal-linjen, men vi var altså kritiske til prosessen, og det er noe ganske annet enn det representantene Sande og Pollestad her fremlegger. Vi har hele tiden vært opptatt av at dersom vi skal realisere det potensialet for fornybar energi-produksjon som vi har i Norge, er vi nødt til å ha flere linjer på plass. Vi har vært kritiske til at man ennå ikke har kommet lenger med Ørskog–Fardal-linjen enn det man har gjort, selv om vi også har stilt spørsmål ved enkelte deler av begge disse to strekningene, om det kunne vært gjort annerledes.

Så fikk vi endelig de utredningene vi hadde bedt om i lang tid når det gjaldt Hardangerlinjen. Da viste det seg at det alternativet som regjeringen nå har landet på, var det beste, men den prosessen burde ha kommet mye før. Det var vår kritikk. De alternativene burde ha vært belyst på en helt annen måte. Det var vår kritikk. Derfor blir det nærmest uredelig når representanten Sande og representanten Pollestad fremfører den kritikken mot Høyre som de her gjør.

Torstein Rudihagen (A) [10:24:05]: Det har vore veldig viktig å få på plass ordninga med grønne sertifikat, elsertifikat. Nokon må jo betale for dette, men i denne prosessen blei det veldig tydeleg og synleg at ein del konkurranseutsett industri måtte og burde få unntak. Derfor er det lagt opp til ein lovheimel som gjer det mogleg i forskrift å frita ein god del kraftintensiv industri, som tidlegare òg er friteken for elavgift.

Vi er totalt avhengige av at den konkurranseutsette industrien klarer seg her i landet. Det ligg jo i namnet, han er veldig konkurranseutsett – og heilt nødvendig

for arbeidsplassar og verdiskaping rundt omkring i heile landet.

Det går an å få full effekt av lova om grøne sertifikat sjølv om ein frittek ein del av denne verksemda. Eg nemnde i innlegget mitt at det har vore mye fokusering også dei siste dagane på sementindustrien. Eg håpar at det kan gå an å finne ei løysing på det.

Derfor reagerer eg veldig på at Venstre kjem med eit forslag dei legg på bordet her, om å fjerne moglegheita i lovforslaget til å fritta denne industrien. Det fortel eigentleg kva slags syn Venstre har på industripolitikk. Eg trur at det vil vere mange som i dag vil merke seg det rundt omkring i heile landet.

Heilt til slutt: Eg synest det var veldig greitt og godt at statsråd Borten Moe slo klart og tydeleg fast at sjølv-sagt stiller Senterpartiet seg bak regjeringas forslag til ei overgangsordning. Eg hadde nær sagt: Det skulle eigentleg berre mangle. Det var altså hans forgjengar, Terje Riis-Johansen, som kom til oss med forslaget om denne overgangsordninga. Det har vore visse tilløp her til at nokon seier at dei har tapt i denne saka. Da vil eg seie at dette er ei sak som absolutt heile regjeringa har stått bak.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to gonger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:26:27]: Jeg vil bare understreke overfor statsråden at jeg mener at Enovas framtid er så viktig at det bør behandles som en egen sak, ikke bare i statsbudsjettet – selv om det også skal være i statsbudsjettet.

Så er det riktig at det vedtaket vi nå får, skjer under dagens regjering. Men det er ikke til forkleinelse for det arbeidet Bondevik-regjeringen gjorde, slik jeg mener en prøver å framstille det. Det er dagens regjering som utsatte vedtaket i fem år, fordi Soria Moria I-erklæringen var så skeiv som den var. Det ansvaret må regjeringen ta.

Til slutt: Jeg har ikke behov for å forsvare Høyres nettpolitikk. Men jeg vil presisere overfor regjeringen at daværende sjef i Statnett, Hoelsæter, på et møte i Ålesund i mai 2006 sa at hvis vi får en normal prosess for Ørskog-Fardal, kan linjen stå ferdig høsten 2011. Denne regjeringen har styrt i hele den perioden. Nå får vi vedtakene i 2011. Da er ikke denne regjeringen den pådriveren som representanten Pollestad og representanten Sande gir inntrykk av.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

(Votering, se sidene 4602 og 4607)

Sak nr. 3 [10:27:39]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II (Innst. 398 S (2010–2011), jf. Prop. 113 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Eirin Sund (A) [10:28:36]: (ordfører for saken): Jeg er veldig stolt over det velferdssamfunnet som er bygd opp i Norge, og som vi skal fortsette å bygge i årene som kommer.

Utviklingen har vært en villet utvikling, den har kommet som et resultat av politisk kamp og meningsbrytning. Men det er ikke tvil om at olje- og gassindustrien har bidratt i stort monn, både gjennom kroner, gjennom arbeidsplasser og gjennom kompetanse. Petroleumsindustrien og pengene fra den har vært med og utviklet Norge.

Proposisjonen som vi nå skal ta stilling til, omhandler plan for utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II.

Som ordfører for denne saken må jeg si at jeg er veldig glad for at vi har denne debatten og skal gjøre vedtakene i dag, for det er akkurat 40 år siden i dag at Ekofisk ble åpnet. Ekofisk var det første kommersielle feltet som ble åpnet, og er i dag det største feltet på norsk kontinental-sokkel, målt i daglig produksjon. I løpet av sine 40 år har Ekofisk gjennomgått store endringer – og ambisjonsnivået i prosjektet har økt ettersom kompetansen har økt. Da feltet først ble utbygd, var forventningen til utvinnsgrad 17 pst. I dag er forventet utvinnsgrad for Ekofisk om lag 49 pst. Med denne utbyggingen av Ekofisk sør kommer vi opp i en forventet utvinnsgrad på 52 pst. Dette er en omfattende økning – det er en økning på hele 35 prosentpoeng. I løpet av sine 40 år har feltet produsert vanvittig store verdier for samfunnet, og denne PUD-en legger til rette for at Ekofisk skal fortsette å gi samfunnet store verdier. Det var det ikke alle som trodde på år tilbake.

At Ekofisk har kunnet utvikle seg så mye de siste 40 årene, forteller oss også hvor mye samfunnet og denne næringen har utviklet seg. Gjennom 40 år har den norske olje- og gassnæringen utviklet seg til å bli en verdensledende næring, og i dag arbeider over 200 000 mennesker i eller indirekte knyttet til denne næringen.

Gjennom 40 år med oljevirkksomhet har vi også vist at det lar seg gjøre å kombinere en veldig lønnsom olje- og gassnæring med strenge krav til sikkerhet og miljø. Jeg er veldig glad for at vi gjennom alle disse årene har holdt oppe et trykk fra myndighetene, som sammen med næringen og fagbevegelsen har gjort dette mulig.

Disse to utbyggingene, Ekofisk sør og Eldfisk II, vil begge bidra til økt utvinnsgrad. Det er et helt sentralt mål i regjeringens petroleumpolitikk, og det er en av de store utfordringene vi står overfor framover. Samtidig tar vi skritt for å åpne nye områder og legge til rette for en

videreutvikling av petroleumsindustrien, men vi må hele veien ha et stort fokus på å få mer ut av de feltene som allerede er åpnet. Ekofisk er et eksempel på at det er mulig.

Ekofisk sør og Eldfisk II vil til sammen innebære investeringer på bortimot 64 mrd. kr og vil gi en nåverdi på over 30 mrd. kr. Det er et mål for Arbeiderpartiet og regjeringen å holde oppe aktivitetsnivået på sokkelen og fortsette å ivareta norsk sokkels konkurransedyktighet. Jeg mener disse utbyggingene vil bidra svært positivt til det.

Men så er det slik at menneskeskapte klimaendringer er et av de største problemene vi står overfor. Da er det viktig å finne tiltak som gjør at vi kan nå våre målsettinger på en god måte.

Det er praksis å utrede mulighetene for å forsyne offshorevirksomheten med kraft fra land i forbindelse med nye utbygginger. Klimaforliket, som de fleste partiene har vært med på, og som Arbeiderpartiet har sluttet seg til, og står fast på, understreket også dette. Derfor er kraft fra land også utredet for disse to utbyggingene. Til sammen vil disse utbyggingene ikke gi behov for mer kraftproduksjon, og det økte kraftbehovet kan uten problem dekkes inn gjennom den produksjonen som allerede er på plass der ute.

Jeg vil understreke at elektrifisering vil redusere utslippene fra norsk oljevirksomhet, og at det er et målrettet tiltak såfram det er et rimelig forhold mellom kostnader og utslippsreduksjon. Men i behandlingen av denne PUD-en blir utbyggingen bedt om å levere en ny utredning av mulighetene for å bruke kraft fra land, og denne skal leveres til departementet innen 1. juni 2012. Det er jeg veldig tilfreds med, for det gir oss muligheten til å se elektrifisering i sammenheng med regjeringens klimamelding.

Ekofisk har gjort at det i 40 år har kunnet stå folk i denne salen og vedta budsjett på tusenvis av milliarder kroner, som har kunnet gjøre hverdagen til folk bedre. Vi skal være utrolig takknemlige for det.

Petroleumsnæringen har bidratt til et stort fellesskap og har gitt mange mennesker tak over hodet og mat på bordet. Som rogalending er det spesielt kjekt å stå her i dag og kunne se hvilke ringvirkninger Ekofisk har hatt for den regionen som jeg kommer fra, og se hvilke muligheter det gir for andre regioner i dette landet, som kan få oppleve det samme.

Og så er saken levert.

Presidenten: Innstillingen fra komiteen foreligger, så den vil bli tatt opp til behandling.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:34:12]: Jeg synes komiteen kan si at saken er godt levert også, for det er en enstemmighet som er veldig bra. Spesielt sett i lys av en del andre klima- og oljepolitiske debatter som har vært de siste par årene, er det oppsiktsvekkende at det stort sett er enstemmighet hele veien, i hvert fall fra regjeringspartienes side.

Det er en stor dag. Vi markerer forlengelse og økt utvinningsgrad på det første kommersielle olje- og gassfunnet i Norge. Det er 40 år med oljevirksomhet vi feirer, og det er perspektiver på ytterligere 40 år framover bare på

dette feltet. Det er bra. Ekofisk-feltet la grunnlaget for det norske oljeeventyret, som har blitt fundamentet i inntektsiden for vårt velferdssamfunn. Det har på mange måter vært drivkraften for samfunnsutviklingen. Der en tidligere har etterlyst Norges Nokia, er oljenæringen i høyeste grad det som var Nokia-drivkraften, og som vi gjerne sier i dag, Norges Apple.

Prosjektet som vi nå vedtar, øker utvinningsgraden på Ekofisk med 2,5 pst. og på Eldfisk med 6,5 pst. Det er formidable tall, både i prosent og – ikke minst – i forhold til hvilke verdier de representerer. Oppgraderingen er på totalt 64 mrd. kr, og investeringen skal skje i løpet av fire år. Det er enorme beløp, ikke bare reelt sett, men også relativt sett, selv i Norge. Det sier litt om hvor store ringvirkninger og hvor mange arbeidsplasser det genererer, når en får 64 mrd. kr i investeringer. Bare sett i forhold til beløpene i finanskrisepakken, som altså skulle redde det kapitalistiske system, er dette en dobbelt så stor investering som det regjeringen mente var nødvendig. Det er også et apropos i denne sammenheng at dette enorme investeringsløftet skjer uten at noen begynner å snakke om handlingsregelen. Men hadde vi begynt å snakke om en investering på 64 mrd. kr i norsk infrastruktur på fire år, tror jeg handlingsregelen hadde blitt dratt fram ganske kjapt. Det får vi ta som et positivt tegn på hvor viktig vi innser at olje- og gassnæringen er i Norge, og så kan vi ta handlingsregeldebatten senere.

Dagens sak viser hvor viktig det er å ha en stor, dynamisk oljeklynge som videreutvikler teknologi og konsept. Det er viktig, fordi noen i denne salen – og utenfor denne salen – tror at vi gradvis kan bygge ned denne næringen uten at det har konsekvenser for vår teknologiske evne til å øke utvinningsgrad og ha gode inntekter.

Et av regjeringspartiene lovte i fjor at oljemeldingen skulle være en avviklingsmelding. Forrige talsmann for SV sa at en skulle styre ungdom bort fra petroleumsrettet utdanning, og dagens talsmann for SV sier at man bør bruke ingeniørene på bedre ting enn på petroleumsnæringen i framtiden. Det ødelegger grunnlaget for å fatte slike gledelige beslutninger som vi faktisk gjør i dag. Det bør en ta inn over seg.

En Ekofisk-forlengelse og en Eldfisk-forlengelse er mulig fordi vi har sterke klynger, bruker kloke hoder og har høy aktivitet, som muliggjør sterk forskning og utvikling av ny teknologi. Åm-utvalgets rapport viste hvor stort potensial det er, hvis vi gjør dette riktig. Ekofisk bør være en inspirasjon til at vi følger Åm-utvalgets anbefalinger. Det bør stimulere til økte offentlige bidrag til petroleumsrelatert forskning, for de såkalte utgiftene, som i realiteten er investeringer, er det vi nå høster av. Og forhåpentligvis er det ikke siste gang Stortinget gjør vedtak som vil øke utvinningsgraden på Ekofisk. Jeg håper det vil skje flere ganger, fordi det muliggjøres ved ny teknologi.

Så er kraft fra land et tema som blir diskutert. Det er også der en gjerne har den største uenigheten internt i komiteen, selv om det er et betydelig flertall som står bak det som vi nå vedtar. Det er godt at en har vurdert det, det er fornuftig. Men jeg er også glad for at det ikke blir påkrevet. En viser til skyhøye kostnader. Det tar jeg med meg

når en senere også skal diskutere klima med krav om elektrifisering, som representanten Serigstad Valen fra SV la vekt på i sitt debattinnlegg om grønne sertifikater i forrige sak.

Det er godt når ansvarets time kommer, at partiene modererer seg, tar ansvar og sørger for at en har en kost-nyttevurdering i bunnen og ikke bare holder på de symbolske standpunktene som en har i klimapolitikken. Det er også gøy å se at SV støtter olje- og gassvirksomhet på Ekofisk, Eldfisk, Knarr og Valemon, når en vet at det produktet som en pumper opp der, faktisk genererer CO₂-utslipp, og når en i alle andre debatter i valgkampen hevder at olje- og gassvirksomhet i Lofoten, Vesterålen og Barentshavet vil skape for mye CO₂-utslipp globalt. Så det er åpenbart snill CO₂ som en skal utvinne fra Ekofisk og Eldfisk. Det bør være en honnør til dem som jobber der ute, at de faktisk gjør dette på en så miljøvennlig måte at alle partiene på Stortinget synes at oljen og gassen derfra er bra.

Siri A. Meling (H) [10:39:23]: Ekofisk var det første kommersielle olje- og gassfunnet i Norge og dannet opp-takten til det som på mange måter må kunne beskrives som det norske olje- og gasseventyret. Dette feltet har allerede produsert store verdier for lisensen så vel som for det norske samfunnet, og med den videre utbyggingen av Ekofisk sør og Eldfisk II, som nå behandles, ligger det til rette for ny produksjon i ytterligere 40 år. Dette er imponerende, og med en investeringsramme på ca. 64 mrd. kr representerer dette viktige leveranser for mange leverandørbedrifter knyttet opp mot norsk olje- og gassproduksjon.

Det er ekstra hyggelig at saken behandles i Stortinget på samme datoen som Ekofisk feirer sitt 40-årsjubileum for oppstart.

Høyre er opptatt av å kunne utnytte det ressurspotensialet som ligger på norsk sokkel. Vi vet at energibehovet fremover er stort og økende. En viktig forutsetning for å bekjempe fattigdom er å gi større deler av verden tilgang på energi. Norge er en betydelig energileverandør, og Høyre ønsker at vi skal videreutvikle denne rollen og ta gevinstene vi får i form av økt verdiskaping, arbeidsplasser og inntekter til samfunnet.

Vi har drevet olje- og gassutvinning i 40 år på norsk sokkel, og deler av sokkelen har etter hvert blitt modent område. Dette innebærer at fokus i enda større grad må rettes mot økt ressursutnyttelse i eksisterende felt. Med alle planer som allerede foreligger, kan vi regne med å oppnå en utvinningsgrad på rundt 46 pst. Ifølge Oljedirektoratets beregninger vil vi med bare 1 pst. økt utvinningsgrad tjene 270 mrd. kr brutto dersom vi legger en oljepris på 70 dollar til grunn. Dette sier noe om det store potensialet som ligger i å fokusere på økt utvinningsgrad.

Utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II er nettopp et slikt eksempel på investeringer som fører til økt utvinningsgrad og en forlengelse av et felts levetid, og Høyre støtter denne utbyggingen. Disse to prosjektene vil øke utvinningsgraden for olje med 2,5 pst. fra Ekofisk og 6,5 pst. fra Eldfisk. Dette innebærer en økt utvinning med om lag 470 millioner fat oljeekvivalenter og gir et potensial for drift av begge feltene frem mot 2050. Alle som

har prøvd å skissere at olje- og gassnæringen er en solnedgangsindustri, bør merke seg at en her legger til rette for 40 års ny produksjon. Det er ikke mange industribedrifter som kan ha samme horisont for sin drift fremover.

Det er viktig at myndighetene tilrettelegger for en økt satsing på prosjekter for økt utvinningsgrad. Regjeringen nedsatte det såkalte Åm-utvalget, som avla sin rapport for en tid tilbake og foreslo en rekke tiltak for økt ressursutnyttelse i eksisterende felt. Det har gått syv år siden Stortinget sist fikk seg forelagt en petroleumsmelding. Fra Høyres side har vi etterlyst en ny petroleumsmelding fra regjeringen i mange år, og tar signalene fra olje- og energiministeren om at denne nå skal foreligge før sommeren. Det ser vi frem til. Jeg håper at regjeringen her bl.a. vil synliggjøre grep som stimulerer til økt ressursutnyttelse i eksisterende felt, særlig siden det for noen av feltene er ganske tidskritisk at det settes inn tiltak.

Klimautfordringen er blant de største utfordringene vi står overfor. Det er bra at produksjonen på norsk sokkel er klimavennlig i den forstand at klimautslippene per produsert enhet er blant de beste i verden. Samtidig har nok CO₂-avgiften på sokkelen sannsynligvis bidratt til at en rekke gode tiltak har blitt iverksatt.

Det økte kraftbehovet for Ekofisk sør og Eldfisk II er beregnet til 8,8 MW og vil i sin helhet bli dekket av eksisterende kraftproduksjon på Ekofisk-feltet. Selv om kraft fra land er vurdert og for tiden beregnet til å ha et for høyt kostnadsnivå, er det positivt at rettighetshaverne vil komme med en fornyet vurdering av mulighetene for elektrifisering innen 1. juni 2012. En slik vurdering kan også inkludere et mulig tredjeparts kraftbehov i området, slik at tiltakskostnadene for kraft fra land i fall vil bli redusert.

Norge står overfor store utfordringer i kutt av nasjonale utslipp av klimagasser, og i den grad rettighetshaverne finner det lønnsomt å elektrifisere plattformene, vil dette kunne gi et viktig bidrag i de nasjonale utslippsreduksjonene.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:44:34]: Jeg konstaterer at representanten Solvik-Olsen fortsetter å forholde seg til sitt eget imaginære SV og ikke til det partiet faktisk sier og mener, og dermed overser jeg også mesteparten av polemikken fra den kanten.

Ekofisk er blant mye annet historien om verdier – og dette bør jo også Fremskrittspartiet merke seg når de nå satser på egen teknologiutvikling og egen kompetanseutvikling og sterkt nasjonalt eierskap til verdifulle ressurser. Den måten Norge valgte å innrette petroleumspolitikken på, har sørget for at veldig store olje- og gassverdier har kommet fellesskapet til gode. Det er ingen selvfølge. For på tross av hva man kanskje skulle tro, er det ingen gitt sammenheng globalt mellom petroleumsføremåstene i et land og nasjonal velstand, gode sosiale ordninger og trygghet. Tvert imot har veldig mange land ikke vært i stand til å omsette sine oljeverdier til glede for befolkningen, og mange oljenasjoner preges av korrupsjon og store sosiale forskjeller. I mange tilfeller går mesteparten av verdiene ut av landet.

Slik har det aldri vært i Norge, og det er bl.a. fordi vi

har hatt en sterk arbeiderbevegelse og visjonære politikkere som så betydningen av tydelig nasjonal kontroll med ressursene. Ekofisk er en veldig viktig del av dette bildet. Slik ville det ikke ha sett ut om Fremskrittspartiet hadde bestemt.

I en verden hvor vi i løpet av min levetid er avhengig av å kutte vår globale avhengighet av fossile energikilder, er det viktig å prioritere rett i den grad man gjør nye investeringer på norsk sokkel. Så kan gjerne Fremskrittspartiet hevde at SV vil stenge sokkelen over natta, men den diskusjonen føler jeg at vi er ferdig med. Det er en av grunnene til at vi i hele debatten om å åpne de svært sårbare områdene i Nordland VI og VII og Troms II understreket behovet for at man ikke bør åpne nye felt i de mest sårbare områdene vi har, men tvert imot sørge for å øke utvinningsgraden i eksisterende felt. Og det er jeg veldig glad for at det er enighet om. Ekofisk har jo lenge vist potensial i å gjøre dette og har allerede overgått den planlagte utvinningsgraden med 35 prosentpoeng. Det er veldig mye, og øker ytterligere med denne behandlingen.

Det er også negative sider ved denne utbyggingen – det må jeg være ærlig og si. Petroleumssektoren må stå for betydelige utslippskutt i Norge om vi skal ha noen som helst mulighet for å nå målene i klimaforliket. I Klimakur bertrakte Sørlege Nordsjø som det beste potensialet for områddeelektrifisering, og det til en pris på ofte under 1 500 kr per tonn. Utbygger har selv regnet seg til langt høyere tall enn dette i utredningene til denne PUD-en. Det er synd, og det er grunn til å understreke at om ikke petroleumssektoren etter hvert tar sin del av ansvaret i klimapolitikken, vil større byrde bli lagt over på vår rene og landbaserte industri. Det tror jeg ikke er ønskelig fra noen parter, men det krever etter hvert handling.

Derfor er det svært viktig at det er satt av plass til elektrifisering av feltet i denne saken, og det er grunn til å ha store forventninger til de nye vurderingene av elektrifisering som skal legges fram neste år. Det er først når Ekofisk elektrifiseres, at vi virkelig kan si at vi hyller Trygve Brattelis ord ved åpningen av Ekofisk, fordi det er først da vi hedrer det å ikke bare velge korteste og billigste vei, men tvert imot å kjempe gjennom nye framskritt som kommer både folk, miljø og drift og ikke minst arbeideres sikkerhet til gode, som også er en viktig side ved debatten om elektrifisering.

Å høre Fremskrittspartiet hylle Ekofisks betydning for velferdsstaten, gir grunn til å minne om hva Norge ville gått glipp av om Fremskrittspartiet hadde styrt oljepolitikken. Det er noe en litt motvillig Carl I. Hagen allerede har innrømmet, og det overrasker meg at partiets nåværende talsmann ikke kan gjøre det samme. I den grad CO₂-utslippene fra Ekofisk er snille CO₂-utslipp, er det vel først og fremst takket være alle andre partier enn Fremskrittspartiet, som jo aldri har vært særlig opptatt av strenge miljøkrav, og i hvert fall ikke av avgifter.

Erling Sande (Sp) [10:49:16] (leiar i komiteen): Ekofisk er det eldste feltkomplekset som er i drift på norsk sokkel. Det har vore i drift heilt sidan 1971, og har vore omtalt som eit symbol på det norske oljeeventyret. Det er

heller ikkje tilfeldig at riksantikvaren definerer Ekofisk som eit kulturminne av nasjonal verdi, og karakteriserer installasjonane på Ekofisk-området som «noen av vår tids største og mest komplekse kulturminner». Riksantikvaren har understreka deira betydning som viktige symbol for utviklinga av det moderne Noreg, og det har han rett i. Vi blir òg minna om utfordringane vi får på kulturminnefronten framover ved å ta vare på stadig større installasjonar, men det skal vi kome tilbake til og drøfte i morgon når vi skal snakke om kulturminnepolitikken.

Ekofisk har vore i drift i 40 år, og med godkjenninga av PUD for Ekofisk sør og Eldfisk II ligg det godt til rette for at det kan vere i drift i 40 nye år.

Det er god senterpartipolitikk å utnytte ressursane på eksisterande felt. Auka utvinningsgrad på eksisterande felt er viktig. Det er ikkje tvil om at Ekofisk har sørgt for enorme ressursar til det norske samfunnet. Sidan opninga i 1971 har felta produsert 5,4 milliardar oljeekvivalentar til ein verdi av 1 791 mrd. kr, rekna i 2010-kroner. Det er svimlande summar.

Ekofisk sør og Eldfisk II gjev både auka utvinningsgrad i eksisterande felt og auka inntekter til staten. Prosjektet er stort, det vil gje verdiskapingseffektar, og det har betydning for norsk leverandørindustri.

Samtidig er òg tala for utslepp av klimagassar i petroleumssektoren store. Ein samla komité har i innstillinga peika på at klimaendringane er blant dei mest alvorlege utfordringane vi står overfor i dag. Klimaforliket sine føringar gjeld. Komiteen peikar på at elektrifisering er eit målretta tiltak som kan redusere utsleppa av klimagassar frå norsk olje- og gassverksemd. I vurderingane av kva for felt som skal elektrifiserast, skal kost-nytte-vurderingar liggje til grunn, og det må sjåast i samanheng med tilgang til kraft frå land.

Eg merkar meg derfor at det er avsett plass til at området kan motta kraft frå land i framtida, og det er mykje som tyder på at det kan vere ein god idé. Eg ser fram til den fornya vurderinga av om kraft frå land som rettighets-havarane skal leggje fram for departementet seinast innan 1. juni 2012.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:52:05]: Det er et historisk sus over den beslutningen Stortinget skal fatte i dag. Det norske oljeeventyret startet for nøyaktig 40 år siden på Ekofisk-feltet. Ekofisk-feltet ble åpnet 9. juni 1971. Ekofisk er det eldste feltkomplekset i drift på norsk sokkel, og i dag legger vi til rette for 40 års videre drift. 40 år er lenge. Det er like lenge som denne representanten har levd. Så lenge jeg har levd, har dette landet drevet med olje- og gassproduksjon.

Stortinget godkjenner altså i dag en plan for utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II. Feltene har vært i produksjon henholdsvis siden 1971 og 1979. Prosjektene vi behandler i dag er således en videreutvikling av produserende felt.

Disse to prosjektene vil øke utvinningsgraden for olje fra Ekofisk-feltet og Eldfisk-feltet med henholdsvis 2,5 og 6,5 pst. Totalt vil utvinningen fra feltene øke med om lag 470 millioner fat olje. Utbyggingen vil medføre investe-

ringer på 27,3 mrd. kr for Ekofisk sør og 36,6 mrd. kr for Eldfisk II. Ingen trenger å lure på om dette vil skape aktivitet i leverandørindustrien og gi stor effekt for sysselsetting og verdiskaping. Det vil det med slike store investeringer, og det er bra.

Norge er i økonomisk sammenheng et land som flyter over av melk og honning. Oljeeventyret som vi har opplevd siden Ekofisk-feltet ble oppdaget på 1960-tallet, har gjort Norge til det som kalles «verdens rikeste land». Ekofisk-feltet er med sine olje- og gassressurser blant de hundre største feltene i verden. Selv etter mer enn 30 års produksjon er det Ekofisk-feltet som har mest olje igjen å produsere på norsk sokkel. Det ser ut som om skriftens ord også skal gjelde her: De første skal bli de siste. Utvinningsgraden fra feltet, målt i fat oljeekvivalenter, er gjennom 30 år økt fra 21 til 46 pst. I dag øker vi utvinningsgraden for Ekofisk sør videre til 52 pst. På mange måter står Ekofisk som selve uttrykket for hvordan teknologisk utvikling og målrettet innsats fra operatør og myndigheter har bidratt til å øke ressursutnyttelsen.

Men det finnes en slange i paradiset! Også i denne saken, på denne historiske dagen, finnes det en slange, og den har jeg lyst til å snakke litt om. I perioden fra 1990 til 2007 har utslippene fra petroleumsvirksomheten økt med 92 pst. Framskrivninger viser at utslippene fra petroleumsvirksomheten som eneste sektor vil fortsette å vokse fram mot 2020. Den eneste måten å unngå disse utslippene på er ved bruk av kraft fra land.

Operatøren har vurdert ulike løsninger for kraft fra land til Ekofisk, samt modifikasjon av eksisterende anlegg. Operatøren anslår tiltakskostnadene for kraft fra land til Ekofisk-området til 3 585 kr per tonn CO₂ ved en levetid fram til 2049. Det er da lagt til grunn en deelektrifisering på kun 30 MW.

Oljedirektoratet har laget sine egne kostnadsestimater for elektrifisering som er lavere enn det operatøren har lagt til grunn, med en kostnadsberømmelse på 1 878 kr per tonn CO₂-ekvivalenter. Oljedirektoratet peker i sin vurdering på at det vil bli økt kraftbehov i området i perioden etter 2016, når nåværende kraftturbiner når sin levetidsbegrensning og også nye forbrukere kommer inn. Dette tilsier at vi burde elektrifisert mer i dag heller enn å gjøre det i morgen.

Klimakur peker på at Sørlege Nordsjø er det området som har den laveste kostnaden i forhold til elektrifisering, og at elektrifisering må være et at de tiltakene vi må bruke når det har en kostnad på under 1 500 kr. Jeg frykter at konsekvensene ved ikke å elektrifisere hele Ekofisk-området vil være at vi må ta tøffere tak på andre områder, og det vil bli meget krevende.

Borghild Tenden (V) [10:57:23]: Venstre er fornøyd med det vedtaket som fattes i denne saken, med ett unntak, og det vil jeg komme tilbake til. Vi er fornøyd fordi det skaper verdier for fremtiden, det skaper arbeidsplasser på land, det sikrer fortsatt verdifull kompetanse i norsk oljenæring, og det gjør at vi får opp mer av det potensialet vi har i norske oljereserver.

Men denne saken viser også at debatten om Lofoten og

Vesterålen egentlig handler om smuler i den store sammenhengen. De gjenværende utvinnbare oljemengdene i Ekofisk-området er nemlig etter 40 års drift på Ekofisk-feltet større enn Oljedirektoratets anslag for hvor mye olje det er i hele Lofoten og Vesterålen tilsammen. Denne saken viser ikke bare hvor viktig Åm-utvalgets rapport til regjeringen er, den viser også at oljenæringen står foran større og langt viktigere oppgaver enn tilgang på nye, sårbare områder.

Som sagt er Venstre fornøyd med dagens vedtak. Men det er en problemstilling som dessverre ikke er adressert i tilstrekkelig grad i innstillingen, og som Venstre derfor ser seg nødt til å ta opp. Ekofisk-feltet slipper i dag ut nesten 2 pst. av de totale klimagassutslippene i Norge alene, og med dette vedtaket forlenges levetiden til nærmere 2050. I 2050, har statsministeren selv uttalt til Aftenposten 10. april 2010, skal Norge kutte sine klimagassutslipp med 80 pst. Venstre mener nok at vi må gå enda lenger enn det, men sannheten er like fullt at dagens vedtak, der vi låser fast store utslipp helt fram til 2050, er helt uforenlig med en bærekraftig klimapolitikk og statsministerens egne målsetninger. Elektrifiserer man ikke dette feltet ved en slik stor ombygging, er jeg ganske overbevist om at det aldri kommer til å bli elektrifisert. Og blir ikke dette feltet elektrifisert, som er så stort og har så store klimagassutslipp i så lang tid, ser jeg ikke hvordan vi skal klare å redusere utslippene fra eksisterende installasjoner i det hele tatt.

At ikke stortingsflertallet ser dette paradokset, må tyde på at man gjør seg blind for de faktiske realitetene som en god klimapolitikk innebærer. Det er synd, for det virker nå helt tydelig for Venstre at regjeringen, med støtte fra deler av opposisjonen, undergraver enhver mulighet til å kunne få ned klimagassutslippene i Norge generelt og på sokkelen spesielt. Det kan ikke vi i Venstre være med på, og jeg tar med dette opp det forslaget som er omdelt i salen.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Ola Borten Moe [11:00:21]: Ikke bare hadde vi en svært god sak i sted. Nå kommer det tre saker på rekke og rad om utbygging på norsk sokkel. Totalt skal Stortinget vedta investeringer i dag på mellom 90 og 100 mrd. kr. Det er i sannhet en merkedag.

Det er også nøyaktig 40 år siden daværende statsminister Trygve Bratteli åpnet produksjonen på Ekofisk-feltet. Da sa han:

«Denne dagen kan bli en merkedag i vår økonomiske historie.»

Jeg tror vi ikke bare skal gi Trygve Bratteli rett i det; det må også i ettertid kunne sies å være et understatement. Det er få ting som har endret Norge så mye på så kort tid som innfasingen av våre petroleumsressurser.

Etter flere mislykkede brønner på slutten av 1960-tallet begynte de fleste å miste troen på at det fantes utvinnbare olje- og gassressurser på norsk sokkel. Dette var bakgrunnen da Phillips Petroleum startet boringen av en ny brønn

i blokk 2/4 den 18. september 1969. Nettopp denne brønnen resulterte i funnet av Ekofisk-feltet, som på mange måter markerer starten på det norske oljeeventyret. Den 23. desember var funnet et faktum, og i retrospekt må man kunne si at man kunne ta jul med god samvittighet.

Da feltet startet å produsere, var den planlagte utvinningsgraden fra Ekofisk 17 pst. I dag er den planlagte utvinningsgraden 52 pst. Feltet har vært i drift i 40 år. Det har produsert verdier for ufattelige 1 800 mrd. kr, og i dag skal nye planer og investeringer på over 65 mrd. sikre drift i nye 40 år. Fremdeles vil imidlertid 47,5 pst. av ressursene være igjen etter 80 års drift. Det får være en utfordring for framtiden.

Dette er et gigantisk industriprosjekt, der de samlede investeringene er beregnet til om lag 65 mrd. kr – et av våre største industriprosjekter noen gang. Det er åpenbart at dette vil bidra sterkt til å opprettholde aktivitetsnivået og sysselsettingen i leverandørindustrien.

Utbyggingsplanene legger til rette for at utvinningsgraden på Ekofisk-feltet og Eldfisk-feltet økes betydelig. Økningen i utvinningsgrad på de to feltene som følge av disse prosjektene, tilsvarer over 470 millioner fat oljeekvivalenter. Med dagens oljepris og valutakurs har det en verdi på nesten 300 mrd. kr. Dette viser at det er store verdier som skapes ved å øke utvinningsgraden på eksisterende felt.

Utbyggingen av Ekofisk sør og Eldfisk II vil gi viktige bidrag til den totale produksjonen og aktivitetsnivået på norsk sokkel. Det er allerede tildelt flere kontrakter til norsk industri som følge av disse prosjektene, og nye innretninger i disse områdene muliggjør også forlengelse av andre felt og funn i området.

40 år med petroleumsvirksomhet har vist oss at det er mulig å forene olje- og gassproduksjon med miljøhensyn, og disse prosjektene har vært gode miljøløsninger. Kraftbehovet for disse prosjektene er marginalt og vil dekkes gjennom eksisterende kraftgenereringskapasitet på de to feltene. I tillegg vil det bli installert en kabel mellom Ekofisk-feltet og Eldfisk-feltet for kraftutveksling. Dette vil sikre energieffektiv utnyttelse av turbinkapasiteten og bedre regularitet.

Det er også vurdert kraft fra land til Ekofisk-området i forbindelse med disse prosjektene. Foreløpige beregninger fra både selskap og myndigheter viser at tiltakene ikke er hensiktsmessige, og at tiltakskostnadene er langt over dagens nivå på summen av CO₂-avgift og kvotepris. Det er imidlertid foreslått som vilkår at det skal gjøres en ny vurdering av kraft fra land i 2012, når kraftbehovet for felt i Ekofisk-området og tredjepartsfelt er mer klarlagt. Det er satt av plass på den nye plattformen på Ekofisk-feltet sånn at den kan ta imot kraft fra land på et senere tidspunkt. Det vil i så fall være mange terrawatt-timer i et samlet kraftbehov. Jeg vil få bemerke at en forutsetning for at klimagassutslippene skal gå ned, ikke er at vi bare får kraften fra land, men at den kraften blir produsert på en fornybar og miljøvennlig måte. I år har vi importert 1 av 7 kilowatt-timer, og hvis resultatet blir at det er kullkraft fra Danmark som skal drive Ekofisk, er det ikke åpenbart at klimagevinsten er like stor.

Det er viktig å øke utvinningen fra eksisterende felt,

og prosjekter som dette er avgjørende for å opprettholde produksjonen og viktig for å sikre sysselsettingen i leverandørindustrien. Som følge av dette prosjektet øker utvinningsgraden fra Ekofisk-feltet med 2,5 pst. Dersom alle norske oljefelt øker utvinningsgraden tilsvarende, vil dette gi verdier for over 1 000 mrd. kr med dagens oljepris og valutakurs. Det er enorme verdier, som vi må sikre for fellesskapet. Jeg er derfor glad for at komiteen har gitt sin tilslutning til regjeringens forslag om utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:05:47]: Ja, det er slik at utslippene fra petroleumssektoren øker, og vi ser også på framskrivningene at de vil øke. Derfor er det viktig at vi klarer å få til elektrifisering. Det er lagt til rette for elektrifisering av Ekofisk, og det er bra. Det er også slik at denne delen av Norge som vi nå snakker om, der man kunne sendt kraften fra land, har kraftoverskudd.

Men det som overrasker meg, og som jeg vil utfordre statsråden på, er denne nye vurderingen av kraft fra land som skal komme i 2012. Fra Stortingets talerstol i dag og også i innstillingen sies det at den ventes i juni 2012, og at den kan ses i sammenheng med klimameldingen. Men det jeg trenger en avklaring på, er om det er slik at klimameldingen ikke kommer før i 2012.

Statsråd Ola Borten Moe [11:06:46]: Klimameldingen er ikke mitt konstitusjonelle ansvar, så jeg skal være svært forsiktig med å garantere overfor Stortinget når den måtte dukke opp. Men jeg håper jo inderlig at den er klar for behandling i god tid før juni 2012. Men, som sagt: Det er rett og slett ikke mitt felt.

Så er det også sånn at vi allerede har elektrifisert deler av norsk sokkel. Jeg tror det er viktig, også fra denne talerstolen, å få sagt klart og tydelig at vi har vært ambisiøse på det feltet. Gjøa er elektrifisert, Ormen Lange er elektrifisert, Troll-feltet vil ta ny kraft fra land, og én av de erfaringene man kan si at man har høstet fra oljebransjens behov for kraft fra land, er at det i hvert fall er nødt til å sys sammen med de regionale kraftbalansene, slik at man ikke får den typen situasjoner som Midt-Norge ble kastet ut i, som et resultat av Ormen Lange-prosjektet.

Borghild Tenden (V) [11:07:58]: Som jeg sa i mitt innlegg, sier statsministeren at 80 pst. av Norges CO₂-kutt etter hvert må tas hjemme. Ekofisk slipper ut 2 pst., som flere har sagt. Det tilsvarer 300 000 biler, og det tilsvarer det samme som hele Oslo faktisk slipper ut.

Hvordan ser statsråden at vi kan nå målet til statsministeren?

Statsråd Ola Borten Moe [11:08:26]: Jeg er helt sikker på at løsningen på fremtidens klimaproblem ikke ligger i å slutte å produsere olje og gass på norsk sokkel. Ver-

den trenger mer energi. Vi trenger mer energi for å trekke hundrevis – milliarder – av mennesker ut av fattigdom. Det er 1,3 milliarder mennesker i verden som ikke har tilgang til elektrisk lys. Jeg tror også det er helt meningsløst å diskutere klimautfordringene isolert fra fattigdoms- og energiutfordringene som verden står overfor.

Norge er en stor eksportør av energi, og jeg mener vi har et stort ansvar for å forvalte våre ressurser på en effektiv og på en god måte, og produsere varer, energi, som verden har stor bruk for. Vi har vist gjennom de siste 40 årene at vi faktisk er best på dette. Vi gjør det med minst CO₂-utslipp per produserte enhet, med færrest utslipp til ytre miljø, og jeg føler meg helt trygg på at det skal vi fortsette med, og presse næringen ytterligere, slik at vi også om 40 år kan se oss tilbake og si akkurat det samme.

Siri A. Meling (H) [11:09:39]: Statsråden brukte i sitt innlegg en del tid på å fokusere på dette med økt ressursutnyttelse og de mulighetene som foreligger både for teknologiutvikling og for økte inntekter til samfunnet – og økt aktivitet innenfor leverandørindustrien.

Fra Høyres side har vi definert utfordringen med økt ressursutnyttelse som én av tre hovedutfordringer for norsk olje- og gassvirksomhet. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva er regjeringens viktigste grep fremover for å få frem økt ressursutnyttelse innenfor eksisterende felt?

Statsråd Ola Borten Moe [11:10:20]: Økt utnyttelsesgrad er uhyre viktig av mange årsaker. Meling var selv inne på de fleste av dem. Temaet kommer til å få bred omtale i petroleumsmeldingen. Jeg tror imidlertid at det er vanskelig å peke på ett tiltak som vi skal gjennomføre for å øke utvinningsgraden. Jeg tror det vil være summen av de samlede rammevilkårene som avgjør om vi lykkes eller ikke. Hvis man skulle ha pekt på én av de viktige driverne, så er det jo åpenbart at en høy olje- og gasspris gjør at en får et voldsomt incitament til å utnytte ressursene bedre, men jeg vil også peke på mangfoldet på norsk sokkel. Jeg vil peke på behov for forskning og utvikling. Jeg vil peke på at vi har en internasjonal konkurransedyktig offshorenæring som leverer både i Norge og internasjonalt. Summen av dette føler jeg meg trygg på vil gjøre at vi lykkes.

Siri A. Meling (H) [11:11:35]: Nå står sommeren veldig snart for døren. Om en drøy uke går Stortinget fra hverandre, og statsråden har tidligere sagt at regjeringen vil legge frem en petroleumsmelding før sommeren. Jeg håper at statsråden kan bekrefte at denne petroleumsmeldingen nå faktisk kommer før sommeren.

Statsråd Ola Borten Moe [11:12:04]: Det er jo sånn i verden at ingen ting er klart før alt er klart, men også jeg håper jo at petroleumsmeldingen, som tidligere kommunisert, vil bli lagt fram før sommeren.

Borghild Tenden (V) [11:12:25]: Jeg følte ikke at statsråden svarte på spørsmålet mitt, så jeg prøver meg én gang til: Hvordan ser statsråden at vi kan nå målene til

statsministeren om å ta kuttene her hjemme? Hvilke virkemidler vil man bruke når man nå ikke elektrifiserer – bruker den muligheten på Ekofisk, f.eks.?

Statsråd Ola Borten Moe [11:12:51]: For det første, som jeg var innom tidligere i replikkordskiftet, så elektrifiserer vi jo deler av norsk olje- og gassvirksomhet, og det står store prosjekter for døren som vil bety ytterligere elektrifisering og ytterligere behov for kraft fra land.

Hovedvirkemidlene for klimaet, for petroleumsvirksomheten, er jo ikke bare kvoteplikt, men også CO₂-avgift. Incitamentene er mye sterkere overfor olje- og gassindustrien enn for alle andre industrier. Det har også gjort at man har gjennomført veldig mange tiltak i Norge som ikke er gjennomført noe annet sted.

Så prøvde jeg å svare på det viset at måten vi må nå målet på, er gjennom alle store og små tiltak å sørge for at norsk olje- og gassnæring hele tiden ligger i front når det gjelder effektivitet, ressursutnyttelse og teknologiutvikling. Kraft fra land, elektrifisering, føler jeg meg trygg på kan være ett av de svarene, men jeg tror ikke, med respekt å melde, at det representerer hele svaret.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Tore Nordtun (A) [11:14:19]: Vi gjør i dag en viktig beslutning i Stortinget. Det er også en historisk beslutning. Ekofisk-feltet har produsert i 40 år – funnåret var 1969 – og det er bemerkelsesverdig hvor mye og hvor godt det er blitt produsert til fellesskapets beste på dette for oss viktige oljefeltet.

Da Ekofisk ble funnet, trodde de fleste at det kunne gjøre Norge selvforsynt med olje i 15–20 år. Det var egentlig det som gikk igjen i overskriftene den gangen. Det har nå vist seg at dette feltet har mye mer i seg. Men det har også vist en annen viktig ting som jeg tror det er verdt å legge merke til, nemlig at man i 1974 kalkulerte med en utvinningsgrad på feltet på 17 pst. I dag er utvinningsgraden på hele 52 pst. Det er bemerkelsesverdig. Det bare viser hvor viktig dette feltet har vært, og hvor viktig det har vært at det har fått lov til å utvikle seg teknologisk, slik at vi egentlig kan ta opp mer av de ressursene som ligger i havbunnen, og det har man gjort på en utmerket måte. Man har også utviklet industrien til å bli en framtidsrettet eksportindustri, takket været den forskningen og utviklingen som har skjedd på dette området.

Dette er på mange måter et monument over vellykket norsk olje- og gasspolitikk, for det har nå vist seg at vi her har kunnet ha samspill både med lisenspolitikken, med produksjonspolitikken, med forskningspolitikken og med den teknologiske utviklingen.

Dette har veldig store historiske perspektiver i seg, det har framtidsrettede perspektiver i seg, og det har også bekreftet at dette ikke er noen solnedgangsindustri, som enkelte hevder. Det er en framtidsrettet industri som gir veldig verdifulle arbeidsplasser, og som har vist hvor viktige disse arbeidsplassene er for utvinning av de viktige natur-

ressursene våre. Når vi ser på regionene i Rogaland, er Nord-Jæren, der denne bedriften har holdt til og utviklet seg, et enestående eksempel på fremtidsbygging lokalt og nasjonalt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:17:41]: Jeg vil si det var kloke ord fra foregående taler, som et bredt storting støtter.

Jeg ble litt overrasket over representanten Serigstad Valens hyppige angrep på Fremskrittspartiet i hans hovedinnlegg. Jeg føler at jeg traff noen ømme tær i beskrivelsen av dem som ikke ønsker å utvikle oljenæringen så veldig, men fakta bør ikke komme i skyggen av den grunn når han ønsker å forsvare seg.

Det er litt rart i noen debatter å få kjeft fordi Fremskrittspartiet vil ha for mye oljevirkksomhet i Norge, mens i andre debatter – som nå – får vi kjeft fordi vår politikk ikke ville ha medført det oljeeventyret som vi har.

La meg understreke at Fremskrittspartiet vil styrke klyngene for å gjøre det mer attraktivt og mulig for norske miljøer å utvinne olje og gass, ikke bare i Norge, men i verden. Vi vil at staten skal være med på å bidra til teknologiutvikling. Vi vil sikre kompetanse og rekruttering, ikke slik som SV, som sier vi skal bruke de kloke hodene alle andre steder. Vi vil styrke Norges miljø rundt olje- og gassnæringen.

Nasjonalt eierskap mener vi også er viktig. Men det utelukker ikke utenlandske eierinteresser. Når representanten Serigstad Valen viser til Ekofisk-feltet som et bevis på hvor viktig det er med nasjonalt eierskap, må jeg spørre: Har representanten Serigstad Valen sett på hvem som er rettighetshavere? For Petoro og Statoil har altså bare en åttendedel av de totale rettighetene her. Resten er utenlandske selskap. Så Ekofisk er i hvert fall ikke et bevis for argumentasjonen som Serigstad Valen prøver å bruke mot oss, snarere et håpløst sleivspark. Det betyr ikke at jeg ønsker å ha flest mulig utenlandske aktører. Jeg mener at de norske miljøene skal være gode, men vi har også godt av at utenlandske selskaper er med og utfordrer oss og deler sin kompetanse med oss.

Til sist: Representanten Serigstad Valen forsøkte seg med at Carl I. Hagen innrømte at vår tilnærming var feil, og at det ville ha gjort at vi ikke ville ha stått igjen med én krone i oljeformue. Det var ikke det Carl I. Hagen tok opp. Saken var at Statoil i 1976, da Statfjord skulle vedtas utbygd, hadde en stor andel som rettighetshaver. En stat som da hadde betydelig underskudd og statsgjeld, så at den debatten Hagen prøvde å reise, var: Er det fornuftig at norske skattebetalere skal ta risikoen med lånefinansiering av oljeprosjekter? Jeg ser nå at SV mente det var så viktig at Norge bidro til utbygging av oljen, at den risikoen burde vi ta. Vi var litt mer usikre, men det viser seg jo i historiens lys at den risikoen var vel verdt å ta, og det har Hagen sagt at han lærte av. Det er så mye penger i olje- og gassnæringen at den risikoen kan vi ta. Men det betyr ikke at vi i den sammenheng sa at vi skulle la være å skattlegge om det var utenlandsk kapital istedenfor norsk kapital. Jeg tror ikke vi sa at Petoros andel, eller daværende SDØE-andelen, skulle reduseres. Jeg tror ikke vi sa at vi skulle gi bort lisensene; de skulle selges. Det er ikke

slik at man sa null kroner inn til staten, men man sa: Skal man ta risikoen på vegne av skattebetalerne? Der tok Carl I. Hagen feil, og det er han glad for, og det er vi glad for.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 4607)

Sak nr. 4 [11:20:53]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Valemon (Innst. 376 S (2010–2011), jf. Prop. 85 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Marianne Marthinsen (A) [11:21:58] (ordfører for saken): Den saken som vi nå har til behandling, er en plan for utbygging og drift av Valemon-feltet. Det er et gass- og kondensatfelt som ligger i den nordlige delen av Nordsjøen, mellom Kvitebjørn og Gullfaks sør, og skal opereres av Statoil.

Dette er en viktig utbygging der man i stor grad vil benytte seg av eksisterende infrastruktur i området. Det gjør at i tillegg til produksjonen fra Valemon, kan man få lønnsomhet i andre mindre funn i området, fordi levetiden for Heimdal-plattformen blir forlenget. Det er bra, for vi er i en fase i Nordsjøen nå hvor det er viktig å få realisert mindre funn før den tunge infrastrukturen forsvinner.

Utbyggingsløsningen som er valgt for Valemon, er en ubemannet plattform som skal styres fra Kvitebjørn. Plattformen vil ha anlegg for delvis prosessering av gassen. Rikgassen kan eksporteres via Heimdal til enten Storbritannia eller kontinentet. Kondensatet vil bli sendt til Kvitebjørn og videre til Mongstad.

Dette er en utbygging av en viss størrelse, og det er ventet betydelige ringvirkninger i den fasen da man bygger ut. Investeringsene er anslått til nesten 20 mrd. kr. Det kan skape anslagsvis 30 000 årsverk i Norge i utbyggingsfasen, og det er betydelig.

Jeg mener det er verdt å merke seg at en samlet komité forutsetter at dette kommer til å skape aktivitet lokalt. Kravet om lokale ringvirkninger er alltid sentralt når man diskuterer nye utbygginger, og mye av petroleumsindustriens suksesshistorie her i landet er knyttet til at man har lyktes med å bygge opp en egen leverandørindustri og involvere lokalt næringsliv. Det har vært et gode både for

petroleumsindustrien og for landet at man som hovedregel har klart å ha en god dialog om hvordan man sikrer at verdiskapingen i kjølvannet av en utbygging kommer lokalt næringsliv til gode.

Derfor bør man også legge merke til at komiteen påpeker at Valemon ligger utenfor Sogn og Fjordane, som er et fylke som i forhold til de store ressursene som ligger utenfor kysten der, så langt har fått relativt liten uttelling i form av sysselsetting og verdiskaping. Når komiteen mener at det er viktig at drifts- og basemiljøet i Florø videreutvikles, er det et tydelig signal til både Statoil og andre selskaper som opererer i området.

Men Valemon kommer til å gi et viktig bidrag til norsk gassseksport. Det kommer til å gi nye kontrakter til leverandørindustrien, ringvirkninger på land og dessuten betydelige økonomiske bidrag til staten Norge – og det er bra.

Det er en samlet komité som gjennom innstillingen uttrykker støtte til utbyggingsplanene som foreligger for Valemon.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:25:14]: Fremskrittspartiet støtter utbyggingsplanen for gass- og kondensatfeltet Valemon med tilhørende rørledninger, slik den er fremmet av operatøren Statoil Petroleum AS på vegne av rettighetshaverne. Store investeringer er knyttet til utbyggingen, anslått til 19,6 mrd. kr, og kan skape anslagsvis 30 000 årsverk i Norge under utbyggingsperioden.

Som tidligere forutsetter Fremskrittspartiet at operatøren i denne sammenhengen har fokus på lokale ringvirkninger, ikke minst på bakgrunn av beregnet nåverdi etter skatt på 3,4 mrd. kr.

Fremskrittspartiet har også merket seg en potensiell konflikt mot fiskeriinteresser, spesielt i utbyggingsfasen, og vil understreke viktigheten av at operatøren etablerer en tett dialog med myndigheter og organisasjoner for å søke å minimalisere denne konflikten i nettopp denne viktige perioden. Det er en viktig signaleffekt i en slik konfliktløsning og bør minimalisere eventuelle problemer.

Som nevnt er det forventninger om at petroleumsaktiviteten skal skape ringvirkninger lokalt og regionalt. Valemon ligger utenfor Sogn og Fjordane, et fylke som i forhold til de store ressursene utenfor kysten, så langt har fått relativt liten uttelling i form av sysselsetting og verdiskaping. En samlet komité mener det derfor bl.a. er viktig at drifts- og basemiljøet i Florø videreutvikles, og at kompetanse- og funksjonsbredde, herunder personelltransport, sikres. Dette vil være til gunst for regionen, men trolig også i forhold til de behov Statoil og etter hvert andre selskap har og er ventet å få i området. En kan da undre seg litt over at regjeringen i Prop. 85 S for 2010–2011, Utbygging og drift av Valemon, ikke har lagt noen henstillinger for lokalisering av kjøp av produkter og tjenester. Fremskrittspartiet vil peke på at det imidlertid ofte vil være naturlig og hensiktsmessig for en rettighetshaver å kjøpe produkter og tjenester i nærmiljøet i forhold til lokalisering av utbyggingen. Det er jo fylket til senterpartileder Liv Signe Navarsete, som også statsråden må lytte til. Men det forutsetter naturligvis at senterpartilederen har en me-

ning – eller et ønske! Og leverandørnettverket som også er omtalt, er et nasjonalt og regionalt viktig nettverk.

Men dette er bra. Det bidrar til verdiskaping, og det bidrar også stort til Statens pensjonsfond utland.

Denne saken viser også hvor meningsløst det kan være med en generell elektrifiseringsidé av sokkelen. Kostnaden her er urimelig høy, men heldigvis velger man å ta hensyn til det.

Siri A. Meling (H) [11:28:13]: Høyre gir sin tilslutning til utbyggingsplanene for Valemon. I likhet med Knarr, som vi skal behandle i neste sak, er Valemon et mindre felt i et modent område av norsk sokkel. Reserveene er anslått til 206 mill. fat oljeeekvivalenter. I en fase der de store funnene allerede er gjort og bygd ut, i hvert fall i de mer modne områdene av sokkelen, er dette den type utbygginger vi vil se mest av i tiden framover: små funn i modne områder.

Det er tidskritisk at denne typen funn blir bygd ut nå. Siden feltene er små, forsvarer de ofte ikke i seg selv investeringer i ny infrastruktur, men er avhengig av å benytte seg av transportrørledninger og plattformer til de større feltene i området. Valemon er et godt eksempel på dette, der man skal benytte seg av eksisterende infrastruktur på Kvitebjørn, Huldra og Heimdal.

I modne områder er infrastrukturen mange steder godt utbygd. Men siden vi nærmer oss slutten av produksjonen for mange av de største feltene på norsk sokkel, er levetiden til den eksisterende infrastrukturen avgrenset. Det er derfor viktig å påvise og utvinne ressursene i området før infrastrukturen blir stengt ned. Dersom det ikke lar seg gjøre, kan verdifulle ressurser bli liggende igjen fordi funnene er for små til å forsvare en egen utbygging av infrastrukturen.

På den andre siden gjør ofte utbyggingen av nye, mindre funn at produksjonen ved eksisterende felt kan forlenges. Departementet viser i proposisjonen til at eksport av rikkass fra Valemon via Heimdal vil bidra til forlenget drift av Heimdal, noe som gjør at den totale kapasiteten i gasstransportsystemet kan opprettholdes.

Det er altså et gjensidig avhengighetsforhold. Forlenget levetid på Heimdal legger til rette for forlenget drift av eksisterende felt samt innfasing av nye felt i området. Uten forpliktelser fra nye felt måtte Heimdal trolig stenge ned i 2014. Dersom Heimdal ikke får forlenget levetid, ville dette få konsekvenser for felt som i dag utnytter innretningene, samt funn som vurderer Heimdal som tilknytningspunkt.

I en fase av norsk petroleumshistorie der de største funnene allerede er gjort, og produksjonen fra de store feltene på sokkelen nærmer seg slutten, er det viktig at vi i tillegg til å åpne opp nye områder for petroleumsvirksomheten legger til rette for at vi får utnyttet mest mulig av de gjenværende ressursene i modne områder av sokkelen på en best mulig måte.

Norsk oljeproduksjon nådde toppen i 2001 og har siden falt betydelig. Økende gassproduksjon har medført at den samlede petroleumsproduksjonen fortsatt går opp, men fra 2015 er det ventet at vår samlede olje- og gassproduksjon

vil avta. Olje og gass er ikke-fornybare ressurser, og før eller senere vil produksjonen på norsk sokkel falle.

Det er likevel mulig og riktig å se norsk olje- og gassproduksjon i et flergenerasjonsperspektiv, der vi kan forlenge virksomhet og verdiskaping gjennom økt utvinning av eksisterende felt, utnyttning av eksisterende infrastruktur og åpne nye leteområder slik at nye reserver kan bli påvist.

Det er et viktig mål for Høyre at Norge opprettholder et bærekraftig nivå for petroleumsvirksomheten så lenge som mulig. Det er viktig for å unngå forvitring av den teknologiske fagkunnskapen som kreves for fremtidig utvikling av virksomheten på den norske kontinentalsokkelen.

Det er fortsatt store reserver igjen i de olje- og gassfeltene som er i drift. Oljedirektoratet har fastslått at fortsatt er 37 pst. av de totale ressursene på sokkelen gjenværende påviste utvinnbare ressurser. En kontinuerlig teknologiutvikling siden de første olje- og gassreservene ble påvist, har gjort at levetiden er blitt betydelig lengre, og det er utvunnet betydelig mer olje og gass fra dagens felt i drift enn opprinnelig antatt. En fortsatt teknologiutvikling samt høye olje- og gasspriser er en forutsetning for at både dagens bokførte reserver og reserver utover dette kan utvinnes. En rekke av de store feltene nærmer seg nedstengning. Tiltak for økt utvinning haster derfor. Alternativt risikerer vi at store verdier blir liggende igjen i bakken. Derfor er utbygging av mindre felt som Valemon viktig, og jeg er glad for at Stortinget i dag vedtar plan for utbygging og drift av Valemon.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:32:52]: Utbyggingen av Valemon omtales som liten, men det er jo relative størrelser. Sammenlignet med omfanget på forrige sak framstår jo det meste av aktiviteten på norsk sokkel som liten. Men det er jo en ganske betydelig utbygging og representerer også potensielt forlengelse av levetiden til andre installasjoner.

Som det er sagt tidligere, representerer de utvinnbare reservene anslagsvis om lag 206 millioner fat oljeekvivalenter, og investeringene er på nesten 20 mrd. kr – kun i olje- og energidebatter, mulig med unntak av forsvarsdebuter, er det små og mellomstore utbygginger.

Vi støtter denne utbyggingen fordi den kan bidra til bedre ressursutnyttelse på norsk sokkel, og den foregår i et modent område. Derfor har jeg bare et par korte merknader.

Vi har i komiteen merket oss at utbyggingen gir en økning i utslipp på i underkant av 100 000 tonn CO₂ årlig potensielt. Det høres kanskje ikke så mye ut med tanke på at vi ofte snakker om millioner av gangen i vår komité, men det representerer altså en merkbar økning i sektorens utslipp. Jeg merker meg at Kristelig Folkeparti påpeker i merknads form at denne økningen må dekkes inn et annet sted. Det tar jeg som en selvfølge. Det ligger til grunn. Jeg vil her bare understreke SVs støtte til sektorvise klimamål, som jeg var inne på også i forrige sak.

Det andre er at det framgår at utbyggingen vil kunne føre til konflikt med andre næringer, nærmere bestemt fisk. En ting er trålnæringer, men vi må også være sikre

på at dette ikke rammer fiske etter sild og makrell, som det også framgår i framlegget. Jeg mener det er verdt å nevne dette spesifikt.

Til slutt: Jeg slutter meg til saksordførers innlegg, inkludert de signalene vi gir vedrørende Florø.

Erling Sande (Sp) [11:34:57] (leiar i komiteen): Valemon-utbygginga er godt beskriven fyrst av saksordføraren og så av andre, så eg skal ikkje gjenta beskrivande setningar her no, men berre komme med eit par kommentarar knytte til det som er meldt i merknadene frå komiteen. Der understrekar komiteen noko som er viktig for Senterpartiet, nemleg dei regionale ringverknadene. I dette tilfellet er Florø spesielt nemnt – eller Sogn og Fjordane-miljøet – ut frå Valemons plassering. Det er eg sjølv sagt glad for at ein samla komité peikar på. Eg kan replisere til Framstegspartiet at eg er glad for at dei òg har lagt merke til det engasjementet vi i Senterpartiet har for at petroleumsnæringa nettopp skal gje denne typen positive ringverknader for basane langsmed kysten.

Det er viktig at vi som styresmakter gjev tydelege signal og har målsetjingar i høve til petroleumsproduksjonen. Denne næringa skal vere med på å byggje landet, som statsråden er flink til å påpeike ved mange høve.

Det å aktivt bruke basane langsmed kysten gir òg nærleik til felta, noko som er viktig for helse, miljø og sikkerheit. Eit eksempel er transport av personell. Ein av hovudkonklusjonane etter Norne-ulykka er jo nettopp at ein må ha som mål å redusere den eksponeringstida mannskap har på veg til og frå felta. Det gjeld sjølv sagt transport både til regulær drift og transport til det som går på vedlikehald og modifisering av felt, som går føre seg i avgrensa periodar. Derfor må det vere eit mål, etter vårt syn, at dei næraste helikopterbasane blir nytta nettopp ut frå ein tanke om HMS. Dette kan ein leggje føringar på – det er det moglegheiter til gjennom planar for utbygging og drift – i dette huset eller på regjeringnivå.

Statsråd Ola Borten Moe [11:37:32]: Det gleder meg at komiteen deler det synet at Valemon er en riktig og viktig utbygging, både med hensyn til en best mulig ressursutnyttelse og også av hensyn til allerede gjennomførte investeringer i området.

«Kvitebjørn kong Valemon» er et norsk folkeeventyr som ble samlet inn av Asbjørnsen og Moe. Eventyret handler om kong Valemon som var blitt forvandlet til en isbjørn av en ond heks. Forbannelsen gjorde at han måtte vandre rundt som isbjørn om dagen, mens han så ut som et menneske om natten. Dersom ingen fikk se ham som menneske i løpet av sju år, skulle forbannelsen opphøre.

Det er nå sju år siden Kvitebjørn ble satt i produksjon. Nå er det Valemons tur til å komme fram i lyset.

Valemon ble funnet så tidlig som i 1985, og rettighets-haverne har jobbet lenge med utbyggingen. At Valemon nå blir bygd ut, viser verdien av den teknologiutviklingen og kunnskapsoppbyggingen som har funnet sted innenfor den norske petroleumsnæringen. Jeg er opptatt av å legge til rette for at det også skal kunne fortsette inn i framtiden.

Valemon er et gass- og kondensatfelt. De utvinnbare

reservene er anslått til 206 millioner fat oljeekvivalenter, noe som gjør Valemon litt større enn Goliat-feltet. Det er dermed ikke etter mitt skjønn en veldig liten investering. De samlede investeringene er også anslått til nærmere 20 mrd. kr.

Utbyggingen av Valemon vil innebære en ny innretning egnet for utvikling av ressursene i Tampenområdet. Prosjektet bidrar også til forlenget levetid for Heimdal-plattformen. Rundt Heimdal finner vi en rekke funn og prospekter som det ikke foreligger planer for å bygge ut. Utbyggingen av Valemon kan føre til at disse prosjektene nå blir lønnsomme og realiserbare.

Utbyggingen av Valemon vil gi store inntekter til samfunnet, og vil også bidra til å holde oppe aktivitetsnivået og sysselsettingen i leverandørindustrien. Dette er avgjørende med tanke på ivaretagelse og utvikling av kunnskap og teknologi i den petroleumsrelaterte næringen. Hensynet til sysselsettingen i næringen er også et viktig argument for et jevnt og forutsigbart aktivitetsnivå.

Valemon er et betydningsfullt prosjekt som vil gi viktige bidrag til den totale produksjonen og aktivitetsnivået på norsk sokkel. Utbyggingen har allerede gitt kontrakter til Grenland Group og Aibel, selvfølgelig under forutsetning av at planen blir godkjent. Det er ikke mange prosjekter her i Norge som representerer investeringer på 20 mrd. kr.

Verden vil trenge mer energi i framtiden. Økonomisk vekst og bedring i levestandard, befolkningsøkning og økt urbanisering gir økt energibruk. Verden trenger ikke bare mer energi, men også renere energi. Fossile energikilder utgjør i dag 80 pst. av den totale energitilgangen og vil dekke mesteparten av veksten i energibruken i tiår framover. Overgang fra karbonintensivt kull til renere gass i energiforsyningen vil i mange land gi store klimagassreduksjoner.

Økende behov for mer og renere energi, for olje og gass og vektlegging av energisikkerhet betyr at utsiktene for Norges olje- og gass eksport er gode. Norge har alltid vært en stabil og forutsigbar leverandør av olje og gass. Det er et konkurransefortrinn for Norge som energileverandør. Det skal vi ivareta, også for framtiden.

EU-landenes egenproduksjon av gass går ned. De vil derfor ha behov for å øke sin gassimport de neste årene. Norsk gass vil være med på å dekke den europeiske gass- etterspørselen og vil være en attraktiv og verdsatt energikilde i mange tiår framover. Det er den rollen gassen fra Valemon vil være med og spille i årene framover. Det er på tide å slippe Valemon ut i dagslyset.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:42:06]: Statsråden ser den store betydninga petroleumsnæringa representerer for heile kysten, og også for landet. Men vi ser også at delar av landet, m.a. Sogn og Fjordane, på mange måtar har dotte imellom i denne sammenhengen, og ikkje har fått delteke i den næringsutviklinga som vi ser andre regionar og fylke har fått, nettopp som medaktørar i petroleumsnæringa. Vi ser vidare i Lofoten og Vesterålen liknande trekk som det

vi ser i Sogn og Fjordane, med demografi som går feil veg osv.

Ser ikkje statsråden klare indikasjonar på at ein bør sleppe til slik aktivitet, under gjevne miljømessige føresetnader, i dei delane av landet der denne aktiviteten ikkje har fått bli ein del av verdiskapinga og næringsutviklinga?

Statsråd Ola Borten Moe [11:43:09]: Nå behandlar vi jo utbyggingen av Valemon, og jeg er litt usikker på om spørsmålet egentlig gjaldt om vi skulle åpne opp for konsekvensutredning i Lofoten og Vesterålen. I så fall er svaret gitt gjennom Stortingets behandling av forvaltningsplanen. Det vil ikke bli åpnet for konsekvensutredning i de delene av norsk sokkel i denne stortingsperioden.

Så vil jeg også få sagt at olje- og gassvirksomhet representerer en betydelig sysselsetting og verdiskaping i Sogn og Fjordane. Tar jeg ikke helt feil – og her må jeg ta et lite forbehold – tror jeg det er ca. 1 000 arbeidsplasser knyttet til olje- og gassvirksomhet i Sogn og Fjordane.

Min regjering – Senterpartiet – er veldig opptatt av at den regionale aktiviteten skal være stor, og vi kommer til å være ambisiøse når det gjelder å legge til rette for at olje- og gassnæringen ikke bare skal være til stede offshore, men også føre til ringvirkninger på land, i Sogn og Fjordane og nordover, etter hvert som vi forhåpentligvis gjør funn og også får utviklet ressursene i de delene av landet.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:44:20]: Det framstår som forunderleg at statsråden karakteriserer ei sysselsetting på 1 000 personar som ei betydeleg næringssatsing i eit fylke. Nabofylket Møre og Romsdal har meir enn 20 000 arbeidsplassar direkte og indirekte knytte til petroleumsnæringa, og det viser kor viktig det er for regionar og fylke å få vere ein naturleg del av ei slik utvikling.

No er det for så vidt på veg endringar i lovgivinga som gjer at ein i mindre grad kan direkte styre – og peike på at regionar skal få delta i same grad som tidlegare. Men synest ikkje også statsråden at det viser tydeleg at dersom ein ikkje tek ut dei ressursane som ligg utanfor kysten, og også gir moglegheiter til næringsutvikling i nærområda, så får ein ein nedgang, både demografisk, næringsmessig og på andre måtar?

Statsråd Ola Borten Moe [11:45:19]: Jeg mener at i stort er norsk olje- og gassindustri en fantastisk suksesshistorie, også når det gjelder det som handler om regionale, lokale ringvirkninger. Man kan, spesielt på Vestlandet, kjøre gjennom lokalsamfunn etter lokalsamfunn som oser av kraft og styrke, mye grunnet den aktiviteten som vi ser utenfor kysten. Det kommer denne regjeringen til å fortsette å legge til rette for og ha sterke ambisjoner om.

Så er det sånn at det aldri har vært norsk petroleumspolitikk – og jeg har heller ikke opplevd at Fremskrittspartiet har tatt til orde for en sånn politikk – at man skulle ha hatt en fylkesvis fordeling av arbeidsplassene knyttet til denne næringen. Man har måttet konkurrere leverandørindustrien imellom. Det tror jeg også har vært en av leverandørindustriens store suksesser, som har gjort at man nå har blitt konkurransedyktig på et internasjonalt marked.

Hvis det er sann at Fremskrittspartiet er misfornøyd med de regionale virkningene knyttet til dette prosjektet, er det jo spesielt at det i så fall ikke er divergerende forslag i innstillingen.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet avsluttet. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 4608)

Sak nr. 5 [11:46:31]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om utbygging og drift av Knarr (Innst. 377 S (2010–2011), jf. Prop. 99 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Erling Sande (Sp) [11:47:33] (leiar i komiteen og ordfører for saka): Når vi i dag behandlar plan for utbygging og drift av Knarr, er vi oss bevisste at dette er ei stor og viktig utbygging. Knarr ligg i nordlege delen av Nordsjøen og om lag 120 km vest for Florø. Utbygginga er reikna til 6,3 mrd. kr ved utbygging av Knarr sentral og ytterlegare nesten 5 mrd. kr ved utbygging av Knarr vest. Dei ressursane som kan utvinnast, er på totalt mellom 10 og 25 millionar Sm³ oljeekvivalentar ved full utbygging og mellom 8 og 16 millionar Sm³ oljeekvivalentar ved ei utbygging som avgrensar seg til Knarr sentral. Feltet ligg i eit mode område, og ein samla komité peikar på det potensialet som nettopp ligg i desse modne områda.

Komiteen viser i fellesskap til det klart uttalte målet om at petroleumsverksemda skal kome heile landet til gode. Nye prosjekt skal gje regionale ringverknader ved at dei bidreg til næringsutvikling og arbeidsplassar lokalt, m.a. gjennom lokalisering av driftsorganisasjonane. Komiteen oppfattar det slik at operatøren ynskjer å imøtekomme desse målsetjingane.

Den pågåande debatten kring endringar i petroleumslova viser at sjølv om EØS-avtala set avgrensingar for norske styresmakter sitt handlingsrom også innanfor olje- og gassektoren, er det viktig og rett å ha klare målsetjingar og forventningar for kva ringverknader petroleumsaktiviteten skal ha. Det er òg viktig å understreke at ei desentralisert drift innanfor denne sektoren og ein desentralisert drifts- og basestruktur gjev viktig nærleik til aktiviteten offshore, noko som òg har ein klar tryggleiksgevinst.

Operatøren legg opp til at hovudtyngda av utbygging og drift av Knarr-feltet skal skje frå Florø, og at logistikk- og helikopterbase vil liggje der. I tillegg vil driftseininga lokaliserast til basen i Florø og ha ansvar for planlegging og styring av sjølv produksjonsverksemda ute på FPSO-en. Det omfattar ansvar for vedlikehald og modifikasjonar, anskaffingar og logistikk. Operatøren tek vidare sikte på at lagring av subsea-utstyr og anna utstyr skal skje frå Florø. Komiteen gjev si støtte til den løysinga.

Løysinga med drifts- og basekontor i Florø vil ifølgje operatøren utgjere 10–15 årsverk. Kompetansen og arbeidsplassane utgjer viktige lokale ringverknader, og komiteen har i innstillinga peika på at det er viktig at operatøren samarbeider aktivt med næringsorganisasjonane i regionen, slik at det lokale og regionale næringslivet kan kvalifisere seg for å vere med i konkurransen om leveransane til feltet.

Det er eit mål å auke bruken av utsleppsfri kraft i norsk petroleumsproduksjon, og at kraft frå land skal vurderast i alle nye utbyggingar. Når det gjeld Knarr-utbygginga, blir det lagt til rette for eventuell framtidig elektrifisering av flytaren, sjølv om operatøren ikkje har funne elektrifisering hensiktsmessig no, med bakgrunn i kostnadsnivået.

Det er viktig å understreke at dagens behandling av Knarr-utbygginga derfor på ingen måte utelukkar ei framtidig elektrifisering av feltet, men tvert om peikar på at dette må vurderast saman med andre tiltak i den komande klimameldinga.

Senterpartiet er oppteke av målsetnaden om at petroleumsaktiviteten skal komme lokalsamfunna langs kysten til gode gjennom ringverknader i form av aktivitet og arbeidsplassar. I så måte er Knarr eit svært godt eksempel. I høve den siste replikkordvekslinga viser det jo nettopp at miljøa langsmed kysten, basane langsmed kysten, er godt kvalifiserte for å påta seg ansvaret innanfor utbygginga av petroleumssektoren. Det er jo det viktigaste argumentet for at ein nettopp kan leggje aktivitet til basane langsmed kysten vår.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:51:49]: Hovudtyngda av utbygginga og drifta av Knarr-feltet skal skje frå Florø. Operatøren oppgjev at dei vil leggje logistikk- og helikopterbase til Florø. I tillegg vil ei driftseining lokaliserast til basen i same by. Base- og driftskontoret i Florø vil ha ansvaret for planlegging og styring av sjølv produksjonsverksemda ute på FPSO-en. Dette omfattar ansvar for vedlikehald og modifikasjonar, anskaffingar og logistikk. Operatøren tek sikte på at lagring av subsea-utstyr og anna utstyr skjer frå Florø. Dette er ei løysing som Framstegspartiet er glad for kjem på plass. Nettopp fylket Sogn og Fjordane har fått lite av den næringsmessige oppblomstringa som kjem som ei følgje av petroleumsaktiviteten, noko denne etableringa forhåpentlegvis endrar på.

Løysinga med eit drifts- og basekontor i Florø er eit viktig element med tanke på ringverknader lokalt og regionalt. Eit slikt miljø representerer viktige arbeidsplassar i seg sjølv, men vil også vere ein katalysator for ny aktivitet som etterspør varer og tenester. Operatøren oppgir at

samla kan base- og driftseininga utgjere mellom 10 og 15 årsverk i Florø.

Ein samla komité er oppteken av at Knarr-utbygginga skal ha vesentlege ringverknader på sysselsetjinga i Florø. Det er også gledeleg at operatørselskapet har valt byen som helikopterbase, og ein føreset at dette også gjeld for både boring, utbygging og drift.

For fiskeria er Knarr lokalisert i eit område med avgrensa fiskeriaktivitet. Når så rørleidningar og undervassutstyr vil vere overtrålbart, vil denne etableringa ikkje ha nokon negativ innverknad på fisket. Så føresetnaden er at utbyggingsaktiviteten ikkje medfører nemneverdige operasjonelle ulemper eller fangstsreduksjonar.

Investeringane på Knarr sentral er anslått til 6,3 mrd. kr, og totalt 11,2 mrd. kr viss Knarr vest også skal byggjast ut. Dei utvinnbare ressursane for Knarr sentral anslår ein til mellom 8 og 16 millionar Sm³ oljeekvivalentar, og totalt mellom 10 og 25 millionar Sm³ oljeekvivalentar viss Knarr vest også blir inkludert. Den tekniske løysinga ein vel å bruke, sørgjer for at infrastrukturen kan brukast i samband med framtidige funn i området.

Planen for utbygging og drift av Knarr-feltet stadfester at sjølvstendige utbyggingar også blir gjorde i modne område, og det er svært bra. Dette er totalt ei svært god løysing, som ein samla komité stiller seg bak.

Bjørn Lødemel (H) [11:54:54]: Noreg har gjennom 40 år hatt ei eventyrleg utvikling som olje- og gassnasjon. Inntekter frå olje og gass har gjennom desse åra i stor grad bidrege til at Noreg har blitt eit av verdas rikaste land, og det har kome heile folket til gode. Høgre legg til grunn at Noreg er og framleis skal vere ein stor produsent og eksportør av energi, i første rekkje olje og gass, men også fornybar energi.

Petroleumsverksemda på norsk sokkel står i dag framføre eit viktig vegkryss. Etter fleire tiår med fokus på nye feltutbyggingar er ein stor del av norsk sokkel komen i ein såkalla moden fase. Dei funna som blir gjorde i dag, er små. Det gjeld særleg i modne område i Nordsjøen.

Knarr er i hovudsak eit oljefelt. Utvinnbare ressursar er rekna til mellom 8 og 16 mrd. Sm³, og det er planlagt ein driftsfase på mellom 6 og 20 år. Sjølv om det er lite i forhold til dei tidlegare gigantane på norsk sokkel, er dette ei viktig utbygging. Det er i dagens fase av petroleumsutviklinga på norsk sokkel viktig at også mindre funn blir bygde ut, og Stortinget må truleg rekne med å få mange slike utbyggingssaker framover.

Stortinget handsamar i dag to feltutbyggingar vest for Sogn og Fjordane som blir viktige både nasjonalt og lokalt. Det er eit generelt mål at petroleumsverksemda skal kome heile landet til gode. Nye prosjekt skal gje regionale ringverknader ved at dei bidreg til næringsutvikling og arbeidsplassar både regionalt og lokalt, bl.a. gjennom lokalisering av driftsorganisasjonane.

Største delen av utbygginga og drifta av Knarr-feltet skal skje frå Florø. Operatøren viser til at dei vil leggje logistikk- og helikopterbasen til Florø. I tillegg vil ei driftseining bli lokalisert til basen.

Base- og driftskontoret i Florø vil ha ansvaret for plan-

legging og styring av sjølve produksjonsverksemda ute på installasjonen. Dette omfattar ansvar for vedlikehald og modifikasjonar, kjøp av tenester og logistikk.

Dette er etter mi meining eit klokt val. Etter at GdF Suez fekk kontrakt på helikopter til Gjøa, er kapasiteten i Florø god. Det same gjeld tilbringartenesta. Her er det i tillegg innebygd fleksibilitet i forhold til gjeldande konsesjonar.

Lokaliseringa til Florø kan gje viktige lokale arbeidsplassar i seg sjølv, men det vil også vere ein katalysator for ny aktivitet som etterspør varer og tenester. Operatøren viser til at samla kan base- og driftseininga gje mellom 10 og 15 årsverk i Florø. Dette skapar også forventningar som ein reknar med blir innfridde.

BG si lokalisering av viktige funksjonar til Florø stadfester og anerkjenner den kompetansen som er i Florø. Det er eit viktig signal både for oljemiljøet i fylket og for det offensive basemiljøet i Florø. Det gjev inspirasjon og tyngd i det vidare arbeidet med å utvikle petroleumsnæringa i fylket.

Det er viktig at operatøren samarbeider med regionale næringsorganisasjonar og leverandørnettverket for å bidra til at det regionale næringslivet kan kvalifisere seg for leveransar til feltet. Løysinga med eit drifts- og basekontor i Florø er eit viktig element med tanke på ringverknader regionalt og lokalt.

Som stortingsrepresentant frå Sogn og Fjordane er det særleg gledeleg å vere med på å handsame sakene om utbygging av Knarr og Valemon. Det er kjekt å oppleve at ein samla komité rosar oljemiljøet i Florø gjennom sine merknader. Det står stor respekt av det arbeidet som er gjort i kystbyen, og det er gledeleg å sjå at det arbeidet som starta med dåverande ordførar i Flora, Dagfinn Hjer-tenes, har utvikla seg til å bli eit oljemiljø også i nasjonalt perspektiv.

Det har vore eit stort paradoks lenge at sjølv om svært mykje av dei nasjonale olje- og gassressursane ligg rett utanfor kysten av Sogn og Fjordane, har det vore liten aktivitet i vårt fylke. Det er svært viktig at den positive utviklinga vi ser i Florø, held fram, og at olje- og gassverksemda skapar positive lokale ringverknader. Det er også den sikraste måten for å skaffe tilslutning til vidare utbygging av olje- og gassfelt langs heile kysten.

Statsråd Ola Borten Moe [11:59:25]: La meg begynne med å si at alle de tre sakene vi nå har vært gjennom, demonstrer bred enighet om grepene. Det er sett fra mitt ståsted veldig bra.

Navnet Knarr stammer fra en nordisk betegnelse på en båttype som ble brukt i vikingtiden. Knarren var, med sitt brede og dype skrog, et robust lasteskip som vikingene kunne benytte til å transportere handelsvarer eller bytte. Korn, pelsverk, våpen og husdyr ble fraktet fra fjern og nær hjem til Norge. På samme måte skal knarren vi diskuterer i dag, bringe mye godt tilbake til landet.

Investeringsene knyttet til Knarr er anslått til i overkant av 6 mrd. kr. Ved utbygging av både Knarr sentral og prospektet Knarr vest er investeringsene beregnet til i overkant av 11 mrd. kr. Investeringer og leie av produksjonsskip

kommer i tillegg. Feltet har en estimert driftsfase på mellom 6 og 20 år, og i løpet av denne perioden håper man å få opp mellom 8 og 25 mill. standard kubikkmeter oljekvivalenter, avhengig av hvor godt modellen slår til. Nåverdien av Knarr-feltet er beregnet til 8,1 mrd. kr før skatt. Skatteinntektene er beregnet til om lag 5,7 mrd. kr.

Disse olje- og gassressursene vil gjennom skattesystemet på sokkelen gi store inntekter til Norge. Pengene skal brukes til å opprettholde velferdsstaten. Men prosjektet skaper mer enn bare direkte inntekter i kroner og øre. Knarr vil i tillegg til skatteinntektene til staten fra produksjon og drift gi aktivitet og sysselsetting på land. Dette gjelder både i utbyggings- og driftsfasen.

Operatøren, BG Norge, har bestemt å legge forsyningsbasen, helikopterterminal og en driftsenhet til Florø. Ifølge konsekvensutredningen vil utbyggingen bidra til 11 000 årsverk på landsbasis fra 2011 til 2014. Når det gjelder de totale norske sysselsettingseffektene av driften, er de beregnet til vel 650 årsverk. Disse tallene omfatter da konsumvirkninger, samt direkte og indirekte produksjonseffekter.

Det er svært positivt at Knarr kan bidra til å styrke og videreutvikle base- og driftsmiljøet i Florø og ved Fjord Base i Florø. Jeg fikk selv en omvisning på basen tidligere i år. Det er godt å se at olje- og gassnæringen gir arbeidsplasser og aktivitet på land. Det at noen av disse arbeidsplassene er knyttet til driften av feltet, er også positivt. Det er noe jeg forstår at miljøet i Florø har etterspurt.

Det er et mål for regjeringen at aktiviteten på sokkelen skal gi regionale ringvirkninger ved å bidra til næringsutvikling og arbeidsplasser. Jeg er opptatt av at selskaper gjennom sin petroleumsaktivitet bidrar til lokale ringvirkninger. Det er bl.a. viktig at det legges til rette for kvalifisering av relevante lokale eller regionale leverandører, og at det legges til rette for at bedriftene fra landsdelen kan få delta i anbudprosesser. Base- og driftsstrukturen skal bidra til lokal og regional nærings- og kompetanseutvikling. Dette er forhold som vil bli grundig belyst i den kommende petroleumsmeldingen.

Det er gjennomført en konsekvensutredning av Knarr. Konsekvensutredningen har ikke avdekket forhold som tilsier at prosjektet ikke bør gjennomføres, eller at det bør iverksettes avbøtende tiltak utover det som ligger til grunn i utbyggingsplanen. Det valgte utbyggingskonseptet er ut fra tekniske, økonomiske og ressursforvaltningsmessige hensyn den beste av de vurderte løsningene. Utbyggingsplanen har tilfredsstillende løsninger med hensyn til utslipp til luft og sjø.

Jeg mener at Knarr er et robust prosjekt, som gir god samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Prosjektet kan bli gjennomført innenfor akseptable rammer med hensyn til sikkerhet, arbeidsmiljø, det ytre miljø og fiskeriinteresser.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

(Votering, se side 4608)

Presidenten ber statsråd Borten Moe bli værende og representere regjeringen inntil vi får en ny statsråd inn i salen.

Sak nr. 6 [12:03:51]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om fullføring av utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge (Innst. 371 S (2010–2011), jf. Prop. 100 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tone Merete Sønsterud (A) [12:04:59] (ordfører for saken): Risiko- og trusselbildet som samfunnet står overfor, er bredt og sammensatt. Samfunnssikkerhetsarbeidet skal ivareta befolkningens trygghet og sikre sentrale samfunnsfunksjoner og verdier. Det er viktig for oss å forebygge, slik at individ og samfunn ikke rammes av ulykker, kriser eller katastrofer.

Samtidig må uønskede og alvorlige hendelser, når de hender, håndteres på en effektiv og god måte. Og det er i denne forbindelse at saken vi nå behandler – Prop. 100 S for 2010–2011, Fullføring av utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge – er viktig.

Brannvesenet, helsevesenet og politiet må ha et felles radiosamband som tilfredsstillende operative og sikkerhetsmessige krav. Utskifting av gammelt utstyr er nødvendig for å styrke samfunnets evne til å møte større ulykker, organisert kriminalitet og terrortrusler.

Utbyggingen av nødnettets første fase har vært en utfordrende prosess. Et komplekst teknologiprojekt som krever samhandling mellom en rekke aktører, brukergrupper og leverandører, har ført til at første del av prosjektet har tatt mye lengre tid enn først antatt. Men jeg er glad for å kunne legge fram en enstemmig tilråding fra komiteen, slik at vi nå kan sette i gang med å implementere nettet i hele landet.

Prosjektet er forsinket med ca. tre år. Det skyldes i hovedsak at leverandøren har brukt lengre tid på å bygge radionettet med basestasjoner enn planlagt, og det har vært utfordringer knyttet til leveransen ved brannvesenets og helsetjenestens kommunikasjonsentraler. Jeg understreker at dette ikke skyldes teknologivalg. Jeg vil også påpeke at konkurransen om å levere Nødnett var teknologinøytralt.

TETRA-teknologien er overveiende valgt som standard for nødkommunikasjon i Europa og i våre naboland. Analyselskapet Gartner har kartlagt bruk av TETRA og andre teknologier og standarder i nød- og beredskapssamband, og de konkluderer med at det ikke finnes reelle alternativer til TETRA i dag for utbyggingen av nettet.

Når det gjelder bekymringen for stråling, har komiteen merket seg at utstyr for Nødnett skal installeres i henhold til retningslinjer fra Statens strålevern.

Brukerfaringene er stort sett positive. Politiet og flere brannvesen melder bl.a. at kommunikasjon med de andre nødetatene på et tidlig tidspunkt har medført at de har kunnet yte bedre service til publikum, og de har vært bedre forberedt ved ankomst til ulykkesstedet. Tilbakemeldingene fra brannvesenet er gode, noe som kom fram etter håndteringen av forurensningsaksjonen rundt skipet «Godafoss» og ved brannen i en trailer i Oslofjordtunnelen i mars i år. Når komiteen har arbeidet med denne saken, har det kommet fram noen kritiske innspill fra røykdykkere i Asker og Bærum brannkorpsforening. Jeg vil derfor påpeke at det arbeides med å bedre innendørsdekningen, med mobile antenneforsterkere, forbedre ekstraputstyret til røykdykkere som mikrofoner, ørepropper o.l. Men det må understrekes at de fleste tilbakemeldinger fra de brannvesen som har tatt utstyret i bruk, er positive. I trinn 2 er hensikten at brukerne skal kunne velge terminaler fra mer enn én leverandør. Ellers viser jeg til at brannsjefen i Asker og Bærum sier at de er veldig godt fornøyd med hvordan sambandet fungerer så langt.

Når det gjelder brannvesenet i Oslo, vet vi at de foreløpig ikke vil bruke Nødnett som lokalt kommunikasjonsmiddel for røykdykkere inne i brannobjekter. Utover det bruker brannvesenet i Oslo Nødnett fullt ut. Andre brannvesen bruker Nødnett også til røykdykking. Men det essensielle er at den alminnelige kommunikasjonen internt i brannvesenet og mellom brannvesen og de to andre nødetatene blir felles. Det er en fordel at alle brannvesen i en region får et felles radiosystem, slik at de kan kommunisere seg imellom ved større aksjoner.

Det har vært noe fokus på brukernes kostnader til drift, og spesielt kommunene. Til det er å si at det er ventet at det innbyrdes kostnadsbildet mellom de forskjellige etatene vil endre seg. Dette skal evalueres, og man skal se på hvilke positive muligheter Nødnett vil gi for å oppnå mer effektiv bruk av ressursene i de tre etatene. Det er derfor for tidlig å si noe eksakt om kostnadsbildet for hver etat nå, særlig for de kommunale brannvesen. I prosessen hvor man ser på kommunenes kostnader, skal Kommunal- og regionaldepartementet og KS involveres.

Komiteen er opptatt av at andre brukere med nød- og beredskapsansvar og de frivillige organisasjonene skal kunne bli brukere på et senere tidspunkt. Vi er klar over at bl.a. Norsk Folkehjelp og Røde Kors er svært opptatt av dette, og det er viktig at de kan komme med så snart som mulig.

Nytt nødnett gir mange fordeler. Det er avlyttingssikkert, det styrker personvernet, og det gir bedre operative og sikkerhetsmessige arbeidsforhold for nødetatene i landet.

Jeg legger med dette fram komiteens enstemmige tilråding i denne saken. Fremskrittspartiet har i tillegg et forslag som jeg regner med at de selv vil redegjøre for.

Presidenten: Presidenten registrerer at både statsråden og representantene ble tatt litt på senga. Slik er Stortinget,

dette spillet kan vi, og dette spillet må vi alle sammen innrette oss etter.

Bård Hoksrud (FrP) [12:10:19]: Det er vel nesten litt slik som stortingsbehandlingen i saken om nødnettet, for da den kom til Stortinget, var det stort sett hastebehandling og full fart, uten faktisk å stoppe opp og se på konsekvensene av å innføre det nye nødnettet.

Egentlig burde dette ha vært en gledens dag, spesielt for alle dem som jobber ute i førstelinjetjenesten, og som er de som er ute i krigen og har behov for dette utstyret på en best mulig måte. Jeg skulle virkelig ønske at jeg med hånden på hjertet kunne si at dette er en gledens dag. Men dessverre har det begynt å komme inn en del ny informasjon som klart og tydelig sår litt tvil om proposisjonens hylling, og om at alle etatene er så fornøyd med det nye nødnettet. Det er egentlig litt beklagelig, når Fremskrittspartiet i transportkomiteen ba om å få litt tid til faktisk å gå igjennom og få vite litt mer om de innsigelsene som har kommet, spesielt fra Brann- og redningsetaten, men også fra en del andre organisasjoner, f.eks. KS – som i stor grad er styrt av den politiske fargen som det politiske flertallet i Stortinget består av – som er kjempebekymret for de økonomiske driftskonsekvensene ved innføringen av det nye nødnettet. Jeg synes det er viktig å ha med seg. Jeg registrerer at det er mange som i merknadsform skriver at de er bekymret for dette og ønsker å se på det. Men Fremskrittspartiet blir stående alene om å si at merutgiftene skal kompenseres.

I dagens Aftenposten går det fram at det har kommet klare signaler fra små kommuner om at utgiftene faktisk blir godt over dobbelt så store som det de var før man innførte det nye nødnettet. Dette betyr at det kan gå ut over den generelle beredskapen, fordi man må ta penger fra operativ tjeneste og flytte over for å betale for et sambandsnett. Jeg stiller spørsmålet: Hvorfor skal man sende regningen fra en offentlig forvaltning til en annen offentlig forvaltning? Kanskje man egentlig burde sagt at dette handler om å redde liv, og det handler om å redde store verdier. Dette gjelder mennesker som er der både for å redde menneskeliv og for å redde store verdier i samfunnet. I stedet for å bruke mye ressurser på å drive fakturering og administrering, burde man kanskje sagt at det er en statlig oppgave å sikre at man har et skikkelig nødnett på plass.

Når vi først diskuterer dette, er det også viktig å ha med seg at det er en forhistorie her som er ganske spesiell. Vi har tidligere fått kjørt denne saken gjennom i Stortinget på 14 dager, da man holdt på med første fase. Også da var Fremskrittspartiet kritisk til måten man behandlet saken på. Men vi registrerer at her handler det bare om én ting, og det er å kjøre saken raskest mulig gjennom Stortinget, og så får man håpe at resultatet blir til beste for dem som er ute i operativ tjeneste, ute i krigen, og faktisk skal gjøre en innsats for samfunnet og redde menneskeliv og verdier.

Da synes jeg det er beklagelig at Oslos brann- og redningsetat klart og tydelig sier at de ikke vil at deres menn som er røykdykkere, og andre skal bruke dette utstyret, fordi systemet er for dårlig til å bruke innendørs. Det er i hvert fall noe man virkelig burde tatt på alvor i denne saken.

Jeg synes også det er trist at man ikke får tid til å se på både Sivildforsvarets og Røde Kors' innspill, og innspill fra andre organisasjoner som er opptatt at vi må sikre dem retten til å få lov til å bruke nettet. Det står i merknaden at man skal se på det og åpner for muligheten for det. Men da burde det vel ikke vært noe problem å være enda tydeligere med hensyn til å forsikre om at man faktisk får den muligheten.

Jeg ønsker å ta opp Fremskrittspartiets forslag i saken, som nettopp går på å sikre at ikke kostnadene blir veltet over på kommunene, fordi det vil gå ut over den operative tjenesten og den viktige jobben som de personene skal gjøre.

Vi kommer til å stemme for forslaget nå, fordi det allerede er brukt 1 mrd. kr og det er vanskelig å reversere nå. Vi har hatt andre forslag til tekniske løsninger, men nå har man kommet så langt at det er vanskelig å reverse. Min store frykt er at om fem–ti år vil man føle at man faktisk har kastet bort store deler av disse pengene fordi man ikke har fått det nettet man forutsatte å få.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud har tatt opp det forslaget han refererte til.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:15:32]: Jeg sitter som kjent ikke i transportkomiteen, men i kontrollkomiteen, og dette har også vært et tema i den årlige behandlingen der av Dokument 1. Så litt har jeg vært borti det når nå komitélederen dessverre ikke kunne ta saken her i salen.

Det tradisjonelle separate radiosambandet i politiet, brannvesenet og helsevesenet bygger på gammel teknologi som ikke er tilpasset den teknologiske utviklingen ellers i samfunnet. Nødetatene møter, som vi vet, stadig strengere krav til tjenesteeffektivitet, presisjon og sikkerhet, og et nytt nødnett er helt nødvendig. Det er vi enige om, også representanten Hoksrud er enig i det, så vidt jeg skjønner. Det nye nødnettet vil forhåpentligvis gi større trygghet for brukerne, og det vil styrke personvernet. I det hele er dette egentlig en storsatsing på samfunnskritisk infrastruktur.

I dag finnes det sambandsløsninger som er gamle, og som i liten grad tilfredsstiller sikkerhetsmessige og operative krav. Gjennom utbyggingen av Nødnett styrkes samfunnets evne til både å bekjempe organisert kriminalitet, håndtere store ulykker, naturkatastrofer og mulige terrortrusler. Samhandlingen mellom nødetatene vil bli bedre, og vi får på plass et avlyttingssikkert samband som styrker personvernet i tråd med det som er Datatilsynets krav.

Utbyggingen av Nødnett har tatt lang tid, og det har blitt dyrere enn forutsatt. Det er grunn til å minne om at beregnet kostnadsramme for landsdekkende utbygging av Nødnett i to trinn opprinnelig var totalt 3,6 mrd. kr. Det var i 2004-kroner. Den landsdekkende utbyggingen skulle vært ferdig i løpet av 2009. Nå skriver vi 2011 og skjønner alle at det er et sterkt forsinket prosjekt vi nå står overfor, og at det blir langt dyrere. Dette er også grunnen til at kontrollkomiteen i flere runder har tatt opp nødnettet særskilt i sine tilbakemeldinger til denne sal. Det har vært en samlet komité, og settestatsråden er vel kjent med den bekymring som også kontrollkomiteen har uttrykt for både kostnader og fremdrift.

Det er heller ikke til å komme forbi at kommunene dessverre vil få betydelig økte kostnader. Vi er i Kristelig Folkeparti bekymret for den regningen som her ser ut til å kunne bli lempet over på kommunene. For mange større kommuner vil innføring av det nye nødnettet medføre en mangedobling av utgiftene. Fra vår side mener vi derfor at kommunenes reelle kostnader i forbindelse med driften av det nye nødnettet må registreres og fullt ut kompenseres. Jeg kunne godt tenke meg at statsråden i det innlegget han skal ha senere, sier noe om hvordan regjeringen ser på situasjonen når det gjelder kostnadene kommunene vil sitte med. Vi har fått bekymringsmeldinger fra flere hold. Lokalpolitikere uttrykker sin bekymring. Mange ville nok godta en beskjeden kostnadsøkning, men ikke en mangedobling.

Den 1. mai tok Redningsselskapet i bruk et nytt nødnett i Oslofjordområdet. Ifølge Redningsselskapet har de fått et bedre internt samband i nødssituasjoner, men også et bedre samband med de andre nødetatene. Til nå har hver enkelt nødetat hatt hvert sitt samband. Nå kan tidskritisk informasjon utveksles mer effektivt. Talekvaliteten er bedre, og samtalerne kan ikke avlyttes av uvedkommende. Det er bra.

Så vet vi samtidig – og det var representanten Hoksrud inne på – at det har kommet noe sprikende signaler fra enkelte brukere. Nødnett er etablert i det sentrale østlandsområdet med aktive brukere i politiet, brannvesenet og helsetjenesten. Det brukes nå av ca. 7 000 brukere, og det gjennomføres nærmere 350 000 samtaler i måneden. Brukerne er – og det er viktig å understreke – i all hovedsak fornøyd. Politiet har brukt nettet i hele trinn 1-området i snart ett år og sier seg også fornøyd.

Noen har uttrykt bekymring for stråling. Ifølge Statens strålevern er det ikke påvist helseskader som følge av teknologien som brukes. Fra Kristelig Folkepartis side vil jeg igjen understreke at vi er oppatt av god fremdrift i saken, og at vi får på plass et nytt nødnett som er teknologisk oppdatert, og som kan møte nye behov. Det er nødvendig selv om det fortsatt er grunn til bekymring når det gjelder kostnader og fremdrift.

Lars Myraune (H) [12:21:00]: Jeg tror vi alle i denne sal er enige om at det er behov for et nytt nødnett. Vi er også enige om at det har gått lang tid fra man startet prosjektet Nødnett, til man har kommet dit man er i dag. Nå er jeg ikke sikker på om det faktisk er noen grunn til at vi skal utsette eller avslå saken i dag.

De aller fleste som har uttalt seg av fagetatene, kanskje i særdeleshet politiet, har skrytt av det og sagt at det er en klar framgang for dem. Men det er helt riktig, som det er blitt påpekt både av saksordføreren og av Hoksrud, at noen etater, noen brannvesen, har sagt at de ser for seg noen problemer i dag.

Spørsmålet er: Hva oppnår vi ved å utsette saken? Jeg ser vanskelig for meg at et prosjekt som er kommet så langt som dette er i dag, skal starte på nytt. Det blir en enorm kostnad, og jeg er ikke sikker på at vi kommer særlig bedre ut verken teknologisk eller i brukervennlighet heller.

Nå er det påpekt at mange kommuner kommer til å få ekstra kostnader. Ja, det er nok riktig, det, men det er

også påpekt at kostnadsnivået for en del kommuner i dag er lavt fordi de har latt være å oppdatere utstyret og bruke penger på det, nettopp i påvente av at de skal få dette nye nødnettet. Så kostnadsnivået i dag er ikke et standardnivå basert på nåværende system, det heller. Det vil si at det er naturlig at noen av kostnadene øker, men kvaliteten øker også i det alt vesentlige. Det jeg vil be statsråden om å huske på, er at Kommunaldepartementet har det i tankene når økonomien til kommunene skal legges fram.

Det ble referert til Aftenposten av i dag. Aftenposten hadde heller ikke absolutt bare negative oppslag. Det var en del som var misfornøyd, men det var også faktisk ganske mange som var fornøyd med systemet. Med det som utgangspunkt ser jeg ikke noen grunn til at vi skal utsette saken, ei heller avslå den. Konsekvensene ved det ville vært ganske enorme. Vi har vel brukt mer enn 14 dager på å behandle dette, vi fikk først en grundig orientering for ca. et halvt års tid siden, så vi har hatt anledning til å sette oss inn i saken over ganske lang tid.

Nå er det sånn at når vi skal behandle saker i Stortinget, er det ofte spesialinteresser som dukker opp i media i aller siste minutt, og hvis vi som politikere skulle latt oss styre av det, ville vi fått en vanskelig håndtering i denne sal. Vi anbefaler derfor at saken fremmes sånn som den er lagt fram.

Statsråd Trond Giske [12:24:10]: La meg først takke komiteen for godt og effektivt arbeid. Det er ikke vanskelig å slutte seg til at man alltid gjerne skulle brukt lengre tid på saker, men slik denne saken var lagt opp, med klare avtaler med leverandør om behandling av et trinn 2, med behovet etatene har for at vi nå får en framdrift også av utbyggingen til resten av landet og med en god dialog departementet og komiteen imellom, føler jeg at vi gjør dette på en kvalitativ god måte som ivaretar de hensynene som Stortinget selv sagt må passe på.

La oss midt oppe i saksbehandling, utsettelse, kostnader og formaliteter glede oss litt over den fantastiske investeringen som vi nå som fellesskap tar oss råd til. Vi kommer nå på høyde med andre land – kanskje til og med litt foran – på å få et moderne nødnett. Vi gir de som hver eneste dag står ute i krevende og vanskelige situasjoner, et godt arbeidsverktøy. Det gjør at befolkningen i Norge kan føle seg tryggere, men det gjør også at de menneskene som jobber i disse etatene, gis bedre mulighet til faktisk å gjøre jobben sin på en god måte, og ikke minst ivareta sin egen trygghet i krevende arbeidssituasjoner.

Nødetatenes nåværende sambandsløsninger er gamle og lite tilfredsstillende. Det er ingen tvil om at en slik oppgradering er nødvendig. Vi er glad for at erfaringene fra første byggetrinn forteller oss at dette er en løsning som fungerer, og som vi kan gå videre med, slik at hele landet nå får nytte godt av det østlandsområdet allerede har fått på plass.

Vi bygger et nødnett for tre nødetater samtidig. Det er unikt i internasjonal sammenheng. Det er krevende, men det gir også en fantastisk mulighet til at disse nødetatene kan kommunisere på en optimal måte og bruke ressursene i sammenheng, slik at de også ute i felten er godt koordinert.

Vi er altså det siste landet i Vest-Europa som anskaffer oss et landsdekkende nødnett. Vi er et land med en geografi som gjør at slike utbygginger er mer kostnadskrevende og mer komplisert enn i flate, kontinentale land, men desto mindre viktig er det ikke at vi har en slik teknologi som andre land har valgt.

Det at vi også har TETRA-teknologien, har vært en diskusjon. Det gjør også at vi har en felles plattform med veldig mange andre land, når oppgraderingen kommer, og når systemet skal videreutvikles. Det tror jeg også har en positiv kostnadsside på sikt.

Så kunne vi bruke mye tid på å ramse opp alle fordelene et nytt nødnett gir, men jeg registrerer jo at komiteen egentlig er ganske enstemmig om at dette er et nødvendig prosjekt. Når det er litt uenighet i komiteen, dreier det seg kanskje mer om kostnadsfordeling og hvordan dette skal driftes, og hvordan ikke minst kommunene skal være i stand til å utnytte den nye plattformen som nødnett gir. Til det er det å svare at det meste av det som kommer som kostnadsendringer for kommunene, gjelder kvalitetshevinger. Det er jo et forbedret produkt man får. Man får jo ikke det gamle produktet til ny pris, for å si det sånn. Dette skyldes at man nå får en helt annen brukerfunksjonalitet. Det skal også gi muligheter for dataoverføringer og teknologivalg senere som kanskje gir enda større funksjonalitet. Dette må brukerne være med på å betale. Det er også sånn at det er brukerne selv som i veldig stor grad har vært med på å legge føringene for disse funksjonalitetene, slik at de har et medansvar for at noen av driftssidene faktisk koster mer, rett og slett fordi man får mer – man betaler rett og slett for en bedre tjeneste.

Samtidig er det vel ingen regjering noen sinne som har økt kommunerammene så kraftig som det den rød-grønne regjeringen har gjort siden vi overtok. Jeg tror tallet nå er på 48 mrd. kr – det er nesten vanskelig å henge med på hvor mye kommunerammene øker med. Jeg er helt sikker på at både KS og kommunene selv kommer til å ha dette med i sine regnestykker når dialogen med Kommunaldepartementet og regjeringen fortsetter i årene framover om hva slags rammer vi skal ha.

Desto viktigere er det at vi prioriterer velferd, tjenester og god fellesskapsøkonomi, framfor skattekutt i milliardklassen. Det kommer i hvert fall vår regjering til å stå for, også når det gjelder dette området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [12:29:33]: Det ville nok vært en større overraskelse hvis statsråden ikke hadde vært så fornøyd med det man nå legger fram, slik som situasjonen er. Det det handler om, er jo at det ikke bare er brannetatene som er bekymret for det som skjer. Politietaten er like bekymret for kostnadsveksten når det gjelder å betale for dette systemet. Vi vet også at man ikke har en fullgod situasjon når det gjelder legehelikoptertjenesten, der nettet ikke er fullgodt. Helsetjenestene ville på et tidspunkt faktisk skrinlegge hele prosjektet. Det betyr at det fortsatt er mange utfordringer og mange bekymringer. Det er ikke sånn at kommunene har drevet og betalt dette over lang

tid, men det er nå man begynner å se resultatet av kostnadene. Og spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden sørge for at kommunene ikke får en merkostnad, eller synes regjeringen det er greit at både kommuner, politiet og helsevesenet får økte kostnader? Og hvordan har han eventuelt tenkt å dekke det inn? Mener han det er greit at de får de økte kostnadene?

Statsråd Trond Giske [12:30:31]: At en del av brukerne får økte kostnader, er et faktum. Det skyldes rett og slett at de får en helt annen tjeneste. Det er sånn at hvis du får Mercedes i stedet for Boble, betaler du gjerne litt mer. Du får en annen opplevelse, du får en annen brukervennlighet, og du får en annen nytte. Dette har skjedd i full forståelse med brukerne, så det tror jeg egentlig ikke det er noen uenighet om.

Det som kanskje er en mer relevant diskusjon, er hvordan denne økte kvaliteten skal dekkes. Skal det innenfor politi, kommunesektor og brannvesen i framtidige budsjetter gis rammer som også håndterer dette? Det er jeg helt sikker på politiet kommer til å kommunisere til justisministeren, og jeg er helt sikker på at KS kommer til å kommunisere det til kommunalministeren. Og igjen, vi må prioritere og bruke mer penger på fellesskapstjenestene i årene framover for å få økt kvalitet og økt kapasitet. Derfor er vi svært uenig om andre ting som står høyt på Fremskrittspartiets prioriteringsliste, som skattekutt.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:31:46]: Nå er det nok mange Boble-entusiaster som vil betakke seg for å få en Mercedes i stedet!

Poenget her er vel at dette er utgifter som kommunene får presentert uten for så vidt å ha noen innflytelse på hva sluttsummen til syvende og sist blir for det prosjektet som staten har initiert.

Mitt spørsmål er – bare for å få det helt klart: Er det fra denne regjeringens side ikke på tale å se på om noen av de økte utgiftene for kommunale etater bør dekkes av staten, eller får man eventuelt ta det i kommuneopplegget?

Statsråd Trond Giske [12:32:32]: La meg først ta premisset, nemlig at dette var et prosjekt initiert av staten. Jeg vil vel egentlig si at det var brukerne selv som initierte prosjektet, for det var de som kontinuerlig beskrev et nødnett som var utdatert, et nett som ikke ivaretok grunnleggende personverninteresser, som ikke var samordnet mellom etatene, som ikke inneholdt lokaliseringstjenester etc., og som ikke åpnet for dataoverføring og mange andre tjenester som et digitalt nett i framtiden kan gi oss.

Så har de også selv vært med på å stille krav til funksjonalitet og kvalitet, som har bidratt til å gjøre prosjektet til det det har blitt. Det er positivt, fordi det er de som skal bruke det, men det har også en kostnadsside. Der må vi dele på ansvaret, men til syvende og sist er det statens økonomiske politikk – budsjettet og nasjonale overføringer til kommunene – som også bestemmer disse brukernes muligheter til å betale. Så dette blir det samme regnestykket, og det skal vi ta hensyn til og ha med oss når vi utformer statsbudsjettene framover.

Arne Sortevik (FrP) [12:33:47]: Det at denne regjeringen serverer regninger som den selv burde betale, videre til andre, er velkjent, og inngangen til replikken er IKT-kostnadene for politiet, som staten ikke tar, men som etaten må ta, og som spiser operative polititjenester.

Kommunene er med god grunn redd for at de her står overfor noe av den samme problematikken, at det kommer betydelige merkostnader, langt større enn det brukerne har regnet med i kjølvannet av dette. Og det er ikke lite: Det er snakk om 370 mill. kr hvert år i 15 år som skal betales. Det er nesten 6 mrd. kr. Derfor er det nødvendig med forsikringer fra regjeringen om at kommunene ikke får økte regninger. Det er det ene.

Det andre er å utfordre hovedløsningen, nemlig om det nødvendigvis må være sånn at kommunene må betale så mye for dette, for nødsamband er jo blant kjernetjenestene i nasjonal infrastruktur.

Statsråd Trond Giske [12:34:53]: Igjen – det er sånn at nå får man et helt annet produkt. Og la meg korrigere Boble-eksempelet mitt. La oss si at vi går fra sykkel til bil, for det er vel egentlig mer det det er snakk om. Vi får en helt annen generasjon tjenester innenfor nødetatene. Det koster penger. Det koster i investeringer, og det koster i drift.

Men til syvende og sist er det slik at politiets budsjett, brannvesenets budsjett og helsebudsjettet er bestemt av oss i statsbudsjettet. Vi kommer til å fortsette den formidable økningen på kommuneøkonomi som vi har hatt de siste årene. Vi mener at fellestjenester som velferd, sikkerhet, trygghet er viktigere enn skattekutt i 10, 20, 30, 70, 100 milliarderkronersklassen, som Fremskrittspartiet har foreslått i denne sal i ulike sammenhenger, prinsipielt eller konkret, og vi kommer til å følge det opp i økningene i politibudsjettet og i andre budsjetter som stadig har økt også nesten rekordmessig, tror jeg, under vår regjering. Det er svaret: Pengene må brukes på fellesskap i stedet for på andre ting.

Lars Myraune (H) [12:36:14]: Jeg synes statsråden hadde en grei, god og saklig framstilling av saken. Sakligheten synes jeg fikk en kollaps mot slutten. Da stiller jeg meg spørsmålet: Har vi allerede begynt valgkampen, og må vi bringe skattedebatten og fellesskapsgodene inn i Nødnett-saken også? Jeg følte vi hadde en rimelig god og saklig debatt når det gjaldt denne saken, som jeg synes er viktig, men jeg synes det er ganske uviktig å bringe dette inn nå. Så spørsmålet til statsråden er: Synes statsråden det er viktig å bringe valgkampen inn i debatten om Nødnett i dag?

Statsråd Trond Giske [12:36:50]: Jeg trodde at Høyre også syntes det var strålende hver gang man fikk lov til å snakke om skattekutt og reduksjon av statens inntekter til fordel for lettelsener i ulike skattesystemer. Det har jeg oppfattet har vært en hjertesak for partiet i mange tiår. Her er vi uenige.

Når jeg blir utfordret på finansieringen av driften av alt fra helsevesenets, politiets eller brannvesenets bruk av

nødnettet, er jo svaret de generelle rammene de har. Det hjelper lite om vi øremerker et tilskudd til Nødnett til kommunene hvis vi tar like mye med den andre hånden eller mer. Det er jo et totalregnskap som må gå opp, som bestemmer om kommunene kan ta dette løftet med kvalitetsheving, med mer trygghet – om helsevesenet, politiet og brannvesenet kan gjøre dette på den måten – uten at det går ut over andre viktige oppgaver som de har å utføre. Det er da jeg mener at det grunnleggende spørsmålet er: Hvor mye har vi til fordeling? Og det avgjøres av inntektssiden og det totale statsbudsjettet.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Tone Merete Sønsterud (A) [12:38:01]: Hoksruks påstand om at denne saken har vært utsatt for hastebehandling, og at det har kommet inn veldig mye ny informasjon, vil jeg gjerne kommentere.

For det første er jeg enig med representanten Myraune. Jeg synes han hadde et ganske godt innlegg om dette. Men la meg presisere: Denne saken har vært kjent lenge. Da komiteen fikk saken til behandling, var det i utgangspunktet lagt opp til en enda strammere tidsplan. Det var et ønske om å få noe mer tid, og det ble imøtekommet. Det var først da vi hadde det siste møtet i saken at Fremskrittspartiet foreslo å utsette den. Den har vært behandlet på vanlig måte. Komiteen har mottatt mange innspill, uttalelser og synspunkter som har blitt vurdert, noe som også går fram av innstillingen. Flertallet i komiteen mener at saken har hatt en forsvarlig og grundig behandling, og at vi har den informasjon som er nødvendig for å kunne behandle og fatte vedtak i dag.

Når det gjelder oppslaget i Aftenposten i dag, kan ikke jeg se at det kommer fram noe nytt som vi ikke visste fra før. Vi var godt kjent med hva røykdykkerne i Asker og Bærum mente i saken. Det står i merknadene, og jeg nevnte det også i mitt innlegg. Representanten Hoksrud nevnte bl.a. Røde Kors. Vi er godt kjent med hva Røde Kors mener i saken. De ønsker å komme inn helt i starten av trinn 2-utbyggingen, og for å si det på den måten: Det er mildt sagt utfordrende hvis vi skulle gjort det. Derfor var det viktig for komiteen å understreke at de skal komme inn så snart som mulig. Det tok jeg også med meg i mitt saksordførerinnlegg i stad.

Når det gjelder kommunene, er deres kostnader ingen ukjent sak. Det har vi faktisk snakket om hver gang saken har vært oppe til behandling, også i forbindelse med statsbudsjettet. Men jeg understreker igjen, som jeg sa i mitt forrige innlegg: I prosessen der man ser på kommunenes kostnader, skal Kommunal- og regionaldepartementet og – jeg understreker – KS også involveres. Så får man komme tilbake til om man eventuelt skal ha noen kompensasjoner eller ikke.

Dette er en stor og viktig sak, og det er en god dag for samfunnssikkerhetsarbeidet i landet.

Arne Sortevik (FrP) [12:40:56]: Dette er jo ingen skattedebatt. Fra statsrådets side blir det en polemisk de-

monstrasjon for å slippe å gi klare svar på konkrete spørsmål.

Norge trenger et godt nødnett. Norge har selvsagt råd til en slik investering for å modernisere og effektivisere nasjonal infrastruktur. Det gjelder i tillegg nasjonal sambandsinfrastruktur som skal sikre liv, helse og eiendom. Derfor er dette ekstra viktig.

Det er sider ved prosjektet som gir grunn til litt uro, og som krever at videreføring gjøres med ekstra oppmerksomhet, både fra regjeringen, som er politisk ansvarlig, og den etaten som er ansvarlig for innføring og gjennomføring.

Det er kommet bekymringsmeldinger til transportkomiteen i tolvte time. Meldingen fra Folkes Strålevern er én, og den ble ikke nevnt av saksordføreren. Uttalelsene fra brannetaten ble omtalt. Det gjelder altså Brann- og redningsetaten i Oslo kommune og også Asker og Bærum brannvesen som sier fra om kostnadene som de er redd vil øke betydelig. Kommunenes interesseorganisasjon, KS, har sendt brev til komiteen, som er datert 30. mai i år, der de igjen peker på de økonomiske konsekvensene for kommunene med nytt nødnett, og ber om at komiteen tydelig markerer at merkostnadene for kommunene ved utbygging av Nødnett skal kompenseres fra statens side. Når de igjen gjør det – og i brevets form til komiteen – må det bety at de er bekymret og har en følelse av at innspill som er gitt tidligere, kanskje ikke helt blir tatt på alvor av regjeringen. Alle henvendelsene har relevant innhold, også den siste som jeg skal nevne – som heller ikke ble nevnt av saksordføreren – som var fra Sivildforsvaret, distriktssjefenes arbeidsutvalg.

Litt om kostnadsbildet, som også gir litt grunn til uro: Første trinnet økte fra 900 mill. kr i 2006-kroner til nesten 1 350 mill. kr i 2011-kroner. Trinn 2 var opprinnelig anslått til 3,7 mrd. kr målt i 2006-kroner. Nå snakker vi om en kostnadsramme på 4,7 mrd. kr i 2011-kroner.

Dette prosjektet er altså kvalitetssikret, men det ligger en usikkerhetsramme på nesten 20 pst. her. Det er betydelig, og det viser at det er stor usikkerhet fortsatt. Derfor vil vi fra Fremskrittspartiets side understreke behovet for profesjonell styring av prosjektet, slik at vi unngår et nytt jagerflyprosjekt. Vi peker på at hvis kostnadsøkningen fortsetter, bør dette faktisk bli gjenstand for forvaltningsrevisjon fra Riksrevisjonen.

Et bærende prinsipp i prosjektet er at etatene ikke skal betale for drift av det nye nettet før det er tatt i bruk. Det er altså grunn til å stille spørsmål om de i det hele tatt skal betale, og hvor mye de skal betale.

Bård Hoksrud (FrP) [12:44:18]: Det har vært mye snakk om å gå fra Boble til Mercedes og sågar fra sykkel til bil. Jeg er ikke sikker på om miljøvernministeren vil være like fornøyd med at man går fra sykkel til bil. Men jeg ser definitivt logikken i argumentasjonen, at man faktisk får noe bedre, og det er alle veldig glad for.

Saksordføreren sier at man har hatt så god tid på denne saken. Ja, vi har hatt bedre tid på denne saken enn man har hatt tidligere når denne saken har vært til behandling – jeg sier at saken har fått 14 dagers behandlingstid i Stortinget.

Men det er altså sånn: Denne saken ble avgitt i Stortinget den 31. mai. Den 30. mai får komiteen brev fra KS, som er veldig bekymret for de økonomiske konsekvensene for kommunesektoren. Den 30. mai får vi brev som gjelder fullføring og utbygging av nødnettet, fra noen som jobber i Asker og Bærum brannvesen. Den 27. mai – bare noen få dager før komiteen avgir innstillingen – får man brev fra Siviltforsvaret. I tillegg har Presseforbundet sendt et brev til komiteen, som også kom kort tid før komiteen skulle avgi innstilling.

Det betyr at det ikke er som saksordføreren sier, at denne saken er så fantastisk godt belyst på alle områder. Det er jo nettopp denne bekymringen som gjør at vi er kritiske. Dette handler ikke om at man ønsker å utsette dette til høsten, men om at man kanskje burde ha invitert noen av de organisasjonene som nå er bekymret. Og KS er ikke en hvilken som helst organisasjon heller. Den har ansvaret for 430 kommuner, som er opptatt av denne problematikken.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden litt fordi han sa at dette blir som å gå fra sykkel til bil. For brann- og redningsetaten er ikke dette å gå fra verken sykkel til bil eller til noe annet. Oslo brann- og redningsetat har sagt at de ikke vil la røykdykkerne sine bruke dette nettet, fordi det er for dårlig – og dårligere enn det gamle. Det bekymrer meg og viser at det er mye bekymring knyttet til implementeringen av det nye nødnettet hos en del av dem som skal ta det i bruk. Ikke minst vet vi også at det er mye bekymring blant helsepersonell for at man ikke vil klare å bruke legehelikopter osv. på en god måte.

Det er mange spørsmål. Jeg skulle ønske at jeg kunne være enig med statsråden i at det er en fantastisk investering. Men jeg håper vi ikke ender opp med at det blir som et jagerflykjøp, at overskridelsene vil være enorme fordi det viser seg at dette systemet ikke fungerer som det skal – spesielt når det skal rulles ut i hele landet. Det er forskjell på Østlandet og deler av resten av landet, og det er en del av bekymringen som Fremskrittspartiet har. Jeg håper jeg tar feil, og at jeg om tre–fire–fem år ikke må stå på denne talerstolen og si: Hva var det vi sa?

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:47:34]: Vi bør vel alle se at det er noen utfordringer.

Først til den økonomiske biten: Det er så stor forskjell på de kommunale økonomier og de kommunale prioriteringer i Norge at verden fort kan bli slik i fremtiden at vi opplever at noen kjører olabil og andre kjører Porsche, ut fra det man har lagt opp til her.

Men min største bekymring gjelder førstelinjetjenesten. Når man får så klare tilbakemeldinger fra både Asker og Bærum brannvesen og Oslo brann- og redningsetat om at røykdykkere nekter å bruke det nye systemet fordi det rett og slett er for dårlig, må jeg spørre: Innfører man et system i dag som er slik at røykdykkere vil nekte å bruke det? Hvis det er tilfelle, vil jeg ut fra de uromeldingene som vi har fått, si én ting: Da har saksbehandlingen i Stortinget vært rimelig useriøs.

Er det slik at det vi vedtar i dag, vil være med på å sette livet til mennesker i førstelinjetjenesten i fare? Vi har

ikke fått svar på det – vi er uten svar på det. Hvis brann- og redningstjenesten nekter å ta i bruk det nye nødnettet på grunn av for dårlig kommunikasjon, er det ikke da slik at vi som landets nasjonalforsamling faktisk utsetter førstelinjetjenesten for langt større risiko enn det vi nødvendigvis burde ha gjort? Skyver vi førstelinjetjenesten foran oss, eller burde vi brukt noe lengre tid på å få på plass systemer som hele førstelinjetjenesten kunne gått god for? Dette gjelder ikke bare brannvesen og røykdykkere, ambulansehelikopterpersonell sier nøyaktig det samme: De har ikke forbindelse, det fungerer ikke slik det skal gjøre.

Vi får håpe at vi får en teknologisk utvikling i saken, slik at dette kan bli bra. Det er det ikke i dag.

Tone Merete Sønsterud (A) [12:50:54]: Først til representanten Fredriksen: Han må jo ha lest noen dokumenter som ingen andre har hatt tilgang til og ikke har sett, når han med hensyn til de erfaringene og de innspillene vi har fått fra røykdykkerne, mener at både ambulansepersonell og politiet – tror jeg han sa – har de samme erfaringene. Det er ganske utrolig.

Noen saksopplysninger må jeg nesten få komme med. Først til Sortevik, som vel gir meg mer eller mindre kritikk fordi jeg ikke nevner brevet fra Folkets Strålevern. Innstillingen ble avgitt 31. mai. Brevet fra Folkets Strålevern kom 6. juni, altså for to–tre dager siden. Det er jo litt vanskelig å ta det inn i merknadsform i dokumentene når brevet kommer såpass sent. Jeg kunne ha sagt mye om dette, men, som sagt, det blir litt merkelig når man argumenterer med at vi ikke har tatt det med, når brevet kom såpass sent.

Representanten Hoksrud nevnte brevet fra presseorganisasjonene. Vi avga innstillingen 31. mai. Brevet fra presseorganisasjonene kom 29. april. Det brevet har vi også fått kommentar på fra departementet, så vi er godt kjent med hva som ligger i det.

Jeg mener fortsatt at denne saken har fått en forsvarlig og grundig behandling i komiteen. Det er helt forsvarlig at vi fatter vedtak i denne store og viktige saken i dag.

Til slutt: Etter å ha hørt debatten og innspillene fra Fremskrittspartiet tror jeg at jeg velger å si det på denne måten: Jeg er veldig glad for at det foreligger en enstemmig innstilling i saken.

Statsråd Trond Giske [12:52:56]: La meg i overgangen fra sykkel til bil understreke at det er en elbil det er snakk om her. Den er rett og slett drevet på norsk, ren vannkraft, så jeg tror statsråd Solheim synes det er helt greit at vi får et effektivt nødnett som går på strøm.

Men for å være alvorlig: Det er klart at når 7 000 brukere nå i første trinn – 40 000 brukere i hele landet – skal inn på et nytt system, vil det ikke være ukomplisert eller uten tilpasningssituasjoner underveis. Det vil være snakk om dekningsgrad. Vi gjør mange tester på det, men vi kommer til å måtte fortsette med det etter hvert som systemet settes i bruk. Det kommer til å være tilpasning til den enkelte etat. Det kommer til å være tilpasning til samarbeidet mellom etatene. Det kommer til å være enkelte tjenester som bare noen har bruk for, men kanskje ikke andre,

slik det er når et svært teknologiløft gjøres. Så her må vi bare jobbe mens vi bygger ut.

Vi vet at vi har hatt problemer underveis. Noen av de problemene skyldes vel kanskje også at leverandøren ga oss en utrolig gunstig pris. Det burde opposisjonen skryte av regjeringen for å ha klart å få i havn. Det er jo ikke dårlig å bruke skattebetalernes penger på en best mulig måte. Men det har også gitt oss noen utfordringer, både på framdrift og på det kontraktstekniske. Jeg synes egentlig den dialogen jeg har hatt med opposisjonen – og særlig Fremskrittspartiet og representanten Hoksrud, som har et annet ståsted på noen punkter – har vært helt grei. Det er spørsmål som stilles, som jeg prøver å besvare.

Men når representanten Fredriksen sier at dette prosjektet nærmest vil sette liv i fare, mener jeg at vi må ta av silkehanskene og spørre: Er Fremskrittspartiet for at nødnetene skal få et nytt nødnett? Skal vi gå videre med trinn 2? Hvis man virkelig mener at dette setter liv i fare, bør man stemme imot. Da får man fortelle politiet, brannvesenet, helsevesenet, alle dem som står ute i felten, og som nå venter på at vi skal gjøre en milliardinvestering for at de skal gjøre jobben for folk i Norge, for trygghet og ikke minst for sin egen trygghet, at dette går Fremskrittspartiet imot. Det er helt greit, det er fair, det er politikk. Men man kan ikke både være for og imot. Vil sette liv i fare, sier representanten Fredriksen, vel, da får vi konstatere at dette er et prosjekt som alle vi andre går videre med, som vi sørger for, som brukerne i undersøkelsene viser at de stort sett er fornøyd med. Og så bruker Fremskrittspartiet ett brev, én brukergruppe, ett signal som argument for at dette bør stoppes – helt greit, men si det da også ærlig til dem som skal bruke nødnettet!

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:56:00]: Jeg går ut fra at statsråden har fått med seg at vi til syvende og sist faktisk støtter forslaget. Det er ikke noe problem.

Men det er saksbehandlingen som jeg kritiserer. Man får en type uromeldinger – jeg leser her hva Oslo brann- og redningsetat har konkludert med:

«Røykdykking med bruk av Tetra som røykdykkersamband er ikke funksjonelt, stabilt eller sikkert.»

Videre:

«Røykdykkersamband er å betrakte som verneutstyr for Brann, og er også et krav for å drive røykdykking.»
Og:

«Det anbefales ikke å erstatte vårt eksisterende røykdykkersamband, med Tetra.»

Da står ikke jeg og sier at vi skal kaste TETRA og la være å vedta det, men vi må ta inn over oss at vi har noen store utfordringer før dette nødsambandet er godt gjennomført. Og skulle det være slik at det ikke er politisk korrekt å komme med denne type saksopplysninger, vil jeg si én ting: Da kan man fortsette å prate om sykler og biler.

Knut Arild Hareide (KrF) [12:57:46] (leiar i komiteen): Eg kom litt seint inn i debatten. Kristeleg Folkeparti måtte få til ei naudløyising for å delta i den ordinære debatten. Og på same måten som det blei ei god løyising for Kristeleg Folkeparti, er eg sikker på at naud-

nettet blir ei veldig god løyising for vårt samfunn som heilskap.

Det er jo slik at i dag har me eit gammalt radiosamband som pregar nokre av våre viktigaste etatar: politi, brannvesen og helsevesen. Eg er heilt sikker på at dette nettet blir bra, og erfaringane så langt har vore veldig positive. Så er eg oppteken av at vi skal lytte til motforestillingane. Me skal ta med oss den delen i det vidare arbeidet. Det opplever eg òg at regjeringa gir tydelege signal om.

Det eg opplever frå Framstegspartiet si side, er at dei har ei føre-var-haldning. Det trur eg er klokt i ein del spørsmål, men eg trur ikkje det er klokt i nettopp dette spørsmålet, for eg trur at her er det viktig å få systemet på plass. Så er jo Framstegspartiet til slutt med på dette i innstillinga, sjølv om dei har eit sterkt ønske om å bidra med ein tydeleg dobbeltkommunikasjon i saka.

Det som er viktig for Kristeleg Folkeparti, er at me får på plass eit godt naudnett. Det er den beste løyisinga som me ser me kan få i dag. Og eg trur at ei ytterlegare forseinking av ei sak som vi har venta på så lenge, er det ingen grunn til.

Så blei det teke opp at saksbehandlinga er kritikkverdig. Eg vil i alle fall seie at saksbehandlinga i Stortinget har vore veldig bra, og eg vil avslutte mitt innlegg med å gi honnør til saksordføraren.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Bård Hoksrud har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bård Hoksrud (FrP) [12:59:49]: Først har jeg lyst til å si at statsrådens argumentasjon i hans siste innlegg nesten var på et nivå som jeg egentlig vil kalle latterlig. Men det var bare det jeg tenkte.

Så til foregående taler: Hvis Kristelig Folkeparti synes det er «dobbeltkommunikasjon» å lytte, eller andre politiske partier i denne salen synes det er dobbeltkommunikasjon å lytte til brukerne, er det greit. Jeg er opptatt av å lytte til brukerne, til dem som skal stå ute i krigen, til dem som skal være der og sørge for at dette fungerer på en god måte. Jeg er opptatt av at man faktisk tar dem på alvor. Saksordføreren ville ikke prate om det dette handler om, og de brevene som kom rett før avgivelse.

Statsråden mener at KS er en liten brukergruppe. Jeg synes KS er en stor brukergruppe. De har ansvar for helsepersonell, og de har ansvar for branntjenesten i kommunene og vil være en viktig aktør når det gjelder dette nye nødnettet og bruken av det. Men jeg registrerer hvilken type argumentasjon man nå legger seg på. Det er greit! Vi er bekymret. Vi håper at det blir bra, men vi er trygge på at vi kommer tilbake til denne saken.

Statsråd Trond Giske [13:01:12]: Det er få ganger jeg har vært i Stortinget og en enstemmig innstilling har blitt så pass heftig debattert. Det er interessant. Men det skyldes vel kanskje nettopp at man egentlig ikke forstår helt hvor man vil.

Til Fredriksen kan jeg si at jeg egentlig ikke har vært i tvil om hva Fremskrittspartiet mener om denne saken. Men jeg er ikke helt trygg på at Fredriksen faktisk vet hva Fremskrittspartiet mener i denne saken, fordi man kan ikke både være med på ferden og protestere for all verden. Man må på en måte bestemme seg for hvilken fot man skal stå på. Det kan ikke være slik at man mener dette prosjektet er en trussel mot liv og helse, samtidig som man stolt står og sier at dette er Fremskrittspartiet med på, og at dette er et løft vi gjør sammen.

Når det gjelder brukermedvirkning, når det gjelder tryggheten, og når det gjelder tilpasningen, står dette ganske godt beskrevet i proposisjonen. Det står bl.a. ordrett i proposisjonen:

«Det er risikofaktorer knyttet til innføringsprosjektens evne til å ta imot brukerstyr og eventuelle endringsønsker fra brukerne.»

Det er mange tilpasninger som må gjøres. Vi må finne ut at det fungerer i alle risikofylte situasjoner. Vi må vite at dekningsgraden er god nok, og vi må ta den tiden som trengs for å implementere et nytt teknologisk system. Men det står beskrevet her. Det er komiteen enig om.

Det vi behandler i dag, er spørsmålet om vi skal gå videre med et trinn 2, om vi skal si til leverandørene at vi er klare, at vi skal ta kostnaden, og at vi ønsker at hele landet nå skal få ta dette i bruk. Jeg forstår – på tross av enkelte representanters innlegg – at det fortsatt står et enstemmig storting bak dette. Det er jeg glad for, for det gir tyngde til prosjektet. Dette tar tid. Det har vært flere regjeringer som har behandlet det, så det har gått gjennom ulike politiske flertall. Det blir forhåpentligvis denne regjeringen som vil gjennomføre det, selv om det går langt inn i neste stortingsperiode. Men det er bra at det er et bredt flertall bak det.

Freddy de Ruiter (A) [13:03:16]: Dagen i dag skulle jo være en gledens dag, men så ble det ikke helt det allikevel, takket være Fremskrittspartiets opptreden her i salen, som framstår noe spesiell og underlig og ikke helt til å bli klok på. Her er det ikke enkeltrepresentanters opptreden som er underlig, men alle oss andre, virker det som.

Hoksruds siste innlegg her på talerstolen tyder på at en har vanskeligheter med å takle kritikk, men gir selv juling og kritikk i nærmest alle debatter. Representanten Hoksrud brukte også et av sine innlegg til å helgardere seg ved å si at han håper ikke at vi kommer tilbake, og at han så må si: Hva var det jeg sa. Fredriksen og Sortevik fulgte også opp den argumentasjonen.

Det er helt riktig, som flere har sagt her: En argumenterer imot, men stemmer for, for å gi inntrykk av at en egentlig er imot. Det er en dobbeltkommunikasjon, og det er en merkelig form som jeg nesten aldri har opplevd politisk. En klarer på et vis å være i opposisjon til seg selv og stemmer samtidig for en sak en argumenterer heftig imot – for en kan ikke tolke det annerledes når en ser på dimensjonen over kritikken. Én ting er å være kritisk, være litt følende og se at det kan være noen ulemper der, men dimensjonen over kritikken fra Fremskrittspartiet i dag i denne saken er så sterk at

jeg undrer meg over at ikke Fremskrittspartiet stemmer imot.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:05:22]: Eg er ein enkel mann frå landet, og det å forstå at Framstegspartiet argumenterte for den innstillinga som ligg til grunn i denne saka, var ikkje lett ut frå dei innlegga som eg har høyrte.

Så beklagar eg at eg ikkje har fått med meg heile debatten, men når ein bruker uttrykk som at dette nettet vil vere ein trussel mot liv og helse, og så argumenterer og stemmer for det, meiner eg det er god dekning for å seie at det er ein tydeleg dobbeltkommunikasjon i denne saka.

Mi helsing til Framstegspartiet i så måte kan vere at eg ikkje er einig med statsråden i at det er denne regjeringa som vil innføre dette nødnettet, for dersom det skjer på så kort tid, vil det bli uansvarleg handtering.

Janne Sjølmo Nordås (Sp) [13:06:37]: Jeg kan ikke si annet enn at jeg forundres litt når jeg hører debatten i en sak der komiteen i grunnen har vært så enig. Det er heller ikke slik at saken om Nødnett slår ned som lyn fra klar himmel. Det er jo en sak som har versert i ganske mange år – men la nå det være.

Det er ikke noen tvil om at de kvalitative nytteeffektene ved Nødnett er mange og tydelige. Nettet har høyere kapasitet, er avlyttingssikret, har bedre dekning og bedre talekvalitet enn det analoge systemet samt at vi får på plass en døgntkontinuerlig drift og overvåking. Det vil gi en økt sikkerhet for beredskaps- og innsatspersonell, og det igjen bidrar til et tryggere og mer robust samfunn.

Vi skal investere i et nødvendig arbeidsverktøy for våre nødetater. Det de har, er gammelt, og det har lenge vært bebudet et nytt system. Hvis vi ikke foretar denne investeringen, er nødetatene nødt til å investere i annet sambandsutstyr. Det må vi ha med oss som en del av dette bildet.

Det er jo ikke slik at proposisjonen ikke peker på de utfordringene som ligger i å implementere dette og rulle det ut i hele landet. Det er ganske tydelig beskrevet, og det er også beskrevet at man må følge opp innfasingen av dette systemet.

Kostnadsbildet vil bli fulgt opp med ytterligere kartlegging, utover det som SINTEF allerede har gjort. Man peker på at det er vanskelig å vurdere om det har ført til økte kostnader for brukerne, og at man må følge opp med en kostnadsvurdering etter hvert som man innfaser det.

Som statsråd Giske peker på veldig tydelig, vil regjeringen følge opp alle de vedtakene som fattes, og se på kostnadsbildet i forhold til nødetatenes behov for bevilgninger. Det samme vil man gjøre når det gjelder kommunøkonomien, som man ser på hvert eneste år på våren.

Jeg vil minne om at både etatene og kommunene i dette landet har god erfaring med denne regjeringen som har sittet i seks år, når det gjelder å følge opp og gi økte bevilgninger. Med det mener jeg det er klokt at vi starter utrulling av Nødnett i hele landet. Det vil gi et bedre tilbud, men vi skal alle sammen følge det med årvåkenhet for å sikre at man tar

vare på de utfordringene som kan dukke opp underveis.

Tone Merete Sønsterud (A) [13:09:47]: Det må være lov å spørre om representanten Hoksrud følger helt med i timen når han i sitt innlegg nå forteller at saksordføreren ikke vil snakke om brevene i saken og de innspillene som har kommet.

I mitt hovedinnlegg snakket jeg om stråling, jeg snakket om henvendelsen fra Røde Kors, og jeg snakket om Asker og Bærum Brannkorpsforenings innspill. Så er det jo slik at i et fem minutters saksordførerinnslegg mener i hvert fall undertegnede at man må prøve å gi et helhetlig perspektiv og et helhetlig bilde av saken, ikke bare stå og ramse opp alle brev og innspill som har kommet. De er omtalt i mitt innlegg.

KS omtalte jeg også. De skal være med i den videre prosessen, og det har jeg også understreket flere ganger. Greit med kritikk, men da bør den være på et litt mer saklig grunnlag.

Arne Sortevik (FrP) [13:11:00]: Jeg tror det kan være nødvendig å ta Nødnett litt ned på bakken igjen.

La meg avslutte med å si, på vegne av Fremskrittspartiet, at Norge trenger et godt Nødnett. Det startet jeg med å si i mitt innlegg.

Som andre har pekt på, er dette et prosjekt som har gått i mange år. Det vi kjenner fra mange år med Nødnett-prosjektet, er at det har blitt en betydelig kostnadsøkning. Det kan det fortsatt bli, og det er en del av vår bekymring, noe vi har forsøkt å gi uttrykk for. Det er altså kvalitets-sikret, men det er en usikkerhet knyttet til de økonomiske forhold på 0,75 mrd. kr – betydelig. Vi har forsøkt å gi uttrykk for at vi deler bekymring som er spilt inn i 12. – ja, sågar i 13. – time til transportkomiteen. Det er riktig som min kollega, representanten Hoksrud, ga uttrykk for, at en del av de innspill som er kommet, er faktisk kommet etter at innstillingen ble avgitt.

Det er synspunkter fra brukere i første linje, men ikke bare. Det er også innspill fra den ganske store organisasjonen KS, som også i 12. og 13. time spilte inn en bekymring som er der fortsatt, for at her kommer det store regninger til kommunesektoren – en kommunesektor hvor mange kommuner fortsatt sliter med vanskelig og stram økonomi. Det er det grunn til å ta på alvor, og det har vi forsøkt å peke på.

Vi er for prosjektet, men vi vektlegger å få frem de innspill som er kommet både i 12. og 13. time. Vi vektlegger ett av de innspillene så betydelig at vi har eget forslag om kommunesektoren, og det er begrunnelsen. Men vi er for prosjektet. Når det nå er blitt som det er blitt, så er vi for at Norge skal ha et godt og velfungerende Nødnett. Vi håper det blir det.

Jeg legger merke til at jo flere ganger statsråden har hatt ordet, jo tydeligere er han blitt på at det er store utfordringer knyttet til innføringen. Alt er ikke 17. mai, alt er ikke flaggheising, men det er betydelige utfordringer knyttet til den praktiske gjennomføringen, og de utfordringene håper vi at regjeringen tar på alvor, at an-

svarlig statsråd tar på alvor, og at ansvarlig etat tar på alvor.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 4608)

Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 7, 8 og 9 skal behandles under ett – og anser det for vedtatt.

Sak nr. 7 [13:13:54]

Innstilling fra næringskomiteen om aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi (Innst. 392 S (2010–2011), jf. Meld. St. 13 (2010–2011))

Sak nr. 8 [13:14:08]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal og Knut Arild Hareide om retningslinjer for aktivt statlig eierskap (Innst. 375 S (2010–2011), jf. Dokument 8:89 S (2010–2011))

Sak nr. 9 [13:14:37]

Innstilling fra næringskomiteen om rammer for forvaltningen av eierskapet i enkelte selskaper (Innst. 374 S (2010–2011), jf. Prop. 83 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten begrenses til 1 time og 10 minutter, og at taletiden fordeles på følgende måte:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Presidenten vil videre foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Første taler er Harald T. Nesvik, og han har en taletid på 15 minutter.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:16:19] (ordfører for sakene nr. 7 og 8): Klokken begynte å gå litt tidlig, så jeg har 15 sekunder ekstra.

Først av alt vil jeg få lov til å ta opp de forslagene der Fremskrittspartiet enten står alene eller sammen med andre. Det gjelder forslag som er inntatt i de forskjellige innstillingene.

For det andre vil jeg bare knytte en kort kommentar til Dokument 8:89 S, som undertegnede også er saksordfø-

rer for. Når det gjelder Kristelig Folkepartis forslag knyttet til retningslinjer for et aktivt statlig eierskap, går komiteens flertall, alle unntatt Kristelig Folkeparti, inn for at det skal vedlegges protokollen. Man viser også til at de problemstillingene som framkommer i det forslaget, har man sett igjennom og behandlet i forbindelse med de generelle merknadene i innstillingen til eierskapsmeldingen, St.meld. nr. 13 for 2010–2011.

Staten både er og kommer til å være en svært viktig aktør innen norsk reiseliv, når det gjelder både det direkte og det indirekte eierskapet i de selskapene som staten enten eier alene eller sammen med andre. Dette kommer selvfølgelig i tillegg til den aller viktigste oppgaven som staten har i næringspolitikken, nemlig det å sørge for gode og konkurransedyktige rammevilkår, slik at disse bedriftene til enhver tid klarer å møte den stadig voksende konkurransen som vi ser fra andre land.

Det er svært viktig at staten på en god måte klarer å skille de rollene den har på disse forskjellige områdene – dette fordi det ikke skal kunne oppstå konkurransevridding i de tilfeller der staten er inne som indirekte eller direkte eier i et selskap som er i konkurranse med andre privateide bedrifter i samme bransje. Noen eksempler på dette kan vi også nevne. I den forbindelse kan vi nevne Cermaq ASA, der staten eier 43,54 pst. i et oppdrettsselskap, som i tillegg er fiskeforprodusent. Dette selskapet konkurrerer med andre selskaper i samme bransje både i Norge og i utlandet. Andre eksempler er den delen av Postens virksomhet som ikke er monopolistisk, dvs. annen virksomhet enn brev under 50 gram, der de konkurrerer i et marked der andre, f.eks. bransjer knyttet til reklameomdeling etc., er i en slik konkurransesituasjon. Videre kan vi nevne eiendomsutviklingen i Entra, Mesta m.fl.

Det er nettopp disse problemstillingene samt det faktum at staten er en så betydelig eier i norsk næringsliv, som synliggjør viktigheten av at regjeringen rapporterer til landets øverste folkevalgte organ om hvordan en akter å utøve det statlige eierskapet på en best mulig måte. Statens eierandel er faktisk en tredjedel av alt eierskapet på børsen. Vi snakker om 600 mrd. kr, så det er betydelig. Regjeringen er jo den som i henhold til det konstitusjonelle til enhver tid har ansvaret for å utøve og forvalte det statlige eierskapet.

Jeg vil gi honnør til komiteen som innen relativt korte frister har levert den innstillingen som vi nå har liggende til behandling. Det har vært svært hektisk med tanke på hvor sent meldingen kom, sett i lys av at en ønsket at denne skulle bli ferdigbehandlet innen sommeren. Men dette har gått meget greit. De enkelte partiene har på en god måte fått synliggjort sine standpunkter på en skikkelig og grundig måte. Alle partiene viser gjennom innstillingen at det er viktig at det statlige eierskapet en forvalter, gjøres på en god og profesjonell måte. Det er også en samlet komité som viser til at staten også skal opptre som en aktiv og strategisk eier, selv om dette kommer til uttrykk gjennom forskjellige måter å skrive det på.

Det er imidlertid et faktum at de politiske skillelinjene også klart kommer til syne når en begynner å gå inn i selve eierskapsutøvelsen. Også når det gjelder styrekompetanse,

hvilke selskaper staten skal eie etc., er det helt åpenbart at det er betydelige politiske skillelinjer. Disse forskjellene vil de enkelte partiene helt sikkert redegjøre for på en glimrende måte selv i sine respektive innlegg. Jeg kommer framover til å konsentrere meg om mye av det som er Fremskrittspartiets politikk, og så regner jeg med at andre helt klart vil ta for seg sine ståsteder.

Jeg vil gi statsråden honnør for den måten meldingen er bygd opp på, som på en meget god måte synliggjør hvordan regjeringen i tiden framover har tenkt å utøve eierskapet i mange selskaper, ikke minst gjennom det som regjeringen omtaler som hvilke forventninger regjeringen har til disse selskapene på en rekke måter. Hvordan de har tenkt å følge dette opp i praksis, og i hvilket omfang, er det imidlertid ikke like stor klarhet i.

Det er videre også svært positivt at en har valgt å videreføre det prinsipp som ble lagt til grunn i forbindelse med forrige eierskapsmelding, St.meld. nr. 13 for 2006–2007, der en kategoriserte selskapene inn i fire ulike kategorier, alt ut fra hvilke mål staten hadde for de enkelte selskapene. Disse kategoriene er følgende: Kategori 1 er selskaper med forretningsmessige mål. Som eksempler kan man nevne Argentum Fondsinvesteringer, Baneservice, Cermaq, Entra Eiendom, Flytoget etc.

Kategori 2, som er selskaper med forretningsmessige mål og nasjonal forankring av hovedkontorfunksjoner, kan f.eks. være Aker Holding, DnB NOR, Kongsberg Gruppen, Nammo etc.

Kategori 3 er selskaper med forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål: Eksportfinans, Electronic Chart Centre, Kommunalbanken, NSB etc.

Den fjerde og siste kategorien er selskaper med sektorpolitiske mål, og her kan en nevne en hel masse: Enova, Gassco, Gassnova etc.

Det redegjøres også i meldingen for hvordan eierskapsutøvelsen er fordelt mellom forskjellige departementer. I den forbindelse finner Fremskrittspartiet grunn til å foreslå en betydelig endring i denne strukturen dersom en i framtiden skal kunne ha en god, effektiv og profesjonell utøvelse av det statlige eierskapet.

Jeg vil nå ta for meg noen av de mer konkrete delene av meldingen som Fremskrittspartiet mener det er viktig at regjeringen griper fatt i så raskt som overhodet mulig. Videre vil jeg også, hvis det blir tid, gå inn i en del av de enkeltelskapene der man foreslår endringer.

Eierskapsforvaltningen er fordelt på 11 departementer hvis man også tar med Finansdepartementet, som har et betydelig ansvar. Det er ikke mulig at man på en skikkelig og god måte vil kunne klare å ivareta alle disse selskaperenes interesse, og ikke minst statens og skattebetalernes interesse, dersom man har den fragmenterte eierskapsforvaltningen som er i dag i departementet. Det er viktig at man tar inn over seg at man møter en stadig tøffere konkurranse og betydelig større utfordringer. Det er mye mer internasjonal konkurranse også innenfor disse områdene der staten har sitt engasjement. Det er derfor viktig at man klarer å rekruttere de gode folkene for å kunne gjøre dette på en skikkelig måte. For når man skal inn og rådgis prosessene, gjennom hvilke krav man skal stille til selskapene,

styremedlemmene, generalforsamlingen etc., er det viktig at man har god kompetanse og styringskompetanse. Derfor er det helt åpenbart for Fremskrittspartiet at vi trenger å få til en samling av disse selskapene inn mot Nærings- og handelsdepartementet. Fremskrittspartiet har lagt fram et konkret forslag, som er tatt inn i innstillingen, om at særlig for kategori 1–3-selskapene må det igangsettes arbeid for å overføre eierskapet der og sørge for at det samles i Nærings- og handelsdepartementet. Men også en del av kategori 4-selskapene må man sørge for å legge inn der.

Det er ikke noe problem at selv om man har selve eierskapsutøvelsen lagt i Nærings- og handelsdepartementet, vil den sektorvise oppfølgingen kunne fortsette på samme måte, men da ikke gjennom eierskapsutøvelsen. Dette er det viktig å få til, for det er ikke nok selv om statsråden gjennom meldingen tilkjennegir at han ønsker å bygge opp kompetansen i Nærings- og handelsdepartementet for å kunne bli bedre på eierskapsutøvelse. Det er positivt, men man burde tatt et skritt videre.

Det omtales i meldingen, også knyttet til rammen for statens eierskapsforvaltning, at man legger opp til at vi har et ønskemål om at statens eierskap skal ligge omtrent som i dag, om lag som på dagens nivå. Riktignok viser man til at man kan gå inn og ut av forskjellige typer selskap, slik at det ikke nødvendigvis er den eiersitsen vi har i dag, som kommer til å være i framtiden. Det er det positivt at statsråden gjør. Men det er da ikke noe som helst grunnlag for at man skal kunne si at dette er det nivået vi bør ligge på. En del av oss mener at nivået kan ligge betydelig under, mens det også kan være en situasjon i framtiden, knyttet til framtidig finanskrise eller andre utfordringer, der det kanskje kunne være betimelig å stille spørsmål ved om det faktisk burde vært større på noen felt.

Når det gjelder eierstyringsprinsipper, må dette ligge til grunn, og dette har også hele komiteen sagt gjennom forskjellige typer merknader. Når man begynner å lese meldingen grundigere, kan man begynne å lure på om man har tenkt å legge til grunn det som kommer knyttet til å utøve eierskap, enten gjennom aksjeloven eller andre lover. For man legger veldig mange føringer inn i forskjellige områder for hva man stiller som forventninger på disse feltene. Her kommer man inn på en rekke forskjellige områder. Da finner jeg grunn til å stille spørsmål om hvorvidt man har tatt den helhetlige vurderingen i denne saken.

Hvorfor skal staten eie, og hva er målet for eierskapet? Ja, det er helt åpenbart at her er det betydelige forskjeller mellom den sittende regjeringen og Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet ønsker at man selger seg ned i en rekke selskaper, eller vi ønsker å gi regjeringen en fullmakt til å selge seg ned. Så får man bruke den tiden som skal til, for Fremskrittspartiet vil ikke at man selger seg ned fordi staten har behov for kapitalen. Det er ikke det som er hensikten med dette, men det er nettopp for å se på hvorvidt man kan få andre inn på eiersiden, hvorvidt det er ting som staten driver med i dag, som staten ikke har behov for å drive med, og hvordan vi kan få økt kompetansen ved å ta andre eiere inn.

Det kan ikke være et ønskemål i seg selv at det skal være staten som eier. Det må være å sikre drift, sikre tje-

nester til befolkningen og sikre arbeidsplasser som er hovedhensikten. Fremskrittspartiet mener at det er viktig at Norge ikke bare blir et filialland. Det er derfor viktig at man er inne på eiersiden i en del strategiske selskaper. Men det er en betydelig forskjell på å være inne som 100 pst.-eier og 67-pst.-eier, eller at man faktisk kan selge seg ned, slik at andre kan slippe til. Jeg merker meg også at i en debatt som næringskomiteen hadde så sent som i går, knyttet til Statskogs eiendommer, var enkelte, komiteens leder, rystet over at Fremskrittspartiet ville selge den delen av Statskogs eiendommer som var mulig å drive forretningsmessig. Men det skal da bare mangle at hvis det er andre som kan komme inn og drifte, skal de få muligheten til det. Det er da ikke en statlig oppgave som prinsipp at man skal drive skog. Man skal drive det i de tilfellene der andre ikke er interessert eller ønsker å være med.

Når det gjelder såkornfondssituasjonen i Norge, er såkornfondene i ferd med å gå tomme for penger. Det er viktig at man bruker en del av den kapitalen som man kan frigjøre gjennom salg eller på andre måter, til å bygge opp igjen disse såkornfondene og venturefondene, fordi det er jo nettopp gjennom det å kunne bruke penger på den måten at man skaper ny vekst, skaper nye bedrifter, ny næringsvirksomhet rundt omkring i distriktet. Det er det svært viktig å ha på plass.

Jeg ser at tiden som vanlig går fra en når en er engasjert i en sak, og jeg kommer helt sikkert til å komme tilbake også senere i debatten. Men det må ikke bli slik at denne debatten nå går på kroner og øre når det gjelder hvor mye man skal selge ned eller ikke. Nå er det viktig at vi legger prinsippene for hvordan vi vil håndtere dette.

Og: Ja, Fremskrittspartiet vil selge seg ut betydelig mer enn det regjeringen legger opp til i denne meldingen. Men hvis man går tilbake historisk og ser på de salgene som bl.a. Arbeiderpartiet har vært med på de årene de har sittet ved makten, så er det betydelig høyere beløp samlet sett enn det som Fremskrittspartiet foreslår i dag.

Presidenten: Der fikk representanten også de 5 sekundene – eller var det 15?

Harald T. Nesvik (FrP) [13:31:15]: Det var 15.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp de forslagene han refererte til.

Terje Aasland (A) [13:31:28] (komiteens leder): Debatten om hva staten skal eie og hvordan staten skal eie, er selvfølgelig en viktig debatt. Det handler om hvordan man gjennom eierskapet kan se for seg muligheter til å skape verdier i framtiden, hvordan en kan videreutvikle arbeidsplasser, videreutvikle produksjonsmetoder og styrke bedrifter. Det handler om muligheter for å bringe ny kunnskap inn, og ikke minst handler det om å legge til rette for forskning og å utvikle mulighetene for framtidens verdiskaping. Alt dette er jo innunder rammene for det statlige eierskapet. Men det handler også om, i mange sammenhenger, hvordan vi vil løse og videreutvikle virksomheter og selskaper som er vikti-

ge verktøy i vår samfunnsmodell og i vår velferdsproduksjon.

Historisk sett har det statlige eierskapet betydd utrolig mye for industriutviklingen i Norge, og staten har vist at den er med på den utviklingen som faktisk skjer i samfunnet. Sånn er det også i dag, og sånn bør det være i framtiden.

Meld. St. 13 om et aktivt statlig eierskap er en videreutvikling av hvordan staten skal utøve sin eierrolle – om forventninger og krav til de selskapene staten eier enten helt eller delvis. Det er en god modell, den modellen som er valgt for å kommunisere hva Stortinget legger vekt på overfor regjeringen, som er den som reelt sett utøver eierskapet.

Vi legger nå viktige føringer for hvordan eierrollen skal utøves for å nå de mål som blir satt for de ulike selskapene. Og det er skillelinjer i innstillingen – det er betydelige skillelinjer i innstillingen – det er ikke bare litt forskjell, det er stor forskjell på inngangen til eierskapet.

Lederlønnsproblematikken er jo én del. Jeg har oppfattet at et samlet storting tidligere, ikke minst gjennom å lese innstillinger fra kontrollkomiteen, ville begrense lederlønnsutviklingen i de statlige selskapene. Gjennom denne innstillingen forlater jo både Høyre og Fremskrittspartiet det prinsippet og overlater helt og holdent til styrene å fastsette lederlønn ut fra de lederne de vil ha.

Likeledes ønsker en gjennom innstillingen å videreutvikle verdiene. Det er flertallets grunnlag: å skape flere verdier i framtiden. Høyre og Fremskrittspartiet viser gjennom innstillingen at de ønsker at staten skal gå i retning av å være en finansiell eier, hvor meningene om selskapene er mer diffuse, og hvor hovedmålet er utsalg.

Det er store verdier som Høyre og Fremskrittspartiet vil selge – verdier som i dag gir god avkastning til samfunnet, avkastning som brukes til skoler, eldreomsorg og helse. Ja, vi trenger avkastningen fra selskapene. Fra 2005 og fram til 2011 har staten mottatt utbytte på 151 mrd. kr. Det er mye skole, det er mye eldreomsorg, og det er mye helse. Det er den avkastningen både Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å privatisere. De ønsker å fjerne de inntektsmulighetene for staten gjennom å være så tydelige på utsalg.

Det er ikke sånn at det er offentlige eierandeler som dominerer Oslo Børs. Tvert om har det offentlige eierskapet blitt redusert i perioden fra 2003 til 2010, og det er den utenlandske kapitalen som har styrket seg på Oslo Børs i samme periode. Det er også den utviklingen viser. De to siste store industrielle utsalgene skjedde via Hydro Polymers og Borealis, som ble solgt til England, og nå Ork-las salg av Elkem til Kina. Det er mye som tyder på at det også vil fortsette i framtiden ved utsalg av statlige verdier og selskaper. Mest sannsynlig vil det utsalget Høyre og Fremskrittspartiet foreslår fra den norske stats hender, havne på den kinesiske stats hender på en eller annen måte. De er ivrige oppkjøpere, og det er ingen ting som tyder på at det er privat norsk kapital som vil gå inn og kjøpe de store verdiene som en eventuelt ønsker å omsette. Så her er det en tydelig forskjell i eierskapspolitikken.

Men så er jeg litt forundret over at de som ivrer mest for

å selge, faktisk er mest restriktive når regjeringen kommer til Stortinget og ber om fullmakten til å endre eierskap i noen selskaper, eventuelt selge. Det synes jeg er noe rart. At de ikke vil være med på emisjonsfullmakter, er helt naturlig, for de ønsker ikke å utvikle selskapene, de ønsker kun å begrense det statlige eierskapet.

Svein Flåtten (H) [13:36:53] (ordfører for sak nr. 9): La meg først gi en honnør til saksordfører Nesvik for godt gjennomført arbeid. Jeg vil også gi en honnør til statsråden for en melding hvor det er mye bra når det gjelder hvordan vi skal styre det statlige eierskapet. Jeg tror også det kommer til å være ganske mye igjen av det også om man hadde fulgt Høyres forslag i denne saken, og jeg tror ikke alt ville havne i Kina.

Det viktige er hvordan vi håndterer eierskapet. Nå har jeg lyst til å understreke regjeringens budskap her om at staten, på samme måte som private eiere, må ha en mer dynamisk tilnærming til hvilke selskaper det offentlige har behov for å eie. Dette er en ny tilnærming, også hvor mye det er riktig å eie i de enkelte faser av selskapets utvikling. Der er jeg helt enig i premisset, men noe uenig i konklusjonen. Jeg kan ikke se at det følger av et slikt resonnement at statens eierskap, uansett dynamikk, skal holdes på et fast nivå uten at man har sagt noe om hvilke tiltak og hvilke selskaper man skal gå inn i. Da får det ikke så mye preg av dynamikk, men mer preg av statisk dogmatikk. Vi vil skjele mer til de praktiske vurderinger av selskapene. Hvis ikke man gjør det, blir det jo slik at man skal opprettholde et nivå, og så vil politikerne til enhver tid måtte finne noe å fylle opp nivået med, og det er politikerne som må finne de strategisk riktige investeringene. Det vil jeg advare mot.

Så står det i meldingen, flere steder, at prinsippene for eierstyring og godt eierskap fortsatt skal legges til grunn – det er jeg svært glad for – likedan at ansvarsdelingen mellom styre og administrasjon av eiere vektlegges sterkt i meldingen. Det er noe jeg ikke kan få understreket nok. Jeg håper at vi også vil få se det i praksis, og at det blir et godt instrument og verktøy for statsråden og eierdepartementet.

Høyre mener at hovedproblemet i norsk næringsliv er for svakt privat eierskap. Det er klart at størrelsen av det statlige eierskapet har betydning hvis en erkjenner et for svakt privat eierskap. Ikke minst gjennom delprivatiseringen av Statoil bidrar økt privat eierskap – som skjedde – til økt verdiskaping, økt innsyn i markedet og bedre investeringsinteresse, og det skaper mer konkurranse. Det er dette som er vår målsetting for flest mulig av de selskaper der vi foreslår å redusere eierskapet, ikke å eksportere eierskapet til Kina. Jeg vil derfor gjerne avlive den misforståelse som særlig komitélederen prøver å spre, at vi dramatisk reduserer det statlige eierskapet. Men vi er opptatt av en annen balanse. Det er ikke noe i våre forslag som rokker ved standpunktet om at våre viktige, store nasjonale selskap skal ha et eierskap som gjør at de er forankret med hovedkontor og tilliggende aktiviteter i Norge. Det er viktig for Norge som industrinasjon, og det har betydelige spin-off-effekter for annet næringsliv og fremvek-

sten av annen industri. Derfor støtter vi selv sagt de forslagene som kommer i proposisjonen om det regjeringen nå ønsker å selge. I tillegg er våre salgsforslag i øyeblikket ikke annet et ordinært oppdrettsselskap i internasjonal og nasjonal konkurranse, eller et selskap som legger asfalt, vedlikeholder og bygger veier i konkurranse med mange andre.

Utover det ønsker vi på sikt å redusere statens eierskap i Statoil fra 67 pst. til 51 pst. Det vil heller neppe bety noen eksport til Kina. Men det vil styrke selskapets integritet og konkurransekraft ytterligere, både hjemme og internasjonalt. Erfaringene har vist at delprivatisering har vært gunstig for selskapet. Hvis komitéleder Aaslands resonnementer er riktige, må han jo ønske å kjøpe seg opp til 100 pst. Jeg kan ikke forstå annet.

Når det gjelder Statkraft, kanskje det viktigste selskapet staten eier, tror vi at man i fremtiden kan se for seg en deling, hvor risikoutsatt virksomhet, kanskje særlig den som foregår i utlandet, kan skilles fra de norske vannkraftressursene, og at den biten kan legges til rette for privat eierskap. Det kan tilføre selskapet kapital, det kan tilføre eierkompetanse, som jo er omtalt i meldingen ellers som en generell mangelvare i departementet – jeg kommer tilbake til det – og det kan øke verdiskapingen og selskapets verdier, slik vi har sett tidligere, i tillegg til at det medfører en risikoavgrensning. Men vi fremmer ikke noe forslag om det. Vi har anført det i merknader. Vi ser det lenger fremme.

Når det gjelder våre reduksjoner i eierskap, har vi hele tiden en pragmatisk og praktisk tilnærming til det. Derfor har vi understreket flere steder at salg skal skje gradvis, når det er bedriftsøkonomisk riktig, tilpasset konjunkturer, markedsforhold, selskapets finansielle stilling osv.

Regjeringen foreslår i meldingen å øke departementets kompetanse i eierskapsspørsmål. Det er umulig å mene om det er riktig uten å kjenne detaljene i den kompetansen man nå besitter, eller for den saks skyld ikke besitter. Derfor tar jeg denne informasjonen til orientering, men jeg vil minne om at skillet mellom styrets ansvar og deres fullmakter og eiernes kan bli vanskelig. Jeg mener det er styrets oppgave å sørge for det som fremstilles i meldingen som en «analytisk oppfølging» av selskapets situasjon og «å utvikle klarere strategiske oppfatninger om selskapes utvikling», som man mener departementet skal gjøre. Det kan godt være riktig at eierne skaffer seg slik informasjon, ja. Men det som vil bli viktig her, er hvordan man bruker den, at styret har sin egen rolle, og at man ikke får noen sammenblanding av dette. Med slike forventninger følger også at styret må få gjøre sin jobb for å nå det ambisjonsnivået som flere steder er uttrykt til styrene.

Jeg synes at lederavlønninger, som Terje Aasland var inne på, er illustrerende i en slik sammenheng. Vi er for moderate lønninger, både til ledere og andre, men jeg forutsetter at også regjeringspartiene mener at det er styrets ansvar å rekruttere de beste lederne for å oppnå de høye ambisjonene for selskapet. Da må ikke de hindres av inngjerdingen som gjør at de ikke kan nå ambisjonene. Jeg har ikke noe imot regler, men de må i så fall holdes, og vi har jo sett at det har vært vanskelig.

Når det gjelder organiseringen av eierskapet, argumenteres det i meldingen sterkt for å samle dette enda mer i Nærings- og handelsdepartementet, men uten å konkludere. Det gjør heller ikke vi. Vi mener at enhver regjering her må finne den mest hensiktsmessige organiseringsformen uten noen skjematisk standardopplegg.

Så til slutt noen ord som saksordfører for innstillingen til Prop. 83 S. Vi er enige med regjeringen i at selskaper som kun har forretningsmessige mål og opererer i konkurranseutsatte markeder og ikke har nasjonal strategisk betydning, kan avhendes, slik man nå har bestemt seg for i flere selskaper.

Når det gjelder forslaget om fullmakter til kapitalutvidelser, har det alltid vært lagt til grunn at Stortinget har den reelle avgjørelsen ved beslutninger som vil endre statens engasjement der hvor den er eneaksjonær. Det samme har vært lagt til grunn for deleide selskaper. Derfor finner jeg forslaget om generelle fullmakter til egenkapitalutvidelser underlig på bakgrunn av den praksisen som har vært. Det er også uheldig, mener jeg, at selskaper navngis ved varsel om kapitalbehov uten at begrunnelsene er kjent i markedet.

Komitélederen, som kritiserer dette standpunktet sønder og sammen, har selv stått i spissen for å få fullmaktsaker av denne type raskt igjennom i komiteen med en forsvarlig saksbehandling. Jeg mener at Stortinget har greid å tilpasse seg også den moderne verden og de kravene som finnes til effektivitet for å få sakene igjennom.

Men jeg vil gjerne understreke at dette er en formell uenighet. I hvert fall fra vår side er det ingen uenighet – ved kapitalbehov og prosjekter, konkretisert i både Yara og Kongsberg Gruppen, er vi absolutt for å tilføre kapital. Men vi synes at Stortinget skal behandle dette på den måten som det har vært gjort før. Det mener jeg er riktig.

Til slutt tar jeg opp de gode forslag som Høyre har.

Presidenten: Representanten Svein Flåtten har tatt opp de forslagene som han refererte til.

Alf Egil Holmelid (SV) [13:47:08]: Den statlege eigarskapen har alltid hatt og vil framleis ha ei viktig betydning for utvikling av norsk industri og norsk næringsliv. Gjennom statleg eigarskap til naturressursane har verdiane kome fellesskapet til gode. Men ikkje nok med det: Gjennom den statlege eigarskapen har vi, i tillegg til at verdiane har kome fellesskapet til gode, lagt grunnlaget for ei industriutvikling, og vi har faktisk òg lagt grunnlaget for ei industriutvikling på privat hand. Så motsetnaden mellom offentlig og privat næringsutvikling som høgresa av og til legg opp til, er bevisleg ikkje riktig. Det er veldig ofte den statlege eigarskapen som utløyser privat næringsliv.

Det beste eksemplet på det har vi vel i oljesektoren. Eigarskapen vi har i oljesektoren, har jo på mange måtar ført til at vi i Noreg har den velstanden vi har i dag. I tillegg til det har den statlege eigarskapen i oljesektoren skaffa, lat oss seie, 100 000 arbeidsplassar innanfor leverandøriustrien, som hovudsakleg er ei privat næring. Så her ser vi

eit eklatant eksempel på at den statlege, bevisste, nasjonale eigarskapen er med på ei bevisst utvikling og av det private industrielle konglomeratet i det norske samfunnet, og det er noko som vi skal ha med oss i debatten vidare.

Når det gjeld statleg eigarskap, har eg lyst til å peike på at Framstegspartiet har lang tradisjon for feilvurderingar når det gjeld privat og offentleg eigarskap. Eg kan jo berre ta som eksempel Carl I. Hagen, som i 1975 føreslo å selje juvelen i dei norske oljemilliardane, Statfjord, for 10 mrd. kr. Hadde Framstegspartiet fått gjennomslag for sin politikk i 1975, er det ikkje berre det at vi hadde sete med eit mykje mindre oljefond, men vi hadde òg sete med ein mykje mindre leverandørindustri. Så når vi ser på historia som m.a. Framstegspartiet har, og kva for feilgrep partiet historisk har gjort – viljen til å selje ut dei viktigaste grepa vi har i samfunnet, både for at fellesskapen skal få verdiar, og for å byggje norsk næringsliv – må vi òg ha det i mente når vi ser på kva Framstegspartiet og Høgre føreslår å selje ned i dag.

Men oljealderen vil kanskje ta slutt om to–tre tiår. Då er det viktig å ha anna å satse på. Difor er SV veldig glad for at meldinga annonserer at vi skal få ein ny runde med såkornfond. SV tok på sitt landsmøte opp behovet for å satse på nye såkornfond, og no har vi fått det på plass gjennom meldinga og det som regjeringa no blir oppfordra om å setje fortgang i vidare. Vi er veldig opptekne av at når vi no har hatt suksess med den historisk statlege eigarskapen, så er det ikkje gjeve at det berre er den historiske eigarskapen vi skal satse på i framtida. Ei satsing på såkornfond er ein av måtane å skape framtidas næringsliv på. Så vi er glade for at det er brei støtte til det.

Så er det sann at den statlege eigarskapen i veldig stor grad opererer i ein global økonomi. Det fører til at dei statlege selskapa veldig ofte opererer i land med svakt eller manglande demokrati, med svakt eller manglande utvikla rettssystem og skattesystem. Difor er det veldig positivt at denne meldinga kanskje i større grad enn tidlegare legg vekt på den statlege eigarskapens oppførsel og samfunnsansvar når ein jobbar i utviklingsland og i ein global samanheng. På den måten kan den statlege eigarskapen vere med på å setje norm og for annan eigarskap i slike relasjonar. Då er det som meldinga legg veldig stor vekt på, ILOs kjernekonvensjonar og FN's Global Compact, veldig viktig.

Så er vi veldig glade for at det er lagt opp til sterkt fokus på land-for-land-rapportering i meldinga. Land-for-land-rapportering er ei ordning som gjer at dei landa som har ressursar, får ein rimeleg del av verdiskapinga, og ho legg opp til å hindre korrupsjon. Difor er vi veldig glade for at ein samla komité oppfordrar regjeringa til å jobbe aktivt og i framtida for å få betre system for land-for-land-rapportering i Noreg.

Irene Lange Nordahl (Sp) [13:52:31]: Senterpartiet mener det er et særdeles viktig prinsipp at eierskapsmeldingen sikrer at staten skal være en aktiv, langsiktig og ikke minst forutsigbar eier i viktige norske selskaper. Gjennom eierskapet skal staten bidra til god og stabil utvikling av næringslivet i landet.

Senterpartiet mener det er viktig å sikre offentlig eierskap og kontroll av vei, kraftlinjer, vannkraft, jernbanenett og tele- og kommunikasjonsnett for å få en framtidsrettet utbygging og forsvarlig drift av nødvendig infrastruktur. Vi vil at staten skal være en aktiv eier, og mener at vi i dag sitter med en bred portefølje av eierskap i ulike sektorer.

Et mangfold av eierskap, både privat og statlig eierskap og nasjonalt og internasjonalt eierskap, er viktig for verdiskapingen, tilgangen på kapital og kompetanse. Et nasjonalt eierskap er med på å sikre at bedriftene har hovedkontor og forskningsaktiviteter i Norge. Det private eierskapet styrkes gjennom gode og forutsigbare rammevilkår for privat virksomhet og gjennom å føre en aktiv og ansvarlig næringspolitikk og økonomisk politikk.

Senterpartiet har i arbeidet med den nye eierskapsmeldingen hatt fokus på at de statlige selskapene skal ta et sterkere miljø- og samfunnsansvar, og det som nå foreligger, viser at vi har fått gjennomslag for mange av våre grunnholdninger.

Vi er opptatt av å skape verdier også der verdiene har sin opprinnelse, og med det mener vi at statlig eide bedrifter som forvalter nasjonale naturressurser, har et spesielt ansvar når det gjelder å bidra med etableringer av arbeidsplasser lokalt. Statkraft og Statoil er to gode eksempler på statlige selskaper innenfor energisektoren som må være med på å bidra til dette.

En viktig målsetting med eierskapet i Statoil er å sikre en langsiktig og sikker utnyttelse og avkastning av selskapets olje- og gassressurser. Videre er Senterpartiet opptatt av at Statoil som et ledende energiselskap også kan ha virksomhet og utvikling innenfor fornybar energi.

Senterpartiet ser det som svært viktig at statlig eide infrastrukturselskaper skal bidra til å bygge landet videre. Telenor og Statnett har her et viktig samfunnsansvar i forhold til videre utbygging av telenett, bredbånd og strømmettet i Norge.

Gode kommunikasjoner er viktig for verdiskaping og bosetting i hele landet. Det er i denne sammenheng viktig å merke seg at et av målene med statens eierskap i SAS er å fremme et godt og kommersielt flyrutetilbud for norske flyreisende innenlands, og at Widerøe her spiller en viktig rolle. En endring av eierskapet i SAS framover må derfor ta hensyn til den viktige rollen Widerøe har med å dekke innenlands flyruter.

Senterpartiet mener det er avgjørende for utviklingen i norsk næringsliv å legge til rette for kapitaltilgang til nye og eksisterende virksomheter som det vil være strategisk riktig å satse på i framtiden. Dette er også understreket i merknadene i saken.

Den evalueringen som er gjort av såkornfondene, viser en klar sammenheng mellom hvor forvaltningsmiljøene er plassert, og hvilke miljøer som utnytter såkornkapitalen. Senterpartiet mener det derfor er helt avgjørende at man gjennom etableringen av landsdekkende såkornfond sørger for at såkornkapitalen dekker behovene i hele landet.

Senterpartiet mener det var helt nødvendig at retningslinjene for lederlønn nå blir strammet inn, og at vi samtidig strammer inn på pensjonsytelser og hva som kan ytes i etterlønn. Det vil etableres strengere rapporteringskrav for

heleide statlige selskap, og det forventes også at selskapene følger disse retningslinjene. Her har vi sett et klart behov for å ta grep om situasjonen.

Avslutningsvis vil jeg også fra Senterpartiets side understreke at den nye eierskapsmeldingen viser en viktig del av den offensive næringspolitikken som denne rød-grønne regjeringen utøver. Dette handler ikke om ren maksimal økonomisk profitt på kortest mulig sikt, men om langsiktige investeringer for å bygge opp næringsliv, ivareta naturressurser, lokal verdiskaping og bygging av infrastruktur i hele landet.

Steinar Reiten (KrF) [13:57:18]: Kristelig Folkeparti mener at omfanget av det statlige eierskapet skal opprettholdes på om lag samme nivå som i dag. Derfor mener vi at det ikke er noen gode grunner til et omfattende nedsalg eller oppkjøp utover det som følger av et dynamisk og aktivt statlig eierskap. Dette var også vår holdning ved behandlingen av forrige eierskapsmelding i 2007.

Kristelig Folkeparti mener at et statlig eierskap skal være strategisk og dynamisk. Det har mange positive ringvirkninger for næringslivet som helhet. Derfor har Kristelig Folkeparti fremmet et forslag om en egen stortingsmelding som tar for seg hvordan privat og statlig eierskap kan styrke hverandre gjensidig.

Utviklingen i det statlige eierskapet har vist at i de tilfellene der private investorer er inne, har dette styrket selskapet. En slik eierkonstellasjon gir stabilitet og utviklingsmuligheter. Det statlige eierskapet er et sterkt – ofte avgjørende – bidrag til stabiliteten på eiersiden. Ved å bringe inn privat kapital får en den nødvendige dynamikken som gir gode muligheter for en positiv utvikling av selskapet.

Mange delprivatiserte selskaper har oppnådd god lønnsomhet og avkastning. En slik modell, med selskaper som er drevet etter bedriftsøkonomiske prinsipper og med staten som en langsiktig eier, gir god økonomisk effekt for aksjonærer, ansatte og samfunnet som helhet. En slik eierskapsmodell har fungert meget godt i både Telenor, Statoil, Yara og Norsk Hydro.

Denne modellen kan med fordel anvendes for flere selskaper. Derfor åpner vi for et statlig nedsalg i Mesta. Dette er et nytt selskap der en slik modell etter vår mening kan virke positivt på selskapets utvikling.

Et aktivt statlig eierskap er også et mulig virkemiddel til å få til nyskaping og nødvendige strukturendringer. Eksempler på vellykkede strukturendringer er flere, eksempelvis Norsk Hydro og Kongsberg Våpenfabrikk.

Det statlige eierskapet i Norge er omfattende, og det krever en bevisst holdning til hvordan eierskapet skal forvaltes. Eierskapsmeldingen er full av forventninger fra staten som eier. Det gjelder både i forhold til avkastningskrav og til oppfyllelse av samfunnsansvaret. Kristelig Folkeparti mener at staten forventer mye, men krever lite.

«Aktivt samfunnsansvar» er blitt en motesak, noe 192 000 treff på Google illustrerer. Det er noe alle selskaper som er profesjonelt drevet, er opptatt av. Det gjelder også eierskapsmeldingen, der samfunnsansvar er viet stor

oppmerksomhet. Samfunnsansvar innebærer at man setter seg høyere mål enn det man er forpliktet til gjennom lover og regler.

Aktivt samfunnsansvar må ledsages av forpliktelser og handlinger. Samfunnsansvar er ikke bare noe som sømmer seg; det lønner seg også. En virksomhet som tar sitt samfunnsansvar på alvor, kan også oppnå økt lønnsomhet eller andre fordeler.

Dette er også erkjent i næringslivet. Derfor har NHO utarbeidet en veileder med tittelen «Det handler om tillit». Der blir det vist til eksempler på positive virkninger av å ta samfunnsansvar på alvor. I tillegg til å oppnå reduserte kostnader som følge av ressurs- og energiøkonomisering kan det også bedre selskapets omdømme. Bedre omdømme kan ha positiv innvirkning både på kundetilfredshet og på å tiltrekke seg dyktige og motiverte medarbeidere, for å nevne noe.

Vi konstaterer med glede at regjeringen har sluttet seg til våre merknader om samfunnsansvar. Kristelig Folkeparti mener at staten må føre en aktiv eierskapspolitikk der det blir formulert klare forventninger til styrene med høye ambisjoner for selskapenes utvikling, og klarere forventninger til selskapene når det gjelder oppfølging av samfunnsansvar.

Vi ønsker å gå lenger enn regjeringen på dette området. Lovverket gir et handlingsrom for aktiv eierstyring fra statens side som ikke er utnyttet. Strategier for bærekraftig utvikling og klimapolitiske målsettinger bør i mye sterkere grad enn i dag kobles til bedriftenes samfunnsansvar og den statlige eierskapsutøvelsen.

Det er utarbeidet etiske retningslinjer for Statens pensjonsfond utland. Kristelig Folkeparti mener at det også bør lages slike retningslinjer for bærekraftutvikling og samfunnsansvar for statens eierportefølje. De må inneholde klare retningslinjer for hva staten som eier kan og bør gjøre hvis virksomheten til et selskap ikke er i samsvar med nasjonal bærekraftstrategi på områder som klima, miljø og naturforvaltning. Alternativene kan da være å gripe inn som en del av et aktivt eierskap, eller å selge seg ut og endre porteføljesammensetningen i det statlige eierskapet.

Samfunnsansvaret må tydeliggjøres ytterligere, og vi har derfor fremmet et eget forslag om dette som skal behandles senere i dag. Intensjonen med dette forslaget er å sikre et bærekraftig eierskap både i et miljøperspektiv og i et økonomisk perspektiv. Men da må staten bruke eierdialogen for å sørge for at selskapene tar sitt samfunnsansvar på alvor. Det er både samfunns- og bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Til slutt vil jeg ta opp de forslagene som Kristelig Folkeparti har fremmet i innstillingen til sak nr. 8.

Presidenten: Representanten Steinar Reiten har tatt opp de forslagene han refererte til.

Borghild Tenden (V) [14:02:26]: Debatter om offentlig eller statlig eierskap er viktige, og de viser prinsipielle og ideologiske skiller mellom partiene. I realpolitikken er imidlertid skillelinjene ofte betydelig mindre.

Det er ingen tvil om at offentlig eierskap i næringslivet lett skaper rolleblanding og demokratiske problemer. Det offentlige eierskapet skal derfor, etter Venstres mening, begrenses til vitale samfunnshensyn, som viktige kompetansemiljøer, grunnleggende infrastruktur og kontroll med energi- og naturressurser. Den offentlige eierandelen i slike selskap skal ikke være høyere enn det som er nødvendig for å ivareta formålet.

I enkelte spesielle tilfeller bør staten eller det offentlige være eneeier. Oftest er det imidlertid tilstrekkelig å beholde eierskap på $\frac{1}{3}$ for å sikre hovedkontorfunksjoner og nasjonal kompetanse i nøkkelnæringer, eller $\frac{2}{3}$, for å hindre andre minoritetsaksjonærer i å blokkere vedtak av nasjonal interesse.

Norske bedrifter trenger gode eiere som tilfører økonomiske ressurser, nettverk, markedstilgang og kompetanse. Venstre vil først og fremst sikre norsk eierskap i næringslivet gjennom å styrke det private spredte eierskapet. Det bør skje gjennom skattepolitiske grep, men også ved en større andel privat eierskap i flere statlige selskap. For Venstre er ikke et statlig eierskap et mål i seg selv. I de fleste tilfeller vil fellesskapets interesser ivaretas minst like godt ved å bruke lovverk, rammebetingelser og kontrollmyndighet som gjennom ensidig statlig eierskap.

Staten som eier blir ofte bundet opp av sterke særinteresser, og blander roller som eier, utformer av rammevilkår og kontrollør. Det som er bra for de store statlige eide selskapene, er ikke nødvendigvis bra for Norge. Et typisk eksempel er maktesløsheten når det gjelder Statoils oljesandprosjekt i Canada. Vi har hørt mye ros om statlig eierskap, så litt malurt må tåles i denne sal.

Et eksempel på feilslått statlig eierskap er statens engasjement i Aker Holding. Her ble det, slik Venstre ser det, inngått en særdeles dårlig avtale på vegne av norske borgere. Ikke bare ble det betalt en altfor høy pris, men man bandt seg uten vilkår til å eie aksjer i minst ti år. Staten kjøpte aksjer til en pris tilsvarende 145,60 kr i et selskap som ved børsens slutt i går var verdsatt til 109,10 kr, altså et verditap på 25 pst., eller omtrent 850 000 kr hver dag siden avtalen ble inngått for fire år siden. Det må kalles en dårlig deal.

Mens de svenske medeierne hadde avtaler om rettsmulighet til en gunstig pris, som de klokkelig har benyttet seg av, sitter vi bokstavelig talt med skjegget i postkassen. Venstre fremmer derfor forslag i salen i dag om at regjeringen snarest tar initiativ overfor Aker ASA om å reforhandle avtalen om eierskap i Aker Solutions med den hensikt å selge seg helt ut av selskapet.

Prisverdig nok har nåværende næringsminister Giske et langt mindre dogmatisk forhold til statlig eierskap enn sine forgjengere og regjeringspartienes representanter her i salen, som for ett år siden mente det var et stortilt privatiseringseksperiment å selge seg ut av SAS, Secora og Entra, slik opposisjonen ville, og slik statsråden ber oss om fullmakt til i dag.

Jeg har imidlertid merket meg at statsråd Giske har varslet at man vil bruke de pengene man måtte få fra salg av disse selskapene, til å øke det statlige eierskapet i andre selskap. Det mener jeg er en dårlig idé. Jeg deler heller

ikke påstanden om at det vi får inn av salgsinntekter ellers, måtte investeres i utlandet gjennom Statens pensjonsfond. Venstre mener at de midlene som man måtte få inn ved nedsalg i enkelte selskap, i sin helhet bør gå til å styrke Forskningsfondet. Det er en målrettet investering i fremtiden og i nytt norsk næringsliv uten at det medfører en oppheting av økonomien. Venstre fremmer derfor forslag om dette i salen i dag.

Jeg tar til slutt opp Venstres forslag, som er omdelt i salen, og varsler at Venstre stemmer for forslagene nr. 1, 3, 5–16, 20, 34 og 35 i Innst. 392 S. Vi stemmer sammen med mindretallet når det gjelder forslag nr. 1 i Innst. 374 S, om å avvikle det statlige eierskapet i Entra Eiendom AS.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Statsråd Trond Giske [14:07:16]: La meg først få takke saksordføreren og komiteen for det omfattende arbeidet i forbindelse med framleggelsen av ny stortingsmelding om statlig eierskap og tilhørende stortingsproposisjon for rammer for forvaltningen av eierskapet i enkelte selskaper og behandling av det i Stortinget. Disse ble fremmet for Stortinget 1. april. Det betydelige politiske engasjementet som omfatter statlig eierskap, vises også gjennom representantforslagene til representanten Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal og Knut Arild Hareide.

Regjeringen har lagt fram en stortingsmelding om statlig eierskap som begrunner hvorfor staten eier, som diskuterer hva staten bør eie og hvordan staten skal utøve sitt eierskap. En gjennomgang av disse spørsmålene bør etter min mening gjøres med jevne mellomrom, fordi forutsetningene for det statlige eierskapet er i stadig utvikling. Mange norske selskaper blir stadig mer internasjonale og er gjenstand for hardere konkurranse i et globalt næringsliv, og teknologiutviklingen skjer raskere enn tidligere. Kravene til selskapenes samfunnsansvar skjerpes. Som komiteen også viser til i sin innstilling, har vi vært gjennom en internasjonal finanskriser som påvirker selskapene på en rekke områder. Alt dette gjør at eierrollen og eierskapsutøvelsen også kontinuerlig må utvikles.

Staten forvalter store verdier på vegne av samfunnet. Det medfører ansvar for å utøve eierskapet på best mulig måte. Ved utgangen av 2010 tilsvarte verdiene av statens forretningsmessige eierskap omtrent 600 mrd. kr. Staten eier eksempelvis omtrent en tredel av verdiene på Oslo Børs.

Det er med glede jeg registrerer at det er stor grad av politisk enighet når det gjelder de grunnleggende prinsippene for den statlige eierskapspolitikken, herunder rollefordelingen mellom eier og styret, slik det framgår av selskapslovgivningen. Dette gir forutsigbarhet for selskapene og bidrar til å sikre statens verdier over tid. Når det er sagt, er det et klart ideologisk skille mellom partiene i denne salen når det gjelder omfanget av det statlige eierskapet og ambisjonene knyttet til det statlige eierskapet.

Regjeringen mener det statlige eierskapet er viktig i et større næringspolitisk perspektiv, ved at et betydelig statlig

eierskap bidrar til utviklingen av et konkurransekraftig og bærekraftig norsk næringsliv. Dette knytter seg både til at det er viktig å sikre nasjonal forankring av viktige nøkkelbedrifter, og til at de statlige selskapene er store og viktige aktører innenfor forskning, innovasjon og kompetanseutvikling, og dermed bidrar til å drive teknologiutviklingen framover.

Regjeringen ønsker derfor å opprettholde omfanget av statens eierskap på omtrent dagens nivå, og vi ønsker å opprettholde statens eierskap i viktige bedrifter som f.eks. Statoil, Telenor og Statkraft. Det innebærer imidlertid ikke at staten for all framtid skal ha akkurat den samme eierandelen i alle selskapene. Dette mener jeg vi må ha et pragmatisk forhold til. Vi må til enhver tid vurdere om staten er en god eier for et selskap. Vi må være villige til å selge oss ned også dersom det er andre eiere som kan bidra til en bedre utvikling av et selskap, eller det er andre begrunnelser som gjør at det statlige eierskapet ikke lenger er relevant. I den forbindelse har regjeringen bedt om en fullmakt fra Stortinget til å redusere sin eierandel i Entra Eiendom AS, SAS AB og Secora AS for effektivt å kunne medvirke til å etablere gode industrielle løsningsalternativer for disse selskapene. Jeg registrerer at regjeringen har støtte fra opposisjonen når det gjelder dette. Og la meg si det sånn: Staten har ingen hast med disse salgene. Vi skal gjennomføre en god prosess, og vi ønsker å finne eierkonstellasjoner som gjør at verdiene i selskapet blir tatt godt vare på, og at driften og arbeidsplassene også håndteres på en god måte. Når det gjelder Entra Eiendom spesifikt, må man også ha en gjennomgang av eiendomsporteføljen for å sikre at eventuelle funksjonsbygg på et kommersielt grunnlag overføres til Statsbygg, slik at det er den rent kommersielle delen som går ut.

Både Høyre og Fremskrittspartiet tar til orde for et betydelig statlig nedsalg utover de tre selskapene som regjeringen har foreslått. Jeg mener det er en kortsiktig tankegang. Det er slik at den norske stat sammenlignet med andre er i en svært solid finansiell situasjon, og vi trenger slett ikke å selge statlig virksomhet av hensyn til de offentlige finansene. Alternativ plassering ved salg av statlige eierandeler i strategiske selskaper er formuesplasseringer gjennom Statens pensjonsfond utland, gitt at vi ønsker en ansvarlig budsjettpolitikk i form av handlingsregelen, noe alle i denne salen utenom Fremskrittspartiet har sluttet seg til. Det kan være grunnlag for å diskutere hvor hensiktsmessig det er av staten å selge strategiske eierposisjoner i norske selskaper for å investere midlene i utlandet og hos konkurrenter til de norske selskapene. Det er heller ikke sånn at vi kan overføre penger fra salget av dette eierskapet til Forskningsfondet. Forskningsfondet har en annen rolle i statsbudsjettet. Det bidrar til driftsbevilgninger år for år, så det kommer jo på vanlig måte inn i en budsjettbehandling og inn under handlingsregelen. Så det er ikke noen «quick fix» på forskningsbevilgninger å ta kapital fra eierskapet til det andre. Men det er fullt mulig, som regjeringen har gjort de siste årene, å øke forskningsbudsjettene kraftig på ordinær måte gjennom statsbudsjettet.

Regjeringen er opptatt av det private eierskapet og at dette også gir gode rammebetingelser i norsk næringsliv.

Når man foreslår så betydelig nedsalg som Fremskrittspartiet og Høyre gjør, er det imidlertid grunn til å peke på at det ikke vil være privat kapital i Norge som har løfteevne til å kjøpe opp statens andel i en slik størrelsesorden. Det vil ganske sikkert føre til at disse selskapene og disse eierandelene selges til utenlandske eiermiljøer, og etter hvert vil kunne miste sin norske forankring. Et slikt kraftig nedsalg er også en kraftig utflagging av selskapene.

Regjeringen mener det er riktig å etablere nytt statlig eierskap i nye selskaper dersom vi vurderer at staten kan være en god eier. Vi har sagt at det er tre måter dette skal skje på. Vi vil øke kapitaltilgangen til landsdekkende såkornfond. Vi vil øke kapitalen til Investinor, og vi vil også bidra med kapital til de selskapene som vi allerede eier, dersom det er forretningsmessig interessant og etter en analyse viser at det vil gi økt verdiskapning og avkastning.

Jeg vil understreke at nytt statlig eierskap i framtiden som hovedregel må skje på et kommersielt grunnlag, gjerne sammen med private investorer der det er aktuelt. Jeg hørte talsmannen fra Høyre snakket om Statkraft. Det er jo sånn at når Statkraft nå f.eks. investerer utenlands, skjer det ofte med private partnere, slik at vi får en ekstra vurdering på lønnsomheten i disse prosjektene.

Når det gjelder den konkrete organiseringen av nye fond, skisseres det ulike løsninger i komitéinnstillingen, bl.a. at det gjøres en fond-i-fond-struktur. Vi vil vurdere hvordan vi skal opprette de nye fondene. Det er viktig å dra erfaring fra de fondene som vi allerede har, slik at vi sørger for at vi kanalisere pengene der det er mest behov, og der fondene bidrar mest.

Når det gjelder en fond-i-fond-struktur, har vi allerede Argentum. I såkornfasen er det få fond, og de som er aktive, er nesten utelukkende fond hvor det offentlige medvirker, selv om det også utløser mye privat kapital. Vi vurderer nå ulike alternativer for hvordan en ny såkornordning skal organiseres, og vil komme tilbake til Stortinget med et forslag når den gjennomgangen er fullført.

Det er et viktig poeng at eierskapssaker behandles raskt og effektivt. Erfaringsmessig kan det i enkelte tilfeller være utfordrende, bl.a. når Stortinget ikke er samlet. Det er begrunnelsen for at vi ber om fullmakt til å delta i eventuelle begrensede egenkapitalutvidelser i Yara og Kongsberg Gruppen. Med en slik fullmakt vil vi effektivt kunne opprettholde statens eierandel dersom det oppstår et behov for raskt å gjennomføre en begrenset egenkapitalutvidelse.

Det kan også skje at det i månedene fra midten av juni til begynnelsen av oktober oppstår forretningsmuligheter, og det kan være behov for å reagere raskt. Derfor mener jeg at dette er uproblematisk, selv om det ideelle selvsagt skulle vært det Høyre og Fremskrittspartiet beskriver, at man kunne gå til Stortinget med dette. Derfor synes jeg det er synd at man ikke kunne fått en enstemmighet på det, for det er også en sak som har vært viktig for de to angjeldende selskapene.

Regjeringen ønsker med denne meldingen å skissere en aktiv eierskapspolitikk. Staten er ofte den største eieren i et selskap, selv der vi har under 50 pst. eierandel. Det er derfor et ekstra ansvar som påhviler staten for å utøve det eierskapet på en god måte, for å være en god dialogpartner

for styre og ledelse. Derfor har vi varslet at vi må styrke eierskapsforvaltningen. Vi skal være tydelige og forutsigbare i vår kommunikasjon med selskapene. Vi skal ha regelmessige møter med selskapene. Vi skal være en utålmodig, positiv eier, som bidrar til verdiutvikling og vekst i selskapene.

Jeg mener at staten over år har bygd en veldig solid portefølje. Vi har en god anseelse som eier. Det kan ikke påvises noen aksjerabatt i statlige selskaper. Derfor mener jeg det er riktig å videreføre et statlig eierskap på dagens nivå og å utøve det på en profesjonell, aktiv og langsiktig måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:17:27]: Jeg vil først takke statsråden for en god gjennomgang og ikke minst en god stortingsmelding.

Spørsmålet mitt til statsråden i første omgang er knyttet til såkornfond. I meldingen står det at man vil komme tilbake til en ordning med flere landsdekkende såkornfond. Men det står lite om det faktum at de allerede opprettede såkornfondene og andre såkornfond i Norge er i ferd med å gå tom for kapital. Jeg har selv hatt et møte med de såkalte distriktsrettede såkornfondene, Ryan-fondene, som de også er blitt kalt. De uttrykker stor bekymring, fordi det viser seg nå at de vil gå tom for penger til de prosjektene de har vært involvert i, enten i løpet av året eller neste år. Spørsmålet mitt til statsråden er: Vil statsråden sørge for å få fortgang i arbeidet med gjennomgangen som er varslet, slik at man eventuelt senest i statsbudsjettet for neste år kan komme tilbake med nye fond, men også i forbindelse med påfyll av de allerede eksisterende fondene?

Statsråd Trond Giske [14:18:38]: Vår ambisjon er å komme tilbake til Stortinget med dette så raskt som mulig. Samtidig vet vi at erfaringer fra de såkornfondene som har blitt opprettet, har vært blandet. Såkornfondene som kom på 1990-tallet, har til dels gått dårlig. Det er en betydelig oppryddingsjobb som ligger i enkelte av dem. Såkornfondene fra midten av 2000-tallet har gått bedre. De landsdekkende har gått best. Vårt mål er jo å få nye såkornfond som bidrar til mest mulig bedriftsskaping, utvikling og verdiøkning, og som samtidig går på en god måte. Det er slik at næringslivet til sjuende og sist må gå med overskudd og ikke med tilskudd, og såkornfondene skal bidra til lønnsom bedriftsutvikling, ikke være en subsidie av ulønnsom næringsvirksomhet.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:19:36]: Mitt neste spørsmål dreier seg om Aker Solutions. Vi har bl.a. sett i media at de svenske medinvestorene innen Aker-systemet ønsket å trekke seg ut. De hadde en relativt god avtale, som gjorde at det ikke var noe problem for dem å trekke seg ut. De hadde til og med en garanti for at de kunne gjøre det, uten å tape penger på det. En tilsvarende avtale hadde altså ikke den norske stat. Det er meget spesielt, for et av argumentene man viste til i media for hvor viktig det var at den norske stat var med, var at også svenske investo-

rer var med på dette. Så viste det seg at disse investorene hadde bukten og begge endene og bare kunne trekke seg ut, og den norske stat står igjen. Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Er statsråden bekvem med det avtaleverket som staten hadde i den forbindelse, og er statsråden fristet til å inngå en tilsvarende avtale med andre selskaper i framtiden?

Statsråd Trond Giske [14:20:45]: Jeg mener vi som en kapitalrik stat skal ha åpenhet for å kunne gå inn senere også der vi mener det er kommersielt grunnlag for det, og der det skal til for å sikre enten hovedkontor eller strategisk viktig industri eller naturressurser på norske hender. Jeg registrerer også at den gang da dette ble behandlet, var Fremskrittspartiet positiv til det og ikke minst støttet oss hva gjelder langsiktigheten som lå i engasjementet i Aker. Vi har jo ikke en kortsiktig gevinsthorisont på denne investeringen. Dette gjorde man ikke for å gå inn og ut igjen med en kjapp gevinst. Tvert imot var det for å bidra til en langsiktig industriell utvikling.

Så vi får vente med evalueringen av lønnsomheten i det prosjektet til vi nærmer oss 2017 eller der omkring. Vi har tro på selskapet. Det gjøres omfattende strukturendringer i selskapet som vi tror er veldig positive. Dette gjelder tusenvis av arbeidsplasser, ikke minst i den regionen representanten kommer fra, som jeg mener vi har bidratt til å videreutvikle et godt eierskap i.

Svein Flåtten (H) [14:21:59]: I sin kritikk av forslagene våre om å redusere det statlige eierskapet sier statsråden at dette er kortsiktig, og at det er unødvendig å gjøre det, for vi trenger ikke pengene.

Nå kan jeg ikke huske at vi noe sted har argumentert med at vi gjør dette fordi vi trenger penger. Vi har argumentert med at vi mener det er bra for det private eierskapet i Norge, og at det er bra for selskapene. Det leder meg for så vidt frem til spørsmålet. I øyeblikket eier den norske stat 67 pst. av Statoil. Mener statsråden at det var kortsiktig å selge seg ned fra 100 til 67?

Statsråd Trond Giske [14:22:47]: Nå er det ikke gjort en omfattende studie av hva delprivatiseringen i Statoil har bidratt med, men en positiv side ved det er at du får medinvestorer som kikker oss i kortene, og som kikker ledelsen i kortene, og som stiller krav til avkastning – du får flere medhjelpere ved å være utålmodige, positive eiere i forhold til selskapets verdiutvikling.

Det andre er at eierskapet vårt i Statoil har vært utrolig god butikk – vi tjener gode penger på det. Jeg kan ikke se at – hvis vi hadde solgt oss ned til 51 pst. framfor å beholde en eierandel et sted på 60-tallet – avkastningen, verdiøkningen, som vi hadde fått ved å omplasse pengene til Statens pensjonsfond utland, hadde gitt oss mer i kassen enn å sitte i Statoil. Tvert imot, så mener vi at dette er en god plassering av pengene. Det gir oss en solid hånd om det viktigste selskapet i Norge, og derfor ønsker vi å opprettholde eierandelen på to tredjedels nivå.

Borghild Tenden (V) [14:23:59]: Statsråden nevnte Venstres forslag om å bruke nedsalgspenger til å styrke Forskningsfondet, og han mente at det ikke gikk an. Etter mine kunnskaper går det bra å fremme en proposisjon om bruk av nedsalgspenger – på samme måte som vi kan opprette andre fond, eller styrke Argentum, som i realiteten er et fond. Jeg vil gjerne høre statsrådens refleksjoner rundt det.

Statsråd Trond Giske [14:24:29]: Mitt poeng er at Forskningsfondet ikke er et fond som er eksternt i forhold til statsbudsjettet. Forskningsfondet er jo en konstruksjon innenfor statsbudsjettet, som gjør at du får en viss avkastning av dette fondet inn til utgiftssiden på forskning hvert eneste år. Og som forskningsminister har jeg også flere ganger vært med på å øke dette fondet, som har gitt mer penger neste år. Men dette kan jo håndteres helt ordinært i hvert eneste statsbudsjett. Vi har jo til dels overskudd på 150–250 mrd. kr, så hvis man ønsker å bruke mer penger på forskning, kan man gjøre det innenfor statsbudsjettet – og prioritere det høyere. Vi har jo økt forskningsbevilgningene med 60 pst. siden vi overtok i 2005. Man trenger ikke å selge en eneste aksje i et eneste selskap for å finansiere forskning.

Når man gjør det på den måten som Venstre foreslår, må man ta det innenfor diskusjonen om total pengebruk og om handlingsregelen. Det kommer man ikke utenom, for det er den samlede etterspørselen i Norge som styrer presset – og igjen renteutvikling og valutakurs.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:25:49]: Jeg vil bringe saken over til SAS. Fremskrittspartiet har flere ganger i denne sal fremmet forslag om å gi regjeringen en fullmakt til å selge seg ned eller selge seg ut av SAS, helst i et samarbeid med de skandinaviske landene, altså Sverige og Danmark, slik at man kan få en bedre pris for dette hvis det skulle være en kjøper. Alle disse gangene har dette forslaget nærmest blitt latterliggjort i denne sal av statsråden, men også av andre rød-grønne politikere, som har påpekt at vi ikke kan gjøre dette, for det er jo ingen som vil kjøpe det. Vi skal ikke så lang tid tilbake før dette var en av debattene.

Nå foreligger det heldigvis et forslag fra statsråden selv, i Prop. 83 S, om at man skal kunne selge seg ut av SAS dersom man finner en industriell løsning – altså tilsvarende det at vi ville gi en fullmakt til regjeringen. Hva er det som har endret seg i det siste som gjør at dette forslaget nå kom på bordet? Har det meldt seg en kjøper, eller hva er det statsråden legger til grunn som nå gjør dette mer aktuelt enn da det ble foreslått i Stortinget sist gang?

Statsråd Trond Giske [14:26:56]: La meg først si at det ville ikke falle meg inn å latterliggjøre noe forslag fra Fremskrittspartiet, i hvert fall ikke i stortingssalen. Så det tror jeg ikke er en riktig beskrivelse. Og de diskusjonene vi har hatt tidligere, har jo dreid seg om ja eller nei til kapitalutvidelse i SAS, som vi som ansvarlig eier mener har vært helt nødvendig for å ivareta verdiene i selskapet, sammen med de medeierne vi har.

Men så har det skjedd en gradvis modning av den saken, bl.a. i dialog med våre felles eiere i Sverige og Danmark, og regjeringen har kommet til at det egentlig ikke lenger er noen strategisk grunn til at vi trenger å være eiere i et flyselskap. Det var det en gang, da dette var fundamentet for å sikre et godt flytilbud i Norge, men vi mener at både markedet fungerer godt nok, og at SAS trenger å finne en konstellasjon med en større partner slik at man kan være slagkraftig og konkurransedyktig i et veldig tørt internasjonalt marked. Så det er bakgrunnen for den fullmakten som vi nå foreslår.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ingrid Heggø (A) [14:28:13]: Eg vil starta med ei klar melding til alle kollegaene av Billy i Høyanger, Hilmar i Årdal, Sten Roar på Karmøy, Eivind på Sunndalsøra, Tor Egil på Magnor, Rolf i Holmestrand og Odd på Raufoss.

Ja, for i dag ser de kven som står skulder ved skulder med dykk for å få investeringsplanar på plass i Noreg, som meiner at eigarskap er så mykje meir enn pengeplassering og profittmaksimering.

Arbeidarpartiet stiller krav som eigarar på lik linje med det som private aktørar ville ha gjort. Vi vil ha investeringsplanar også i Noreg, vi vil at hovudkontorfunksjonen skal vera noko meir enn ei vanleg postkasse, og vi set krav til bruk av ny teknologi. Dette er nye og forsterka krav i den nye eigarskapsmeldinga. Denne meldinga angår utruleg mange arbeidsfolk: 179 857 tilsette. Det er nærare 180 000 tilsette som faktisk vert påverka av det vi vedtek i dag.

Høgre og Framstegspartiet sin privatiseringsiver gjer at dei vil selja ut – Høgre skal selja ut for 100 mrd. kr, det vil påverka nærare 35 000. Og Framstegspartiet høgjer – i kjend stil – til 215 mrd. kr, som igjen vil påverka 72 000 tilsette.

Kven er budd på å kjøpa verdier for slike summer? Vi veit om ein som kan og vil, den kinesiske stat har både evne og vilje.

Ny eigarsits treng ikkje nødvendigvis vera korkje dramatisk eller varsel om utflagging eller nedlegging – så det er sagt – men eg veit av erfaring at uansett vert ein veldig uroleg når signalet kjem om at staten som har vore ein god, profesjonell og langsiktig eigar, ønskjer å trekkja seg ut.

Når vi så reduserer eigarskapet vårt, slik Høgre og Framstegspartiet ønskjer, vil naturleg nok òg utbyttet verta kraftig redusert. I finanskriseåret var utbyttet berre på 20 mrd. kr frå del- og heileigde selskap. Men i perioden 2005–2010 har vi faktisk teke ut 151,2 mrd. kr – eg gjen-tek: 151,2 mrd. kr. Dette er utruleg mykje pengar som kjem fellesskapet – altså oss alle – til gode. Dette er midlar som Høgre og Framstegspartiet synest heller skal koma på bankkontoen og i lommeboka til private. Er det ikkje då betre at bestemor får ein sjukeheimplass, at vi tilset fleire lærarar per elev, at vi kan byggja fleire vegar? For det er nettopp dette utbyttet går til.

Eg vil poengtera at det er viktig for Arbeidarpartiet at staten er ein stor eigar i norsk næringsliv, spesielt for å sikra at ein beheld og vidareutviklar viktige bedrifter og kompetanse i Noreg. Arbeidarpartiet vil òg sikra offentleg

eigarskap til våre felles energiressursar og petroleumsforekomstar.

Vi må berre erkjenne at når det gjeld moderasjon i leiarlønningane, er vi ikkje i mål. Derfor stramar vi ytterlegare inn på dette området via rapporteringskrav, innsyn i lønsfastsetjing, og ikkje minst klare avgrensingar på gullpensjonane i yting og talet på år.

Når ein har høyrte på debatten her i dag, ser ein tydeleg skiljelinjene i norsk politikk, og eg vil rosa Kristeleg Folkeparti for ikkje å følgja straumen blindt saman med opposisjonen.

Denne regjeringa, med Arbeidarpartiet i spissen, fører ein aktiv eigarskapspolitikk. Vi har verktøy i verktøykassen. På samråd om næringsliv rundt om i landet har gjenangaren vore mangel på risikovillig kapital. Eg vart derfor svært fornøgd då det vart varsla nye sårkornmidlar, og at Investinor både skal evaluerast og få nye midlar. Eg forventar at dette kjem raskt på plass.

I samband med etableringa av dei landsdekkjande sårkornfonda som er varsla, legg vi raud-grøne vekt på at ein skal ha regional forvaltningskompetanse i ulike delar av landet. Vi veit det tek tid å byggja opp forvaltningskompetanse, og det er viktig at vi varetek dei regionale forvaltningsmiljøa vi har brukt tid, energi og midlar på å byggja opp, miljø som har byrja å verka for fullt, men snart er fullinvesterte. Regional forvaltning av landsdekkjande fond gjer at vi dekkjer heile landet.

Lillian Hansen (A) [14:33:31]: Det som har vært grunnleggende viktig for Arbeiderpartiet å få på plass i eierskapsmeldingen, er at staten skal være en aktiv, langsiktig og profesjonell eier som gjennom sitt eierskap skal bidra til lønnsomhet og industriell utvikling i selskapene. Med det som utgangspunkt er det interessant å lese flere av merknadene fra Høyre og Fremskrittspartiet, der de langt på vei insinuerer at staten er en dårlig eier, og skriver i sin iver at staten blander rollene, må være seg «sitt ansvar bevisst», og at regjeringen legger «mer politikk enn butikk inn i sin eierstyring».

Så har jeg i likhet med Ingrid Heggø lyst til å si at Arbeiderpartiet er glad for at Kristelig Folkeparti står inne sammen med posisjonen i viktige prinsipielle merknader som omhandler statens eierskapspolitikk.

Når man leser merknadene i saken, er det for så vidt ingen spesielt store overraskelser med hensyn til Høyre og Fremskrittspartiets næringspolitikk, dvs. med ett unntak: Høyres miljø- og klimapolitikk. Dette baserer jeg på de siste dagers utspill fra flere av Høyres representanter.

I merknaden som omhandler dette spørsmålet, står – ikke uventet – Høyre alene uten Fremskrittspartiet. I Høyres merknad står det at det er «avgjørende» at næringslivet har fokus på klimavennlig produksjon i framtiden, og at det selvsagt også må gjelde der staten har eierskap. Ja, Høyre understreker sågar at arbeidet med å utvikle ny teknologi som bidrar til å redusere, rense og lagre utslipp av klimagasser, og utvikle klimanøytrale teknologier på nye områder, må intensiveres – jeg gjentar: intensiveres. Da er det også betimelig å spørre hvordan Høyre, som mener at staten overhodet ikke skal oppføre seg som en privat eier,

kan pålegge noe som helst i selskapene staten har eierskap i. For det er jo styrene som skal bestemme alt, ifølge Høyre, ikke eierne.

Med bakgrunn i den merknaden er det med forbauselse jeg registrerer at flere stortingsrepresentanter fra Høyre nå mener at klimapolitikken må endres, slik at blant annet Alcoa kan etablere seg i Finnmark med gass fra Snøhvit. Er det slik å forstå at Høyre ønsker en ny tolkning av klimaforliket og mener det blir feil at klimaforlikets nasjonale utslippsmål skal stå i veien for slike etableringer? Uforståelig – her snakker, med all respekt, Høyre med minst to tunger. Og, som statsråden sa i forrige sak, man kan ikke både være for og imot. Det er ikke meningen at jeg her i dag skal framprovosere noen debatt om aluminiumsverk i Finnmark. Det finnes det mange meninger om, det er ikke det dette handler om. Dette handler om Høyres troverdighet i miljø- og klimapolitikken.

Jeg vil også minne om at Høyre gjennom arbeidet med meldingen har hatt rikelig med tid til å innarbeide et nytt syn i miljøpolitikken. Dette er etter mitt syn helt uforståelig – ja, i grunnen helt utrolig. Men for dem som skal prøve å forstå hva som er Høyres politikk i klima- og miljøspørsmålet, er det betimelig nå å be om en avklaring fra Høyre.

I forbindelse med eierskapsmeldingen fremmer også regjeringen Prop. 83 S for 2010–2011 for Stortinget, med forslag om fullmakter til å endre statens eierandel i enkelte selskaper. I denne proposisjonen foreslås det at det blir gitt fullmakt til nedsalg i bl.a. Secora. Dette selskapet står overfor utfordringer med å få til tilstrekkelig drift over tid. Det er derfor viktig at det legges til rette for en god industriell løsning for Secora, og at Stortinget i dag gir regjeringen fullmakt til å finne bærekraftige løsninger for selskapet gjennom fusjon eller salg av statens aksjer. Jeg forutsetter at hensynet til de ansatte blir ivarettatt på en god måte, og at selskapets tilknytning til Nord-Norge blir vektlagt.

Så har jeg lyst til å si noe helt til slutt om nedsalg i SAS. Det er mange der ute i distriktene som er bekymret for Widerøe – hva som vil skje. Jeg er helt sikker på at regjeringen vil sikre nødvendige samfunnspolitiske interesser. Et sentralt punkt her må være å sørge for at tilbudet på kortbanenettet ute i distriktene videreføres.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Arne L. Haugen (A) [14:38:30]: Jeg føler meg privilegert som har fått delta i arbeidet med to eierskapsmeldinger. Den første, som kom i 2007, var et nybrottsarbeid, som for første gang beskrev det statlige eierskapet i en samlet kontekst, satte ambisjonsnivået, hvorfor vi skulle eie, sorterte selskapene i forskjellige kategorier etter formål, osv.

Den meldingen vi behandler nå, bygger på den gamle, men utvikler statens eierstyring, som ikke skal være statisk, men må utvikle seg i takt med endrede forretningsmessige forutsetninger og rammebetingelser nasjonalt, men kanskje først og fremst globalt.

Denne meldingen legger opp til en mer fleksibel og dy-

namisk holdning til eierstyringen. Det mener vi i Arbeiderpartiet er bra. Men det er viktig å slå fast at ambisjonen er at statens andel i norsk næringsliv skal være om lag på det nivå vi har i dag. I noen tilfeller kan det være aktuelt å redusere statens eierskap i selskap for å få til gode industrielle, robuste og langsiktige løsninger, i andre tilfeller å gå inn i nye selskap og kjøpe seg opp. Jeg er derfor glad for at vi nå raskt skal få på plass mer såkorn- og venturekapital.

Denne meldingen forsterker ytterligere oppfølgingen av selskapenes arbeid med samfunnsansvar. Det har med etikk og miljø å gjøre. Men vi lever i en globalisert verden, og det etableres nå mer konkrete forventninger på områder som menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, anstendige arbeidsvilkår og åpenhet om pengestrømmer og korrupsjon.

På 1980-tallet opplevde vi veldig tydelig hvor ulikt forholdsvis like selskap kunne opptre med hensyn til samfunnsansvar – i ett tilfelle med en synlig og dedikert ledelse, som så utfordringene i samfunnet og tok ansvar, i det andre tilfellet med et eierskap og en ledelse med et distansert forhold til stedet der virksomheten var lokalisert.

Å vise samfunnsansvar er viktig når selskap skal utvikles, men i høyeste grad også under daglig drift. Det er særdeles viktig nå når flere av våre selskap opererer under fjerne himmelstrøk og i kulturer som kan være oss temmelig ukjente og utfordrende. Da er det viktig at selskapene legger til grunn den beste praksis der virksomheten foregår, og i noen tilfeller, slik jeg ser det, går foran når det gjelder å ta hensyn til urfolks interesser, etikk og miljø og lokale myndighetsorganer. Akkurat på dette området mener jeg at en slik oppførsel bygger opp under et godt omdømme. Det gir ikke konkurranseulempe – snarere tvert imot – og jeg tror våre selskap skal takle disse utfordringene på en god måte.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:42:04]: Jeg tror det er behov for et par oppklaringer her, særlig etter å ha hørt representanten Lillian Hansens og representanten Ingrid Heggøes innlegg.

For det første vil jeg oppklare følgende for representanten Ingrid Heggø: Hun henviste til noen personer som åpenbart jobber i Hydro-systemet. Hun henviste til personer både på Sunndalsøra og andre plasser. Forskjellen mellom Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet knyttet til Hydro er 0,26 pst. i selskapet. Vi eier i dag ikke 50 pst. eller 60 pst. i Hydro, vi eier 34,26 pst. Fremskrittspartiet har foreslått et nedsalg til 34 pst. Det er interessant når en fortsatt har akkurat samme muligheter etter selskapslovgivningen. Dette er veldig interessant.

Videre, til representanten Lillian Hansen: Nei, vi har ikke satt spørsmålsteget ved lovligheten eller uttrykt mistillit mot det statlige eierskapet. Vi har sagt at det er viktig at man ikke blander roller, vi har ikke sagt at man blander roller. Det oppsiktsvekkende er at Lillian Hansen ikke er enig i det. Men jeg vil få lov til å takke Lillian Hansen for en klargjøring, for representanten har i dag klargjort for all verden noe som man ennå ikke har fått svar på fra noen statsråder. For Lillian Hansen har nå sagt følgende:

Først: Det blir ikke noen Alcoa-etablering i Finnmark så lenge man har klimaforliket, sier representanten i innlegget sitt. Videre har representanten Lillian Hansen også nå klargjort fra de rød-grønne at det ikke blir noe Ironman på Tjeldbergodden, for det ville også bryte med forliket.

Videre har representanten skjelt ut LO også, for LO har jo nettopp advart mot det som Lillian Hansen nå tar til orde for. Jeg synes det står respekt av at vi nå slipper å bekymre oss over det manglende svaret fra regjeringspartiene. Det har nå kommet fra denne talerstol.

Så bare en saksopplysning til: Staten utøver sitt eierskap gjennom generalforsamling. Man oppretter styret, og så er det styremedlemmer som utfører det daglige arbeidet. Men statens mulighet er gjennom generalforsamling eller i kategori 4-selskap. Når det gjelder foretak, foretas det gjennom foretaksmøtet. Det er der man bruker disse.

Så har regjeringen varslet forventninger til styret. Jeg synes det er ryddig, jeg synes det er veldig bra at man ser hva man skal forholde seg til som oppnevnte styreprerentanter, men jeg synes ikke man skal blande kortene.

Svein Flåtten (H) [14:45:37]: Det har blitt en voldsom frykt blant den rød-grønne fraksjonen i næringskomiteen for kineserne, hører vi i alle innleggene. Jeg har forstått det slik at statstråden har en helt annen holdning til kineserne. Den synes jeg han kanskje burde transportere videre til komiteen.

Det er et faktum i de forslagene som Høyre står bak, at vi i de aller fleste tilfeller beholder 34 pst, som altså sikrer hovedkontorfunksjoner og kontroll over vedtektene i selskapene. Men jeg tror at ved noe reduksjon av de statlige selskapene vil utlendingene se hit, kanskje også andre enn kinesere. En av grunnene er at de ikke skal betale formuesskatt i dette landet. Det skal derimot de norske investorene gjøre. Hvis man legger på at man kombinerer reduksjon i eierskapet med reduksjon og fjerning av formuesskatten, får vi en god situasjon også for investorene her i Norge.

Så må jeg få lov til å avlegge representanten Holmelid fra SV en visitt. Han lovpriser det statlige eierskapet og all den velferd det har brakt og kommer til å bringe fedrelandet. Det tror jeg er helt riktig. Men med SV og deres historie når det gjelder eierskap, hvor hadde Statoil og Telenor vært i dag? Hadde de fortsatt vært statlige mastodonter som hadde vært lite elastiske og vanskelig å styre og lite lønnsomme?

Jeg har lyst til å si at mitt første saksordførerskap i denne salen tilbake i 2002 besto i å få gjennom saken om Snøhvit, for der var det nødvendig med spesielle avskrivningsregler, slik at prosjektet kunne komme i gang. Den gang sto Holmelids kollega fra SV stortingsrepresentant Øystein Djupedal på denne talerstolen og talte sterkt, sterkt imot alle sanne typer tiltak som kunne gi arbeidsplasser i nord og en betydelig velferd.

Så har jeg også lyst til å si til de rød-grønne, som stadig omtaler dette med lederlønninger som om vi skulle ønske høye lederlønninger: Det er ikke det som er poenget i de merknadene vi har skrevet, og det jeg har sagt her. Det som

er poenget, er at man ikke greier å følge retningslinjene. Det har vi jo sett resultater av, og det har vi sett avisoverskrifter om hver gang det blir lagt frem en årsberetning. Poenget er nemlig det at man lager retningslinjer, og så gir man styret ambisjoner og ansvar som de ikke kan følge opp når de skal ut og rekruttere noen som er gode nok til å gi nettopp de resultatene som vi står på denne talerstolen og etterspør.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [14:48:51]: Omfanget av statlig eierskap i Norge er stort, og Stortingets flertall har ønsket offentlig eierskap på nøkkelområder fordi eierskap er lik styringsrett. Staten har spart i trange tider, staten har nå god råd og trenger ikke å selge arvesølv. Vi har et valg, vi står ikke i en økonomisk tvangssituasjon som mange andre vestlige land. Derfor viser dagens debatt de ideologiske skillelinjene mellom en rød-grønn regjering og Kristelig Folkeparti kontra de blå: Høyre og Fremskrittspartiet. Det er ikke noe nytt.

Senterpartiet er historisk sterk tilhenger av statlig eierskap i offentlig infrastruktur, forvaltning av naturressurser, forsvarsindustri, kornberedskap og store industrilokomotiv som må ha hovedkontor i Norge. Privat eierskap er imidlertid Senterpartiets hovedlinje i næringspolitikken innenfor vår blandingsøkonomi, dette fordi privat eierskap med tilhørende plikter nedfelt i nødvendig overordnet lovverk er en svært god eiermodell for å ivareta totale samfunnshensyn.

Dagens norske stat har enorme økonomiske finansielle ressurser. Statens pensjonsfond utland har flere tusen milliarder norske kroner, og vi opplever nå stor og økende usikkerhet ved disse internasjonale finansielle investeringene. Derfor vil Statens pensjonsfond utland nå også investere i fysisk infrastruktur – bygg og anlegg i utlandet. Våre investeringer er mest kjent i en handlegate i London.

Flere har nevnt Kina. Kina investerer strategisk i naturressurser og høyteknologiske bedrifter. Vi skal merke oss dette, og jeg er glad for de mange som viser at det her er en interessant utvikling på gang. Dette er et viktig faktum som også må hensyntas i vurderingen av framtidens statlige eierskap til bedrifter og institusjoner i Norge. Mange stiller seg derfor mer enn undrende til Statoils nedsalg i olje- og gassledninger fra norsk sokkel – unaturlig i denne finansielle situasjonen.

Staten må sjølsagt være aktiv og dynamisk innenfor klart definerte formål i de selskapene en helt eller delvis eier. For flere selskaper er vi i en kombinasjon av børs og katedral, forretningsvirksomhet og det å ivareta strategiske nasjonale interesser. Det er et krevende dilemma for en statlig eier. Derfor har Stortinget et stort ansvar i å definere eierrollen. Vi har mange erfaringer med at eierrollen er for utydelig definert. Derfor er det viktig at de som skal være lojale mot formålet i styrerepresentasjonen, får et formål som er tydeligere definert slik at en fyller rollen bedre.

Valg av statlig selskapsform er svært avgjørende for hvordan et selskap kan driftes. Derfor slår Senterpartiet ring rundt Statkraft, Statnett og Statskog som statlige foretak, ikke som aksjeselskaper.

Telenor ble omgjort til aksjeselskap og ført på børs. Det var en fatal feil at Telenor fikk med seg den statlige infrastrukturen som lå i Televerket, nemlig linjenett og basestasjoner. Det er en viktig diskusjon som vi må ta framover, fordi dette området er sentralt for å redusere avstandskostnadene, og da må vi få til en tilbudsstyrt utbygging, og ikke en etterspørselsstyrt utbygging som i dag.

Dagfinn Høybråten (KrF) [14:52:19]: Jeg tar ordet i denne debatten for å knytte noen kommentarer til aktiv eierskapspolitikk, samfunnsansvar og mer spesifikt til regjeringens bruk av eiermakten overfor Statoil.

Kristelig Folkeparti er enig med regjeringspartiene om eierskapsandelen og om målene med eierskapet i Statoil. Dette er ikke noe nytt, vi var enige om dette også da Stortinget behandlet forrige eierskapsmelding. Vi er enige om at eierskapet er et sentralt og viktig verktøy for norske myndigheter, og vi er enige om at handlingsrommet som er der, skal brukes i et aktivt eierskap. Kristelig Folkeparti er også glad for at regjeringen følger opp og forsterker forventningene til og oppfølgingen av selskapenes samfunnsansvar i denne eierskapsmeldingen.

Vi er altså veldig enige om disse prinsippene, men vi har et avvikende syn på praksis. Vi opplever at regjeringen i praksis er mer opptatt av begrensningene i det statlige eierskapet enn av mulighetene.

Det er spesielt vanskelig å forstå regjeringens anvendelse av eierskapsmakten når det gjelder ett selskaps overordnede, strategiske investering med enorme miljøkonsekvenser. Ja, jeg sikter til Statoils oljesandproduksjon i Canada. Dette handler om et nesten helt statlig eid selskap som produserer olje gjennom en av de mest utslippsintensive formene for oljeproduksjon. Kristelig Folkeparti har ved to anledninger fremmet forslag i Stortinget der vi ber regjeringen gjennom sin innflytelse i Statoils styrende organer sørge for at selskapet trekker seg ut av oljesandaktiviteter i Canada. Forslagene er nedstemt med henvisning til eierskapsmelding og prinsippene der.

Så har regjeringspartiet SV vært opptatt av å få på plass en ny eierskapsmelding med klarere miljøretningslinjer for et statlig eierskap for å kunne trekke Statoil ut av slike prosjekter. I valgkampen lanserte SV dette som ett av ti krav til en ny rød-grønn regjering. Kristelig Folkeparti har ennå ikke registrert signaler om at den nye eierskapsmeldingen får noe preg av det, verken det som er lagt fram fra regjeringens side eller behandlingen her i Stortinget.

Den kanadiske utvinningen av tjæresand undergraver globale klimamål, ødelegger naturen i enorme områder og forgifter leveområder for mennesker og dyr. Det er svært energikrevende å utvinne denne oljen. Enorme mengder CO₂ slipper ut i atmosfæren for hvert oljefat som produseres, nesten ti ganger så mye som oljeproduksjonen på norsk sokkel.

Dette er, for å bruke statsråd Erik Solheims egne ord, ikke akseptabelt, og særlig når det er et nesten helt statlig eid selskap som driver med en slik produksjon. Det er ikke akseptabelt at regjeringen ikke velger å bruke sitt eierskap og få slutt på dette.

Kristelig Folkeparti har fremmet et forslag som er helt i

tråd med de kravene som miljøvernminister Erik Solheim gikk ut med 20. mars 2009 på SVs landsmøte: Vi må styre Statoil mer. Jeg vet det er kontroversielt, og vi har en lang norsk tradisjon på at man ikke blander seg inn i forretningsmessige beslutninger, men jeg mener vi er nødt til å se på dette en gang til.

Kristelig Folkeparti har fremmet et forslag som gir muligheten til å se på dette en gang til gjennom vårt representantforslag om å stille klima- og miljømål for eierstyringen. Vi registrerer at SV, i likhet med de øvrige regjeringspartiene, har tenkt å stemme dette ned.

Else-May Botten (A) [14:55:41]: Det er med stolthet at vi i Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet i dag står sammen om en rykende fersk eierskapsmelding. Den har en fornyet og forbedret drakt, den har et langsiktig perspektiv og en smidighet i seg som gjør den framtidsrettet.

Staten spiller en viktig rolle i utviklingen av norsk næringsliv. Samspillet mellom et konkurransedyktig og nyskapende næringsliv og en aktiv, medvirkende stat er grunnleggende ved den norske samfunnsmodellen vår.

God utdanning og interessante jobber er med på å bidra til rekruttering. I den forbindelse er det viktig å satse på lærlingplasser. For regjeringen er det naturlig at vi i den nye eierskapsmeldingen forventer at selskaper med statlig eierskap tar ansvar for å rekruttere lærlinger. Men jeg merker meg at Høyre og Fremskrittspartiet ikke finner plass, blant alle sine merknadssider, til å nevne ordet lærlinger. Mens regjeringspartiene er opptatt av å ha retningslinjer for lederlønninger, der målet er å bidra til moderasjon i ledernes lønnsvilkår, svarer Høyre og Fremskrittspartiet med å si at de ikke vil ta noe som helst ansvar for å legge føringer for dette. De skyver all styringen over til styrene.

Mens regjeringspartiene legger vekt på kompetanse, kapasitet, forskjeller i erfaringsbakgrunn og relevant mangfold når det gjelder styresammensetning, legger Høyre og Fremskrittspartiet vekt på at dette skal skje uavhengig av alder, kjønn, bosted osv. Igjen legger de ingen føringer.

Mens regjeringspartiene har klare forventninger om at selskapene søker flere kvinner inn i de ledende stillingene i de statlige selskapene, ser vi også på dette området at Høyre og Fremskrittspartiet vegrer seg for å ta styringen. De overlater til selskapene selv å bestemme hvem som skal ha de ulike posisjonene.

Det virker vanskelig for Høyre og Fremskrittspartiet å ha to tanker i hodet samtidig når det gjelder dette. De sier at all form for påleggelse av kvotering setter andre hensyn enn kompetanse først. For meg virker det underlig at man i privat sektor, som tydeligvis er Fremskrittspartiet og Høyres styringslest også i forhold til det offentlige, ikke finner flere kvinnelige styrepreranter og ledere uten at man faktisk legger føringer. Når halvparten av det norske folk er kvinner og flere kvinner enn menn tar høyere utdanning i Norge, skulle en tro at representasjon i ledelsen, naturlig nok, burde gjenspeilet dette. Men slik er det jo ikke. Igjen – høyresidens nøytralitetslinje kan tyde på en gammelmodighet med behov for fornying.

Jeg mener skillene mellom høyre- og venstresiden i

norsk politikk kommer godt fram gjennom denne stortingsmeldingen, og jeg er derfor svært takknemlig for at det er en rød-grønn regjering som legger fram denne meldingen. Jeg tviler på om høyresiden ville kommet med en eierskapsmelding i det hele tatt og lagt noen som helst sterke føringer i forhold til det som skulle ha vært – unntatt kanskje tre: salg, salg og atter salg.

Laila Gustavsen (A) [14:58:53]: Statlig eierskap i norsk næringsliv klargjør viktige politiske skillelinjer i denne sal. Mens Høyre og Fremskrittspartiet tar til orde for dramatisk reduksjon i det statlige eierskapet, ønsker Arbeiderpartiet et langsiktig, sterkt og profesjonelt statlig eierskap, og at det fortsatt skal kunne bidra til god og stabil utvikling i næringslivet.

Jeg sitter i utenriks- og forsvarskomiteen og har lyst til å dra et par betraktninger fra vårt ståsted.

Først til forsvarsindustrien: Det er ikke tvil om at det statlige eierskapet er viktig for de store bedriftene som tilhører forsvarsindustrien i Norge. Det er svært viktig at vi innenfor den sektoren klarer å opprettholde hovedkontorer i Norge. Først og fremst handler det selvfølgelig om at forsvarsindustrien primært skal levere produkter til vårt forsvar som vi selv har behov for, men også fordi det dreier seg om arbeidsplasser ikke bare i lokomotivene Nammo og Kongsberg Gruppen, men også vesentlige mengder med underleverandører – så mange som 130 – over hele landet.

Det tredje argumentet går også på å ta vare på teknologiutviklingen som forsvarsindustrien og det å ha hovedkontoret representerer, gjennom at vi vet at forsvarsteknologi veldig ofte er spydspiss og har store overføringsmuligheter til sivile produkter. Eksempler på det er at én av de to første datamaskinene som Norge hadde i 1968, var utviklet på Kongsberg. Vi ville ikke vært i romfart hvis vi ikke drev med missilvirksomhet. Hvis ikke disse argumentene er gode nok for Høyre og Fremskrittspartiet, burde man bare se på bunnlinjen i disse selskapene de siste årene og f.eks. ta utgangspunkt i Nammo som hadde 23 pst. avkastning på egenkapitalen i 2009 – svært gode resultater.

Forsvarsindustrien jobber jo også tett sammen med Forsvarets forskningsinstitutt. På en måte kan man si at ok – Høyre og Fremskrittspartiet – man sikrer jo negativ eierskapskontroll også gjennom 34 pst., men Arbeiderpartiet vil jo gi fullmakt til å fortsette å ha et eierskap på over 50 pst. Selv om man kan opprettholde en negativ eierkontroll med 34 pst. statlig eierskap, vil jo en så lav andel også vanskeliggjøre en eventuell fusjon for de selskapene det gjelder, dersom det en gang i framtiden er aktuelt.

Øyvind Korsberg hadde her inntatt presidentplassen.

Michael Tetzschner (H) [15:01:54]: Jeg hadde tenkt å si noen fornuftige og kloke ord som statsråden kunne ha glede av å tenke på og grunne på i sitt hjerte – og der kommer jo statsråden, så da kan vi jo begynne.

Det har jo vært en skillelinje her i salen når det gjelder hvorvidt man ønsker et stort eller lite statlig engasjement i det private næringsliv. Det jeg finner litt forunderlig, er

at det i denne meldingen om aktivt statlig eierskap nesten ikke brukes trykksverte på de meget samfunnsviktige selskapene og foretakene der staten eier 100 pst., der 125 000 er ansatt – omregnet i årsverk blir det 90 000 – og som konsumerer 99 mrd. kr av statsbudsjettet. Jeg tenker på de regionale helseforetak og de underliggende helseforetak. Fire og en halv side er det man har å berette derfra, enda dette er helseforetak ingen tenker på å selge. Men det er allikevel foretak som man kan stille seg betydelige spørsmål ved om styres godt nok. Er de styrbare i det hele tatt? Følger staten sine egne prinsipper for god eierstyring, slik det er beskrevet i meldingen på side 70? I punkt 5 heter det:

«Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets situasjon.»

Det er mye som tyder på at det nå gjennomføres store rasjonaliseringer og omstillinger uten at eieren har sørget for at det er riktig dimensjonert kapitalside og driftsside for å kunne kjøre organisasjonene parallelt.

På side 69 står det:

«Prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse innebærer blant annet en klargjøring av roller og sikker ryddighet i beslutningsprosessene. God eierstyring (...) reduserer risikoen for virksomheten.»

Ja, det må jo være fordi man har for seg en privat bedrift som er velstyrt, men med et visst statlig innslag. Men det ser ikke ut til at staten følger sine egne eierskapsprinsipper der man eier 100 pst.

Jan Grundt har akkurat omtalt omstillingen ved Oslo universitetssykehus som et posisjoneringsspill, og vi ser altså en stor sektor, 90 helseforetak, 4 helseregioner, som styres gjennom dekret av statsråden. Jeg kunne tenke meg å invitere statsråden til å reflektere litt over denne sektorens mangel på styrbarhet når man velger foretaksformen, og svare på hvorfor man ikke er så opptatt av å innføre kompetanse som det store retningsgivende kravet når man rekrutterer styremedlemmer, mens man i helseforetakene har lagt vekt på helt utenforliggende momenter i så henseende.

Marianne Marthinsen (A) [15:05:03]: Staten har et stort eierskap i ulike bedrifter i Norge. Med dette eierskapet følger også et ansvar for å ivareta disse store verdiene på en fornuftig måte og for at driften av disse selskapene foregår på en etisk og miljømessig forsvarlig måte.

Jeg er veldig glad for at regjeringen i denne meldingen har tydeliggjort statens ansvar, at regjeringen vil profesjonalisere oppfølgingen av det statlige eierskapet, og at rammene for forvaltningen av eierskapet i de enkelte selskapene er klargjort. For meg er det også viktig å understreke viktigheten av at det nå strammes betydelig inn i lønnspolitikken i de statlige selskapene.

Som medlem av energi- og miljøkomiteen ligger mitt hovedengasjement i de selskapene som grenser inn mot vårt område. Staten eier hele eller deler av selskaper som betyr enormt mye for forvaltningen av våre naturressurser. Forvaltning av disse ressursene er til dels konfliktfylt, og det er viktig at selskapene opptrer på en god måte både her i Norge og ute. Jeg er veldig fornøyd med at

meldingen legger opp til at selskaper der staten er eier, skal være ledende i sin bransje på lavutslipp og klimareducerende teknologi samt at selskapene bør utvikle og ta i bruk best mulig teknologi for å redusere sin miljø- og klimapåvirkning.

Selskapene som staten kontrollerer i energisektoren, er store. Statkraft er den største produsenten av fornybar energi i Europa og forvalter store deler av vannkraften i Norge. Statkraft har en rolle som lokomotiv i den norske fornybarbransjen og representerer i normale år mer enn 30 pst. av vannkraftproduksjonen her hjemme. Derfor er det også så veldig viktig at regjeringen tydelig følger opp Statkraft og legger til rette for videre utvikling i det selskapet gjennom tilføring av egenkapital. Det er vel verdt å merke seg at tilførselen av egenkapital i år er vesentlig større enn den har vært under noen annen regjering noensinne.

Denne eierskapsmeldingen er den første etter fusjonen mellom Statoil og Hydros olje- og gassavdeling. Statoil kontrollerer i dag 80 pst. av alle operatørskap på norsk sokkel. Det gjør dem til en svært dominerende aktør.

Statoil er kategorisert som et selskap hvor staten har en forretningsmessig interesse. Vi har også interesse av at selskapet har hovedkontor i Norge. Forvaltningen av selskapet må ta utgangspunkt i de generelle formuleringene i eierskapsmeldingen om miljø og etikk, men også i den spesifikke omtalen av selskapet. Selv om det slås fast at statens interesser i Statoil kun er forretningsmessige – med tillegget om hovedkontor – må vi ta inn over oss at Statoil er en enormt viktig aktør i en bransje som betyr mye for oss. Vi er derfor tilfreds med de presiseringene som flertallet i komiteen har gjort i merknadsform om dette.

Denne eierskapsmeldingen legger, som jeg ser det, et godt grunnlag for å styre de selskapene som forvalter viktige naturressurser på vegne av oss alle.

Gunvor Eldegard (A) [15:08:36]: Det er ingen tvil om at statleg eigarskap er viktig. Det sikrar råderett over våre felles naturressursar, nasjonal forankring av viktige selskap, og det gir inntekter til fellesskapet. Det er stor støtte blant folk flest om å sikra ein sterk og offentleg norsk eigarskap. Regjeringa sin eigarskapspolitikk gjer staten til ein aktiv, langsiktig og føreseieleg eigar i viktige norske selskap.

I 2009 gjorde tidsskriftet Måndag Morgon ei undersøking som synte at sju av ti direktørar lovpriste staten som eigar. 72 pst. av toppsjefane sa seg einige i påstanden: Det er positivt og trygt for heile næringslivet med ein sterk stat med eigardelar i fleire delar av næringslivet. Berre 9 pst. av dei spurde meinte at staten burde selja seg ned. No skal det seiast at den undersøkinga vart gjord i 2009, under finanskrisa. Men det er jo nettopp i såne tilfelle at ein statleg eigar gjer ein forskjell. Då kan ein statleg eigar vera langsiktig og gjera at selskapet står støtt gjennom ei krise.

Eg er så glad for at så mange næringslivsleiarar er einige med oss, og ikkje med Høgre og Framstegspartiet, som på same måte som i 2007 skal selja ut store delar av eigarskapen vår. Utsal av statlege selskap har dei borgar-

lege partia gjennomført før. Historia synte at Bondevik II-regjeringa, med Høgre i spissen, selde SND Invest på billegsal. SND Invest vart selt for 547 mill. kr til eit investeringsselskap, og på to år hadde investeringsselskapet ei forteneste på over 1/2 mrd. kr.

For oss i Arbeidarpartiet er det viktig å stilla krav til selskapa me eig i, det er viktig å ha ein heilskapleg eigarskapspolitikk, heilt frå Statens pensjonsfond til direkte eigarskap i bedrifter – bl.a. til krav om likestilling, nei til korrupsjon, nei til barnearbeid, krav til miljø, krav til forskning og utvikling, og ikkje minst til leiarløner.

Og eg ser av merknadene at her prøver Høgre og Framstegspartiet seg igjen: Det må ikkje verta for detaljert, det må ikkje vera for strengt i forhold til andre land – nesten ein påstand om at det kan påverka selskapet si drift i negativ retning. Men det er faktisk sånn at det å ha eit godt omdømme er positivt for selskapet. Det styrkjer selskapet om ein har etiske retningslinjer som ein følgjer. Det styrkjer selskapet med mangfald i styret, og det styrkjer selskapet at det tek ansvar for forskning og utvikling. Faktisk er det sånn at internasjonale investeringsselskap ser til Noreg når det gjeld etiske retningslinjer for investeringar, dei ser på det som ei merkevare dei sjølve ønskjer å oppnå.

Kåre Simensen (A) [15:11:41]: Meldingen inneholder svært mange spennende temaer, men jeg vil nå fra talerstolen benytte anledningen til å formidle noen tanker om disse statseide selskapenes samfunnsansvar. I den forbindelse vil jeg fokusere litt på statens innkjøpspolitikk. Regjeringen har utarbeidet en handlingsplan, Miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser, som beskriver hvor man vil. Det er meget bra.

Men jeg registrerer også at en samlet komité er opptatt av at bedrifter med statlig eierskap søker å legge til rette for at små og mellomstore bedrifter skal kunne konkurrere om kontrakter innenfor de rammene som EØS-avtalen gir. Jeg skulle ønske at ordene «søker å» kunne vært erstattet av ordet «bør», eller, for å gå enda lenger, «skal». Ser vi f.eks. på det spennende som skjer i min landsdel, så opplever vi dessverre at store deler av de nordnorske industrimiljøene ikke når fram i kontraktspolitikken som f.eks. Statoil fører. Og signalene om at Statnett legger opp til et kontraktsregime i forbindelse med utbyggingen av de nye kraftlinjene i nord, kan også føre til at nordnorske næringsbedrifter faller bort fordi kontraktsregimet blir for stort. Jeg vet at man kan hvis man vil. Dessverre oppleves det som om utbyggerne som styres av de store selskapene som staten eier, ikke vil nok.

Statens vegvesen viser vei, bokstavelig talt, at det går an når viljen er til stede. Utbyggingen av E6 vest for Alta er et eksempel på å tilpasse kontraktsregimet til nordnorsk næringsliv. Det er etter mitt syn å ta samfunnsansvaret på alvor i et lokalt og regionalt perspektiv. Jeg skulle ønske at flere statseide selskaper torde å følge Statens vegvesens eksempel der.

Til slutt en kommentar til representanten Nesviks tanker om Alcoa i Finnmark. Regjeringen har aldri sagt nei til Alcoa, tvert imot har den ønsket dem hjertelig velkommen. Spørsmålet til Nesvik blir om Alcoa skal rette seg

etter Stortingets vilje, eller om Stortinget skal bøye seg for viljen til Alcoas eiere. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet og Høyre etter hvert velger det siste. De rød-grønne velger det første.

Alf Egil Holmelid (SV) [15:14:34]: Eit par kommentarar til nokre av dei som har vore her oppe tidlegare.

Først til representanten Flåtten. Han var oppteken av at SV ikkje alltid har støtta dei oljeutbyggingsprosjekta som har vore fremja i Stortinget. Det er eit standpunkt som vi står oppreist med, for det er jo ikkje sånn at olje- og gassressursane går ned i verdi om dei blir liggjande litt lenger i jordskorpa, i staden for at vi tek dei opp og set pengane i oljefondet.

Når det gjeld representanten Tenden, blei eg veldig overraska. Eg fekk inntrykk av at ho i innlegget sitt nærmast antyda at staten ikkje trong å eige meir enn ein tredjedel i noko statleg selskap. Dersom det er tilfellet, går jo det langt utanpå Framstegspartiet med omsyn til nedsal. Så det kunne ha vore veldig interessant om Venstre klargjorde om det faktisk er det dei meiner, også med omsyn til dei store selskapa, som Statoil og Statkraft.

Når det gjeld representanten Høybråten, må eg seie at eg set pris på engasjementet hans for oljesand, men det kunne ha vore morosamt å høyre kva for regjeringskonstellasjonar Høybråten tenkjer seg som skal gi fleirtal for synspunkta hans.

Så vil eg til liks med representanten Martinsen leggje vekt på noko som eg ikkje rakk å kome inn på i mitt første innlegg. Det er at det står i meldinga at «selskaper hvor staten er eier, skal vere ledende i sin bransje på lavutslipp og utvikling av klimareduserende teknologi».

I merknadene har vi presisert at det skal utviklast måleindikatorar for denne ambisjonen, og at det skal rapporterast om dette. I tillegg står det i meldinga at ein skal invitere interessentar til å vere med og diskutere kva for måleindikatorar ein skal bruke. Her har vi ein veldig spennande invitasjon til bl.a. miljøbevegelsen. Eg veit at miljøbevegelsen i offentleg samanheng har sagt at det er eit godt skritt i riktig retning å få ein god dialog med staten om det statlege eigaransvaret når det gjeld klima og miljø.

Når vi ser dette i kombinasjon med at fleirtalet i komiteen ønskjer at den statlege forvaltninga skal få sterkare kompetanse på samfunnsansvar og miljø, reknar vi med at det i eigardialogane i framtida kjem tydelegare og klarare signal frå staten om samfunnsansvar og miljø, i samsvar med at dei då får sterkare kompetanse til å utøve denne dialogen, og at meldinga og merknadene har skjerpa forventningane til klima og miljø.

Det er også konkrete formuleringar – som fleire har vore inne på før – når det gjeld dei enkelte selskapa, bl.a. at fleirtalet i komiteen set stor pris på at Statoil satsar på fornybar energi. Det er eg glad for at fleirtalet i komiteen gjer.

Gunnar Gundersen (H) [15:17:39]: Jeg noterer meg at dette er en debatt hvor retorikken står høyt i kurs. Komiteens leder, Aasland, begynte debatten med å si at ingenting tyder på at norsk privat kapital vil kjøpe dersom staten

selger seg ned. Jeg tror det er en fryktelig gal konklusjon. Noe annet er det hvis han hadde sagt *kan* kjøpe. Med rød-grønn politikk, der man gjør så godt man kan for å ta livet av norsk privat eierskap gjennom formuesskatten og svekke det mangfoldet vi har i privat eierskap, kan man begynne å trekke opp trusselbilder om Kina osv. Jeg er litt forundret over at også statsråden hiver seg på det. Jeg trodde – som representanten Flåtten – at statsråden var på et annet spor når det gjaldt Kina.

Så hører vi også at representanten Lundteigen snakker om arvesølv – der i gården er jo alt arvesølv.

Holmelid snakker om statlig eierskap som kommer fellesskapet til gode. Det gjør sannelig min hatt også det private eierskap og de avkastningene det private eierskapet gir. Vi må jo snakke om hvordan vi skaper avkastning i det norske samfunnet. Vi har et skattesystem som sørger for at også privat avkastning blir fordelt utover fellesgodene. Det vet jeg at SV har skjönt, for det er vel få som er så gode til å melke skattesystemet som SV.

Det vi snakker om, er å ha mangfold i eierskapet. Her snakker man om mangfold i styrene. Jeg synes mangfold i eierskapet er minst like viktig å diskutere, og der er det private norske eierskapet ganske utsatt. Hvis statsråden hadde hatt litt lengre perspektiv enn det han har i meldingen, hadde han sett at i løpet av ti år vil det private eierskapet på Oslo Børs være dramatisk redusert. Det private eierskapet utenom Oslo Børs er et veldig godt eierskap, som skaper stor avkastning, og som er uhyre viktig når det gjelder sysselsetting og arbeidsplasser rundt i hele Norge, for der er det ikke staten og utlendinger som kommer inn og tar ansvar.

Så vil jeg si litt om samfunnsansvar. Statsråden nevnte det med én setning, tror jeg. Det er overhodet ingen problematisering av samfunnsansvar og den statlige rollen. Vi vet at Statoil sannsynligvis ikke bare må til oljesandprosjekter, de må til de mest korrupsjonsutsatte land i verden for å finne ny olje – overhodet ingen problematisering rundt det. Statsråden sa at Statoil hadde vært utrolig god butikk. Jeg trodde at Statoil hadde en dramatisk dårlig avkastning sett i forhold til den oljeprisveksten og den avkastningen man kan se i andre internasjonale oljeselskaper.

Jeg har mer om samfunnsansvar. Det er mulig jeg tegner meg for et nytt innlegg.

Ingrid Heggø (A) [15:21:00]: Det er ikkje vondt meint det eg seier no, men eg registrerer at representanten Nesvik truleg likar mykje betre å høyra si eiga røyst enn å lytta. Då eg viste til hovudtillitsvalde rundt om i Hydro-fabrikkane i Noreg og til krava våre om å få på plass investeringar i Noreg, vart ikkje dette støtta, korkje av Høgre eller av Framstegspartiet. Og det har ikkje noko med små endringar i eigarskapen i Hydro å gjera. Vi raud-grøne har ein heilt annan eigarpolitikk enn det Høgre og Framstegspartiet står for. Høgre og Framstegspartiet skal ikkje leggja føringar – styret skal bestemma.

Dobbeltkommunikasjonen frå Framstegspartiet vedrørende den statlege eigarskapen er forvirrande. Når det er snakk om konkrete saker, som t.d. Statskog-saka, som vart behandla tysdag, skal dei detaljstyra, ja, ifølgje re-

presentanten Trældal omtrent ned til kvart einaste tre som skal seljast. Men i innstillinga hevdar dei at vi driv politikk og ikkje butikk når vi legg føringar vedrørende t.d. samfunnsansvar og leiarlønningar.

Det er òg andre parti som ikkje heilt har intern einigheit.

Ein samla kontrollkomité var einig i at det var bra at den nye eigarskapsmeldinga ville koma med innskjerping av leiarlønningar og pensjon.

Per-Kristian Foss frå Høgre tok også dette opp i debatten, då han sa seg nøgd med at ministeren forsikra at han i den nye meldinga også ville ta opp innskjerpinga av dei gullkanta pensjonsordningane. Det er tydeleg at Høgre i næringskomiteen ikkje deler dette synet. Her er det styra og berre styra som skal leggja føringane.

Også når det gjeld synet på betydinga av kvotering av kvinner i styra, er signala mildt sagt sprikande frå Høgre. No spring Høgre frå alt dei har sagt om å leggja føringar vedrørende kvotering og gullpensjonar. Oppsiktsvekkjande? Neppe. Men interessant? Ja.

Til representanten Gundersen vil eg opplysa om at det faktisk er skapt 250 000 nye arbeidsplassar sidan denne regjeringa overtok i 2005, og to tredjedelar av dei er i privat sektor. Er det dette representanten meiner med stryping av norsk næringsliv?

Lillian Hansen (A) [15:23:44]: Det var i grunnen en forventet reaksjon på mitt innlegg. Men jeg tok litt feil. Jeg tok feil med hensyn til hvem som ville reagere. Jeg trodde faktisk at det var Høyre som ville komme med et motinnlegg – eller i beste fall en forklaring på hva som nå er Høyres miljøpolitikk. Men det var Fremskrittspartiet som reagerte. Med all respekt må jeg si at det var en overdreven reaksjon.

Jeg liker faktisk ikke at noen legger ord i min munn som jeg ikke har sagt. Jeg var veldig tydelig på at jeg ikke la opp til en debatt som skulle omhandle etablering av Alcoa. Jeg ba ganske enkelt – etter de siste dagers utsagn fra representanter fra Høyre – om en avklaring på hva som er deres politikk. At det var det jeg mente, tror jeg Fremskrittspartiet skjønner veldig godt.

Så til LOs utspill. LOs leder Roar Flåthen har, i hvert fall ikke som jeg har registrert, vært med i komitéarbeidet med denne meldingen. Det har Høyre – og de har hatt, som jeg sa, rikelig med tid til å komme med forslag til ny miljøpolitikk.

Jeg har som sagt ikke i en eneste setning sagt noe for eller imot etablering av Alcoa – for så vidt heller ikke om andre etableringer. Jeg tror jeg kan påstå nok en gang at jeg var ryddig på det.

Jeg vet ikke om det er et parlamentarisk uttrykk, men jeg tar sjansen: At Harald T. Nesvik blåser seg opp, tar jeg som en ren ryggmargsrefleks, og det kommer nok av at det står Ap bak navnet mitt. Det er jo fint for Høyre at Fremskrittspartiet prøver å forsvare partiet – eller forklare for partiet. Jeg registrerer at det er kommet forsterkninger inn her fra begge sider fra Høyre, så kanskje får vi, før denne debatten er over, en forklaring.

Harald T. Nesvik (FrP) [15:26:35]: Det er ikke alltid det man sier, som er det som er problemet, men det er det som er konsekvensen av det man har sagt, som faktisk skaper et problem. Det som representanten Lillian Hansen var inne på i sitt hovedinnlegg, var knyttet til at de vedtakene, den avtalebiten, i klimaforliket ligger fast. De ville ikke se på det. Det er jo nettopp den biten som er til hinder for at Alcoa vil kunne etablere seg i Finnmark. Det er det som vil være til hinder for at Ironman vil kunne etablere seg på Tjeldbergodden. Av og til må man se på konsekvensene av sine innlegg, ikke bare på det man har sagt.

Jeg vil også komme med en liten kommentar til representanten Holmelid, som i sitt hovedinnlegg begynte å dra fram saker fra 1975. Jeg skal så godt jeg kan, prøve å forsvare i hvert fall det som har vært i min tid. Nå er ikke det lenger tilbake enn til 1997, og så vidt jeg vet, var faktisk daværende representant Carl I. Hagen, som det var vist til, i perioden 1974–1975 medlem av Reformpartiet. Så hvorvidt jeg skal stå til ansvar også for det, får tiden vise.

Jeg vil stille et spørsmål tilbake til representanten Holmelid. I sitt innlegg viste han til det med bruk av ressurser og det med oljesektoren. Han syntes det var veldig bra og var veldig stolt over at man ikke ville utvinne alt. Men problemet med det som representanten Holmelid sier, er at handlingsregelen jo bygger på avkastning av oljefondet og hvor mye man skal kunne beregne å bruke av statsbudsjettet. Det er en direkte konsekvens av pengebruken som man kan ha, det «linkes» opp mot det. Jeg ser at representanten Holmelid rister på hodet. Det skal bli veldig interessant å høre hans fortolkning av handlingsregelen, som nettopp viser til en prosentvis avkastning av oljefondet. Det skal bli veldig spennende å se. Så kan samtidig representanten Holmelid svare på om han støttet sin partikollega nåværende statsråd Audun Lysbakken, som i sin tid nevnte – hvis man skal gå tilbake i tid – at han ville legge ned Oslo Børs. Det skal bli interessant å høre.

Representanten Else-May Botten hadde en del ting knyttet til kvotering etc., og avsluttet med «salg, salg og atter salg». Når det gjelder den politikken og de forslagene som Fremskrittspartiet nettopp har lagt fram her: I disse strategisk viktige selskapene har vi nettopp fanget opp akkurat det som har å gjøre med hovedkontor, som flere har vært inne på, og forskning og utvikling. Det er derfor vi ikke vil selge oss under 34 pst. nettopp i disse selskapene. Det gjelder Kongsberg, det gjelder Nammo, som også Laila Gustavsen var inne på i sitt innlegg. Disse tingene er nettopp fanget opp i den biten, fordi vi anser det som så viktig å følge opp.

Det skal bli spennende å følge denne debatten videre. Men bare en kort kommentar: De som har vært med på å selge mest av de statlige aksjene, er jo faktisk Arbeiderpartiet selv, gjennom Statoil, Telenor etc.

Svein Flåtten (H) [15:30:09]: Først til representanten Lillian Hansen: Høyre står selvsagt ved den merknaden som er skrevet om miljøet i innstillingen. Vi står ved det klimaforliket vi har gjort i Stortinget. Det er ingen som

helst tvil om det. Hvis representanten Hansen har behov for å diskutere om hun er for eller imot Alcoa-etableringer, foreslår jeg at hun velger en annen arena enn denne saken.

Så til representanten Gustavsen, som sier at det er helt nødvendig at man har hovedkontorkontroll i de forskjellige statlige bedriftene. Ja, se på Høyres forslag i innstillingen, hvor vi ikke er under 34 pst. i de viktige selskapene. Og så løfter man fram problematikken rundt fusjoner. Da kan man bare lese Høyres merknader, hvor det er tatt høyde for at man kan opprettholde eierandelene, og det er jo nettopp i forbindelse med fusjoner. Så tillater jeg meg å legge til at ved fusjoner vil selvfølgelig også et eierskap på 51 pst. kunne bli lavere – kanskje til og med under 34 pst.

Så til Kåre Simensen, som holdt et godt innlegg om småbedriftenes konkurransemuligheter. Det han bør gjøre, er å snakke med sin egen regjering om små og mellomstore bedrifters muligheter til å levere til det offentlige. Hvis det blir slik at EUs håndhevelsesdirektiv nå skal overføre håndhevelsen i Norge til domstoler når vi implementerer det, blir det et stort problem for småbedriftene som ikke lenger kan få en KOFA-avgjørelse. Det er bedre å bygge ut den. Det blir en stor debatt. Jeg håper han er på vår side i den saken.

Og så til representanten Ingrid Heggø og dobbeltmoral, eller i hvert fall dobbeltkommunikasjon – kanskje litt bedre. Hun snakker om at Høyre og Fremskrittspartiet, eller i hvert fall Høyre, for min del, ikke støtter kravet i innstillingen om investeringer i Norge. Men mener representanten at man kan gjennomføre og pålegge selskapene, gjennom flertallsmerknader i Stortinget, at de skal investere i Norge? Eller foregår det på en annen måte, som statsråden har dosert for oss i dag?

Der tror jeg man må tenke seg litt om. Vi må bruke de styringsprinsippene som vi har, og så skal selvsagt eierne gi signaler. Men å tro at man styrer gjennom merknader, og at de som ikke undertegner på de merknadene ved å gå inn, er imot, er å trekke det litt vel langt.

Statsråd Trond Giske [15:33:23]: Først til noen tema som har vært berørt i debatten:

Representanten Tetzschner var inne på dette med styring av helseforetakene. Vel, vi går ikke inn sektor for sektor spesifikt og diskuterer styringsprinsippene, men derimot sier vi at de gode statlige styringsprinsippene bør være gjeldende for alle de ti departementene som har eieransvar. Vi er tydelige på at det faktisk er en melding som omfatter alle, og at de retningslinjene vi legger, skal være retningsgivende også for andre eierskapsdepartement enn Næringsdepartementet.

Vi sier også at den styrkingen av eierskapsforvaltningen som vi får i vårt departement, skal komme andre til gode ved at vi bidrar med kompetanse, f.eks. med hensyn til hvordan man profesjonelt driver styreevaluering, finner gode styremedlemmer, og hvordan man også på en profesjonell, forutsigbar måte setter klare forventninger til de selskapene man er i, og hvordan man måler og følger opp disse gjennom året – rollefordeling mellom generalforsamling, eier, styre, ledelse likeså.

Når det gjelder Høybråten og oljesand, er det etter vårt syn i strid med god eierskapsforvaltning å gå inn i en slik sak. Vi mener det er et forretningsmessig spørsmål. Vi kommer til å få ganske uoversiktlige og uoverstigelige utfordringer hvis vi skal gå inn på den type ganske detaljerte investeringsstrategier. Det finnes også andre områder hvor CO₂-utslipp er store, og hvor man kan stille spørsmål ved om det er riktig eller galt å gå inn, men hvor vi mener at det er selskapet som må ta den vurderingen, og så får vi stå for den helhetlige miljøpolitikken som omfatter også de statlige selskapene.

Derimot har vi en klar forventning i stortingsmeldingen om at våre selskaper skal være best i klassen på miljø, så der de har et engasjement, skal de bruke den mest moderne tilgjengelige teknologien, og de skal være ledende på å sette seg gode klimamål. Der ser jeg at også Kristelig Folkeparti og det Dokument 8-forslaget som vi behandler i dag, går i den samme retning som regjeringen ønsker. I det hele tatt ser jeg at Kristelig Folkeparti har en posisjon som er nær opp til regjeringspartiene. Det er positivt, for jeg tror at eierskapsdebatt bør få en annen klang nå når vi har så mye kapital. Det å selge seg ned i de statlige selskapene vil rett og slett bare bety en omplassering av statlig formue, fra norske bedrifter til utenlandske bedrifter. Jeg er derfor litt mer skuffet over Venstre, som legger seg klin opp til Høyre og Fremskrittspartiet. Det er overraskende for et parti som har en stolt historie når det gjelder å ivareta norsk næringsliv og norsk eierskap. Det er synd at man nå har lagt seg opp mot høyresiden.

Terje Aasland (A) [15:36:45]: Noen korte kommentarer til det som har vært oppe i debatten.

Aller først: Representanten Flåtten var opptatt av at mitt resonnement egentlig burde tilsi at en skulle kjøpe seg opp til 100 pst. i de selskapene hvor staten er deleier. Det er med respekt å melde veldig feil. Jeg er veldig for privat eierskap. La meg understreke det. Men samtidig er jeg også veldig for statlig eierskap, og den blandingen som er, tror jeg er svært bra.

Jeg er heller ikke redd for kinesisk kapital, men jeg ser ikke helt fornuften i at man skal redusere norske eierposisjoner som gir god avkastning, at en setter det i spill i en situasjon hvor det ikke mangler kapital. Sannsynligheten for at kinesisk statlig kapital går inn og kjøper opp noen av de verdiene som eventuelt blir omsatt, ja den sannsynligheten er særdeles stor. Jeg ser bare ikke fornuften i det, men det kan hende representanten Flåtten ser det.

Så er det vesentlige forskjeller mellom Fremskrittspartiet og Høyre, og flertallet, regjeringspartiene med Arbeiderpartiet. Det å legge seg konsekvent i de store industriselskapene på 34 pst. er ikke noe godt handlingsrom industrielt sett. Saken om Vale og Hydro er et godt eksempel på det. Hadde staten da hatt 34 pst., hadde en kommet langt under 34 pst. i forbindelse med det oppkjøpet. Men vi ønsker ikke å komme i en slik posisjon, og derfor er det et mål å ligge over 34 pst. Derfor er det ikke 0,2 pst. forskjell mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i forhold til Hydro. Vi ønsker å bygge opp igjen eierandelen vår i Hydro til 39,9 pst. Det har Stortinget gitt fullmakt til,

nettopp fordi vi skal ha det industrielle handlingsrommet i framtiden hvis den muligheten byr seg. Det er særdeles viktig.

Så sier Gunnar Gundersen at vi gjør hva vi kan for å hindre privat kapital. Med respekt å melde, det er feil. Det er totalt feil! Vi har en samfunnsmodell som gjennom finanskrisen har stått seg ganske bra. Fra 2005 til 2010 er det skapt 250 000 nye arbeidsplasser – to tredjedeler i privat sektor. Veksten i antall bedrifter er stor. Hvis jeg husker riktig, var det over 4 500 nye bedrifter i løpet av 2010, og vi har en modell som viser at det er mange som ønsker å investere i Norge.

Det som står igjen etter denne debatten, er at Høyre og Fremskrittspartiet, uten noen særlig annen begrunnelse, ønsker å overføre store verdier som staten får god avkastning av, til andre.

Presidenten: Alf Egil Holmelid har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Alf Egil Holmelid (SV) [15:40:06]: Eg håper eg kan få sagt noko fornuftig på eitt minutt.

Det som eg hadde tenkt å ta utgangspunkt i, er noko som eg oppfattar som ein dobbeltkommunikasjon frå Høgre, og det gjeld samfunnsansvar. Eg les merknadene til Høgre slik at Høgre i samarbeid med Framstegspartiet ønskjer at staten som eigar skal ha ei armlengds avstand til sine selskap i forhold til eigarskapsstyringa. Ein skal vere forsiktig med å si noko om konkrete tiltak i selskapa.

Eg synest det er veldig spesielt at Høgre sine representantar ofte er dei første til å seie: Kva er det selskapa konkret skal gjere når dei opererer i forskjellige land, som f.eks. i Aserbajdsjan? Så eg vil gjerne at Høgre skal vere litt tydelig på: Skal vi ha armlengds avstand, eller skal vi uttale oss heile tida om konkrete måtar dei statlege selskapa oppfører seg på når dei er etablerte i utlandet?

Så til Nesvik: (Presidenten klubber.) Dei grunnleggjande premissane for handlingsregelen (presidenten klubber) ...

Presidenten: Da er taletiden omme.

Alf Egil Holmelid (SV) [15:41:12]: Då får eg ta det privat med han.

Presidenten: Det er også et alternativ.

Gunnar Gundersen (H) [15:41:28]: Først et lite svar både til Heggø og Aasland rundt dette med arbeidsplasser.

Jeg tror faktisk at de rød-grønne skal akseptere at de kom inn til et ganske så dekket bord. Det var en økonomi som var godt tilrettelagt for en fantastisk internasjonal høykonjunktur, fra 2005 til 2008. Det bidro til å skape veldig mange arbeidsplasser i Norge. Så kom finanskrisen i 2008, og kurven etter det er ganske dramatisk annerledes. Det skapes ikke veldig mange arbeidsplasser i privat sektor i Norge, og det er en overflytting av arbeidskraft fra privat sektor til offentlig sektor. Så den diskusjonen tar vi gjerne.

Til Aasland: Han sa at jeg snakket om å hindre privat eierskap. Jeg sa ikke «hindre» privat eierskap, jeg sa «ta livet av» privat eierskap. Det er klart at når noen har en formuesskatt på 1,1 pst., som man ikke pålegger statlig eierskap, og ikke pålegger utenlandsk eierskap, er det ganske forutsigbart hva som skjer. Man svekker det private eierskapet, man svekker mangfoldet, og man får mer statlig eierskap. Det er jo nettopp det som er bekymringen min, for i oversikten over arbeidsplasser ligger jo Hydro, Statoil, Yara, alle sammen, inne i privat sektor. Det er altså en sektor som overtas mer og mer av statlig eierskap, så her ligger det stor problematikk.

Men så litt til dette med samfunnsansvar igjen. Jeg noterer meg at statsråden velger ikke å kommentere utfordringene med Statoils engasjement inn mot mange store, korrupte regimer rundt omkring i verden, der man er avhengig av å finne de nye oljeressursene. Det er ikke bare oljesand dette dreier seg om.

Jeg hadde for øvrig to spørsmål til finansministeren da NHO-presidenten ble felt av fiskeolje ved kjøp fra Vest-Sahara. Vår finansminister satt nemlig som styreleder i Cermaq, som også handlet fiskeolje med Vest-Afrika. Begrunnelsen for at statsråden – den gang styreleder – ikke tok tak i det, var at han ikke ble informert, eller ikke var klar over situasjonen.

Det er klart at hvis det er godt nok til å unngå et krav om samfunnsansvar at styreleder bare dukker hodet langt nok ned i sanden, lurer jeg på hva man egentlig vil med samfunnsansvar. Jeg synes samfunnsansvar kanskje er en av de store flokler i norsk politikk, uten at vi egentlig vet hva vi skal legge i det. Jeg vil gjerne se hvordan man konkretiserer det.

Så til såkornfond: Jeg noterer meg at de rød-grønne snakker om det, men ikke gjør noe med det. I revisert hadde man god mulighet til å bevilge penger til såkornfond. Det er nå de er tomme for penger. Det kom ingenting.

Frank Bakke-Jensen (H) [15:44:39]: Jeg må vel avlegge fru Hansen et besøk.

Når det gjelder den klimapolitiske forvirringen som tydeligvis oppstår rundt omkring på grunn av våre utspill, er det slik at den ikke har veldig mye i denne eierskapssaken å gjøre. Jeg kan jo forsikre representanten Hansen om at Høyre står på klimaforliket, men vi har kommet med noen utspill, for vi synes at en rekke statsråder har vært uklare næringspolitisk når det kommer ønsker i forhold til etableringer. Da synes vi det er merkelig at man kan skjule seg bak et klimaforlik i en sak som egentlig ikke har så veldig mye med det å gjøre. Så kommer Klimakur en eller annen gang – forsinket, seint, men forhåpentligvis godt – fra regjeringen. Da skal vi ta debatten, og da skal vi avklare det slik at alle skjønner hva Høyre mener.

Så til representanten Heggø om det med økonomi og arbeidsplasser. Nå blir det litt repetisjon, siden Gundersen var ganske god på det, men den repetisjonen tror jeg er sunn. Det er faktisk slik at noen regjeringer arver en nedadgående økonomi, andre arver en oppadgående økonomi. Den sittende regjering arvet altså en oppadgående økono-

mi. De seilte inn på den. Det gjør at private næringsaktører skapte så mange arbeidsplasser. Man bør merke seg at kurven, som Gundersen sa, har flatet ut, og så bør man merke seg at konkurransekraften i det norske næringslivet er betydelig svekket de siste årene under det rød-grønne regimet. Det er også et poeng å ta med seg.

Når det gjelder styreprinsipper og styrekompetanse, er det merkelig at representanten Heggø faktisk er på kollisjonskurs med egen statsråd. Ifølge Heggø er det omtrent ikke grenser for hva man kan «nevle» med som stortingspolitiker overfor statlig eierskap, mens statsråden her var glimrende klar på at man skal ha sunne styreprinsipper, slik at selskapene har det bra, og man sikrer trygge arbeidsplasser. Statsråden var så klar på en del av de prinsippene at jeg ble glad, helt til han begynte å lefle med Kristelig Folkeparti og var blitt så veldig god kompis med dem og fornøyd med dem, for de er da vitterlig ikke bestandig like sunne og ryddige når de prater om styringsprinsipper overfor norske bedrifter i inn- og utland.

Torgeir Trældal (FrP) [15:47:13]: Jeg vil også gjerne innom representanten Lillian Hansens innlegg. Hun pratet litt om det såkalte klimaforliket, som hun mente var viktig, og som hun var redd for at Høyre hadde gått fra. Vi har nå fått bekreftet at det har de ikke gått fra.

Men det har skjedd noe på grunn av klimaforliket til Lillian Hansen. Blant annet kunne Alcoa ha gitt sårt tiltrengte 500 arbeidsplasser til Finnmark fylke, og representanten Lillian Hansen som kommer fra Nord-Norge selv, fra Nordland, bør vite at vi har fraflytting fra Nord-Norge så det monner, og at ny industri ville gjøre det slik at ungdommen kunne komme hjem og jobbe. Men på grunn av dobbeltmoralen til Lillian Hansen og de rød-grønne partiene, at man ikke skal bruke gass som er renset rett inn i industrien, skjer det ingenting.

Men hva gjør man ellers? Til Qatar reiser altså minister Giske i lag med kronprinsen. Man åpner et anlegg der, og får masse skryt. Der kan man bruke samme type anlegg, og som er eid av staten. Det er ingen problemer, der kan man gjøre det. Man selger også norsk gass til Tyskland som blir laget om til strøm, og Lillian Hansen kjøper strømmen tilbake for å bruke den hjemme hos seg selv for å få strøm i huset. Det er ikke noe problem den andre veien. Det eneste de rød-grønne og Lillian Hansen er ute etter, er å flytte arbeidsplassene fra distriktene og Norge, ut av landet, og importere tilbake det vi selv kunne ha gjort i Norge.

Derfor er jeg glad for at LO nå er kommet på banen, og gir beskjed om hvordan de vil at løpet skal være. Kjenner jeg LO og Arbeiderpartiet rett: Når LO, som egentlig er sjefen, og NK-en Stoltenberg får beskjed av sjefen om å snu, regner jeg med at da snur vi ganske fort. Det er også til det beste. Så vi er glad for at de gjør det.

Så til representanten Heggø, som var inne på at jeg i en debatt i går ville detaljstyre hvert tre. Det som er forskjellen på Fremskrittspartiet og det sosialistiske flertallet, er at det sosialistiske flertallet igjen stopper en næringsutvikling i Nord-Norge, et milliardprosjekt blir lagt på is på grunn av at Statskog ikke vil selge ut teigene slik

at de private får lov til å etablere seg. Hva skjer på grunn av det? Når vi ønsker å ta tak i det, får vi kritikk for at vi detaljstyrrer. Vi ønsker at man skal åpne for at private interesser og private aktører skal få et blomstrende liv ute i distriktene. Det som nå har skjedd, er dessverre at saken er over. Hele kapitalen var på plass, men de som var inne og skulle finansiere dette, har nå trukket seg ut og investerer i Finland – helt i tråd med Arbeiderpartiets politikk.

Steinar Reiten (KrF) [15:50:27]: Jeg hadde egentlig ikke tenkt å ta ordet igjen i debatten, men etter å ha hørt statsrådens siste innlegg, greier jeg ikke å la være.

I eierskapsmeldingen er regjeringen nøye med å skille mellom rollene til eier, styre og daglig ledelse i bedrifter med statlig eierskap. Det er prisverdig. Men så hender det at styret gjennom dialog med eier ber om signal om hvilke styringsmessige grep som bør tas for å sikre en ønsket utvikling for bedriften eller foretaket. En slik situasjon hadde vi her i Oslo i går. Da var Kolbjørn Almlid, som er styreleder i Helse Midt-Norge, i eiermøte med statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen. Han kom til møtet med en klar forventning om signal fra eier om hvorvidt Helse Midt-Norge skal planlegge for tre eller fire sykehus i Møre og Romsdal, og eventuelt størrelse på et nytt Molde sykehus. Svaret styrelederen fikk, var at det fikk helseforetakene avgjøre selv, men det kom ikke mer penger.

Det kunne vært interessant å høre om statsråden mener at dette er å utøve aktivt og ansvarlig eierskap i et heleid statsforetak. Vi mener ikke det. Vårt syn er at dette og andre eksempler viser at de regionale helseforetakene bør legges ned, og at vi i stedet får nasjonale sykehusplaner som blir lagt fram sammen med nasjonal helse- og omsorgsplan. Det har vi også foreslått i komitéinnstillingens forslag nr. 4.

Michael Tetzschner (H) [15:51:55]: Siden helseforetakene er omtalt i meldingen, siden de er 100 pst. eid av staten, siden de forvalter ca. 10 pst. av statens utgiftsside, og siden de når de ikke behandler raskt nok, setter 250 000 mennesker i kø for helsetjenester, mener jeg at det hører hjemme også i denne sal og i en sammenheng hvor vi diskuterer statens instrumentelle bruk av foretak for å gjennomføre sin politikk. Da er det naturlig å begynne med de foretakene hvor man har 100 pst. eierskap og 100 pst. styring. I en tid hvor vi også kan registrere at det er betydelige styringsproblemer i helsesektoren og at foretaksmodellen er i full oppløsning, er statsrådens svar på denne lille utfordringen fra undertegnede at han har et skjema for styreevaluering. Det at han velger ikke å gå inn på det som var utfordringen, sier en del, nemlig at man ikke har noe syn på det som burde vært avklart, ikke minst i de omstillingstider som helsevesenet er gjennom, nemlig rollefordelingen. Han har ikke noe synspunkt på hvilken kvalitetsutvikling VG nå har dokumentert gjennom en serie om brudd på helselovgivningen og brudd på vanlig medisinsk forsvarlig virksomhet. Man gjør heller ikke det eiermessige grepet som man skal gjøre i forbindelse med fusjoner og omstillinger, nemlig å se på kapitalsiden og hva som i en overgangperiode trengs av

penger for å få disse fusjonene og omstillingene lykkelig gjennom.

Så har man heller ikke bemerkninger til helsestatsrådets styring av en stor sektor med 125 000 ansatte gjennom politiske dekreter hvor man stadig får pressemeldinger om at nå har man skjerpet styringen – 30 punkter, 20 punkter, hvor ett av dem er at man skal bruke mindre deltid og ha flere heltidsstillinger, som om ikke dette var noe som trygt kunne overlates til det enkelte styret og den enkelte organisasjonen å ta stilling til. De ønsker jo ikke å bruke flere utgifter på ansatte enn nødvendig. Parkeringspolitikken tas inn som et punkt. Det er en detaljgrad som ikke har noe med moderne eierstyre å gjøre. Når det gjelder dette, registrerer jeg at man ikke har noen bemerkninger, og det finner jeg påfallende fordi de rød-grønnes omtale av seg selv når de prøver å styre norsk næringsliv gjennom del-eier, er at i hvert fall der de selv er heleiere, er de ganske tilfredse. Der er de ikke aktive; de er passive. Og så ser det ut til at vår næringsminister også er ganske passiv når han ser at statsrådskollegaen Anne-Grete Strøm-Erichsen er passiv.

Peter Skovholt Gitmark (H) [15:55:10]: Bildet er ikke rosenrødt. Når en ser på norsk konkurranseevne, har en det ekstraordinære at hvert eneste år under denne regjeringen har norsk konkurranseevne falt i forhold til utlandet. Det er det ikke noen vei utenom. Når en da ser på hva vi fra norsk side og fra denne sal har muligheten til å gjøre noe med – jeg trekker fram formuesskatten som kanskje det aller viktigste – så er man dogmatisk låst til at skatten må forbli på nøyaktig samme nivå som i dag. Det er en prinsipiell feiltakelse.

Det er ikke uten grunn at den svenske finansministeren takker Norge og takker finansminister, statsminister og næringsminister for at vi sender norsk kapital til Sverige. Det er heller ingen tvil om at formuesskatten tvinger norsk kapital ut. Det enkle faktum at Elkem med norsk eierskap måtte tjene 1 mill. kr mer per dag før skatt enn med kinesisk eller, for den saks skyld, hva som helst annet eierskap, er med på å tvinge norske bedrifter ut av landet og gjøre det vanskeligere å være norsk eier i Norge.

Næringsministeren er videre inne på at det å selge i realiteten bare er å omplassere, for vi bader i penger. Men vet du hva, det å selge har en rekke positive sider, akkurat som det noen ganger har positive sider å kjøpe. Men la meg liste opp et par av de negative sidene ved kjøp og et par av de positive sidene ved salg. Det gjør norske selskaper mer attraktive for utenlandske og, for den saks skyld, norske eiere å være fri fra staten. Det å være fri fra staten er i mange tilfeller en tvangstrøye. Det trenger absolutt ikke være det, men i mange tilfeller er det det. Det gjør at den norske børs her i Oslo er lite likvid, nettopp fordi vi har mange selskaper med meget høy grad av statlig eierskap. Det er også et annet moment, nemlig spørsmålet: Hva er målet med det statlige eierskapet? Er målet med det statlige eierskapet å skape profit? Ja, men da har man én type eierskap. Er målet med det statlige eierskapet å sikre hovedkontor i Norge? Ja, men da klarer man seg med en annen type eierskap. Det må jo bety at man må

legge forskjellig retorikk til grunn hver gang man snakker om det statlige eierskapet, og ikke, som vi har sett flere tilfeller av i denne debatten, skjønnmale situasjonen bare det kommer norsk kapital inn i selskapet eller, for den saks skyld, at man fortrenger utenlandsk kapital eller norsk privat kapital.

Så det siste punktet som kanskje er det viktigste av alle: Det å være best i klassen, hva er det egentlig det betyr? Hva vil det si å ta samfunnsansvar? Hvilke krav er det man fra næringsministerens side ønsker å overøse norske styreledere med utover det som er lovlighetskravene? Jeg har også vanskelig for å se det både når det gjelder Vest-Sahara, investeringer i Libya, investeringer i Nigeria, Angola, Vietnam, Aserbajdsjan, som vi har sett norske hel-eide og deleide statlige eierskap nærmest fråse i. Det er ikke samfunnsansvar i mange av disse tilfellene.

Lillian Hansen (A) [15:58:27]: Jeg skal være veldig kort. Jeg har bare lyst til å si at jeg er strålende fornøyd med denne debatten. Jeg vil takke representanten Svein Flåtten for en veldig god og viktig avklaring. Jeg kommer ikke til å kommentere representanten Torgeir Trældals innlegg. Det får stå for sin egen urimelighet, som vanlig.

Harald T. Nesvik (FrP) [15:59:08]: Først av alt vil jeg takke for en interessant debatt som har vist skillelinjene relativt godt, selv om jeg tror intensjonen til de fleste er på samme nivå, nemlig det å sørge for å sikre norske arbeidsplasser, sikre hovedkontorfunksjoner, som faktisk alle partier har med, og, ikke minst, også forskning og utvikling.

Men et tema som man har gått veldig fort forbi, bare noen få har vært inne på det, er det ønsket, som riktignok mindretallet tar opp i innstillingen, om at én ting er det offentlige eierskapet, som man behørig debatterer i denne saken, men en annen ting er mangelen på en stortingsmelding om det private eierskapet og rammevilkår for både utøvelsen og muligheten for det private eierskapet.

Jeg håper at statsråden kan være imøtekommende. Selv om komiteens medlemmer fra de rød-grønne partiene er avvisende til et slikt forslag, håper jeg at statsråden tar imot det. Selv om det ligger an til å bli nedstemt her i dag, håper jeg statsråden tar dette med seg, fordi det er svært viktig for å vise kursen, hvor vi skal gå framover. Det er en rekke personer som er villige til å satse av sine egne sparepenger og sin egen kapital nettopp til å kunne skape virksomhet i Norge. Det er ikke slik at det utelukkende er det offentlige eierskapet som driver velferden i dette landet. Det er nok slik at i all hovedsak er det nettopp private bedrifter – innbyggerne i dette landet – som gjennom sine skatter og avgifter etc. bærer hovedutgiftene for staten, slik at man sikrer både sykehjemsplasser, sykehusplasser etc.

Så til representanten Tetzschner som tar opp nettopp det som har med de regionale helseforetakene å gjøre. Det er helt på sin plass. Det skulle nok hatt en bredere plass også i denne meldingen, sett fra komiteens side, men det er helt åpenbart at det er en debatt som vi er nødt til å ta på mange fronter. Det er jo også en invitasjon til de rød-grønne politikerne som var veldig opptatt av det som har

med lederlønning og pensjonsordning å gjøre, for hvis det virkelig er en sektor der man har sett at lederlønningene er skyhøye, pensjonsordningene er skyhøye, og antall direktører i forhold til antall ansatte er skyhøyt, ja da burde man kanskje begynne å kikke seg selv i kortene.

Statsråd Trond Giske [16:01:58]: Jeg vil, som saksordføreren, også takke for en god debatt, som har synliggjort både de områdene som vi er enige om, bl.a. gode eierstyringsprinsipper, og der vi er uenige, hovedsakelig når det gjelder omfanget av det statlige eierskapet.

Det er helt legitimt at vi får fram de politiske forskjellene. Det er nyttig at vi synliggjør at det er forskjellige retninger. Jeg er likevel glad for, som jeg sa i mitt forrige innlegg, at Kristelig Folkeparti stort sett har gått med oss. Det viser at det er et bredere flertall enn de rød-grønne partiene som står bak et sterkt statlig eierskap.

Så har noen etterlyst helseforetakene og en diskusjon om disse. Vel, som jeg sa, det er ti departement som har eieransvar, og det å begynne en omfattende debatt om helseforetakene, om symfoniorkestrene, om NSB eller Avinor, eller alle de fagområdene som dette berører, får man ta med de ulike statsrådene som har ansvaret på området. For det er veldig klart definert i meldingen at Næringsdepartementet ikke er en overeier som passer på de andre departementenes totale eierskapsutøvelse, men vi er et kompetansesenter og skal ha et sterkt eierskapsmiljø som bidrar til god eierskapsforvaltning og gode prinsipper for eierstyring i de andre departementene. Den rollen skal vi forsterke.

Så synes jeg det var flott at representanten Gitmark på en glimrende måte beskriver hvor stor forskjellen egentlig er, for det er ikke bare et forslag som dreier seg om 80–90 mrd. kr, og som Høyre vil selge ned, eller 167 mrd. kr som Fremskrittspartiet vil selge ned, hvis man tar prosentene i de ulike selskapene, men det dreier seg om et svært prinsipielt syn, hvor man sier at man gjør selskapene mer attraktive for private investorer ved at selskapet er «fri fra staten».

Det finnes intet faglig belegg for dette. Dette er studert av fagfolk for å se om det finnes en aksjerabatt i de selskapene som har statlig eierskap. Det kan man ikke fastslå. Så dette er hentet ut av representantens ideologiske hode – det finnes sikkert mye bra der – men det har altså ingenting med empiri og faktum å gjøre. Tvert imot, verdutviklingen i statlige selskaper har vært svært god. Avkastningen er svært god, og de er attraktive også for privat investering.

Så vil jeg også til slutt si at det tegnes jo her et bilde av situasjonen for private eiere som veldig få ute i næringslivet kjenner seg igjen i. Det går enormt bra i norsk næringsliv. Det er blitt 220 000 flere arbeidsplasser siden 2005. Det ble 22 000 flere i årene 2001–2005. Hvis man følger med på de overskuddene og også utbytterne som tas ut bare i vår, går det fantastisk godt, og sammenlikner man seg med Sverige eller andre land, tror jeg de fleste ville valgt Norge.

Svein Flåtten (H) [16:05:21]: La meg føye meg inn i rekken av dem som takker for debatten. Debatten har vist

at det er forskjeller i synet på omfanget av det statlige eierskapet, men forskjellene er jo ikke på langt nær så dramatiske som de fremstilles av den rød-grønne siden. Jeg har jo tidligere påvist at vi står støtt på 34 pst. eierskap i svært mange selskaper.

Til statsrådens siste innlegg her er det fristende å bemerke at når han snakker om at han hører ikke noe fra de private eiere, folk mener at det går godt osv, så gjør det jo det. Men da er komitélederens utsagn ganske merkelig, hvor han på den ene siden roser det private eierskapet som han også er for, men når man snakker om at det private eierskapet kanskje skal bli litt større på bekostning av det statlige eierskapet – og vi vet jo at det kan være en fordel på mange vis, for det har vi sett av historien – da kaller han det plutselig å overføre verdier til andre. Det vil jeg tro at de private eiere i Norge synes er et ganske sært utsagn.

Så har jeg lyst til å si litt om det som vi er enige om, eller det som jeg håper vi er enige om. Det er hvordan eierskapet skal utøves og praktiseres. Det er svært beroligende for meg å høre representanten Holmelid nå trekke fram Høyre som eksempel på at man går ut og mener noe i konkrete enkelttilfeller. Det forstår jeg da betyr at nå kommer vi ikke til å høre mer fra privatpraktiserende stortingspolitikere hos de rød-grønne som mener et eller annet i de statlige selskapene. Jeg håper at det vi kan sitte igjen med, er at statsråd Giske nå må få lov til å bli så jeg skal ikke kalle det høyredreid, men i hvert fall at han følger statens prinsipper for godt eierskap og god styring, slik at vi slipper episodene med å sparke styreledere og gå helt på tvers av det som er helt normale prinsipper. Hvis SV kan bidra til det, er ingen mer glad for det enn Høyre.

Peter Skovholt Gitmark (H) [16:08:28]: Det er åpenbart at de rød-grønne nå er mett av dage, for er det status quo som står på dagsordenen, er det åpenbart at det er rød-grønn politikk vi skal lete etter.

Når vi nå ser tilbake på diskusjonen knyttet til skatt, var det optimale åpenbart skattenivået anno 2004. Når vi ser tilbake på statlig versus privat, er det dagens situasjon som er det optimale. Svaret er status quo. Det er det absolutt ikke for Høyre.

Når det gjelder mangel på empiri fra statsråd Giske, la meg henvise til et par konkrete tilfeller. Det er få sektorer i Norge som er så statlig og offentlig dominert som kraftsektoren. Er det én sektor med evigvarende ressurser som har utviklet seg dårlig i forhold til verdi, er det nettopp kraftsektoren. Kan det kobles utelukkende til det offentlige eierskapet? Nei, det er ikke gitt. Men det er ett eksempel på det.

Statoil, vår største investering på Oslo Børs, er det et selskap som har levert den inntjeningen det burde? Er det et selskap som har levert den verdiutviklingen som det burde? Nei, ikke nødvendigvis. Det er et eksempel på at statlig eierskap er med på å skrive ned verdiene. Igjen ikke nødvendigvis, men det er verdt å gå videre med.

Ett moment kommer ikke statsråden utenom, og det er momentet knyttet til oppkjøp. Normalen er at selskaper som er i en oppkjøpsfase, eller for den saks skyld står i fare for – i mangel på bedre ord – å bli oppkjøpt, får en

verdiutvikling som er ganske stor. Den finner ikke sted i offentlige selskaper eller i deleide offentlige selskaper, nettopp av den grunn at oppkjøp er avskrevet og borte fra det som diskuteres. Det gjør at man i så måte sitter igjen med en rabatt – og det er et helt konkret eksempel.

Presidenten: Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [16:10:36]: Jeg bare understreker nok en gang at kombinasjonen mellom privat og statlig kapital etter min mening er bra.

Når Høyres og Fremskrittspartiets ideologiske inngang er at statens eierandeler skal være minst mulig, helst ikke til stede og uten innblanding, er det en ideologisk inngang til den saken som vi egentlig diskuterer. Det er helt greit. Det er helt i orden. Men det er altså en betydelig politisk forskjell i den saken som nå blir diskutert. At de selger seg noe ut – egentlig betydelig ut, for milliardverdier – er klart en overføring av verdier, verdier som i utgangspunktet kunne komme til å gi langsiktig avkastning også på den statlige kapitalen. Et godt eksempel på det er jo Fremskrittspartiets ønske om å selge ut halvparten av Statkraft som en startfase.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:11:54]: Jeg tror at komiteens leder hadde hatt godt av å lese merknadene i innstillingen litt bedre. Da hadde han bl.a. sett at vi nettopp ønsket – det er riktig, det – å børsnotere Statkraft og gjøre det om til et folkeaksjeselskap, på lik linje med det som Arbeiderpartiet gjorde med Statoil, med Telenor og andre selskaper. Vi ønsker faktisk å bidra til at norske innbyggere skal kunne få ta del i og være med og eie selskapet, slik at man ikke trenger å være statsråd for å kunne få være med og påvirke utviklingen, men gjennom det å være minoritetsiere å kunne delta på generalforsamling.

Det er heller ikke slik som komiteens leder prøver å skape inntrykk av, at Fremskrittspartiet er imot at staten skal være medeier, at man helst ikke ønsker noe. Nei, det som nettopp vil skape kraft i et selskap, er en kombinasjon – få kompetanse og få andre til å være med og drive selskapet. Hvis utgangspunktet til representanten Aasland er at det bare er staten som kan drive bedrifter, ville det vært helt korrekt. Men samfunnet har vist at så faktisk ikke er tilfellet. Statsråden sier at det går så det griner i det private. Ja, men det går ikke så det griner på grunn av regjeringens politikk. Det er nok på grunn av konjunkturerne og mulighetene for å skape noe. Nå sa statsråden i sitt innlegg at man hadde skapt – jeg tror det var – 230 000 flere arbeidsplasser. Det korrekte er vel at det er skapt nye, for det er jo ikke 230 000 flere mennesker som har fått jobb, for noen arbeidsplasser har faktisk også gått bort. Jeg tror det er litt viktig at man også er litt nyansert fra denne talerstolen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sakene nr. 7, 8 og 9.

(Votering, se sidene 4608 og 4611)

Sak nr. 10 [16:14:05]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Bård Hoksrud om utarbeidelse av en stortingsmelding om en samordnet og framtidsrettet strategi for norsk reiselivsnæring (Innst. 347 S (2010–2011), jf. Dokument 8:118 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil tre minutter.

– Det anses vedtatt.

Steinar Reiten (KrF) [16:15:19] (ordfører for saken): Som vararepresentant med en samlet fartstid på åtte dager på Stortinget har jeg allerede funnet ut at læringskurven er stupbratt, når en plutselig ser at en er ført opp som saksordfører i en sak. Jeg skal gjøre mitt beste og håper at jeg ikke kommer i skade for å gjøre noe som er i strid med Stortingets forretningsorden.

Kristelig Folkeparti, sammen med de andre opposisjonspartiene, ønsker en egen stortingsmelding om reiseliv. Derfor støtter Kristelig Folkeparti forslaget fra Fremskrittspartiet om at det blir utarbeidet en stortingsmelding om en framtidsrettet strategi for norsk reiseliv.

Det er mer enn ti år siden St.meld. nr. 15 for 1999–2000, Lønnsomme og konkurransedyktige reiselivsnæring, ble framlagt. Siden den gang har det skjedd en rivende utvikling i reiselivsnæringen. Turister etterspør mer varierte produkter enn tidligere og stiller større krav til hva en reiseopplevelse er.

Reiselivsnæringen er viktig for både sysselsetting og verdiskaping. Tall fra Statistisk sentralbyrå fra 2010 viser at 6 pst. av alle sysselsatte jobber i reiselivsnæringen. SSB opplyser videre at det i fjor var 1,25 millioner overnatter ved norske hotell, og at næringen omsetter for ca. 90 mrd. kr årlig. Drøyt en tredjedel av inntektene kommer fra utenlandske turister. Det illustrerer at det er en viktig næring, og en næring som gir gode eksportinntekter.

Kristelig Folkeparti mener reiselivsnæringen er en framtidsrettet næring, som gir viktige bidrag til aktivitet og bosetting i distriktene. Statistisk sentralbyrå peker også på at reiselivsnæringen betyr forholdsvis mer for distriktene enn for sentrale strøk når det gjelder sysselsetting og verdiskaping.

En undersøkelse som ble utført av NHO Reiseliv, der 600 ordførere, rådmenn og kommuneledere er spurt, viser at det er reiselivet som har størst potensial i norske distrikter av samtlige næringer, og denne næringen har iføl-

ge de spurte et større potensial enn man hittil har klart å utnytte. Derfor er det viktig med en gjennomgang av reiselivsnæringens muligheter og utfordringer. Selv om regjeringen har utarbeidet en nasjonal strategi for reiselivsnæringen, så er det ikke tilstrekkelig for å få et grunnlag for å styrke næringen og plassen den har som en av landets viktigste næringer.

I en tid der sysselsettingen i landbruket har gått kraftig tilbake, er det også viktig å gi både landbruksnæringen og distriktene flere bein å stå på. Ikke minst er dette en viktig tilleggsnæring for bonden. Gårdsturisme har et stort utviklingspotensial og kan bety kjærkomne ekstraintekter for bønder som sliter med dårlig økonomi.

Det er et stort utnyttet potensial for reiselivsnæringen. Ikke minst gjelder dette for turister fra utlandet. Kun én av tre kroner som blir lagt igjen, er fra en utenlandsk turist. For å øke denne andelen trengs det en målrettet og koordinert innsats fra Innovasjon Norge og andre aktører innen reiselivet.

Det er nødvendig å se alle disse forholdene i sammenheng for å utvikle en god politikk for reiselivet og dermed også for distriktene. Derfor er det behov for en egen melding.

Presidenten: Presidenten vil opplyse at vi har litt tekniske problemer her oppe, så vi har ingen klokke som fungerer for øyeblikket. Men når presidenten reiser seg, kan det være på tide å avslutte innlegget.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:18:46]: Representanten skal gjøre sitt beste for å følge med på når presidenten reiser seg.

Først av alt vil jeg få takke saksordføreren, som på en helt utmerket måte redegjorde for saken. Det tror jeg gikk veldig greit. Jeg vil også benytte anledningen til å ta opp de forslagene der Fremskrittspartiet står sammen med Høyre og med Høyre og Kristelig Folkeparti. Da er det gjort.

Dette bør være en sak der det ikke er de store forskjellene mellom opposisjon og posisjon. I selve situasjonsbeskrivelsen er man nok i stor grad enig. Den store forskjellen i denne saken er hvorvidt Stortinget skal få en reiselivsmelding for å drøfte denne saken bredt her, eller hvorvidt det er tilstrekkelig at regjeringen utarbeider sin egen reiselivsstrategi.

For Fremskrittspartiet er det en betydelig forskjell knyttet til en reiselivsstrategi og en reiselivsmelding. Det går på hvorvidt man ønsker å involvere Stortinget eller ikke. Reiselivsstrategien er et dokument som regjeringen utarbeider, der man synliggjør den politikken som man vil føre på feltet, dvs. at det er et dokument som verken er gjenstand for en egen debatt i Stortinget eller er slik at Stortinget skal slutte seg til regjeringens forslag.

Bakgrunnen for at Fremskrittspartiet fremmet dette forslaget, var nettopp for å få den brede debatten, men også for å påpeke at når man driver med reiselivssatsing, er det veldig ofte slik at satsingen må gjøres over tid, særlig når man skal inn i nye markeder, for å kunne lykkes. Det er ikke slik at man ser effektene umiddelbart når man be-

gynner å bearbeide et marked. Det har vi sett knyttet til arbeidet man har forsøkt å gjøre i Kina. Man brukte lang tid knyttet til det å opparbeide det russiske markedet, som nå begynner å bære frukter. Videre er det også viktig at vi ikke glemmer våre etablerte reiselivsmarkeder, som f.eks. USA, Storbritannia, Spania, Italia etc.

Fremskrittspartiet ønsker faktisk at vi skal ta denne brede debatten og se på virkemidlene som vi bruker innenfor reiselivet. Vi har bl.a. sett rapporter som spør: Kan det være at vi har for mange destinasjonsselskap? Bør vi se på måten dette er innrettet på, måten vi selger nasjonen Norge på utad? Ja, det er en rekke forskjellige ting som det kunne vært interessant å få sett på.

Videre er det selvfølgelig også virkemiddelapparatet. Vi har også sett en utmerket rapport, som, hvis jeg ikke husker helt feil, også statsråden sammen med samferdselsministeren var til stede ved overrekkelsen av hos NHO – Reiselivets Samferdselsløft – som nettopp påpeker en rekke forskjellige utfordringer knyttet til bruken av gjennomgående bagasje, knyttet til ruteopplysning, i hvor stor grad det er fornuftig å få raske variasjoner og endringer knyttet til ruteopplysning. Det er en masse ting det kunne ha vært interessant å se på, men dessverre avviser regjeringspartiene at Stortinget skal få drøfte dette. Man har åpenbart mer enn nok med seg selv og vil ikke blande Stortinget inn i dette arbeidet. Jeg tror det er en tabbe, fordi det ville vært godt for reiselivet og godt for den langsiktige planleggingen, men dessverre viser man her at man ikke er interessert i å ha Stortinget med på råd.

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det har skjedd visse framskritt når det gjelder det tekniske her opp – klokka fungerer, stort sett.

Presidenten ber om at de representantene som har tegnet seg på i denne debatten, melder fra på nytt igjen, siden vi har resatt anlegget.

Ingrid Heggø (A) [16:22:58]: Eg er heilt samd med saksordføraren i at reiseliv er ei veldig viktig næring. Det er viktig distriktsnæring, og det er ei framtidsretta næring. Reiseliv er jo faktisk eitt av fem hovudsatsingsområde for denne regjeringa. Derfor har vi òg auka løyvingane monaleg, bl.a. for å marknadsføra Noreg betre.

Likevel er eg litt usamd når ein i merknads form prøver å framstilla det som om regjeringa ikkje har handsama reiseliv sidan St.meld. nr. 15 for 1999–2000. Vi har bl.a. ei rekkje gonger diskutert reiseliv i denne salen, også ganske mange – vil eg våga å påstå – likelydande Dokument 8-framlegg. Eg – og mange med meg – har òg nettopp drege fram reiseliv i dei aller fleste budsjettdebattane som vi har hatt her på Stortinget.

Regjeringa Stoltenberg lanserte i desember 2007 den nasjonale strategien for reiselivsnæringa – Verdifulle opplevelser – der ein lanserte heile 72 tiltak. 72 tiltak – det er ikkje lite! Sommaren 2009 vart det gjort ein gjennomgang av desse tiltaka. Statusrapporten viste at dei fleste av

desse tiltaka anten var gjennomførte eller godt i gang. Dei overordna måla med strategien er

- auka verdiskaping og produktivitet i reiselivsnæringa
- levedyktige distrikt gjennom fleire heilårs arbeidsplassar innafor reiselivsnæringa
- Noreg, eit berekraftig reisemål – det er ikkje nådd fullt ut

Arbeidet med revidering av regjeringa sin reiselivsstrategi er sett i gang. Her har næringsministaren varsla at den nye strategien legg vekt på og spissar innsatsen for å nå måla og å formulera målbare mål.

Vi har ein handlingskraftig næringsminister, og Arbeidarpartiet er trygg på at den nye strategien vil gi svar på dei utfordringane som representantane trekkjer fram i dette Dokument 8-forslaget, bl.a. innafor samferdsel.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [16:25:47]: Reiselivsnæringen er Norges fjerde største næring, og Norge blir sett på som et godt land å besøke, der spesielt kysten og fjordene våre får svært høy score.

Med sine mange naturgitte fortrinn forventes det at norsk reiselivsnæring ivaretas og utvikles langt bedre enn i dag, noe som de siste årene har blitt gjentatt ved flere anledninger fra denne talerstol gjennom både forslag og interpellasjoner.

Vi ser at stadig flere land rundt oss, i sterk internasjonal konkurranse, har lyktes bedre med å utvikle en mer målrettet strategi for satsing på reiseliv som vekstnæring enn det vi har gjort i Norge. Dette til tross for at regjeringen i begge Soria Moria-erklæringer har programfestet at det skal utarbeides en nasjonal strategi for norsk reiseliv.

Skal vi lykkes internasjonalt, må vi være helt på topp. Samarbeidet må styrkes, lønnsomheten må bedres, og vi må få mer robuste næringer med flere helårs arbeidsplasser. Da hjelper det ikke med skatt på arbeidende kapital, ei heller skjerpingen fra i fjor med skatt på eiendom – en tung avgift belagt på denne type næringseiendom går rett på bunnlinja. Det samme gjelder arveavgiften.

Skoen trykker heller ikke nødvendigvis først og fremst på at det bevilges for lite penger. Spørsmålet er hvordan pengene brukes. Hvordan kan man mer målbart få økt turisme i Norge? Like viktig vil det være å få et «reiselivets samferdselsløft». Det må bli lettere å reise i Norge – for i dag skremmer vi vekk turistene med dårlige veier.

Ute i landet generelt ser vi et stort lokalt engasjement for reiseliv. Samtidig opplever vi at turistene ikke får handle grunnet stengte butikker, eller de må ta med seg sin euro tilbake fordi det ikke er tilrettelagt for bruk av euro. Dette må det bli slutt på.

Har vi gode nok strukturer? Hvor effektiv er markedsandelen av den pengebruken vi har? Er det lett for at pengene brukes for oppstykket ved at det promoteres for smått med for små destinasjoner? Det hjelper lite med kapitalmuskler om man ikke kan samspill. Spørsmålet er hvordan vi sammen kan bli bedre.

Alt dette og mer til må på plass i en ny reiselivsmelding – en reiselivsmelding som i full bredde kan presentere de utfordringer norsk reiselivsnæring i dag møter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Det må en langsiktig og mer målrettet satsing til, der statens oppgave i første rekke blir å markedsføre Norge som reisemål – dette i tillegg til å være støttespiller for de mange aktører som verken har kapital eller mulighet til å kunne satse tilstrekkelig til å kunne gjøre seg kjent i utlandet på egen hånd. Arbeidet Innovasjon Norge gjør på dette feltet, er svært viktig, nettopp fordi reiselivet i Norge består av svært mange små og mellomstore bedrifter med begrenset tilgang til kapital som kan brukes til markedsføring i stor skala internasjonalt.

Man møter stadig større krav og nye forventninger fra utenlandske turister som kommer til Norge for å oppleve det lille ekstra på sin reise – mer enn bare vår fantastiske natur. Mange ønsker ferdige konsept med skreddersydde opplegg og nye opplevelser.

Behovet for langsiktighet, som må prege satsingen innenfor reiseliv, taler for at det må legges fram en egen stortingsmelding, slik at en eventuell satsing ikke bare forankres i en intern regjeringsstrategi, men finner sin forankring i Stortinget gjennom en egen melding. Næringen bør få et dokument som vil kunne stå seg over tid, og med det gi nødvendig langsiktighet. Det er en betydelig forskjell på om regjeringen utarbeider en strategi, og at Stortinget behandler en melding i plenum.

Rapporten fra NHO Reiselivs strukturutvalg fremhever tydelig at reiselivsnæringen er klar for å omstille destinasjonsstrukturen. De peker på at større, færre og mer robuste selskap vil føre til bedre markedsføring av Norge. Dette er Høyre enig i. Vi mener det er på tide at Norge lærer av de store europeiske turistnasjonene Spania og Italia, som markedsfører hele regioner som ett reisemål.

Høyre støtter forslaget om at det utarbeides en stortingsmelding om reiseliv. Sammen med Fremskrittspartiet foreslår vi også at det bør ses nærmere på ulike finansieringsmodeller, og at det er naturlig at dette gjøres i et utvalg, slik som NHO skisserer i sin rapport.

Jeg registrerte at representanten Nesvik fremmet forslagene som også Høyre er med på.

Presidenten: Det er korrekt. Representanten Nesvik har fremmet de mindretallsforslagene som står i innstillingen.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:31:17]: Reiselivsnæringa er ei viktig næring som vi har diskutert fleire gonger her i Stortinget. Reiselivsnæringa er viktig på mange måtar. Ho har ein stor plass i norsk økonomi, og er difor viktig for heile Noregs økonomi, men det som er spesielt med reiselivsnæringa, er at det er ei næring som er veldig viktig for Distrikts-Noreg. Ho er ikkje lokalisert til den eine eller andre landsdelen, men dekkjer heile landet, og spesielt Distrikts-Noreg. Difor er det gode grunnar til at vi diskuterer den næringa ofte. Men, som sagt: Sidan vi så ofte har diskutert reiselivsnæringa her i salen, vil eg denne gongen nytte anledninga til å snakke litt om at denne næringa ikkje lever i eit vakuum. Ho er kanskje ei av dei næringane som er mest avhengig av det andre vi gjer i politikken, i tillegg til å sjå på sjølve næringa. Og då kan vi berre ta eitt eksempel, og det er landbruket. Landbruket,

eit levande landbruk i heile Noreg, vil eg oppfatte som ein veldig viktig basis for ein stor del av reiselivsnæringa.

Vi veit det jo sjølv når vi er ute og reiser: Nokon av oss er opptekne av å sjå vill natur, men veldig mange vil gjerne sjå aktivitet, og vi vil gjerne sjå eit kulturlandskap der det skjer noko – i tillegg til den ville naturen. Eller i alle fall: Når vi kjem ned igjen frå den ville naturen på kvel-den, er det veldig greitt at det er folk der, og at det er aktivitet der. Så dei partia som er opptekne av ei livskraftig reiselivsnæring, burde difor også vere opptekne av at vi har eit landbruk som er livskraftig i heile landet, spesielt i distrikta, der det kanskje ikkje er så mykje anna aktivitet for turistane eller anna å sjå på.

Eit anna område som er veldig viktig for turistnæringa, er kulturen. Ein større og større del av reiselivet er det vi kallar opplevingsbasert og kulturbasert, der ein reiser for å oppleve nye samfunn, ein reiser for å oppleve ting, men gjerne kombinerer det med kultur av høg kvalitet. Så det den raud-grøne regjeringa har gjort når det gjeld Kulturløftet, er kanskje noko av det viktigaste som er gjort for reiselivet i Noreg.

Så, som sagt: Å sjå på reiselivet isolert er å sjå på berre halve reiselivet. Vi må sjå på det som ligg rundt dersom vi skal få ein god struktur, dersom vi skal få eit skikkelig lyft for reiselivet.

Til slutt vil eg for ein gongs skuld seie meg einig med Høyre: Det er viktig med samferdsel for reiselivsnæringa, for turismen, men då vil eg òg seie at det er jo ikkje alle som kjem med bil. Difor må ein støtte SVs satsing på kollektivtransport.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Irene Lange Nordahl (Sp) [16:34:27]: Norge har unike reiselivstilbud, og Senterpartiet er opptatt av at reiselivet må gis mulighet til å utløse sitt potensial.

Senterpartiet er tilfreds med at regjeringen fortsetter satsingen på reiseliv. Denne næringen må ses i sammenheng med natur, kultur, landbruk, fiskeri og samferdsel. Det er et levende samfunn vi må vise fram til våre turister og våre gjester her til lands. Jeg har også lyst til å nevne at den avtalen som regjeringen har fått på plass med Hurtigruten, har veldig stor betydning for reiselivet.

Reiselivsnæringen er Norges fjerde største næring. Turistkonsumet i Norge for 2009 utgjorde 4,3 pst. av BNP for Fastlands-Norge. Reiselivsnæringen står for 6,5 pst. av samlet sysselsetting i Norge.

Senterpartiet er opptatt av muligheten som ligger i koblingen mellom tilgang til store og unike naturområder, utnyttning av lokale ressurser, tradisjoner og særpregede kulturlandskap samt ikke minst kunnskapen som folk har. Dette må utnyttes for å få bedre utvikling i reiselivet.

Senterpartiet mener det er viktig å styrke samarbeidet innenfor mat, reiseliv og opplevelser på tvers av tradisjonelle næringer, bl.a. med produkt, geografi og reisemål som fellesnevner.

I arbeidet med utvikling av reiselivet som næring er det særlig viktig med fokus på utvikling av reiselivs-

fyrstårn, felles markedsføring, økt volum og god logistikk.

I brev av 11. april 2011 har nærings- og handelsministeren redegjort for det pågående arbeidet med revidering av regjeringens reiselivsstrategi, og at statsråden planlegger å lansere den reviderte strategien i slutten av 2011. I svarbrevet fra ministeren går det fram at den reviderte strategien vil gi svar på de utfordringene som representantene trekker fram i forslaget, bl.a. innenfor samferdsel.

Den nye strategien legger vekt på å spisse innsatsen for å nå målene og på å formulere målbare mål. I dette arbeidet ser Senterpartiet det som naturlig med en sterk samhandling mellom den nasjonale strategien og de regionale satsingene, til beste for reiselivsnæringen totalt sett.

Og det er faktisk sann, i motsetning til det høyerepresentanten Elisabeth Røbekk Nørve tok opp, at det foregår store regionale satsinger, det foregår mye regionalt samarbeid og regional profilering. Jeg vil i den sammenheng vise til Fjord Norge, som over tid har vært Norges flaggskip innenfor satsing på reiseliv, og fjordene på Vestlandet er svært viktig også for nasjonal satsing.

Etableringen av Nordnorsk Reiseliv er inspirert av denne satsingen på Vestlandet, og jeg synes det er spennende at det også i fjellregionen i vest er interesse for en lignende regional satsing. Dette viser at regional profilering sett i sammenheng med den nasjonale reiselivsstrategien har et stort potensial. Det er derfor viktig at regional satsing også vektlegges når den nasjonale reiselivsstrategien nå revideres.

Statsråd Trond Giske [16:37:38]: La meg først si at jeg er veldig glad for det engasjementet som er i stortingsalen for reiselivsnæringen. Dette var jo et av de områdene som den rød-grønne regjeringen løftet opp da vi overtok, og forlot den næringsnøytrale politikken og i stedet sa at vi må lage strategier, lage løft, lage handlingsplaner for en verdiutvikling og arbeidsplassutvikling der vi har spesielle fortrinn, der vi har kompetanse, der vi har klynger, og der vi som en liten nasjon kan gjøre store ting.

Derfor ble det utarbeidet en strategi for reiselivsnæringen, Verdifulle opplevelser, i desember 2007. Den ble utarbeidet i dialog med reiselivsnæringen og Innovasjon Norge. Så det er helt feil som det ble sagt her fra salen, at dette ble nærmest laget i de indre korridorer. Det var i nær dialog med bransjen selv at denne strategien ble utformet.

Den hadde tre hovedmål: økt verdiskaping og produktivitet i reiselivsnæringen, levedyktige distrikter gjennom flere helårs arbeidsplasser innenfor reiselivsnæringen og at Norge skulle være et bærekraftig reisemål.

Ikke bare ble det laget en strategi. Det ble også fulgt opp med bevilgninger. Vi bruker nå årlig 0,25 mrd. kr på å støtte reiselivsnæringen, hovedsakelig gjennom markedsføring, men også kompetansebygging, nettverksbygging osv. Det er gledelig nå at det er et bredt flertall i Stortinget som støtter en slik satsing, som mener at reiselivsnæringen er verd å satse på, og ser at dette er en bærebjelke for norsk verdiskaping i framtiden – og ikke minst, som flere har vært inne på, med et stort potensial i distriktene.

Forslagsstillerne trekker fram flere utfordringer bl.a.

knyttet til samferdsel. Det er mange andre dimensjoner som bør drøftes i en reiselivssammenheng, men vi har i regjeringen lagt opp til at vi skal fornye den strategien som vi laget i 2007 – igjen i nært samarbeid med dem det gjelder, nemlig aktørene selv, slik at vi raskt får på plass en ny strategi, og slik at vi er oppdatert på de virkemidlene som trengs i en ny tid. Så vi har jobbet tett sammen med bransjen selv, og de som vet hvor skoen trykker, har hatt nær påvirkning på det.

Det er alltid et dilemma, eller en avveining: Hva skal bli til stortingsmeldinger, og hva skal være strategier? Jeg er helt sikker på at vi kommer tilbake til Stortinget med andre typer meldinger og dokumenter, som også gir Stortinget mulighet til å diskutere reiselivsnæringen i en bredere setting.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [16:40:46]: Jeg skal garantere at statsråden skal få spørsmål knyttet til reiselivet og få mulighet til å diskutere det ved en senere anledning. Men jeg må også bare påpeke at jeg har full forståelse for statsrådens arbeid knyttet til reiseliv. Det er åpenbart at også engasjementet er stort. Men det er ikke det denne saken dreier seg om.

Denne saken dreier seg om hvorvidt man kunne ta Stortinget med på råd, for det kan faktisk også hende at det fra denne salen og den biten også kan komme gode ting ut av en sann diskusjon. Det vi ønsket å skape en debatt om, var nettopp om vi kunne få en melding hit, slik at de retningslinjene som man trekker opp, kunne være i et mer langsiktig perspektiv enn de facto en regjeringsperiode. Noen har selvfølgelig forhåpninger om å sitte veldig lenge i regjeringstolen, mens andre har forhåpninger om at man ikke skal sitte der like lenge.

Spørsmålet mitt til statsråden er følgende: Vil statsråden i hvert fall sørge for at denne strategien blir vedlagt enten budsjettet eller et annet dokument, slik at man får anledning til å diskutere den i plenum i Stortinget?

Statsråd Trond Giske [16:41:55]: Igjen må jeg bare si at jeg setter pris på Stortingets engasjement for reiselivsnæringen, og gjenta det jeg sa, at det er alltid et dilemma hva som skal bli til en melding eller ikke. Den strategien vil selvsagt bli tilgjengelig for stortingsrepresentantene, og jeg inviterer også gjerne stortingsrepresentantene til å delta i debatten som bransjen er i full gang med, om hva slags mål og hvilke virkemidler man bør ha i en reiselivsstrategi. Jeg ser ikke for meg at den strategien blir lagt fram for Stortinget som et dokument, men tilgjengelig for komiteens medlemmer blir den selvsagt.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [16:42:35]: Hotelleieren på Ullensvang i Hardanger uttrykte i Dagens Næringsliv bekymring for fremtiden til norske distriktshotell. Den sterke norske kronekursen er bare ett av flere forhold som legger press på disse bedriftenes lønnsomhet.

Disse generasjonsbedriftene mangler økonomiske muskler til å kunne konkurrere med cruiseskip som seiler

inn i norske fjorder, med like mange turister som 40–50 vestlandshotell kan huse. Det er flytende luksushotell med kasino, null moms og skatt, i tillegg til lave lønninger.

Statsråden har sjøl gitt uttrykk for hvor skadelig formuesskatt på arbeidende kapital er. Om disse hotellene har økonomi til å satse, betyr det også økt formuesbeskatning til tross for røde tall. Vil statsråden gå fra å prate og vise forståelse til det å sørge for at disse stolte generasjonsbedriftene slipper formuesskatten, gjerne også arveavgiften, slik at de kan utvikle seg også i fremtiden?

Statsråd Trond Giske [16:43:46]: Det er verken arveavgiften eller formuesskatten som er hovedutfordringen for norsk reiselivsnæring, ei heller for norsk næringsliv. Tvert imot går det jo, som jeg sa i den forrige debatten, svært godt i norsk næringsliv.

Derimot er utfordringen for reiselivsnæringen at man ikke klarer å skape produkter som er attraktive nok. Man klarer ikke å bygge kompetanse nok, man klarer ikke å bygge helårs arbeidsplasser, og kanskje har man heller ikke store nok enheter til å klare å være slagkraftig i en sektor som er sterkt konkurranseutsatt.

Vi må innenfor reiselivsnæringen gjøre akkurat det samme som vi gjør innen skipsbygging, aluminiumsindustrien eller hva som helst annet – vi må putte inn ekstra kompetanse, kvalitet og produktivitet inn i det vi lager, slik at det forsvaret det høye norske lønnsnivået, som jo er vår levestandard. Vi kan ikke bygge reiselivsnæringen på noen andre premisser enn at det skal foregå i Norge, med norske lønninger og med norske rammevilkår. Det tror jeg er fullt mulig, for vi har et unikt produkt å selge, nemlig Norge. Det tror jeg med god drahjelp fra bransjen selv at vi skal lage en strategi som bidrar til at vi realiserer. Men formuesskatten og arveavgiften kommer ikke til å være en del av den strategien.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.
(Votering, se side 4612)

Etter at det var ringt til votering, uttalte
presidenten: Stortinget er klart til å votere.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Siri A. Meling på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 4, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

Forslagene nr. 1–3 er tatt inn i innstillingen på side 10. Forslag nr. 4 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om Enovas fremtidige rolle.»

Forslag nr 3, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2012 presentere et konkret mål for energieffektivisering i Norge innen 2020.»

Forslag nr. 4, fra Venstre, lyder:

«Stortinget ber regjeringen inkludere elektrisk energi levert til bruk i kjemisk reduksjon, elektrolyse og metallurgiske og mineralogiske prosesser, samt elektrisk energi levert til bruk i energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som beregningsrelevant mengde i sin forskrift som gir nærmere regler om beregningsrelevant mengde elektrisk energi ved kraftforbruk innenfor kraftintensiv industri.»

Disse forslagene blir å føre opp til behandling i et senere møte i Stortinget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov
om elsertifikater

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Lovens formål er å bidra til økt produksjon av elektrisk energi fra fornybare energikilder.

§ 2 Lovens stedlige virkeområde

Loven gjelder på norsk territorium.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde på kontinentalsokkelen eller i jurisdiksjonsområder opprettet i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Definisjoner

I denne lov menes med:

- a) *elsertifikat*: et bevis utstedt av staten for at det er produsert en megawatttime fornybar elektrisk energi i henhold til denne lov
- b) *elsertifikatberettiget*: innehaveren av et produksjonsanlegg som har rett til elsertifikater dersom vilkårene i kapittel 2 er oppfylt
- c) *elsertifikatplikt*: plikt til per 1. april hvert år å inneha et visst antall elsertifikater for annullering i samsvar med denne lov
- d) *produksjonsanlegg*: en innretning for produksjon av elektrisk energi
- e) *registeransvarlig*: den enhet som er utpekt etter § 11 som ansvarlig for å utstede elsertifikater, samt utvikle og drive et elektronisk register for elsertifikater

§ 4 Elsertifikatenes funksjonstid

Elsertifikater kan utstedes for produksjon som skjer til

og med 31. desember 2035. Siste annullering av elsertifikater skjer 1. april 2036.

§ 5 Utenlandske elsertifikater

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om anvendelsen av utenlandske elsertifikater til oppfyllelse av elsertifikatplikt og de nærmere vilkårene for dette.

Kapittel 2. Utstedelse av elsertifikater

§ 6 Rett til elsertifikater

Innehaveren av produksjonsanlegg er elsertifikatberettiget dersom produksjonsanlegget:

- a) produserer elektrisk energi basert på fornybare energikilder etter § 7,
- b) er godkjent etter § 8 og
- c) oppfyller krav til måling og rapportering etter § 9.

§ 7 Produksjon fra fornybare energikilder

Elsertifikater utstedes for produksjon av elektrisk energi basert på fornybare energikilder, herunder:

- a) vannkraft
- b) vindkraft
- c) solenergi
- d) havenergi
- e) geotermisk energi
- f) bioenergi

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hva som anses som fornybare energikilder.

§ 8 Godkjenning av produksjonsanlegg

Departementet skal etter skriftlig søknad fra innehaveren godkjenne produksjonsanlegg som kvalifiserer for rett til elsertifikater. Produksjonsanlegget må:

- a) ha hatt byggestart etter 7. september 2009,
- b) være et vannkraftverk med installert effekt inntil 1 MW som hadde byggestart etter 1. januar 2004, eller
- c) varig øke sin energiproduksjon med byggestart etter 7. september 2009.

Produksjonsanlegg som nevnt i bokstav c skal godkjennes for så vidt gjelder økningen i produksjonen som følge av en investering.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om godkjenning av produksjonsanlegg, herunder om byggestart, anlegg som vesentlig fornyes eller får betydelige endringer i rammebetingelser, og om beregning av og dokumentasjon for økt produksjon.

Produksjonsanlegg som settes i drift etter 31. desember 2020, kvalifiserer ikke for rett til elsertifikater. Produksjonsanlegg som har mottatt statlig investeringsstøtte og som har hatt byggestart etter 7. september 2009, skal bare godkjennes dersom den mottatte investeringsstøtten tilbakebetales innen 30. april 2012. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om tilbakebetaling, herunder om renter.

Den elsertifikatberettigede plikter å melde fra til departementet om enhver endring i produksjonsanlegget som kan være av betydning for anleggsgodkjennelsen umid-

delbart etter at dette er kjent, herunder om tidspunktet for endringen.

Kongen kan fastsette bestemmelser til gjennomføring av forpliktelser med annen stat om å avskjære rett til elsertifikater dersom det gis offentlig støtte knyttet til produksjon av elektrisk energi i godkjente produksjonsanlegg.

§ 9 Måling og rapportering

Elsertifikater utstedes for elektrisk energi som er målt og rapportert til registeransvarlig, basert på et system for måling av produksjonen og verifisering av måleresultatene. Ved søknad etter § 8 må det foreligge dokumentasjon for dette.

Dersom kun deler av produksjonen i et anlegg kvalifiserer for rett til elsertifikater, kan departementet pålegge innehaveren å særskilt beregne og rapportere slik produksjon til registeransvarlig.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om måling og rapportering av produksjon av elektrisk energi.

§ 10 Utstedelse av elsertifikater

Registeransvarlig skal utstede ett elsertifikat til den elsertifikatberettigede for hver megawattime elektrisk energi fra produksjonsanlegg som er godkjent etter § 8. Hvert elsertifikat skal ha et identifikasjonsnummer og dato for utstedelsen.

Elsertifikat utstedes ved at registeransvarlig registrerer elsertifikatet på den elsertifikatberettigedes konto. Registrering skal skje uten ugrunnet opphold etter at registeransvarlig har mottatt rapport om den elsertifikatberettigede produksjonen.

For det enkelte godkjente produksjonsanlegg kan elsertifikater utstedes i en samlet periode på 15 år fra første tildeling. For produksjonsanlegg som er omfattet av § 8 første ledd bokstav c, regnes utstedelsesperioden fra tidspunktet for første tildeling etter at den økte produksjonen kom i drift. For produksjonsanlegg som er omfattet av § 8 første ledd og som er satt i drift før lovens ikrafttredelse, skal driftsperioden fram til lovens ikrafttredelse trekkes fra i den samlede utstedelsesperioden.

Dersom en elsertifikatberettiget er forhindret fra å motta elsertifikater på grunn av driftsavbrudd eller hendinger knyttet til overføring eller distribusjon av elektrisk energi, kan departementet etter søknad forlenge perioden på 15 år tilsvarende den tid den elsertifikatberettigede ikke har mottatt elsertifikater. Elsertifikater kan ikke utstedes for produksjon som skjer etter 31. desember 2035.

En elsertifikatberettiget som mener å ha fått utstedt et uriktig antall elsertifikater, kan kreve at departementet fatter vedtak om hvor mange elsertifikater den elsertifikatberettigede har krav på.

Elsertifikatberettigede plikter å oppbevare dokumentasjon for utstedelsen av elsertifikater i 10 år etter utløpet av det kalenderår elsertifikatene blir utstedt.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om utstedelse av elsertifikater.

Kapittel 3. Elsertifikatregisteret og omsetning av elsertifikater

§ 11 Elsertifikatregister

Registeransvarlig skal opprette et elsertifikatregister som blant annet inneholder opplysninger om utstedelse, beholdning, overdragelse, omsetningspris og annullering av elsertifikater.

Registeransvarlig skal opprette elsertifikatkonto for elsertifikatpliktige og elsertifikatberettigede eller andre etter skriftlig søknad. Elsertifikatpliktige skal ha elsertifikatkonto.

Registeransvarlig er ansvarlig for driften av elsertifikatregisteret og for registrering og annullering av elsertifikater. Departementet skal ha direkte tilgang til elsertifikatregisteret.

Departementet utpeker registeransvarlig og kan i forskrift eller ved enkeltvedtak fastsette vilkår for elsertifikatregisteret, herunder om plikt til å opprette elsertifikatkonti, føring av elsertifikatregisteret, kriterier for når en rettighet skal anses registrert, rapportering til elsertifikatregisteret og offentliggjøring av informasjon registrert i elsertifikatregisteret.

§ 12 Omsetning og registrering av elsertifikater

Elsertifikater kan omsettes til enhver som har opprettet elsertifikatkonto etter § 11. All omsetning av elsertifikater og omsetningsprisen skal registreres i elsertifikatregisteret.

Selger er ansvarlig for at salg av elsertifikater registreres på kjøperens elsertifikatkonto og for å gi informasjon om omsetningsprisen til registeransvarlig.

Etter skriftlig søknad fra kjøper kan registeransvarlig foreta foreløpig registrering av kjøpet dersom dette er sannsynliggjort. Registeransvarlig skal umiddelbart underrette selger om foreløpig registrering. Selger skal gis to ukers frist til å uttale seg.

Dersom selger ikke bestrider foreløpig registrering overfor registeransvarlig innen to uker, skal kjøpet registreres som endelig på kjøperens konto. Dersom selger bestrider den foreløpige registreringen overfor registeransvarlig innen to uker, opprettholdes foreløpig registrering inntil spørsmålet er rettskraftig avgjort eller selger og kjøper i fellesskap gir registeransvarlig beskjed om å endre foreløpig registrering. Elsertifikater med foreløpig registrering kan ikke selges, pantsettes eller på annen måte overdras.

Registeransvarlig foretar registrering eller foreløpig registrering av pantsettelser på samme måte som ved salg. Registeransvarlig foretar registrering av konkurser og utlegg etter skriftlig melding.

Registeransvarlig kan rette åpenbare feil i opplysninger i elsertifikatregisteret. Registeransvarlig skal umiddelbart etter at retting er foretatt sende melding til kontohavere og andre rettighetshavere som berøres av rettingen.

§ 13 Pantsettelse av elsertifikater

Elsertifikater kan pantsettes. Panterett i elsertifikater får rettsvern ved registrering i elsertifikatregisteret. Pant-

settelsen omfatter de elsertifikater som er angitt som pantsatt på pantsetterens elsertifikatkonto.

Ved pantsettelse av elsertifikater skal partene sende melding til registeransvarlig om pantsettelsen. For sletting av panterettighet må panthaveren gi samtykke. Bestemmelsene om registrering, foreløpig registrering og retting av feil i § 12 gjelder tilsvarende.

Utleggspant i elsertifikater som er registrert i elsertifikatregisteret får rettsvern ved registrering i elsertifikatregisteret.

Registrert panterett i elsertifikater er tvangsgrunnlag for tvangsdekning etter tvangsfullbyrdsloven kapittel 10.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om pant i elsertifikater.

§ 14 Rettsvirkning av registrering i elsertifikatregisteret

En registrert rettighet går foran en rettighet som ikke er registrert eller som er registrert på et senere tidspunkt.

En eldre rettighet går uten hensyn til første ledd foran en yngre rettighet, dersom:

- a) den yngre rettigheten bygger på avtale og erververen av den yngre rettigheten ved registreringen kjente eller burde kjent til den eldre rettigheten, eller
- b) den yngre rettigheten er ervervet ved arv.

Når en rettighet som er ervervet ved avtale er registrert, kan det ikke gjøres gjeldende mot kjøper at selgerens rett ikke var i samsvar med elsertifikatregisterets innhold. Dette gjelder ikke dersom kjøperen var eller burde være kjent med selgerens manglende rett da kjøpet ble registrert, eller ved konflikter mellom kolliderende rettigheter som nevnt i første og annet ledd.

§ 15 Prisinformasjon

Registeransvarlig skal fortløpende offentliggjøre informasjon om overdragelser av elsertifikater, herunder om tidspunkt for overdragelsen, antall overdratte elsertifikater og vederlagets størrelse.

Selger og kjøper skal på forespørsel oppgi kontraktsdokumentasjon til registeransvarlig eller departementet.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om innhenting og offentliggjøring av prisinformasjon.

Kapittel 4. Elsertifikatplikt

§ 16 Hvem som har elsertifikatplikt

Følgende er elsertifikatpliktige:

- a) enhver som leverer elektrisk energi til sluttbruker,
- b) enhver som forbruker elektrisk energi som er egenprodusert, og
- c) enhver som kjøper elektrisk energi til eget forbruk på den nordiske kraftbørsen eller gjennom bilateral avtale.

I tilfeller hvor kjøperen er elsertifikatpliktig etter bokstav c, er ikke selgeren elsertifikatpliktig.

§ 17 Årlige elsertifikatkvoter

Den årlige elsertifikatkvoten for den elsertifikatpliktige er et forholdstall oppgitt i følgende tabell:

Beregningsår for elsertifikatkvoten	Elsertifikatkvoten
2012	0,030
2013	0,049
2014	0,069
2015	0,088
2016	0,108
2017	0,127
2018	0,146
2019	0,165
2020	0,183
2021	0,182
2022	0,181
2023	0,180
2024	0,179
2025	0,176
2026	0,164
2027	0,151
2028	0,132
2029	0,113
2030	0,094
2031	0,075
2032	0,056
2033	0,037
2034	0,018
2035	0,009

§ 18 *Elsertifikatplikten omfang*

Elsertifikatplikten omfang tilsvarer den elsertifikatpliktes beregningsrelevante mengde elektriske energi i det enkelte år, multiplisert med elsertifikatkvoten (forholdstallet) som er fastsatt for det samme året. Om den beregnede elsertifikatplikten ikke blir et heltall, skal antall elsertifikater per megawatttime avrundes til nærmeste heltall. Elsertifikatplikten skal likevel alltid omfatte minst ett elsertifikat.

Som beregningsrelevant mengde etter første ledd anses leveranser som nevnt i Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 1 slik det lyder for budsjetterminen 2011. Kongen fastsetter i forskrift nærmere regler om at kraftforbruk i kraftintensiv industriell virksomhet, eventuelt over et bestemt forbruksnivå, etter søknad ikke skal anses beregningsrelevant.

Kjøp av elektrisk energi for å dekke nettap er ikke beregningsrelevant.

Nettselskapene plikter på forespørsel å gi departementet og den elsertifikatpliktige opplysninger om beregningsrelevant mengde elektrisk energi som leveres over nettselskapenes nett.

Den elsertifikatpliktige kan ikke belaste sluttbrukere med kostnader knyttet til elsertifikater for forbruk som ikke er beregningsrelevant.

§ 19 *Registrering av elsertifikatplikt*

Den som har elsertifikatplikt etter §§ 16 og 18, skal sende melding til departementet senest to uker etter at elsertifikatplikten inntrådte. Departementet kan etter forut-

gående varsel registrere aktører som ikke har meldt seg som elsertifikatpliktige.

Etter søknad kan departementet fatte vedtak for elsertifikatpliktige aktører etter § 16 som avgjør om elektrisk energi anses beregningsrelevant etter § 18.

§ 20 *Oppfyllelse av elsertifikatplikt*

Den elsertifikatpliktige skal innen 1. mars hvert år rapportere til registeransvarlig all elektrisk energi som inngår i beregningen av elsertifikatplikten etter § 18, samt hvor mange elsertifikater som skal annulleres. Registeransvarlig rapporterer opplysningene videre til departementet.

Oppfyllelse av elsertifikatplikt skjer ved at registeransvarlig per 1. april hvert år annullerer det antall elsertifikater som den elsertifikatpliktige har angitt. Elsertifikater som er pantsatt, er gjenstand for utlegg eller er foreløpig registrert, kan ikke annulleres.

Den elsertifikatpliktige skal oppbevare dokumentasjon for fastsettelsen av elsertifikatplikten i 10 år etter utløpet av det kalenderår elsertifikatplikten gjelder for.

§ 21 *Avgift for manglende annullering av elsertifikater*

Dersom det for den elsertifikatpliktige ikke annulleres tilstrekkelig antall elsertifikater etter § 20, ilegger departementet en avgift for hvert elsertifikat som mangler for å oppfylle elsertifikatplikten.

Endelig vedtak om legging av avgift er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet fastsetter i forskrift nærmere regler om hvordan avgift for manglende oppfyllelse av elsertifikatplikten skal beregnes, ilegges og inndrives.

§ 22 *Informasjon til sluttbrukere*

Den elsertifikatpliktige skal gi sluttbrukere spesifisert informasjon om kostnadene som følger av elsertifikatplikten, og generell informasjon om elsertifikatplikten, herunder om elsertifikatkvoten for det enkelte år.

Kapittel 5. Forskjellige bestemmelser

§ 23 *Kontroll*

Departementet fører kontroll med at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven overholdes.

Departementet kan gi de pålegg som er nødvendige for å sikre at bestemmelser fastsatt i eller i medhold av loven blir overholdt.

Enhver som har rettigheter og plikter etter denne lov, plikter uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt å gi departementet de opplysninger som er nødvendige for utøvelsen av myndighet etter denne lov, og for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser. Departementet kan, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, også gi andre norske myndigheter opplysninger for utøvelse av myndighet overfor virksomhet som er omfattet av loven. For å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor annen stat kan departementet uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi myndigheter i andre stater som er part i EØS-avtalen opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk eller vedkommende stats regulering av elsertifikat-

markedet. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om opplysningsplikt, taushetsplikt og om utlevering av opplysninger.

Departementet har rett til tilgang til produksjonsanlegg, lokaler, områder tilhørende slikt produksjonsanlegg og den registeransvarliges lokaler i den utstrekning dette er nødvendig for å utøve tilsyn etter denne lov.

§ 24 Tilbaketrekking av godkjenning

Dersom godkjenning som elsertifikatberettiget etter § 8 er gitt på grunnlag av uriktige eller villedende opplysninger, eller dersom produksjonsanlegget av andre årsaker ikke lenger oppfyller kravene til godkjenning, kan godkjenningen trekkes tilbake.

§ 25 Tvangsmulkt

Departementet kan fatte vedtak om tvangsmulkt for å sikre at en plikt som følger av eller i medhold av denne lov, blir oppfylt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan helt eller delvis frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 26 Overtredelsesgebyr

Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt

- a) gir uriktige eller villedende opplysninger i søknad om godkjenning av produksjonsanlegg eller unnlater å gi opplysninger etter § 8,
- b) gir uriktige eller villedende opplysninger om forhold som ligger til grunn for utstedelse av elsertifikater etter §§ 9 og 10,
- c) gir uriktige eller villedende opplysninger etter §§ 12 eller 15 ved salg av elsertifikater,
- d) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser om oppbevaring av dokumentasjon etter § 10 sjette ledd eller § 20 tredje ledd,
- e) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene om elsertifikatplikt i §§ 19, 20 eller 22, eller
- f) overtrer eller medvirker til overtredelse av vedtak truffet etter §§ 18, 21 eller 23.

Betalingsfristen for ilagt gebyr er fire uker fra vedtakstidspunktet. Ilagt gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Krav på gebyr innkreves av Statens innkrevingssentral. Innkrevingssentralen kan inndrive kravet ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7. Innkrevingssentralen kan også inndrive kravet ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingssentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7-9 første ledd.

Når en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket selv om overtredelsesgebyr ikke kan ilegges noen enkeltperson. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, stiftelse,

forening eller annen sammenslutning, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr og ved utmåling av sanksjonen, skal det særlig legges vekt på

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne forebygge overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,
- d) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse, eller
- f) foretakets økonomiske evne.

§ 27 Straff

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a) gir uriktige eller villedende opplysninger i søknad om godkjenning av produksjonsanlegg eller unnlater å gi opplysninger etter § 8,
- b) gir uriktige eller villedende opplysninger om forhold som ligger til grunn for utstedelse av elsertifikater etter §§ 9 og 10,
- c) gir uriktig eller villedende opplysninger etter §§ 12 eller 15 ved salg av elsertifikater,
- d) overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene om elsertifikatplikt etter §§ 19, 20 eller 22, eller
- e) overtrer eller medvirker til overtredelse av vedtak i medhold av §§ 21 eller 23.

Medvirkning straffes på samme måte.

§ 28 Gebyr

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om gebyrer for saksbehandling etter loven, herunder registrering og kontoføring i elsertifikatregisteret, behandling av søknad om anleggsgodkjenning og tilsyn.

Gebyrene er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 29 Erstatning

Registeransvarlig er ansvarlig for økonomisk tap noen påføres som følge av feil som er oppstått i tilknytning til registreringsvirksomheten. Dette gjelder ikke dersom registeransvarlig godtgjør at feilen skyldes forhold utenfor dennes kontroll som registeransvarlig ikke med rimelighet kunne ventes å unngå eller overvinne følgene av.

Erstatningsansvaret etter første ledd omfatter kun direkte tap.

For annet økonomisk tap er registeransvarlig ansvarlig dersom tapet skyldes uaktsomhet fra den registeransvarliges side eller hos noen registeransvarlig svarer for.

Ved skadelidtes medvirkning kan erstatningsansvaret nedsettes eller falle helt bort.

§ 30 Forskrifter

Departementet kan fastsette forskrifter til gjennomføring og utfylling av loven og de forskrifter som er nødven-

dige for ivaretagelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Kapittel 6. Ikraftttredelses- og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 31 Ikraftttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 32 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs skal § 79 annet ledd nr. 5 og nytt nr. 6 lyde:
 - 5) Regnskapsregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innsendingspliktig,
 - 6) *Elsertifikatregisteret, dersom skyldneren innehar elsertifikatkonto.*
2. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse:

§ 7-20 nytt tiende ledd skal lyde:

Ved utlegg i elsertifikater registrerer namsmannen omgående i elsertifikatregisteret at bare namsmannen kan disponere over elsertifikater det er tatt utlegg i.

§ 7-20 nåværende tiende og ellefte ledd blir nye ellefte og tolvte ledd.

Presidenten: Til § 8 første ledd annet punktum og fjerde ledd foreligger det et forslag, forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I lov om elsertifikater skal § 8 første ledd annet punktum lyde:

Produksjonsanlegget må:

- a) ha hatt byggestart etter 1. januar 2004
- b) varig øke sin energiproduksjon med byggestart etter 1. januar 2004.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Produksjonsanlegg som settes i drift etter 31. desember 2020, kvalifiserer ikke for rett til elsertifikater. Det kan likevel etter søknad tildeles sertifikater i en periode fram til 31. desember 2022 for konsesjonssøkte anlegg som er blitt forsinket i framdriften. Produksjonsanlegg som har mottatt statlig investeringsstøtte og som har hatt byggestart etter 1. januar 2004, skal bare godkjennes dersom den mottatte investeringsstøtten tilbakebetales innen 30. april 2012. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om tilbakebetaling, herunder om renter.»

Det votes over alternativt mellom dette forslaget og innstillingen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 8 første ledd annet punktum og fjerde ledd og forsla-

get fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 53 mot 46 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.53.17)

Presidenten: Det votes over § 8 øvrige ledd og samtlige paragrafer under kapitlene 1 til og med 6.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:115 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Siri A. Meling, Bjørn Lødemel, Line Henriette Hjemdal, Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å inkludere småkraftverk i en overgangsordning for grønne sertifikater – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Borghild Tenden satt fram et forslag på vegne av Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om utslippsfri kraftforsyning fra og med oppstart som vilkår for utbygging av drift av Ekofisk sør og Eldfisk II.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 97 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.54.34)

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II.

II

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som rettighetshaver for statens direkte deltakerandel (SDØE) kan delta i utbygging og drift av Ekofisk sør og Eldfisk II. SDØE sin andel av investeringskostnadene utgjør 3,2 mrd. 2011-kroner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Valemon.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til plan for anlegg og drift av rørledningene fra Valemon.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Knarr.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til plan for anlegg og drift av rørledningene fra Knarr.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige bevilgningsforslag slik at kommunene, politiet og de andre nødetatene ikke blir påført ytterligere utgifter i forbindelse med etableringen av det nye Nødnett.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.55.35)

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at:

1. Utbygging og drift av Nødnett i hele Fastlands-Norge, i samsvar med de vilkår og betingelser som følger av inngått kontrakt mellom Justis- og politidepartementet og Nokia Siemens Networks Norge AS av 22. desember 2006 med nå inngåtte endringer og tillegg, igangsettes.
2. Nødnett bygges ut for hele Fastlands-Norge innenfor en samlet kostnadsramme for trinn 2 på 4 700 mill. kroner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 41 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–5, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 6–16, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
 - forslagene nr. 17–33, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 34 og 35, fra Svein Flåtten på vegne av Høyre
 - forslagene nr. 36–39, fra Steinar Reiten på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 40 og 41, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre
- Forslagene nr. 1–39 er inntatt i innstillingen på side-

ne 61 og 62, mens forslagene nr. 40 og 41 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Det votes først over forslagene nr. 40 og 41, fra Venstre.

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest ta initiativ overfor Aker ASA med det siktemål å oppløse Aker Holding og selge selskapets eierandel i Aker Solutions.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å bruke eventuelle inntekter knyttet til nedslag av statlig eierskap til å øke innskuddskapitalen i Forskningsfondet.»

Voting:

Forslagene fra Venstre ble med 98 stemmer mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.56.43)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 36–39, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike handlingsalternativer med sikte på å konsentrere eierskapsforvaltningen til færre departementer enn i dag.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en melding om hvordan statlig og privat eierskap kan styrke hverandre.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at selskapene der staten er dominerende eier, skal fremme konkrete tiltak for å styrke kompetansen i selskapene når det gjelder samfunnsansvar, særlig i forhold til miljø og klima»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere delvis nedslag av Mesta Konsern AS sin virksomhet.»

Voting:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.57.02)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 34 og 35, fra Høyre.

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til et nedslag av statens eierinteresser i Telenor ASA til 51 pst., og ned til 34 pst. ved en fusjon- / oppkjøpstransaksjon der selskapets aksjer blir brukt som oppgjørs – eller byttmiddel.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om Enovas fremtidige rolle.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Voting:

Forslagene fra Høyre ble med 80 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.57.22)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 20, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til et nedslag i Nammo AS til 34 pst.»

Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Voting:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 75 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.57.41)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 17–19 og 21–33, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen samle statens eierskapsforvaltning til Nærings- og handelsdepartementet. I første omgang overføres alle selskapene i kategori 1–3 og deretter settes det i gang et arbeid internt i departementene om hvordan en raskt kan overføre også de selskaper som har sektorpolitiske mål.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke Argentum Fondsinvesteringer AS gjennom økt tilgang på kapital.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å etablere flere fond knyttet til både såkorn og vekstfase, bygget opp etter en fond-i-fond-modell, i forbindelse med statsbudsjettet for 2012.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til nedslag i Norsk Hydro ASA til 34 pst.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til et nedslag i Telenor ASA til 34 pst.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende det statlige eierskapet i NSB AS.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å børsnotere Posten Norge AS og gjøre om selskapet til et folkeaksjeselskap.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å børsnotere Statkraft SF for deretter å foreta et statlig nedslag i selskapet til 51 pst.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende eierskapet i Kompetansesenteret for IT i helse- og sosialsektoren AS.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til statlig ned-
salg i Nofima AS til 51 pst.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til del-privati-
sering og børsnøtering av NRK.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til nedslag i
Simula Research Laboratory AS til 34 pst.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme egen sak om
kapitaltilgang til Statnett SF.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom statens eier-
skap i Statskog SF å pålegge selskapet å starte med
arronderingssalg av skogeiendommer og annen fast
eiendom Statskog SF eier, innen 1. august 2011.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å
opphøve ordningen med vinmonopol.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme egen sak om
å avvikle de regionale helseforetakene samt fremme
forslag om å opprette et statlig sykehusdirektorat.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 75 mot 23
stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.58.02)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 6–16, fra
Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en egen mel-
ding om hvordan det norske private eierskapet kan
styrkes, innen våren 2012.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende
eierskapet i Baneservice AS.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til salg av ak-
sjene i Cermaq ASA.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende
det statlige eierskapet i Flytoget AS.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende
det statlige eierskapet i Mesta Konsern AS.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å selge ak-
sjene i VESO.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme egen sak om
langsiktig strategi for eierskap i Aker Holding AS.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til et nedslag i
Kongsberg Gruppen ASA til 34 pst.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til nedslag av
statens eierskap i Statoil til en eierandel på 51 pst.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til et nedslag i
Yara International ASA til 34 pst.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en
egen strategi for Enova SF.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 58
mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.58.23)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 4, fra
Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en egen
luftfartsmelding i løpet av 2011.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for Stor-
tinget om å legge ned de regionale helseforetakene.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig
Folkeparti ble med 53 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.58.45)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1, 3 og 5,
fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende
statlig eierskap i Entra Eiendom AS.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem egen sak om
evaluering av Innovasjon Norge og virkemiddelappa-
ratet Innovasjon Norge forvalter.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal
sykehusplan som en del av Nasjonal helse- og omsorgs-
plan.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig
Folkeparti ble med 52 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.59.05)

Komiteen hadde innstilt:

Meld. St. 13 (2010–2011) – aktivt eierskap – norsk stat-
lig eierskap i en global økonomi – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 7 forslag. Det er forslagene nr. 1–7, fra Steinar Reiten på vegne av Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at klima- og miljøperspektivet inngår som vesentlige elementer i de mål som staten setter for hvert enkelt selskap.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det er samsvare mellom bærekraftstrategien og statens eierskapspolitikk og -utøvelse.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at klima løftes opp som et overordnet, prioritert styringsmål i statens eierskapspolitikk.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at klima løftes opp som et overordnet, prioritert styringsmål i statens eierskapspolitikk.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen aktivt bidra til at hel- og deleide statlige selskaper ikke etablerer seg i skatteparadiser eller kanaliserer penger gjennom fond som ligger i skatteparadiser.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bruke sin innflytelse i Argentums styrende organer til å sikre at Argentum ikke investerer i fond som er basert i skatteparadiser som Bermuda, Jersey, Guernsey, Monaco mv.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bruke sin eiermakt til å sørge for moderate lederlønninger og moderate bonusordninger i statlige selskaper.»

Det voterer alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:89 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Andersen Eide, Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal og Knut Arild Hareide om retningslinjer for aktivt statlig eierskap – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 89 mot 6 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.00.10)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Harald T. Nesvik satt fram et forslag, forslag nr. 1, på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet ut inneværende stortingsperiode kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 96 Aksjer, for å opprettholde statens eierandel gjennom deltagelse i egenkapitalutvidelser i henholdsvis Yara International ASA og Kongsberg Gruppen ASA. Fullmakten er begrenset til emisjoner på inntil 10 pst. av aksjekapitalen og hvor verdien av statens andel av emisjonen ikke overstiger 3 mrd. kroner.

II

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til å selge aksjene i SAS AB i forbindelse med en industriell løsning.

III

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til å selge aksjene i Secora AS eller fusjonere selskapet med en industriell aktør.

IV

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til å redusere eierskapet i Entra Eienendom AS ned mot 33,4 pst. i forbindelse med et nedslag og/eller børsnotering av selskapet.

Presidenten: Det voterer først over komiteens innstilling til I.

Det er Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet som står bak I, så presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til I ble bifalt med 55 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.00.51)

Presidenten: Vi voterer så over komiteens innstilling til II og III.

Votering:

Komiteens innstilling til II og III ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voterer alternativt mellom komiteens innstilling til IV, fremmet av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet får fullmakt til å avvikle det statlige eierskapet i Entra Eiendom A/S på den måte og på det tidspunkt som er hensiktsmessig for statens interesser.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til IV og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 52 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.01.26)

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

Det votes over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som skal se på ulike modeller for finansiering av såkalte fellesgoder i reiselivsnæringen.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 57 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.01.58)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:118 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold, Torgeir Trældal og Bård Hoksrud om utarbeidelse av en stortingsmelding om en samordnet og framtidsrettet strategi for norsk reiselivsnæring – vedlegges protokollen.

Presidenten: Det votes alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om en samordnet og framtidsrettet strategi for norsk reiselivsnæring.»

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 51 mot 47 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.02.42)

Sak nr. 11 [17:02:48]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 17.03.
